DOCUMENT RESUME

ED 254 082 FL 014 879

AUTHOR	Johnson, Carol
TITLE	American History. A High School Bilingual Supplement for Laotian Students.
INSTITUTION	Rochester Public Schools, Minn.
SPONS AGENCY	Office of Bilingual Education and Minority Languages Affairs (ED), Washington, D.C.
PUB DATE	Jun 84
NOTE	178p.; Photographs and maps will not reproduce clearly. Translated by Boonthy Thammavongsa. Cover title: "United States History; A Handbook for Laotian Speaking Students."
PUB TYPE	Guides - Classroom Use - Guides (For Teachers) (052) -- Guides - Classroom Use - Materials (For Learner) (051) -- Multilingual/Bilingual Materials (171)
LANGUAGE	English; Lao
EDRS PRICE	MF01/PC08 Plus Postage.
DESCRIPTORS	Course Descriptions; *Cultural Context; Curriculum Guides; *Geography; High Schools; Immigrants; Instructional Materials; *Limited English Speaking; *United States History

ABSTRACT

This high school level United States history course guide for Lao-speaking students is designed to simplify concepts, build learning confidence, and supplement American history texts so that limited English-speaking students can meet graduation requirements and understand the American heritage. Lesson topics include the changing West (1860-1900), the Pacific Coast region, the Southwest and Rocky Mountain region, the Plains region, the causes and growth of industrialization, the immigrant, World War I, the 1920's, the Great Depression, the 1930's depression years, the beginning of World War II, World War II as a global war, the United Nations, postwar America, the period from Kennedy's "New Frontier" to Watergate (1960-74), and the changes and challenges of recent years and the near future. Charts, graphs, and maps illustrate the text, and a glossary is included. (MSE)

****
* Reproductions supplied by EDRS are the best that can be made *
* from the original document. *
****

ED225408 2

The Rochester Public Schools
Independent School District 535
Edison Building
Rochester, Minnesota 55902

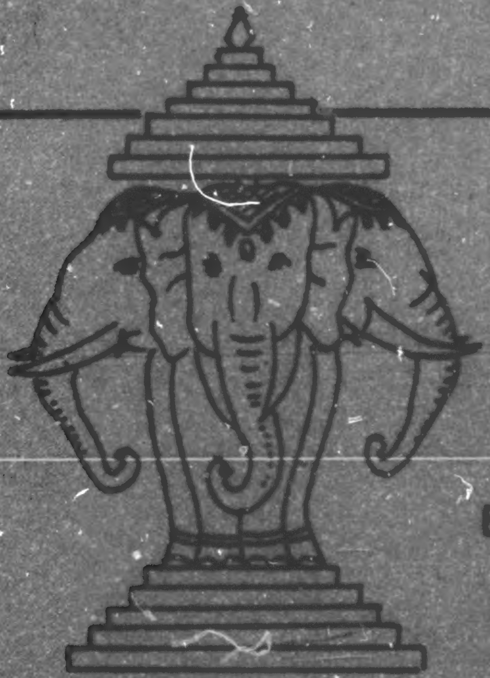

UNITED STATES HISTORY
ປະວັດສາດ ຂອງ ສະຫະ ລັດອາເມຣິກາ
A HANDBOOK FOR LAOTIAN SPEAKING STUDENTS

U.S. DEPARTMENT OF EDUCATION
NATIONAL INSTITUTE OF EDUCATION
EDUCATIONAL RESOURCES INFORMATION
CENTER (ERIC)

☒ This document has been reproduced as received from the person or organization originating it.
Minor changes have been made to improve reproduction quality.

- Points of view or opinions stated in this document do not necessarily represent official NIE position or policy.

"PERMISSION TO REPRODUCE THIS
MATERIAL HAS BEEN GRANTED BY
Rochester
Public Schools
TO THE EDUCATIONAL RESOURCES
INFORMATION CENTER (ERIC)."

FL014879

AMERICAN HISTORY

A High School Bilingual

Supplement

for

Laotian Students

developed

by

Carol Johnson

LEP Social Studies Curriculum Writer

translated

by

Boonthy Thammavongsa

Title VII
District #535
Rochester, Minnesota 55902
June 1984

CONTENTS

Forward i

Introduction iii

Acknowledgements v

Bibliography . . . .

Part I

Lesson One: The Changing West 1860-1900 1

Lesson Two: The Pacific Coast Region 3

Lesson Three: The Southwest and Rocky Mountain Region 4

Lesson Four: The Plains Region 5

Lesson Five: Review 7

Lesson Six: The United States: A Great Industrial Nation 10

Lesson Seven: Machines, Capital and People 12

Lesson Eight: Big Business, Government and the Progressive Movement 14

Lesson Nine: Review 16

Lesson Ten: The Immigrant 17

Lesson Eleven: The United States and World War I 20

Lesson Twelve: The 1920's 23

Lesson Thirteen: The Great Depression 28

Lesson Fourteen: The 1930's - Depression Years 30

Lesson Fifteen: World War II - The Beginning (1939-1945) 32

Lesson Sixteen: World War II - A Global War 36

Lesson Seventeen: The United Nations 38

Lesson Eighteen: Postwar America 40

Lesson Nineteen: From Kennedy's "New Frontier" to Watergate 1960-1974 44

Lesson Twenty: Changes and Challenges: The Recent Past and the Future, 1974- 47

Part II

Charts, Graphs, and Maps

Population Expansion of United States, 1860-1900 1

Railroads and Cattle trails in 1890 2

The Pacific Coast Region 3

The Southwest Region 4

The Plains Region 6

The United States 9

The Chief River Systems 10

The Change from a Rural Agricultural Life 13

Immigration to the United States, 1831-1920 17

Peak Years of Immigration, 1870-1920 19

Europe During World War I 20

Europe After World War II 22

Axis Power and Controlled Lands 34

Time Line, 1920-1945 35

Limit of Japanese Expansion 36

Organization of United Nation 38

Korea, 1953 41

The Korean War 42

The Rising Cost of Breakfast 45

National Concerns 46

Part III

Glossary 53

Forward

A sudden change to a new educational system and to a new language of instruction is often difficult and frustrating. As a result, students who find their reading long and arduous tend to lose confidence and self-esteem; learning then becomes formidable. This situation has been especially true for Southeast Asians in classrooms of American history, a required course for high school graduation.

Thus, this American history handbook is developed as a result of a Title VII government grant in 1983 from the Office of Bilingual Education and Minority Language Affairs. Its purpose is to simplify concepts, to build learning confidence, and to supplement classroom American history texts in order to assist those limited in their English proficiency not only to meet graduation requirements, but also to understand our heritage.

Introduction

A Supreme Court decision (Lau vs. Nichols) in 1974 ruled: "There is no equality of treatment merely by providing students with the same facilities, textbooks, teachers, and curriculum; for students who do not understand English are effectively foreclosed from any meaningful education."

The learning of English is a priority in District #535, Rochester, Minnesota. Nevertheless, it takes a long time for most LEP students to acquire sufficient mastery of our language in order to read critically, to interpret maps or graphs, to evaluate evidence, and to separate fact from fiction. But these are essential intellectual tools that need to be taught if students are to learn the values of our American heritage.

This bilingual supplement is written, therefore, to aid the bilinguals in interpreting the American history concepts and terminology for their respective students and to provide a working vocabulary of words and phrases frequently used.

The lessons, beginning with the period following the Civil War, document the causes and growth of industrialization, explain the significance of westward expansion, and cover the development of the American business. In addition, the lessons present the First and Second World Wars, the Roaring 20's, the Great Depression, the Cold War, the Civil Rights Movement and the start of automation.

Acknowledgements

The Limited English Proficiency Program of District #535, Rochester, Minnesota, wishes to thank the many people who assisted in the preparation of this American history supplement.

A special thanks to the social studies staff of both John Marshall and Mayo Senior High School, to our secondary ESL and reading teachers, and to the following bilinguals for participating in the project.

Cambodians:

Dyna Chan
Sary Ou
Ponnareay Peng

Hmong:

Mar Lee

Lao:

Boonthy Thammavongsa

Vietnamese:

Long Ho
Lien Nguyen

Particular appreciation is due to Mrs. Robin Jones, social studies aide at John Marshall High School, for her tireless efforts to simplify social studies concepts and to develop materials which would benefit not only the students of limited English proficiency, but also the students with reading difficulties.

American History

Lesson One The Changing West 1860-1900

When the region along the Atlantic Coast was settled, Americans began to move west. They called this region the frontier. The word frontier means "border." In American history the frontier was the border between the West and the more settled areas to the east.

People moved west for many reasons. They went for better, more fertile farmland. Others hoped to get rich with gold, silver, furs, or timber. Some wanted to find adventure or to begin a new life. The end of the Civil War brought more Asian and European immigrants. They also moved out to settle new lands on the frontier.

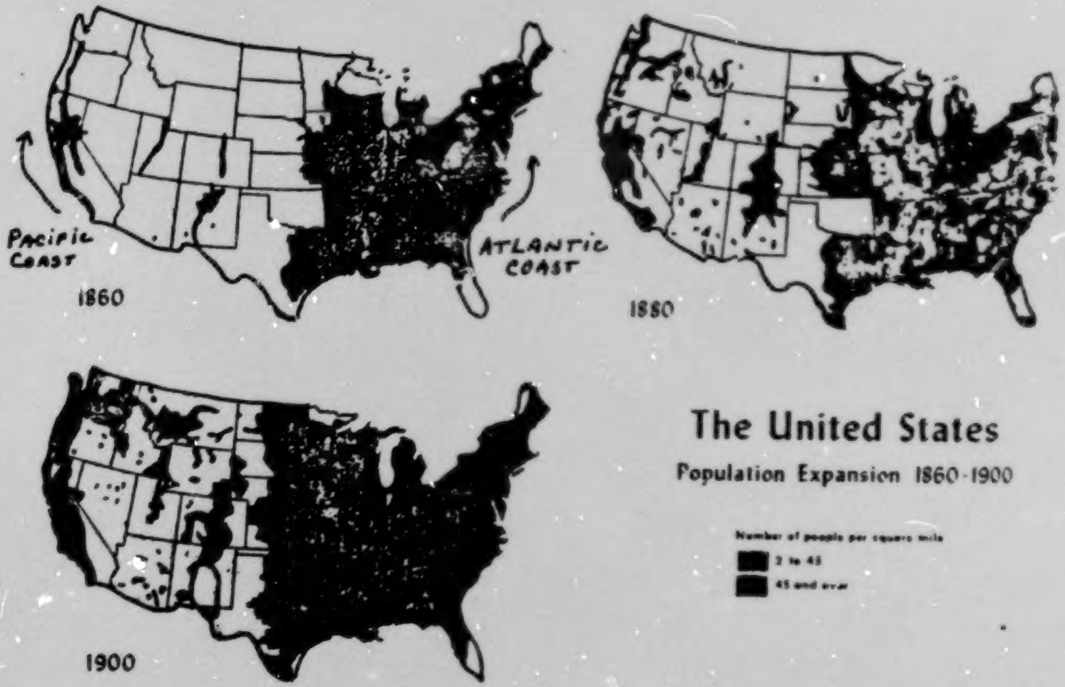

The United States
Population Expansion 1860-1900

The West was not settled state by state from east to west. Some areas were settled more rapidly than others. 1) When gold or silver was discovered, people came to that area to mine. These people were called "Forty-Niners" because the year gold was discovered was 1849.

They often remained after the mines were empty. 2) Settlements also grew at railroad and trading centers. Farmers and ranchers could ship their products to eastern markets, so they wanted to live close to the railroad centers. 3) People also began living in ranching areas where cattle could feed. These settlements grew in places where cattle were bought and sold. 4) One other area quickly developed. That was the farming area. Improved machinery and equipment made farming easier. So population was growing in the Far West and in the area near the Mississippi River.

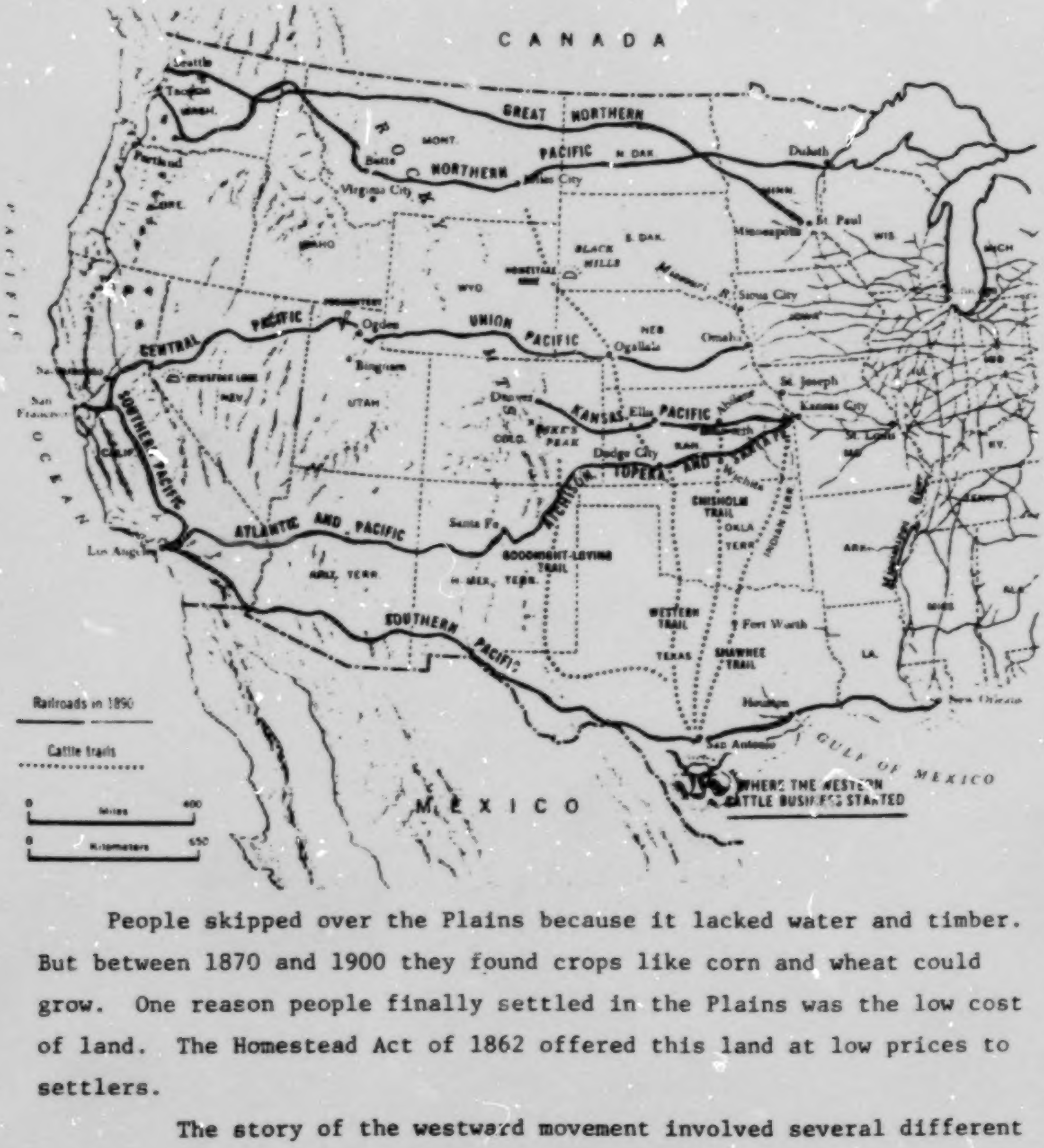
CANADA
GREAT NORTHERN
NORTHERN PACIFIC
CENTRAL PACIFIC
UNION PACIFIC
KANSAS PACIFIC
ATCHISON, TOPEKA AND SANTA FE
ATLANTIC AND PACIFIC
SOUTHERN PACIFIC
CHISHOLM TRAIL
GOODNIGHT-LOVING TRAIL
WESTERN TRAIL
SHAWNEE TRAIL
PACIFIC OCEAN
GULF OF MEXICO
MEXICO
Seattle
Tacoma
Portland
Butte
Virginia City
Miles City
Duluth
St. Paul
Minneapolis
Sioux City
Omaha
Ogallala
Ogden
Denver
Pikes Peak
Ellis
Abilene
Dodge City
Wichita
St. Joseph
Kansas City
St. Louis
Santa Fe
San Francisco
Los Angeles
Fort Worth
Houston
San Antonio
New Orleans
WHERE THE WESTERN CATTLE BUSINESS STARTED
Railroads in 1890
Cattle trails
0 Miles 400
0 Kilometers 650

People skipped over the Plains because it lacked water and timber. But between 1870 and 1900 they found crops like corn and wheat could grow. One reason people finally settled in the Plains was the low cost of land. The Homestead Act of 1862 offered this land at low prices to settlers.

The story of the westward movement involved several different areas and many different groups of people.

Microfilmed From Best Available Copy

ປະວັດສາດຂອງອາເມຣິກາ.

ບົດຮຽນທີສີ່. ການ ປ່ຽນ ແປງ ຂອງ ພາກ ກະສິກຳ ຄ.ສ. 1860 - 1900.

ຕອນ ນີ້ ພວກ ຊາວ ອາເມຣິກາ ມາ ຕັ້ງ ຖິ່ນ ແດນ ສອນ ກວ້າງ ຂວາງ ທາງ ປະເທດ ສ່ວນ ທາງ ຕາເວັນ ຕົກ. ພວກ ຊາວ ອາເມຣິກາ ເລີ່ມ ຫັນ ຍົກ ຍ້າຍ ໄປ ທາງ ທິດ ຕາເວັນ ອອກ. ເຂົ້າ ເປັນ ເຂດ ດອນ ອັນ ນີ້ ແມ່ນ ຮອດ ເຂດ ຄວາມ ຮູ້ (ຕີນ ແດນ). ຕີນ ແດນ ມີ ຄວາມ ໝາຍ ວ່າ (ໜ້າ 120). ຢູ່ ໃນ ປະວັດສາດ ຂອງ ອາເມຣິກາ ຕີນ ແດນ ແມ່ນ ເຂດ ແດນ ທີ່ ແບ່ງ ແຍກ ລະຫວ່າງ ທາງ ທິດ ຕາເວັນ ອອກ ແລະ ຖິ່ນ ຖານ ໃໝ່ ທາງ ທິດ ຕາເວັນ ຕົກ.

ປະຊາຊົນ ຍ້າຍ ໄປ ທາງ ທິດ ຕາເວັນ ອອກ ກໍ່ ມີ ເພາະ ມີ ບັນຫາ ຫຼາຍ ປະການ ພວກ ເຂົາ ຍ້າຍ ໄປ ເພາະ ຕ້ອງ ການ ສະດວກ ສະບາຍ. ແລະ ໄດ້ ເງິນ ໃຊ້ ເງິນ ຫຼາຍ ດີ. ຄວາມ ຄິດ ຢ່າງ ນີ້ ກໍ່ ຄື ຢາກ ຈະ ເປັນ ເສດຖີ ຢາກ ຈະ ມີ ເງິນ, ຄຳ, ຊັບ ສິນ, ຫຼື ທອງ ໄວ້. ບາງ ຄະນະ ພວກ ສະແຫວງ ຫາ ການ ປະດິດ ວິຊາ ໃໝ່, ແລະ ກໍ່ ເຫັນ ວ່າ ໄດ້ ຜົນ ໃນ ສິ່ງ ຄວາມ ຮັ່ງ ມີ ສຸກ ສະບາຍ ກໍ່ ໄດ້ ເອົາ ພວກ ເຂົາ ແລະ ເຂົ້າ ຮ່ວມ ຜູ້ ອົບພະຍົບ. ພວກ ເຂົາ ກໍ່ ຍົກ ຍ້າຍ ໄປ ພາ ທາງ ຕັ້ງ ຖິ່ນ ຖານ ແລະ ຄົ້ນ ຄວ້າ ຫາ ລາຍ ໄດ້ ໃໝ່ ຢູ່ ໃນ ເຂດ ນັ້ນ.

ທາງ ທິດ ຕາເວັນ ອອກ ບໍ່ ແມ່ນ ຖິ່ນ ຖານ ລະຫວ່າງ ແຂວງ ກັບ ແຂວງ ຈາກ ທິດ ຕາເວັນ ຕົກ ໄປ ຫາ ທິດ ຕາເວັນ ອອກ. ຖິ່ນ ທີ່ ບາງ ແຫ່ງ ແມ່ນ ຖິ່ນ ຖານ ທີ່ ວ່ອງ ໄວ ກວ່າ ບ່ອນ ອື່ນ ໆ. 1) ຕອນ ເງິນ ແລະ ຄຳ ມີ ລາຄາ ຫຼື ດິນ ຂາວ ພວກ ປະຊາຊົນ ມາ ໃນ ທ້ອງ ຖິ່ນ ນັ້ນ ເພື່ອ ຊອກ ຫາ ບໍ່ ແຮ່. ຕອນ ພວກ ນີ້ ແມ່ນ ເອີ້ນ ຊື່ ວ່າ ສີ່ສິບ-ເກົ້າ. ເພາະ ວ່າ ຕອນ ທີ່ ຄົນ ຊອກ ຫາ ເງິນ ຄຳ ນັ້ນ ແມ່ນ ປີ 1849.

ພວກ ເຂົາ ເຫັນ ວ່າ ຈະ ຕັກ ເຕືອນ ຕ່າງໆ ຈາກ ບໍ່ ແຮ່ ນີ້ ແລ້ວ ຫຼື ໝົດ ແລ້ວ. ② ພວກ ຕັ້ງ ຖິ່ນ ຖານ ກໍ່ ຂະຫຍາຍ ທາງ ທາງ ລົດໄຟ ແລະ ການ ຄ້າ ຂາຍ ຢູ່ ພາກ ກາງ.

Microfilmed From
Best Available Copy

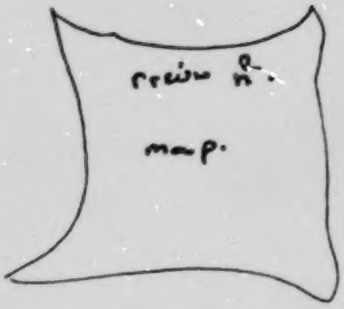

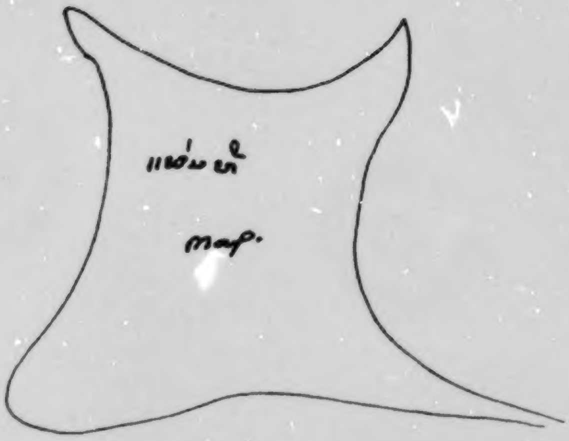

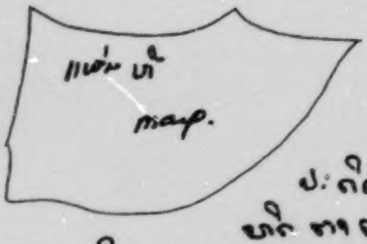

ພວກເຜົ່າໄທເພິ່ນມາ ຈຶ່ງສາມາດ ຕັ້ງເຄືອງ ປະຄິດພັນ ຂອງເຂົາເຈົ້າ ລາງທາງທາ ປັ້ນໄປທາງ ທິດຕາເວັນຕົກໄປຫາທາລາດ. ເພາະສະນັ້ນ ພວກເຂົາ ຈຶ່ງປາກຈະຢູ່ໃກ້ກັບທາງຫລວງ ແລະດີກທາງຣົດໄຟ.

③. ຄົນພວກຄົ້ນ ກໍຕ້ອງການຈະຢູ່ທອງກຸ່ມ ສົມບູນ ແລະ ມີການ ລ້ຽງສັດ ແລະ ທາງນັ້ນກໍ ຈະໄດ້ ລ້ຽງ ງົວ, ຄວາຍ, ເປັດໄກ່. ຄົນພວກຄົ້ນນີ້ ແຜ່ນ ຢູ່ເກົ່າ ບ່ອນທີ່ ມີການ ຊື້ຂາຍ ງົວຄວາຍ.

4) ອີກ ຄົນພວກນັ້ນທີ່ ປະຄິດພັນ ອອງງາວ ກໍຄື ຄົນພວກ ເຜົ່າໄທ ຊາວມາ. ຄົນພວກ ແມ່ ນອນ, ໂຮງຈັກ ໂຮງງານ ແລະ ເຄື່ອງ ອຸປະກອນ ຕ່າງໆ ເຮັດໃຫ້ ພວກເຜົ່າໄທ ຊາວມາ ມີຄວາມ ສະດວກ ສະບາຍ. ເພາະສະນັ້ນ ພວກປະຊາຊົນ ຈຶ່ງໄດ້ ຂະຫຍາຍ ເພີ່ມເຕີມ ເປັນຄົນ ນອນ ໝາກ ຢູ່ທາງໄກ ຈາກ ທິດຕາເວັນອອກ ແລະ ຢູ່ດີກ ນຳ ມີສີ່ຈຸດປີ.

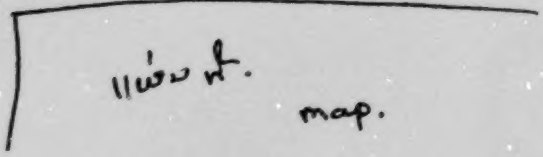

ພວກຄົນກໍ ກະໂດດຂຶ້ນໄປ ຍັງ ງ່າຍ ເພາະວ່າ ພັດ ນາ ມາ ແລະ ກ່ອນໄດ້. ແຕ່ວ່າໃນ ຣະຫວ່າງ 1870 ແລະ 1900 ພວກ ເຂົາໄດ້ ຍິນ ພົບ ສາດີ, ເຂົາສາລີ ສາລາ ປາກ ນັ້ນ. ນັບ ຫາ ສັນ ນັ້ນ, ພວກຄົນ ເພີ່ນ ຊຸ ທັບ ຕັ້ງ ທອງກຸ່ມ ຢູ່ໃນ ດິນແດນທີ່ ສີ ຊາຕິ ຕໍ່ຕ້ອນ. ສະຖານ ບ້ານ ຂອງ ປີ 1862 ເອົາ ຊາຄາ ທີ່ ຕໍ່ ໃຫ້ ດິນແດນ ແຫ່ງນີ້ ໃຫ້ ຕັ້ງ ກຸ່ມ ການ

ສະຫລຸບ ແລ້ວ ປະຫວັດສາດ ຂອງ ພວກ ຢູ່ທິດ ຕາເວັນອອກ ແມ່ນ ຢູ່ໃນ ຄວາມ ເຄື່ອງ ຂອນ ສອງສາມ ປະການ ແຕກຕ່າງ ກັນ ແລະ ທອງກຸ່ມ. ແລະ ກໍມີ ຫລາຍ ຄົນ ພວກ ຄົນ ທີ່ ແຕກ ທາງ ດິນ.

Lesson Two The Pacific Coast Region

American territory in the Pacific coast region became the states of California, Oregon, and Washington. People came to the Pacific Coast region to hunt for gold, to trap for fur, and to cut down timber. Thousands of people traveled by the new transcontinental railroad from the East to the Northwest Coast and California. But relations among the different races and groups of people in this region became tense.

The new settlers had gained control of these states, and there was little tolerance for Indians, Mexican-Americans, or Chinese. Indians were forced off their lands onto reservations. Mexicans lost much of their property to people called squatters, who settled on public land to gain ownership of it. The Chinese were looked upon as cheap labor and worked at unpleasant jobs for low wages. Americans claimed these jobs were being taken from them. Also, Japanese were not allowed to own land.

Yet Mexicans, Asians, European immigrants and Americans were all responsible for developing the Pacific Coast.

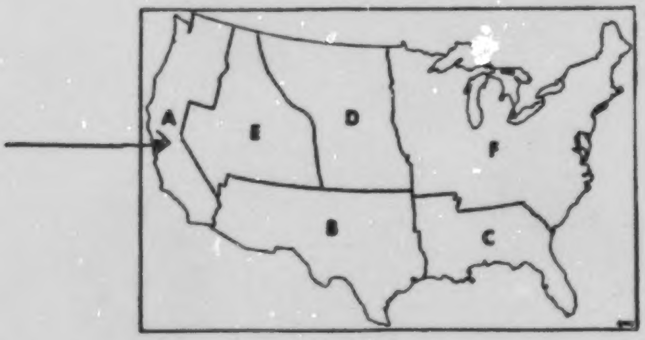

The Pacific Coast
Region

ຜູ້ນຳພາວຽກງານ
ແລະ ຈຳພວກອຸດສາຫະກັມ
ຂອງ ອາເມຣິກາ.

ບົດຮຽນທີສອງ: ແຄວນ ພຽງທະເລ ປາຊີຟິກ.

ອາເມຣິກາ ດິນແດນ ອານາເຂດ ຢູ່ ບໍຣິເວນ ມະຫາສາມຸດ ປາຊີຟິກ ກາຍ ກາຍເປັນ ເມືອງ ເປັນຣັດ ອັນ ກວ້າງຂວາງ ຄື: ຂາລີຟໍເນັຽ, ອໍຣີກົນ, ແລະ ວາຊິງເຕັນ. ຈຳພວກຄົນ ມາກຸ່ມ ຢູ່ ບໍຣິເວນ ມະຫາສາມຸດ ປາຊີຟິກ ນີ້ ກໍ ເພື່ອ ມາ ຫາ ເງິນ, ຄຳ, ແລະ ລ່າ ສັດ, ແລະ ກໍ ເພື່ອ ຈະ ຕັດ ກອນໄມ້ ຕາມດົງ. ນີ້ ຄົນ ປະມານ ພັນກວ່າ ຄົນ ໄດ້ ເດີນທາງ ຈາກ ເຂົ້າ ຈະ ອົບພະຍົບ ມາທາງ ຣົດໄຟ ຈາກ ທິດ ກາງໄປ ຫາ ທິດ ເໜືອ ແລະ ມາ ເຂົ້າ ສູ່ ຂາລີຟໍເນັຽ. ແຕ່ວ່າ ມີຊາຍ ແລະ ຄວາມ ແຕກຕ່າງ ທັບຖາກ ແລະ ທາງ ດຳ ພວກ ຂອງ ຕາມ ແຕ່ລະ ພວກ ຄົນ ຢູ່ໃນ ບໍຣິເວນ ຂອບເຂດ ນີ້ ກາຍ ກາຍ ເປັນ ລະບາຍ ເຄິ່ງ ທາງ.

ການ ຕັ້ງ ຖິ່ນຖານ ໃໝ່ ໄດ້ ເລີ່ມ ກ່າວ ຫົວ ຖ້າ ເມືອງ ອັນນີ້, ແລະ ທີ່ ມັນ ເລີ່ມ ພາບລົມ ພວກ ພາວ ມີການເກົ່າ ມີ ໃຫ້ ພວກ ອິນດຽນ ເມັກຊິໂກ-ອາເມຣິກາ ແລະ ພວກ ຈີນ. ພວກ ອິນດຽນ ໄດ້ ຖືກ ບັງຄັບ ໃຫ້ ໜີ ອອກ ຈາກ ດິນ ດອນ ຕອນ ທາງ ໃຕ້ ແລະ ເຂົ້າ ໄປ ສູ່ ດິນ ເຂດ ຂອງ ຄົນ ອື່ນ. ພວກ ເມັກຊິໂກ ໄດ້ ເສັຽ ສິ່ງ ຂອງ ລັດຖາ ແລະ ເຄື່ອງ ຂອງ ຫລາຍ ຢ່າງ ກໍ ເຂົ້າໄປ ຕັ້ງ ຖິ່ນ ຖານ ຢູ່ ພາຍ ດິນ ອື່ນ. ພວກ ກໍ ຕັ້ງ ຖິ່ນຖານ ຢູ່ໃນ ດິນ ຂອງ ພວກ ເພື່ອ ໃຫ້ ຖືກ ເປັນ ເຄິ່ງ ຂອງ ກໍາໄລ ຂອງ ພວກ. ແລ້ວ ພວກ ຈີນ ໄດ້ ຊອກ ຫາ ວຽກ ງານ ທີ່ ມີ ຣາຄາ ຖືກ ແລະ ຄົນ ງານ ທີ່ ຈະ ໄດ້ ໃຫ້ ຣາຄາ ຕໍ່າ ຄືງ. ພວກ ອາເມຣິກາ ໄດ້ ຮອງ ຮັບ ວຽກ ງານ ອັນ ນີ້ ທີ່ ເຂົາ ມາ ຈາກ ພວກ ເຂົາ.

ອີກ ປີໆ ນີ້, ພວກ ຍີ່ປຸ່ນ ເຂົ້າ ບໍ່ ມີ ຄວາມ ອະນຸ ຍາດ ໃຫ້ ມີ ການ ຊື້ ຂາຍ ດິນ ດອນ ທັງ ໝົດ.

ຜົນ ສຸດ ທ້າຍ ພວກ ເມັກຊີກັນ, ເອຊຽນ, ພວກ ນິໂກ ແລະ ປາ ໂຕ ຣິ ໂກ ຂອງ ພວກ ອາ ເມຣິ ກາ ຣວມ ກັນ ໝົດ ແລ້ວ ເປັນ ຜູ້ ຮັບ ເຮັດ ງານ ແລະ ຖືກ ແກ ເບື້ອງ ຄົງ ປະ ດິດ ພົນ ຢູ່ ໃນ ຟັ່ງ ແລະ ຫາ ສາ ລຸດ ປາ ຖືກ.

A
E
D
F
B
C
2
MAP

ແຜ່ນທີ.

Lesson Three The Southwest and Rocky Mountain Regions

The Southwest area grew into the states of Arizona, New Mexico, Oklahoma, and Texas. The Rocky Mountain region was divided into Colorado, Idaho, Montana, Nevada, Utah, and Wyoming.

After the Civil War, cotton plantations in west and south Texas appeared. But it was cattle raising that really changed the Southwest. The land was well suited for grazing. Mexican cowboys, or vaqueros, and the American cowboys herded thousands of longhorn cattle over the open range. As the population in the East grew, so did their desire for beef. Railroads were developed so that the cattle could be shipped to eastern markets. The invention of the refrigerated car in 1875 made it easier to process and ship beef.

Settlement in the Rocky Mountain region was encouraged by the discovery of gold, silver, and copper. At first copper seemed unimportant, but the development of electricity changed that. Electricity used copper wires. When the mines were finally bare, people turned from mining to ranching and farming in this area. They produced crops and beef for eastern markets. Again, the expanding railroads brought this produce to the East - and more people west.

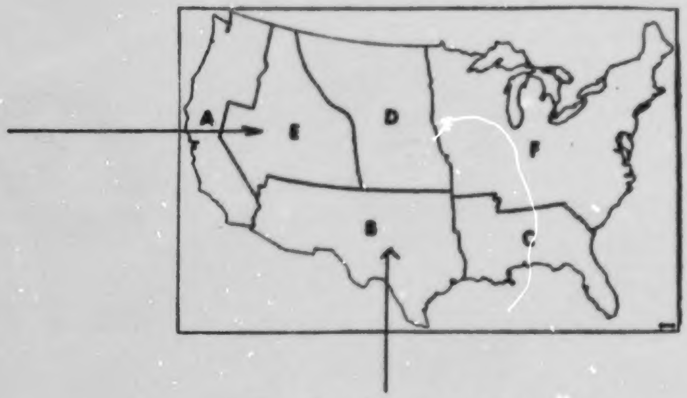

ບົດຮຽນທີສາມ ດິນ ພາກໃຕ້ ແລະ ບໍຣິເວນຂອງ ພູລັກກີ.

ດິນ ກົນດອນ ຕອນທາຍ ຂອງ ພາກໃຕ້ ໄດ້ ຂຍາຍ ເຂົ້າໄປໃນ ເມືອງ ຂອງ ອາຣີໂຊນາ, ນີວ ເມັກຊີໂກ, ໂອກລາໂຮມາ, ແລະ ເມືອງ ເທັກຊັສ ໃນ ບໍຣິເວນ ຂອງ ພູ ລັກກີ ນັ້ນ ໄດ້ ແຜ່ຍາຍ ເຂົ້າໄປໃນ ເມືອງ ຂອງ ໂຄໂລຣາໂດ, ໄອ ເດໂຮ, ມົນ ແທນນາ, ນີວາດາ, ຢູທາ, ແລະ ວາຍໂອມິງ.

ຫລັງ ຈາກ ສົງຄຣາມ ກລາງ ແລ້ວ. ການ ເຮັດໄຮ່ ຟູ ເຟື່ອງ ຢູ່ ທາງ ພາກ ຕາເວັນ ຕົກ ແລະ ພາກໃຕ້ ຂອງ ເມືອງ ເທັກຊັສ ກໍໄດ້ ຟັງ ເກີດ ຂຶ້ນ. ແຕ່ ວ່າ ການ ລ້ຽງ ງົວ ນັ້ນ ມັນ ຢູ່ນ ຖືວ ການ ເປັນ ຢູ່ ຂອງ ພວກ ພາກ ກາງ. ດິນ ດອນ ຕອນ ທາຍ ຣັ ກໍ ເໝາະ ສົມ ກັບ ພວກ ລ້ຽງ ງົວ, ແລະ ກໍ ທີ່ ເຮັດ ການ ລ້ຽງ ງົວ ໄດ້ ຂຍາຍ ຂຶ້ນ. ພວກ ຊາວບ້ານ ຂອງ ເຄນຊັສ ແລະ ຊາວບ້ານ ຂອງ ພວກ ອາເມຣິກາ ກໍ ເອົາ ການ ເປັນ ມັນ ໆ ກິນ ພວກ ກັບ ເອົາ ເຂົ້າ ງົວ ທາງ ມາ ໃນ ຣະຍະ ທີ່ ມີ ການ ເປີດ ປະຕູ ເຂົ້າໄປ ການ ຢູ່ ໃນ ເມືອງ ໃຫມ່.

ຕອນ ປະຊຸຊຸມ ຢູ່ ທາງ ພາກ ກາງ ຂຍາຍ, ພວກ ເຂົາ ປຣາຊະນາ ສະຫາ ສົມ ບໍ ? ທາງ ຣົດໄຟ ກໍ ເປີດ ເພື່ອ ພວກ ລີ້ງ ງົວ ຄວາຍ ຈະ ໄດ້ ສົ່ງ ໄປ ທາ ຕລາດ ໃຫຍ່ ຢູ່ ຕາເວັນ ອອກ. ການ ປະກົດ ພື້ນ ຂອງ ພວກ ທີ່ ເຮັດ ງົວ ເປັນ ຢູ່ໃນ ຣະ ໃນ ປີ 1875 ໄດ້ ເຮັດ ໃຫ້ ພື້ນ ເກີດ ງ່າຍໆ ທີ່ຈະ ກະ ບວນ ການ ທີ່ ງານ ຂຶ້ນ.

ພວກ ຄົງ ທີ່ພຸງານ ຢູ່ ໃນ ພູ ລັກກີ ແມ່ນ ເຮະ:ໃຈ ທຳການ ຂຸດ ຄ່ວາ ເງິນ, ຄຳ, ແລະ ທອງ ແດງ. ຕອນ ທຳ ອິດ ທອງ ທອງ, ເປີງ ດີ ຈະ ບໍ່ ສໍ່າ ຄືນ ປານໃດ, ແຕ່ ວ່າ ເມືອ ພະວົກ ເມືອງ ຂອງ ພວກ ໄຮ່ງານ ໄຜ ໝໍ້ ກໍ ຢູ່ ໃນ ໃໝ່ ແລ້ວ. ສອນ ພາກ ແລ້ວ ພວກ ໄຮ່ ງານ ເຮັດ ໄຜ ເນົາ ຕ້ອງ ການ ທາຍ ລູດ ກັບ ທອງ ເຫລືອງ, ທອງ ແດງ ເພື່ອ ຈະ ເຮັດ ສາຍ ໄຟ ຟ້າ. ຕອນ ບໍ່ ມີ ເງິນ ກອງ ແລ້ວ ພວກ ຄົນ ກໍ ໜີ ໜ້າ ຈາກ ບໍ່ ເໝົ່ ແລະ ບໍ່ ທອງ ເຂົ້າ ໄປ ເຮັດ ໄຮ່, ມາ ຢູ່ ໃນ ບໍຣິເວນ ນີ້.

ພວກເຂົາໄດ້ ປະລິດ ພົນລະປູກ ຂອງເຂົາ ຄື: ສາລີ ແລະ ສົ້ມ ເພື່ອ ນຳເອົາໄປຂາຍ ຢູ່ ຕລາດໃຫຍ່ ທາງທິດຕາເວັນອອກ.

ອີກຄຣັ້ງ, ທາງຣົດໄຟ ກໍ່ ຂຍາຍຕົວ ອອກມາ ແລະ ຈຶ່ງໄດ້ນຳ ເອົາ ສິ່ງ ປະລິດພົນ ເຫລົ່ານີ້ ໄປສູ່ ທາງທິດຕາເວັນອອກ– ແລະ ກໍ່ມີ ຫລາຍໆ ຄົນ ຢູ່ ທາງທິດຕາເວັນຕົກ.

ບໍຣິເວນ ພູ ຣັອກກີ
A
E
D
F
B
C
ບໍຣິເວັນ ພາກ ຕາເວນຕົກ.

Lesson Four The Plains Region

The Plains region includes North and South Dakota, western Nebraska and Kansas, eastern Montana, Wyoming, and Colorado.

This was the home of the Plains Indians. They were very skilled in using the horse in warfare and hunting buffalo. The horse was brought to North America by the Spanish years before. The buffalo provided them with most of their needs of food, clothing, and shelter.

Settlers did not find the Plains as useful because it seemed like poor farmland. It had few resources. The climate was severe. The Plains did not receive enough rainfall to use normal farming methods. Water had to be pumped from underground streams through pipes to the surface. Power was supplied by a windmill. But settlers learned to plant crops that needed smaller amounts of water. New kinds of wheat were also developed that were able to grow in colder climates.

Another difficulty of the environment of the Plains region was lack of timber. This meant that houses and fences could not be made of wood. So they did as the Indians had done. They built homes of thick sod, cutting it and stacking it up like large bricks. For fences, they used barbed wire to protect their crops and to prevent their livestock from straying.

But the Plains region was also isolated. The land had few rivers or streams that could be used for travel. Transportation depended upon the horse. This also meant that trade and communication with other parts of the nation were difficult and slow. But soon this problem was solved. The railroads began to be built in this area. They connected the east and west coast to the Plains. Even Europeans arrived to farm in this region. By 1880, 71% of Minnesota's population had foreign-born parents.

Conflicts did occur among settlers over the use of the land. Cattle owners sometimes turned their stock loose to graze on public land. The cattle might stray and damage a homesteader's crop. Or a homesteader might block the route to water with fenced-in fields. Cattle owners claimed sheep ruined the grass for cattle. Violence also resulted from the Plains Indians. They fought the settlers because the homesteads, ranches, railroads, and town interfered with their way of life. Soon they were forced to live on reservations under unfavorable government policies.

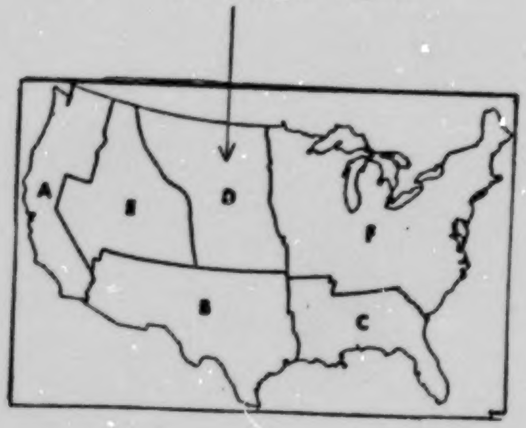

The Plains Region

ບົດຮຽນທີສີ່. ບໍລິເວນທີ່ຢູ່ອ້ອມແອ້ມ.

ຕອງກິ່ນ ທີ່ຢູ່ອ້ອມແອ້ມ ກໍ່ຮວມ ກັບ ພາກເໜືອ ແລະ ພາກ ໃຕ້ ຂອງ ດາໂກຕາ, ພາກ ຕາເວັນ ຕົກ ຂອງ ມິນເນໂຊຕາ, ແລະ ແຄນຊັສ, ພາກ ຕາເວັນ ອອກ ເນັບຣາສກາ, ວາຍໂອມິ້ງ ແລະ ໂຄລໍຣາໂດ.

ຊຶ່ງ ພວກ ນີ້ ເປັນເຮືອນ ຂອງ ພວກ ທີ່ຢູ່ ໃນບໍລິເວນ ອິນດຽນ. ເຂົາເຈົ້າ ເປັນ ຄົນ ລ້ຽງ ເຄີຍໃນ ການ ໃຊ້ ມ້າ ເປັນ ຂອງ ຕີກັນ ແລະ ໄປ ລ່າ ເນື້ອ ເອົາ ຄວາຍ. ຊຶ່ງ ພວກ ມ້າ ໄດ້ ນຳເອົາໄປ ພາກ ເໜືອ ຂອງ ອາເມຣິກາ ກັບ ພວກ ສະແປນນິດ ໃນ ປີ ກອນ ພູນ. ຊຶ່ງ ພວກ ຄວາຍ ໄດ້ ມີ ຄຸນ ຄ່າ ຫລາຍ ຕໍ່ ພວກ ເຂົາ ເຈົ້າ ເພື່ອ ກັບ ຄວາມ ຕ້ອງການ ຂອງ ເຂົາ ຄື: ອາຫານ, ເຄື່ອງ ນຸ່ງຮົ່ມ, ແລະ ທີ່ ພັກ ພອນ.

ພວກ ຕັ້ງ ຕອງ ຖິ່ນ ບໍ່ ໄດ້ ພົບ ຄວາມ ແນ່ນອນ, ຄວາມ ແຈ່ມໃສ ຕາມ ປົກ ກະ ຕິ. ເພາະ ວ່າ ມັນ ຄ້າຍໆ ເໝືອນ ກັບ ບໍ່ ມີ ບອນ ເຮັດ ໄຮ່ນາ. ເຄື່ອງ ໃຊ້ ກໍ່ ມີ ໜ້ອຍ. ອາກາດ ກໍ່ ມີ ພິລຶກ ຄອນ. ໃນ ລະດູ ບໍ່ ໄດ້ ຮັບ ຝົນ ພຽງ ພໍ. ທີ່ ຈະ ໃສ່ ພືດ ປູກ ຕະຫລອດ ໄປ ໃນ ປະ. ເວລາ ເຖິງ ມາ ກໍ່ ຈະ ໄດ້ ປະ ລົມ ອອກ ມາ ຕາມ ທີ່ ມາ ແລະ ອອກ ມາ ຈາກ ນອກ. ຄວາມ ຮູ້ ເຫລົ່າ ນີ້ ກໍ່ ໄດ້ ມາ ຈາກ ຄົນ ພື້ນ ເມືອງ ນັ້ນ. ພວກ ຕັ້ງ ຖິ່ນ ຖານ ກໍ່ ຮຽນ ປູກ ສາລີ ຊຶ່ງ ຕ້ອງ ການ ນ້ຳ ເປັນ ພຽງ ເລັກ ນ້ອຍ ເທົ່າ ນັ້ນ. ໂດຍ ການ ສາລີ ທີ່ ນຳ ອອກ ຈາກ ສາລີ ນັ້ນ ກໍ່ ປະກົດ ທີ່ ຈະ ຄາພາດ ປູກ ໄດ້ ໃນ ອາກາດ ເຢັນ. ອີກ ຢ່າງ ໜຶ່ງ, ຮຽນ ຮັບ ການ ປັດ ກວາດ ລຳ ບາກ ໃນ ຊ່ວງ ແຫ້ງ ແລ້ງ ຂອງ ອາກາດ ແມ່ນ ການ ຂຸດ ເຂົ້າ ໄປ ລຶກ. ຊຶ່ງ ເຫລົ່າ ນີ້ ມີ ຄວາມ ໝາຍ ວ່າ ເຂົາ ບໍ່ ສາມາດ ຕັ້ງ ເຮືອນ ຫລື ລ້ອມ ຮົ້ວ ດ້ວຍ ໄມ້ ແປ້ນ. ເພາະ ສະນັ້ນ ເຂົາ ໄດ້ ເຮັດ ເໝືອນ ພວກ ອິນ ດຽນ ເຮັດ ມາ ກ່ອນ. ເຂົາ ຕັ້ງ ເຮືອນ ແບບ ຫຍ້າ ດ້ວຍ ຫຍ້າ, ດ້ວຍ ວ່າ ເອົາ ມາ ຕັດ ເປັນ ກ້ອນ ແລະ ຂຶ້ນ ຫຍ້າ ຕີ ກັນ ກັບ ດິນ ດີ. ຄື ຮົ້ວ, ເຂົາ ໃຊ້ ເຫລັກ ລວດ ໜາມ ເພື່ອ ປ້ອງ ກັນ ສວນ ສັດ ແລະ ຊີວິດ ຂອງ ເຂົາ ຈາກ ການ ທຳລາຍ ຂອງ ພວກ ສັດ ຕ່າງໆ.

ແຕ່ວ່າ ອາກາດ ໃນບໍຣິເວນນີ້ ແມ່ນ ແຍະ ຄາດກັນ. ດິນ ແດນ ແຫ່ງ ນີ້ ກໍ ມີ ຫ້ວຍນ້ຳ ບໍ່ຫລາຍ ແລະ ບໍ່ ມີ ຝົນ ພໍ ເພື່ອ ອາສັຍ ໃນ ການ ເຮັດ ໄຮ່. ໃນ ຄຣະ ຈອນ ກໍ ອົ້ງ ເກົ້າ ກັບ ຄົນ ພວກ ນັ້ນ. ອັນ ກໍ ໝາຍເຖິງ ວ່າ ການ ຄ້າ ຂາຍ ແລະ ເພິ່ງ ພັນ ກັບ ຈີນ ຈາກ ອື່ນ ແມ່ນ ຢາກ ລໍາ ບາກ ແລະ ກໍ ສັກຈຸ້. ແຕ່ ວ່າ ໃນ ບໍ່ ຈຸ້ ບໍ່ ໝານ ບັນ ດາ ເຫລົ່າ ນີ້ ກໍ ຂ ແຮງ ອອກ ມາ. ທາງຣົດໄຟ ກໍ ເລີ່ມ ສ້າງ ອອກ ມາ ໃນ ບໍຣິເວນນີ້. ເຮົາ ກໍ່ ໄປ ທາງ ທິດ ຕາ ເວັນ ອອກ ໄປ ຫາ ທິດ ຕາ ເວນ ຕົກ. ແຕ່ ພວກ ເອີຣົບ ກໍ ຫລັ່ງ ມາ ເຮັດ ໄຮ່ ຢູ່ ໃນ ບໍຣິເວນນີ້. ໃນ ປີ 1880, 71% ເປີເຊັນ ຂອງ ພົນລະເມືອງ ໃນ ເມືອງ ມິນນີໂຊຕາ ເປັນ ລູກ ຂອງ ຄົນ ຕ່າງ ຊາດ. ການ ກໍ່ສ້າງ ແລະ ການ ຂີ້ແຍ່ງ ກໍ ປະເກີດ ລະຫວ່າງ ພວກ ທາງ ກຸ້ມ ແລະ ຄົນ ລ້ຽງ ໃນ ການ ເຂົ້າ ຄົນ ຄອບ ຄອງ ດິນ ຫຍ້າ.. ພວກ ລ້ຽງ ງົວ ຄວາຍ ກໍ ເອົາ ສົ້ນ ຄ້າ ຂອງ ຄົນ ແລະ ເລີຍ ໄປ ຫາ ດິນ ຫລວງ. ພວກ ຝູງ ງົວ ຄວາຍ ກໍ ອາດ ຈະ ອອກ ໄປ ຫຍ້າ ທັ່ວ ລາຍ ເຄື່ອງ ປູກ ຂອງ ຜັ້ງ ຢູ່ ການ ສອນ ລາລີ. ທີ່ ລີ ບໍຣິເວນ ລວມ ພັນ ກໍ ຈະ ໄດ້ ເຮັດ ຫລ້ອງ ນຳ ມາ ແລະ ລວັນ ຮົ້ວ ລວດ ໜາມ ຫລາຍ ນຳ ເພື່ອ ປ້ອງ ກັນ ຝູງ ງົວ. ພວກ ລ້ຽງ ງົວ ກໍ ຊຸກ ຂອງ ວ່າ ພວກ ຜັກ: ພັນ ທ່າ ລາຍ ຫຍ້າ ນັ້ນ ໃຫ້ ພວກ ງົວ. ສຸງ ລື ຈຸ້ ອັນ ນີ້ ກໍ ເດືອດ ແກ່ ພວກ ຂັ້ນ ຖຽນ. ພວກ ເຮົາ ທີ່ ມາ ຕໍ່ ພວກ ຫຼັງ ຊິ້ນ ການ ກໍ ເພາະ ວ່າ ພວກ ທີ່ ມີ ເຮືອນ ຈູນ ບ້ານ ຈອງ, ຂອງ ປູກ ຂອງ ຝັງ, ທາງ ຣົດ ໄຟ ແລະ ບ້ານ ເມືອງ ໄດ້ ເຂົ້າ ໄປ ຮັບ ກວນ ຈື່ງ ດີກ ການ ເປັນ ຢູ່ ຂອງ ເຂົາ.

ພົມ ສຸດ ທ້າຍ ເຮົາ ເຈົ້າ ກໍ ໄດ້ ຍັງ ເປັນ ໃຫ້ ຢູ່ ໃນ ໃຫ້. ບັງ ຄັບ ບັນ ຊາ ແລະ ການ ເບິ່ງ ເຍຍ ຖຽງ ສົດ ໝາຍ ຂອງ ສູ່ ບ້ານ ຄອງ.

ບໍ່ຣິເວນທີ ແຈ່ນໃສ່.

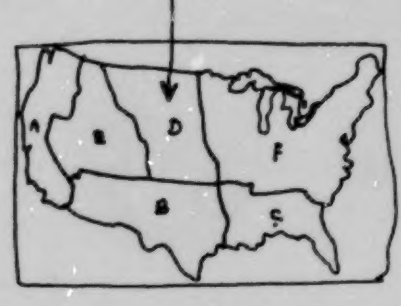

Lesson Five Review

From 1860-1900 the western half of the United States developed quickly. People came to find richer or better farmland. Others came for adventure or opportunity. This growth was caused by four things:

a. discoveries of gold and silver
b. expansion of the railroads
c. increasing market for cattle
d. improvement in farm machinery

From 1840-1870, most growth was around the Mississippi River and along the Pacific Coast. Furs and lumber in Oregon and the discovery of gold in California brought many new settlers to that area. Some were from Asia or Europe. Black and white Americans came from the East. But conflicts developed between Americans, Chinese, and Mexicans. There was bias against both minority groups. Immigration from China was stopped for a time.

In the Southwest, cattle ranching was the reason for its growth. The growing demand for beef brought new ranchers to the area. Towns developed near ranches or at places where railroads joined and cattle were sold.

The Rocky Mountain region had few settlers until the discovery of gold, silver, and copper during the 1850's and 1860's. After that, mining towns grew rapidly.

The Plains region had been ignored by new settlers because it seemed to be poor farmland. But better farm equipment, improved transportation and the railroad helped to bring new settlers and supplies west.

However, more conflicts and battles continued with the region's first dwellers - the Indians. The United States government wanted to keep them on reservations. On these reservations the Indians were forced to give up their culture and become like other Americans. They were no longer to be a separate and different group with traditional tribal values. The Indians didn't want to give up their land or their own way of life, so bloody wars and massacres were fought until 1890.

By 1890 the westward movement was over. It had changed the country to a land of ranches, farms, cities, and railroads. American society was becoming more urban (or living in the towns and cities). They found jobs in businesses and industries. These jobs created a large wealthy class. But growing city slums were filling up with poor people. Women were gaining more freedom and working hard to gain the right to vote.

This map shows regions in the United States during the westward movement. Certain areas are labeled with letters. Match each name below with the correct letter. There are two extra letters.

1. Plains region ______
2. Rocky Mountain region ______
3. Pacific Coast region ______
4. Southwest ______

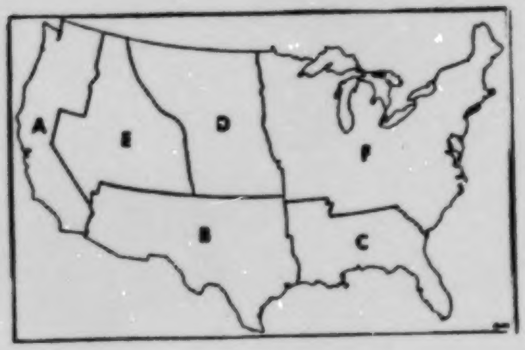

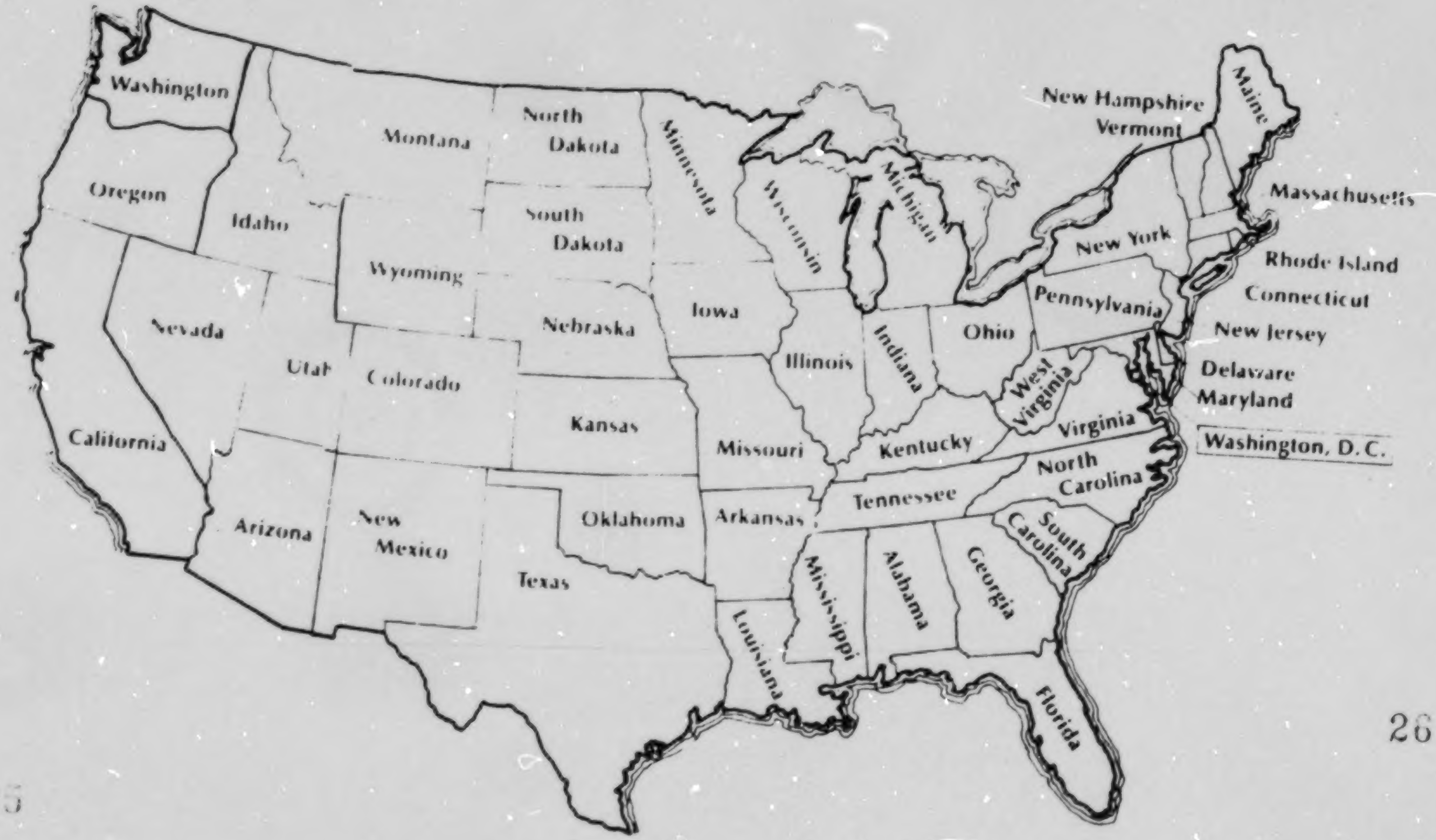
Washington
Oregon
California
Idaho
Nevada
Montana
Wyoming
Utah
Colorado
Arizona
New Mexico
North Dakota
South Dakota
Nebraska
Kansas
Oklahoma
Texas
Minnesota
Iowa
Missouri
Arkansas
Louisiana
Wisconsin
Illinois
Michigan
Indiana
Ohio
Kentucky
Tennessee
Mississippi
Alabama
Georgia
Florida
South Carolina
North Carolina
Virginia
West Virginia
Pennsylvania
New York
New Hampshire
Vermont
Maine
Massachusetts
Rhode Island
Connecticut
New Jersey
Delaware
Maryland
Washington, D.C.

BEST COPY AVAILABLE

BEST COPY AVAILABLE

ບົດຮຽນທີ່ຫ້າ. ຄົນຈີນ

ຈາກ ປີ 1860-1900 ຢູ່ທາງທິດຕາເວັນຕົກ, ມີພວກອາເມຣິກັນ ປະມານ ເຄິ່ງນຶ່ງແສນ ປະເທດ ອາເມຣິກາໄດ້ມີຄວາມ ຈະເລີນ ຢ່າງໄວວາ. ປະຊາຊົນ ອົບພະຍົບ ກັນ ມາ ເພື່ອ ຊອກຫາ ການເຮັດ ແລະ ຄົນ ຄອນ ຕ້ອນ ຫຍ້າ ຄ້າງ ທີ່ ຈະເຮັດໄຮ່ ເຮັດນາ.

ບາງຄົນ ກໍໄປ ເພື່ອ ການ ສ່ຽງໂຊກ ແລະ ຊ່ວຍ ໂອກາດ ເວລາ ອື່ນໆ. ລວມ ແລ້ວ ພວກມັນ ກໍ ຈໍາແນກ ອອກມາ ເປັນ ສີ່ ຈໍາພວກ ດ້ວຍກັນ.

① ການຄົ້ນຫາ ເງິນ ແລະ ຄໍາ.

2. ການ ຂະຫຍາຍ ທາງຣົດໄຟ ໃຫ້ ກວ້າງ ອອກມາ.
3. ການ ຕັ້ງ ຕລາດ ເພື່ອ ໄວ້ ຂາຍ ງົວ.
4. ການ ທົດລອງ ເຄື່ອງຈັກ ແບບ ທໍາໄຮ່ໄຖນາ.

ຈາກ ປີ 1840-1870, ສ່ວນຫລາຍ ຄົນ ພວກນີ້ ແມ່ນ ຢູ່ ອ້ອມແອ້ມ ແມ່ນໍ້າ ມິຊູຣີ ແລະ ກໍ ຢູ່ ຕາມແຄມ ມະຫາສະໝຸດ ປາຊີຟິກ. ຈີນ ລັດ ແລະ ໂດຍ ແມ່ນ ຢູ່ ລັດ ອໍຣີກັນ (Origon) ແລະ ການ ຊອກຫາຄໍາ ຢູ່ ລັດ ຄາລີຟໍເນັຍ ໄດ້ ນໍາ ເອົາ ຄົນ ໃໝ່ ມາ ຕັ້ງຖິ່ນຖານ ຢູ່ ແຫລ່ງນັ້ນ.

ບາງຄົນ ກໍ ມາ ຈາກ ທະວີບ ອາຊີ, ຫລື ເອີຣົບ. ພວກ ອາເມຣິກາ ດໍາ ແລະ ພວກ ອາເມຣິກາ ຂາວ ກໍ ມາ ຈາກ ທິດ ຕາເວັນຕົກ.

ຫລັງ ຈາກ ນັ້ນ, ການ ຕໍ່ສູ້ ກັນ ກໍ ເກີດ ຂຶ້ນ ມາ ລະຫວ່າງ ພວກ ອາເມຣິກາ, ພວກ ຈີນ, ແລະ ພວກ ເມັກຊິກັນ. ເພາະວ່າ ໃນ ທີ່ນັ້ນ ມີ ການ ຂັດຂ້ອງ ແລະ ບໍ່ ເຂົ້າ ກັນໄດ້ ທາງ ແຮ່ ລະ ຄໍາ ພວກ ເປັນ ບາງ ເລັກນ້ອຍ ອື່ນໆ. ແລະ ການ ເຂົ້າເມືອງ ຂອງ ພວກ ຈີນ ກໍ ໄດ້ ຢຸດຕິ ລົງ ລະຫວ່າງ ນີ້.

ຢູ່ ໃນ ທິດ ຕາເວັນຕົກ ສ່ຽງໃຕ້, ທັງ ສ່ຽງ ງົວ ຄວາຍ ແມ່ນ ເປັນ ພົນ ປະໂຍດ ໃຫ້ ຄົນ ຈໍາພວກ ນັ້ນ ຫລາຍ. ສິ່ງ ທີ່ ຕ້ອງການ ກໍ ຈະ ເລີ່ມ ຂຶ້ນ ແລະ ໄດ້ ນໍາ ເອົາ ງົວ ແລະ ພວກ ເຈົ້າຂອງ ທັງ ມາ ໃໝ່ ມາ ໃນ ບໍລິເວນ ນີ້. ພວກ ໝູ່ບ້ານ ກໍ ຕັ້ງ ເຮືອນຊານ ບ້ານຊ່ອງ ຢູ່ ລຽບ ທາງຣົດໄຟ ທີ່ຈະ ໄດ້ ຂົນ ງົວ ອອກ ຢ່າງ ສະດວກ.

ຢູ່ ບໍລິເວນ ພູ ລັອກກີ້ ກໍ ມີ ພວກ ຕັ້ງຖິ່ນຖານ ເປັນ ບາງເລັກນ້ອຍ ຈົນເຖິງ ໃນ ການ ຄົ້ນຫາ ຂຸດຄົ້ນ ເງິນທອງ. ຄື: ເງິນ, ຄໍາ, ແລະ ທອງແດງ ໃນ ລະຫວ່າງ ປີ 1850's ແລະ 1860's. ຫລັງ ຈາກ ນັ້ນ ແລ້ວ, ການ ຂຸດ ບໍ່ແຮ່ ກໍ ເລີກ ມາ ຕາມ ລໍາດັບ

ເຖິງ ຢ່າງໃດ ກໍ່ຕາມ ພວກ ທີ່ ຢູ່ ບໍລິເວນ ນັ້ນ ກໍ ມີ ຄວາມ ເພີ່ມເຕີມ. ເພາະວ່າ ໃນ ທີ່ນັ້ນ ເປັນ ໄຊ ເສລີ ກໍ ບໍ່ ຄ່ອຍ ຈະ ມີ ຖິ່ນ ຄອນ ກ້ອນ ຫຍ້າ ທີ່ ເພິ່ນ ຈະ ເຮັດໄຮ່ ເຮັດນາ ໄດ້. ໃຫ້ວ່າ ມີ ເຄື່ອງ ອຸປະກອນ ກໍ ແລະ ມີ ສູກ ໄດ້ ກຸ່ມ ກັບ ການ ຂົນສົ່ງ ແລະ ທາງ ຣົດໄຟ ກໍ ຊ່ວຍ ເອົາ ຄົນ ອື່ນໆ ມາ ຕັ້ງຖິ່ນຖານ ແລະ ເຄື່ອງ ອຸປະກອນ ໃໝ່ໆ ຂອງ ... ຫລາຍ ເທົ່າ ກາ ເປັນ ສອງ.

ຢ່າງໃດກໍ່ດີ. ການຕໍ່ສູ້ ແລະ ສົງຄາມ ກໍ ຕໍ່ໄປ ກັນ ຢູ່ ເລື້ອຍໆ ໃນ ບໍລິເວນ ພື້ນດອນ ພູພຽງ ກັບ ພວກອິນດຽນ.

ເພື່ອ ຍຶດຄອງ ປະເທດ ອາເມຣິກາ ຫລັງ ການ ປົດປ່ອຍ ເອົາ ເຂົາ ໄວ້ ບ່ອນທີ່ດີ ກໍດີ. ໃນ ບ່ອນ ທີ່ ກໍດີ ນີ້, ພວກ ອິນດຽນ ຈະ ຖືກ ຍູ້ ຄືນ ໃຫ້ ລົງ ອອກໄປ ນອກ ຂອງ ປະເທດ ນີ້ ຂອງ ເຂົາ ແລ້ວ ກໍ ຈະ ເປັນ ແຂວງ ຂອງ ອາເມຣິກາ ບຸກຄົນ ອື່ນ. ພວກ ເຂົາ ແມ່ນ ຈະ ບໍ່ ມີ ໂອກາດ ເວລາ ທີ່ ຈະ ແຍກ ແຍະ ແລະ ເລືອກ ທາງ ຈິງ ຫຼຸມ ຈະ ໃຫ້ ພວກ ອິນ ພ້ອມ ກັບ, ນອກ ຂອງ ປະເທດ ກັບ ຈະ ພວກ ອິນດຽນ. ແລະ ພວກ ອິນດຽນ ບໍ່ ຢາກ ຢູ່ ນອກ ຂອງ ປະເທດ ຂອງ ເຂົາ ເຈົ້າ ແລ້ວ ທີ່ດີ ການ ນອກ ຈະ ມີ ຢູ່. ເພາະ ລວມ ນັ້ນ ເລືອກ ສົງຄາມ ແລະ ການ ຂ້າ ຟັນ ລັກ ແຫ່ງ ກັນ ສົງຄາມ ນາ ກໍ ກັນ ຈົນ ເຖິງ ປີ 1890.

ໃນ ປີ 1890 ການ ບຸກເບີກ ຢູ່ ທາງ ທິດ ຕາເວັນ ອອກ ກໍ ສຳເລັດ ລຸລ່ວງ ແລ້ວ. ພວກ ໄດ້ ປູກ ຝັງ ລູກ ໃຫ້ ເປັນ ດິນ ດອນ ດອນ ທາຍາ, ເປັນ ທົ່ງຫຍ້າ, ເປັນ ໄຮ່ ສວນ, ເປັນ ເມືອງ ແລະ ເປັນ ທາງ ລົດໄຟ ອີກ ດ້ວຍ. ສັງຄົມ ຂອງ ພວກ ອາເມຣິກາ ຫລື ການ ຄົມມະນາ ຂອງ ພວກ ອາເມລິກັນ ນີ້ ແມ່ນ ມັກ ຈະ ຢູ່ ໃນ ເມືອງ ຫລື ຢູ່ ໃນ ບ້ານ.

ເຂົາ ໄດ້ ພົບ ວຽກ ງານ ຫລື ໂຮງ ງານ ດ້ວຍ ວິຊາ ການ ງານ ແບບ ເປັນ ອາຊີບ ຂອງ ເຂົາ ເອງ. ວຽກ ງານ ເຫລົ່ານີ້ ໄດ້ ປະກົດ ການ ເສັ້ງຄັ້ງ ຫລາຍ ຢູ່ ໃນ ເມືອງ. ເຖິງ ວ່າ ການ ເພີ່ມ ເຕີມ ຂອງ ບານເມືອງ ກໍ່ ເຕີມ ໄປ ດ້ວຍ ສິ່ງ ລຶກລັບ ຂອງ ຄົນ ຍາກ ຈົນ. ພວກ ຜູ້ ຍິງ ກໍ່ ມີ ແຕ່ ໜັກ ຫລາຍ ແລະ ສົມທົບ ແລະ ເຮັດ ວຽກ ໜັກ ທີ່ ຈະ ມີ ສິດ ປອນ ບັດ ເອົາ, ແລະ ຈະ ມີ ໜ້າ ທີ່ ທີ່ ຈະ ປອນ ບັດ.

ແຜ່ນ ທີ່ ສາກ ຢູ່ ລຸ່ມ ນີ້ ຊີ້ ແຈງ ບໍລິເວນ ບ່ອນ ທີ່ ສະຫາຣັດ ອາເມຣິກາ ໃນ ຣະຫວ່າງ ກາງ ຂອງ ການ ບຸກເບີກ. ບໍລິເວນ ທີ່ ສຳຄັນ ກໍ ໄດ້ ເອົາ ຕົວ ໜັງສື ໝາຍ ໄວ້ ແລ້ວ ຈົ່ງ ເບິ່ງ ຕາມ ແຕ່ລະ ຊື່ ຢູ່ ລຸ່ມ ນີ້ ພ້ອມ ກັບ ຕົວ ທີ່ ຖືກ ຕ້ອງ ກັບ ຕົວ ໜັງສື. A.B.C.D.E.F.

Th ແລະ ກໍ ມີ ສອງ ໂຕ ເປັນ ຕົວ ພິເສດ.

① ບໍລິເວນ ທີ່ ແຈ່ມ ແຈ້ງ ______
2 ບໍລິເວນ ລັອກກີ້, ພູ ລັອກກີ້. (Rocky mountain Region) ______
3 ບໍລິເວນ ມະຫາສະມຸດ ປາຊີຟິກ ______
4 ຕາເວັນ ຕົກ ສຽງ ໃຕ້ ______

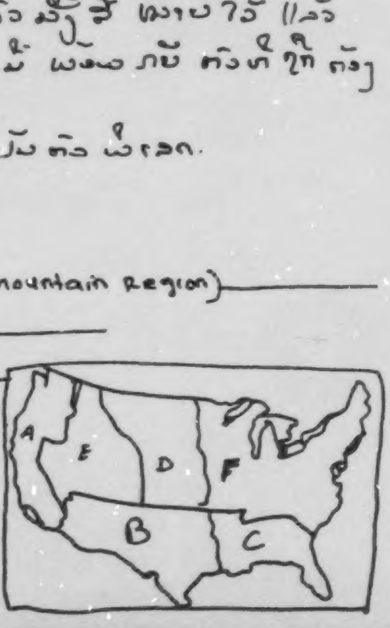

BEST COPY AVAILABLE

Lesson Six The United States: A Great Industrial Nation

After the Civil War in 1865, the United States became the greatest industrial nation in the world. Why?

One reason is its size. The United States is a big country. Being big allows it to grow and change easily. Its large size also allows for several different climates. The different climates and types of soil enable farmers to raise a wide variety of crops and livestock.

The United States also has the many minerals needed for a modern industrial society. Large supplies of coal and iron allow the United States to supply much of the world's steel. Other resources include oil and natural gas. There are gold and silver as well as copper, aluminum, magnesium, and other industrial minerals.

Water power, coal, and oil are used to produce electricity. Electricity is a major source of power used to turn natural resources to industrial use. America has good natural water transportation. The chief river system of the country is the Missouri-Mississippi system.

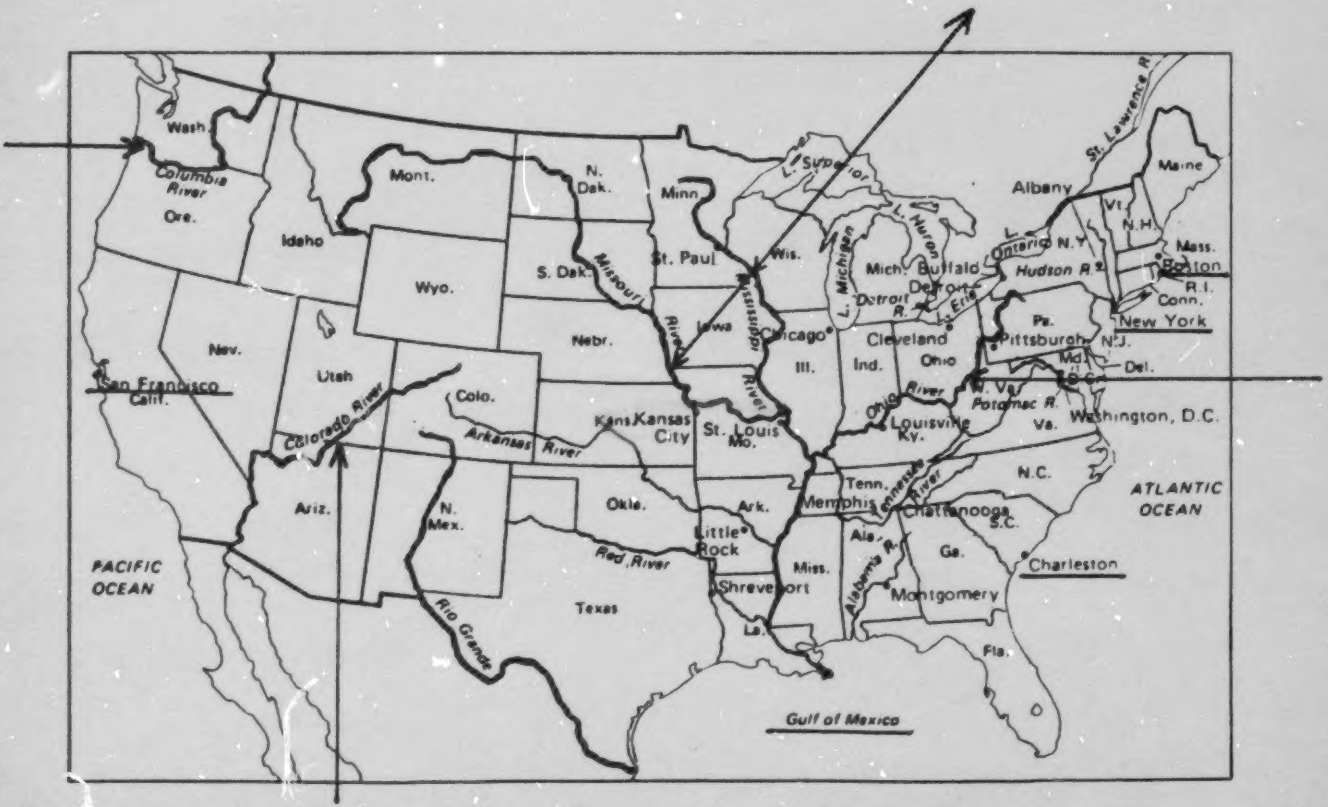
Wash.
Columbia River
Ore.
Idaho
Mont.
N. Dak.
Minn.
St. Paul
Wis.
L. Superior
St. Lawrence R.
Maine
Albany
Vt.
N.H.
Mass.
Boston
R.I.
Conn.
L. Ontario
N.Y.
Hudson R.
New York
L. Huron
L. Michigan
Mich.
Buffalo
Detroit
Detroit R.
L. Erie
Wyo.
S. Dak.
Missouri River
Iowa
Mississippi River
Chicago
Nebr.
Nev.
Utah
San Francisco
Calif.
Colo.
Colorado River
Arkansas River
Kans.
Kansas City
St. Louis
Mo.
Ill.
Ind.
Cleveland
Ohio
Pa.
Pittsburgh
N.J.
Md.
Del.
D.C.
W. Va.
Potomac R.
Va.
Washington, D.C.
Ohio River
Louisville
Ky.
Tenn.
Tennessee River
Memphis
Chattanooga
N.C.
S.C.
Ariz.
N. Mex.
Okla.
Ark.
Little Rock
Red River
Texas
Rio Grande
Shreveport
La.
Miss.
Ala.
Alabama R.
Montgomery
Ga.
Charleston
Fla.
Gulf of Mexico
PACIFIC OCEAN
ATLANTIC OCEAN

It flows from the far north to the Gulf of Mexico. Other major river systems are the Columbia in the Northwest and the Colorado in the Southwest.

The many miles of American coastline contain good harbors. Boston, New York, Charleston, Mobile, New Orleans, Houston, San Francisco, and Seattle all are important ports. They have made it possible for this nation to become one of the leaders in world trade.

Also, the five Great Lakes and the Ohio and Mississippi rivers are two great inland waterway systems. Heavy goods like ore can be moved more cheaply by water than by train, truck, or air.

Geography, climate, and natural resources, then, are important reasons for America's industrial power.

ບົດຮຽນທີ່ຫົກ. ສະຫະຣັດ ອາເມຣິກາ, ແຫ່ງອຸດສາຫະກັມ ຂອງ ປະຊາຊົນ.

ຫລັງ ຈາກ ສົງຄາມໂລກ ແລ້ວໃນ ປີ ໑໙໔໕, ເມືອງ ສະຫະຣັດ ກໍ ເລີຍ ກັບກາຍ ເປັນ ປະເທດ ທີ່ ສົມບູນ ແລະ ເປັນ ສູນ ກາງ ນຶ່ງ ຂອງໂລກ ກ່ຽວ ກັບ ການ ອຸດສາຫະ ກັມ. ເປັນ ຫຍັງ !

ປັນ ຫາ ອັນນີ້ ກໍ ຄື ຄວາມ ກວ້າງໃຫຍ່ ໄພສານ ຂອງ ປະເທດ. ປະເທດ ສະຫະຣັດ ອາເມຣິກາ ເປັນ ປະເທດ ທີ່ ກວ້າງໃຫຍ່. ໂດຍ ເປັນ ໃຫຍ່ ຂອງ ປະເທດ ກໍ ທຳ ໃຫ້ ປະເທດ ມີ ຄວາມ ຈະເຣີນ ເນີ້ ແລະ ປ່ຽນແປງ ຢ່າງ ງ່າຍໆ. ມັນ ເປັນ ປະເທດ ທີ່ ໃຫຍ່ ຫລວງ ແລະ ມັນ ຍັງ ທຳ ໃຫ້ ມີ ສອງ ສາມ ອາກາດ ປ່ຽນ ແປງ ຢູ່ ສະເໝີ, ແລະ ກໍ ແຕກ ຕ່າງ ກັນ. ຄວາມ ແຕກຕ່າງ ຂອງ ອາກາດ, ເພີ່ນ ດິນ ກໍ ຈະ ທຳໃຫ້ ພວກ ຊາວໄຮ່ ສາມາດ ສ້າງ ໃຫ້ ລ້ຽງ ຮວມ ຊາ ລີ ແລະ ຫຍ້າ ຫລາຍ ໄວ້ ສຳ ລັບ ຝູງ ສັດ ຕ່າງໆ.

ອີກ ຢ່າງ ນຶ່ງ, ປະເທດ ສະຫະຣັດ ອາເມຣິກາ ກໍ ມີ ບໍ່ແຮ່ ນັ້ນ ເປັນ ສິ່ງທີ່ ຕ້ອງການ ເພື່ອ ການ ອຸດສາຫະກັມ ຂອງ ສັງຄົມ. ການ ຊອກ ຫາ ຖ່ານ ຫີນ ກໍ [illegible], ທຳໃຫ້ ປະເທດ ສະຫະຣັດ ອາເມຣິກາ ແຈກ ຢາຍ ເຫລັກ ໄປ ໃຫ້ ໃນ ໂລກ ຫລາຍ. ເຄື່ອງ ຊ່ວຍ ອີກ ຢ່າງ ນຶ່ງ ຮ່ວມ ກັບ ກັບ ຖ່ານ ຫີນ, ແລະ ນ້ຳ ມັນ ທັມະຊາດ. ໃນ ທີ່ ນັ້ນ ກໍ ມີ ເງິນ ແລະ ຄຳ ກໍ ເໝືອນ ກັບ ທອງ ແດງ, ກົ່ວ, ເຫລັກ ລວມ ແລະ ການ ອຸດສາຫະກັມ ບໍ່ແຮ່ ຕ່າງໆ. ນ້ຳ ທີ່ ມີ ແຮງ ແຮງ ຖ່ານ ຫີນ ແລະ ນ້ຳ ມັນ ກໍ ໃຊ້ ສຳ ລັບ ສ້າງ ໄຟຟ້າ. ໄຟຟ້າ ແມ່ນ ເປັນ ເຄື່ອງ ຊ່ວຍ ຊັບພະຍາກອນ ໃຫ້ ມີ ຄວາມ ເຂັ້ມແຂງ ທີ່ ຄະ ນ້ຳ ໄຟຟ້າ ໃຊ້ ໃຫ້ ຊັບພະຍາກອນ ຢູ່ ໃນ ອົງການ ອຸດສາຫະກັມ. ພວກ ຊາວ ອາເມຣິກາ ກໍ ມີ ກະແສ ນ້ຳ ດີ ທີ່ ຈະ ກິນ ນະ ດື່ມ ໄດ້. ແຕ່ ນ້ຳ ໃຫຍ່ ຢູ່ ໃນ ປະເທດ ກໍ ຄື ແມ່ ນ້ຳ ມິສຊູຣີ, ແລະ ແມ່ ນ້ຳ ມິສຊິສິບປີ. ມັນ ໄຫລ ລົງ ມາ ຈາກ ທາງໄກ ແຕ່ ພາກ ເໜືອ ຂອງ ປະເທດ ແລະ ກໍ ໄຫລ ລົງ ໄປ ຕົກ ປາກ ນ້ຳ ຢູ່ ແມັກຊີໂກ. ອີກ ແມ່ ນ້ຳ ໃຫຍ່ ກໍ ຄື ແມ່ ນ້ຳ ໂຄລັມເບັຍ ຢູ່ ທາງ ທິດ ຕາເວັນ ອອກ ແລະ ໂຄລາຣາໂດ ຢູ່ ທາງ ທິດ ຕາເວັນ ຕົກ.

BEST COPY AVAILABLE

ດິນແດນ ກວ້າງຂວາງ ຂອງ ບໍ່ ເຮືອນ ສາຍ ແກນ ຂອງ ອາເມຣິກາ ທີ່ໃຫ້ ມີ ທ່າ ເຮືອ, ທ່າ ກຳປັ່ນ ທີ່ ດີ. ໂບສະເຕັນ, ນິວ ຢອກ, ຟີລະແດລເຟັຍ, ບາລຕີມໍ, ນິວ ອໍລີນ, ໂຮສະເຕີນ, ແຊນ ຟຣັງຊິສໂກ, ແລະ ຊີແອດເຕິ້ລ, ລ້ວນ ເປັນ ແຫຼ່ງ ສຳຄັນ ເຫຼົ່ານັ້ນ. ເຮັດໃຫ້ ເຮືອ ໃຫຍ່ ນັ້ນ ເປັນ ໃຫຍ່ໃຕ້ ເພື່ອ ຮັບຊື້ ພວກ ນີ້ ໄດ້ ມາ ເປັນ ຫຼັກ ທີ່ ມາ ຢູ່ ໃນ ໂລກ ນີ້.

ອີກ ຢ່າງໜຶ່ງ, ກໍ ມີ ທະເລສາບ ຢູ່ ທາງ ເໜືອ, ແລະ ມີ ເມືອງ ໂຕລະໂດ ແລະ ເມືອງ ມິລວໍກີ ແມ່ນ ມີ ທະເລສາບ ສອງ ແຫ່ງ. ຢູ່ ພູ ມາ ປະເທດ ນັ້ນ. ມີ ແມ່ນ້ຳ ທີ່ ດີ ສຳຄັນ ຫຼາຍ, ເຄື່ອງມື ລຳລຽງ ຍົກຍ້າຍ ໄປ ທາງ ນ້ຳ ນັ້ນ ສະດວກ ກອນ ທີ່ ຈະ ມີ ຍ້າຍ ໄປ ທາງ ລົດ ໄຟ, ທາງ ລົດ ກະບະ, ແລະ ທາງ ເຄື່ອງ ບິນ.

ພວກ ພູ ມີ ສາກ, ພວກ ກອງ ເຮືອ ຮົບ, ພວກ ອາກາດ ແລະ ສັນຍະ ບາງກອນ ອື່ນ ມາ ຖຶງ ນີ້ ກໍ ເປັນ ສິ່ງ ສຳຄັນ ຫຼາຍ ທີ່ ຊ່ວຍ ອາເມຣິກາ ແລະ ການ ຊື້ ຂາຍ ກັບ ຕ່າງໆ.

BEST COPY AVAILABLE

Lesson Seven Machines, Capital, and People

From 1850-1900, the United States entered the Industrial Age. Mines, factories, and railroads were expanding and improving. In 1844 some surveyors in Minnesota noticed something unusual. The magnetic needle of their compass swung crazily from side to side. They soon learned the reason. Beneath their feet lay the world's greatest deposit of iron ore. It is the basic element used in making steel.

In Pennsylvania a few years later, a man noticed a greasy, black ooze near his house. It was coming up through the ground. He tried lighting the ooze. It burned. He had found an oil deposit. The oil would soon become an important source of energy.

Between 1870 and 1916 twenty-five million people came to America from eastern and southern Europe. They came to work in the machine shops, iron works, mills, mines, and factories. Business grew. More people meant more buyers for the goods being turned out.

But growing businesses need great sums of money, or capital. Businessmen borrowed capital from banks. Later they paid back the loans from money their businesses earned.

Sometimes businessmen invited people with money to buy into their businesses. Some people bought a little stock. Stock is a share of ownership in a corporation. Others bought a lot of stock. And so these corporations or businesses with many owners were begun. When a corporation made money, it paid part of it to its stockholders. In this way, the United States became a capitalist country. This is a country that has an economic system based on ownership of land, factories, and other means of production by individuals or groups of people.

Thus, the Industrial Revolution affected our whole nation. This rapid growth of industry had many important effects:

1. Factories and machines replaced the old way of making goods in the home by hand.
2. Machines made it possible to produce goods in large quantities. This meant lower prices; therefore, more people could afford to buy the goods.
3. With the growth of industry came the growth of cities. Many people from farm areas took jobs in city factories.

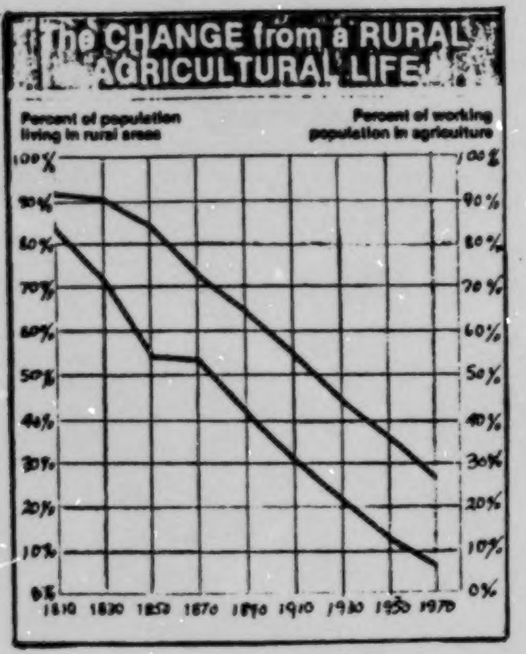

4. The entire nation took a greater interest in industry and trade. Industry replaced agriculture as the major economic activity of the American people. The United States, however, continued to lead the world in agricultural production.
5. Transportation and communications improved. Soon after the Civil War, railroad lines reached from coast to coast. Also, a national telegraph system was developed.
6. Increasing number of corporations were formed. (Remember, a corporation is a business that sells shares of ownership to the public. These shares are called stock. Selling stock makes it possible to raise large sums of money. This money is used to build factories, buy machines, and produce goods.)
7. Labor unions began to develop. Workers felt the need to form organizations that would protect their interests.

ບົດຮຽນທີ່ ເຈັດ. ໂຮງຈັກ, ເມືອງໃຫຍ່ ແລະ ຜູ້ຄົນ.

ຈາກ ປີ 1850-1900, ສະຫະຣັດ ອາເມຣິກາ ໄດ້ ເຂົ້າໄປ ຢູ່ໃນ ແຫ່ງ ອຸດສາຫະກັມ. ໂຮງງານ ຫລາຍ ແຫ່ງ, ແລະ ທາງ ຣົດໄຟ ກໍ່ໄດ້ ຂຍາຍ ອອກ ໄປ ແລະ ເປັນ ທີ່ ແຜ່ຫລາຍ. ໃນ ປີ 1844 ການ ສົ່ງ ໂທຣເລກ [illegible] ກໍ່ ໄດ້ ນອກ ຂອງ ມາ ທາງ ມັນ ມີ ໂຮ ກາ ວ່າ ບາງສິ່ງ ບາງຢ່າງໄດ້ມາ ແລະ ກໍ່ ເພີ່ມ ຍົກ ທໍ. ຄຸນ ຄົນປັດ ຂອງ ເຂົ້ອ ຫັບ ຂອງ ພວກເຂົາ ກໍ່ ປ່ນໄປມາ ຂາງກໍ ຂາງ. ແລ້ວ ໃນບໍ່ ດູ ບໍ່ນານ, ພວກເຂົາ ກໍ່ ຮຽນຮູ້ ບັນຫາ ຕ່າງໆ. ດ້ວຍ ທາງນີ້ ພວກນີ້ ກໍ່ ບາງຄົນ ເປົ່າ ປ່າງ ບໍ່ມີ ເຄີຍ ຈະໃຊ້. ແລະ ກໍ່ ບາງຄົນ ເປົ່າ ທາງ ຫຼຸງວໄປ ມາ ຢູ່ໃນ ໂລກນີ້ ເພື່ອ ຊອກຫາ ໂອກາດ ຕ່າງໆ ແລະ ບໍ່ ແຮ່. ພັນ ເປັນສິ່ງ ທີ່ວ່າ ຄັນ ແລະ ເປັນ ທາກ ສິ່ງ ຂອງ ທີ່ ຍັງ ເຫຼືອ ຈະ ເຮັດ ເທລັດ ກໍໄດ້.

ໃນ ປີ ນັ້ນ ເມືອງ ແມນເຊັດສະເຕີ ຫຼາຍແຫ່ງ ກໍ ປະກາດ ຂາວ ອອກ ມາ ວ່າ ປ່ອຍ ນ້ຳ ມັນ, ນ້ຳ ກໍ ຊຶມ ອອກ ມາ ໃກ້ໆ ເຮືອນ ຂອງ ລາວ. ມາ ໄຟ ອອກ ມາ ທາງ ແມ່ ຄົນ. ລາວ ໄດ້ ທົດລອງ ເອົາໄຟ ອອກ ມາ ຄຸດ ເບິ່ງ ວາ ມັນ ແມ່ນ ຫຍັງ. ແລ້ວ ລາວ ກໍ່ ຮູ້ ວ່າ ມັນ ໃນ່ ເໝືອນ ນ້ຳມັນ. ລາວ ໄດ້ ພົບ ປ້ອນ ນ້ຳມັນ. ແລ້ວ ນ້ຳມັນ ນັ້ນ ໃນ ບໍ່ ລອຍ ບໍ່ ນານ ກໍ ຈະ ເປັນ ພົນ ປະໂຍດ ແກ່ ເຄື່ອງ ຈັກ ແລະ ໂຮງງານ ຕ່າງໆ.

ລະຫວ່າງ ປີ 1870 ແລະ ປີ 1916 ນີ້ ພວກ ຄົນ ຫລື ອົພຍົພ ປະມານ 25 ລ້ານ ຄົນ ໄດ້ ມາ ເມືອງ ອາເມຣິກາ ຈາກ ທິດ ຕາເວັນ ອອກ ແລະ ທາງ ທິດ ຕາເວັນ ຕົກ ຂອງ ປະເທດ ເອີຣົບ. ພວກ ນີ້ ມາ ເພື່ອ ຈະ ເຮັດ ວຽກ ຢູ່ ຕາງ ເຫລັກ, ຕັດ ລວດ ພາວ. ບໍ່ ຖ່ານຫີນ, ບໍ່ ແຮ່ ແລະ ໂຮງງານ ຕ່າງໆ. ກິດຈະການ ງານ ກໍ່ ຫະວີ ຂຶ້ນ. ລາຍຄົນ ກໍ່ ມີ ຄວາມ ຫາວາຍ ວ່າ ຫລາຍ ດີ ຂາຍ ແລະ ຈະ ມີ ຂຶ້ນ ໃນ ການ ຄົນ ຈິງ. ເຖິງ ວ່າ ການ ຜລິດ ພົນ ຂອງ ວຽກງານ ກໍ່ ຕ້ອງ ການ ເງິນ ເປັນ ຈຳນວນ ຫລາຍ. ຫລື ເງິນ ທຶນ ກອນ ນີ້. ພວກ ຄົນ ງານ ຕາງໆ ກໍ່ ຍືມ ເງິນ ທຶນ ມາ ຈາກ ທະນາຄານ. ແລ້ວ ໃນ ເມື່ອ ເຂົາ ຫາກ ຜລິດພົນ ປະໂຍດ ແລ້ວ ເຂົາ ກໍ່ ຄາຍ ຂືນ ເງິນ ທີ່ ເຂົາ ຫາ ໄດ້. ມາ ຈາກ ວຽກງານ ຂອງ ເຂົາ.

ບາງ ຄັ້ງ ພວກ ໂຮງງານ ກໍ່ໄດ້ ເຊື້ອເຊີນ ພວກ ຄົນ ທີ່ ເປັນ ຄົນ ຂາຍ ຫລື ທີ່ ມີ ເງິນ ຫລາຍ ຊື້ ຮຸ້ນ ຄັ້ງ ຕ່າງໆ. ບາງ ຄົນ ກໍ່ ເອົາ ສິນ ຄ້າ ເປັນ ບາງ ເຫລັກ ພັດ.

ສິນຄ້າ ເປັນ ຂອງ ແລກ ປ່ຽນ ທີ່ ພວກ ທີ່ ເປັນ ເຈົ້າ ຂອງ ສິນ ຄ້າ ຢູ່ໃນ ບໍຣິສັດ ຕ່າງໆ. ບາງ ທີ ພວກ ກໍ່ ຊື້ ສິນ ຄ້າ ເປັນ ຈຳນວນ ຫລາຍ. ແລ້ວ ບໍຣິສັດ ທີ່ ພວກ ນີ້ ຫລື ວຽກງານ ທີ່ ພວກ ນີ້ ແລະ ພວກ ເຈົ້າ ຂອງ ສິນ ຄ້າ ກໍ່ ເພີ່ມ ຂະໜາດ ອອກ ມາ. ຫລັງ ບໍຣິສັດ ນັ້ນ ໄດ້ ເງິນ ຫລາຍ ເຂົາ ກໍ ຄາດ ຂຶ້ນ ບາງ ສ່ວນ ໄປ ເຖິງ ບໍຣິສັດໃຫຍ່ ບ່ອນ ທີ່ ເຂົາ ກໍ່ ກັບ ສິນ ຄ້າ ຕ່າງໆ. ໃນ ທາງ ນີ້ ສະຫະຣັດ ອາເມຣິກາ ກາຍ ເປັນ ປະເທດ ທີ່ ມີ ທຶນ ຫລາຍ.

ອັນ ນີ້ ເປັນ ປະເທດ ທີ່ ມີ ເງິນ ທຶນ ແລະ ຣະບົບ ການ ທຳ ເຈົ້າ ຂອງ, ເຄື່ອງ ຈັກ ກົນ ຫ້ອງ ທົດ, ໂຮງງານ. ແລະ ພົນ ຜລິດ ອື່ນໆ ດ້ວຍ ພວກ ຄົນ ຫລື ຄົນ ທີ່ ມີ ຄຸນຄ່າ ຕ່າງໆ. ອັນ ນີ້ ການ ພຸ່ມ ຂອບ ຂອງ ອຸດສາຫະກັມ ກໍ່ ມີ ອີກ ພົນ ພົນ ປະໂຫຍດ ຫລາຍ ທີ່ ເນັ້ນ ທັງ ຈາກ. ແລະ ເອົາ ສົ່ງ ຄັ້ງ ນີ້ ການ ອຸດສາຫະກັມ ກໍ່ ມີ ພາຍ ສິ່ງ ສາມັນ.

BEST COPY AVAILABLE

①. ໂຮງງານ ແລະ ເຄື່ອງຈັກ ໄດ້ ປ່ຽນ ທາງ ເກົ່າ ແລະ ສິ່ງ ທີ່ດີ [illegible] ຂອງ ເຮົາ ຢູ່ ບ້ານ.

2. ໂຮງ ຈັກ ໄດ້ ເຮັດ ໃຫ້ ພັນ ແສນ ປະໂຫຍດ. ແລະ ກໍ ດີ. ອັນນີ້ ກໍ ມີ ຄວາມ ໝາຍ ວ່າ ລາຄາ ຕໍ່າ ແລະ ຫລາຍ ຄົນ ກໍ ສາມາດ ຈະ ຊື້ ສິ່ງ ຂອງ ດີ ດ້ວຍ ຣາຄາ ທີ່ ຖືກ.

3. ພ້ອມ ກັນ ກັບ ສິ່ງ ພວກ ອຸດສາຫະກັມ ກໍ ພາ ເອົາ ພວກ ຢູ່ ໃນ ເມືອງ ຫລາຍ ຄົນ ກໍ ພາ ອອກ ໄຮ່ ນາ ແລະ ໄປ ເຮັດ ວຽກ ຢູ່ ໃນ ໂຮງງານ ຢູ່ ໃນ ເມືອງ.

4. ປະຊາຊົນ ທັງ ໝົດ ກໍ ມີ ຄວາມ ສົນໃຈ ຫລາຍ ກໍ່ ການ ອຸດສາຫະກັມ ແລະ ສິນຄ້າ. ການ ອຸດສາຫະກັມ ກໍ [illegible] ການ ກະເສດຕະກັມ ເໝືອນ ເປັນ ສິ່ງ [illegible] ຂອງ [illegible] ເງິນ, ແກ່ [illegible].

5. ການ ຄົມມະນາຄົມ ແລະ ການ ພົວພັນ [illegible] ກໍ ມີ [illegible] ແລ້ວ ໃນ ບໍ່ ຊ້າ ບໍ່ ນານ ຫລັງ ຈາກ [illegible] ແລ້ວ ທາງ ລົດໄຟ ກໍ ສ້າງ ໄປ ເຖິງ ບໍ່ ຮອດ [illegible]. ແລະ ອີກ ຢ່າງ ນຶ່ງ ເຄື່ອງ [illegible] ກໍ ໄປ ເຖິງ ທຸກ ບ່ອນ ໃຫ້ ຄວາມ ສະດວກ ສະບາຍ ແກ່ ປະຊາຊົນ.

6. ການ ເພີ່ມ ເຕີມ ໂຮງ ບໍ່ລິສັດ ຕ່າງໆ ກໍ ໄດ້ ພລິດ ອອກ ມາ. ໃຫ້ ຂ້າເຈົ້າ ໄວ້ ວ່າ ບໍ່ລິສັດ ນັ້ນ ແມ່ນ ສິ່ງ ການ ງານ ທີ່ ມີ ການ ຊື້ ຂາຍ ແລະ ແລກ ປ່ຽນ ກໍ່ ພວກ ເຮົາ ຂອງ [illegible] ທີ່ ທາງ ຫລວງ. ການ ແລກ ປ່ຽນ ອັນ ນີ້ ກໍ ເອີ້ນ ວ່າ ສິນ ຄ້າ. ການ ຂາຍ ສິນ ຄ້າ ແມ່ນ ເຮັດ ໃຫ້ ເປັນ ໄປ ໄດ້ ທີ່ ຈະ [illegible] ເງິນ ເປັນ ກອນ. [illegible] ເງິນ [illegible] ນີ້ ແມ່ນ ຈະ ສ້າງ ໂຮງ ງານ ໃໝ່ ແລະ ຊື້ ເຄື່ອງ ຈັກ ໃໝ່ ແລະ ພລິດ [illegible] ດີ.

7 ການ ຂະຫຍາຍ ຕົວ ເຫລົ່ານີ້ ກໍ [illegible]. ພວກ ຄົນ ງານ ຮູ້ສຶກ ວ່າ [illegible] ການ ຄວາມ [illegible] ເປັນ [illegible] ແລະ ຄວາມ [illegible] ຮັກສາ ຄວາມ ສົນໃຈ ຂອງ ເຮົາ ແລະ [illegible] ຂອງ ເຮົາ.

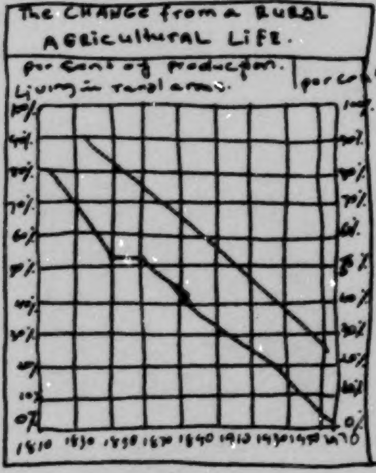

Lesson Eight: Big Business, Government and the Progressive Movement

As American businesses expanded, big corporations were able to gain control of entire industries. These corporations also developed tremendous political power. Business interests often influenced members of state legislatures and members of the U.S. Congress.

Big business had for years bought "protection" from dishonest Congressmen. For example, railroad companies gave Congressmen free passes to ride their trains. They gave money to the Congressman's political party. They even paid for votes. The Congressman understood that he was to vote for laws that would benefit big business.

This brought a demand by the people for reform in government. In 1887 Congress finally enacted the Inter-State Commerce Act. This law forced railroads: 1) to post their rates, 2) to give 10 days notice before changing rates, 3) to no longer charge more for short runs for the less important man.... or charge less for long runs for big companies, 4) to no longer make secret deals between railroad companies.

A constant economic war went on between the small businessman and big business. To control the market, a big business would buy out all little businesses in one industry. Then the big business, or monopoly, set the price. For example, Standard Oil was started in 1870. Ten years later it was refining 95 percent of the oil produced in the country. It set the prices for production of oil.

From the standpoint of a capitalist country, big business is good. It is the monopoly (control of an industry by one company) that is bad. Big businesses with heavy capital backing them turn goods out fast. They produce more than small businesses can. Big businesses create more jobs and that is good for the country.

But monopolies do away with competition. They force the small businesses out. With no competition, monopolies rule the market with one goal in mind....sales. The buyers' interests are not considered. This is not good for the country.

The effort to regulate industry was helped by the work of writers called "muckrakers". A muckraker is someone who rakes up dirt or "muck". The muckrakers wrote about conditions in American life that needed reform in 1890's and early 1900's. These writings made Americans aware of how necessary business reforms were. They wanted to correct abuses. As a result, government passed the Sherman Antitrust Act in 1890 to prevent growth of monopolies in business.

They also passed in 1906 the Pure Food and Drug Act. That was a result of the filth and disease found in the meatpacking plants in Chicago. The act called for government inspections of food-processing plants and better labeling of drug products. Fewer useless drugs and unclean foods reached the public.

In 1914 the Federal Trade Commission was formed to prevent false advertising and unfair competition by price fixing.

These government regulations are still in effect today, thanks to the early efforts of those middle-class Americans who wanted a better society. Their effort to improve life in the United States was called the Progressive Movement.

ບົດຮຽນທີ ແປດ. ໘: ການຄ້າໃຫຍ່, ຜູ້ປົກຄອງ ແລະ ສະມາຄົມ ສະເໜີ ຕໍ່ການ ປົກປ່າຍ.

ໃນລະຫວ່າງ ກິດຈະການງານ ຂອງ ພວກ ອາເມຣິກາ ໄດ້ ຂະຫຍາຍ ອອກ ມາ, ແລະ ກໍ ມີ ບໍລິສັດ ໃຫຍ່ ກໍ ສາມາດ ທີ່ ຈະ ຂຶ້ນໜ້າ ໄປ ດ້ວຍ ການ ບັງ ຂອງ ບໍລິສັດ ແລະ ອຸດສາຫະກຳ ທັງໝົດ. ບໍລິສັດ ດັ່ງ ພວກນີ້ ກໍ ຜລິດ ພົນ ອອກມາ ຢ່າງ ໃຫຍ່ໂຕ ພ້ອມ ດ້ວຍ ການ ເຫຼືອງ. ການຄ້າ ກໍ ມີ ຄວາມ ສົນໃຈ ຢູ່ ເລື້ອຍໆ ທີ່ ອິດທິພົນ ຂອງ ພວກ ກົດໝາຍ ແລະ ພວກ ຊາວນາ ຜູ້ແທນ.

ມີ ກິດຈະການງານ ໃຫຍ່ ໄດ້ ລະຫວ່າງ ນັ້ນ ຢູ່ ແລ້ວ ກໍ ຊ່ວຍ ມາ ເອົາ ສິ່ງ ປ້ອງກັນ ຈາກ ພວກ ບໍລິສັດ ຂອງ ຊາວນາ ຜູ້ແທນ ຕ່າງໆ.

ຍົກ ຕົວຢ່າງ: ຫຼັງ ການ ສ້າງ ທາງ ລົດໄຟ ກໍ ໄດ້ ເອົາ ຍົກ ພື້ນ ໃຫ້ ພວກ ຊາວນາ ຜູ້ແທນ ທີ່ ຈະ ຂົນ ສິ່ງ ລົດໄຟ ໄດ້ ທຸກ ເວລາ ດ້ວຍ ບໍ່ ໄດ້ ໃຊ້ ເງິນ. ເຂົາ ເອົາ ເງິນ ໃຫ້ ໃນ ກອງ ປະຊຸມ ຂອງ ພວກ ຊາວນາ ຜູ້ແທນ. ເຂົາ ກໍ ຫຍັງ ຈ່າຍ ກັບ ປ່ອນ ບັດ. ພວກ ຊາວນາ ຜູ້ແທນ ກໍ ເຂົ້າໃຈ ວ່າ ເຂົາ ຈະ ປ່ອນ ບັດ ຄອບ ທາງ ກົດໝາຍ, ອັນນັ້ນ ເພື່ອ ຈະ ຂະຫຍາຍ ການຄ້າ.

ສັນນີ້ ກໍ ມາ ຈາກ ຄວາມ ໂກຣ້ງ ຂອງ ປະຊາຊົນ ໃຫ້ ປ່ຽນ ຜູ້ ປົກຄອງ ໃໝ່. ໃນ ປີ 1887, ຊາວນາ ຜູ້ແທນ ກໍ ລົງ ມາ ແລະ ການ ຮັບ ເອົາ ຂົນ ຄ້າ ຕ່າງໆ ກົດໝາຍ ອັນ ນີ້ ກໍ ບັງຄັບ ຢູ່ ທາງ ລົດໄຟ: ① ໃຫ້ ກໍ ປະກາດ ກ່ຽວກັບ ຣາຄາ ຂົນ ລົດໄຟ. ② ໃຫ້ ໃຊ້ ກໍ ມີດ ປະມານ ສິບ ມື້ ກ່ອນ ຈະ ປ່ຽນ ຣາຄາ ໃໝ່ ຫຼື ລຸດ ລົງ. ③ ບໍ່ ມີ ການ ກັບ ເງິນ ຫຼາຍ ໃຫ້ ພວກ ທີ່ ເດີນ ທາງ ທາງ ສັ້ນ ໃຫ້ ຜູ້ ສະໄໝ ເກີນ ມື້ ນ້ອຍ. ຫຼື ໃຫ້ ເອົາ ຣາຄາ ຫຼາຍ ກໍ່ ພວກ ທີ່ ມີ ເງິນ ຕໍ່ ຫຼາຍ ແລະ ກິດຈະການ ໃຫຍ່. ④ ຫ້າມ ບໍ່ ໃຫ້ ເຮັດ ສິ່ງ ປົກ ລັບ ກໍ ພວກ ເຈົ້າ ທາງ ລົດໄຟ, ຫຼື ພວກ ກໍ ສັ່ງ ລົດໄຟ.

ການ ແຂ່ງຂັນ ແລະ ເສດຖະກິດ ສົງຄາມ ກໍ ໄດ້ ພາ ໄປ ໃຫ້ ພວກ ທີ່ ມີ ກິດຈະການ ງານ ນ້ອຍ ແລະ ພວກ ທີ່ ມີ ກິດຈະການງານໃຫຍ່. ເພື່ອ ຈະ ບັງຄັບ ພວກ ກິດຈະການ ງານ ນ້ອຍ ແລະ ຕລາດ ພວກ ກິດຈະການງານໃຫຍ່ ກໍ ຊື້ ຂອງ ພວກ ການຄ້າ ສ່ວນ ນ້ອຍ ນັ້ນ ໄວ້ ບອນ ນຶ່ງ ທາງ ທາງ. ເລື່ອ ພວກ ການຄ້າ ໃຫຍ່ ຫຼື ການ ພວກ ນາກ ສິ່ງ ທີ່ ຣາຄາໃສ່. ຍົກ ຕົວຢ່າງ: ມາດຕຣາ ນໍ້າມັນ ກໍ ໄດ້ ເລີ່ມ ໃນ ປີ 1870. ສິບ ປີ ຫຼັງ ມາ ມັນ ກໍ ຄຸມ ເກືອບ 95% ເປີເຊັນ ຂອງ ນໍ້າມັນ ທີ່ ຜລິດ ອອກ ມາ ຢູ່ ໃນ ປະເທດ. ມັນ ໄດ້ ກໍ ຣາຄາ ຂອງ ການ ຜລິດ ພົນ ຂອງ ນໍ້າມັນ.

ຈຸດ ປະສົງ ຂອງ ທຸນ ຄ້າ ຢູ່ ໃນ ປະເທດ, ມີ ກິດຈະການງານໃຫຍ່ ນີ້ ມັນ ເປັນ ສິ່ງ ທີ່ ດີ. ມັນ ເປັນ ການ ຜູກ ຂາດ, ລາຄາ ຫຼາຍ ກັນ ແລ້ວ ໄດ້ (ບັງຄັບ ລາຄາ ໄຮ້ງ ງານ ອັນ ດຽວ ເທົ່າ ນັ້ນ) ອັນ ນັ້ນ ມັນ ເປັນ ສິ່ງ ທີ່ ບໍ່ ດີ ບໍ່ ງາມ. ກິດຈະການ ງານ ໃຫຍ່ ພ້ອມ ກັບ ເງິນ ທຶນ ກອນ ໃຫຍ່ ດຸ ດັ່ງ ເຮົາ ໃຫ້ ເຮົາ ໄປ ເຮັດ ສິ່ງ ທີ່ ດີ ແລະ ວ່ອງໄວ. ເຂົາ ຜລິດ ອອກ ມາ ຫຼາຍ ກວ່າ ພວກ ນັກ ຄ້າ ນ້ອຍ ບໍ່ ສາມາດ ເຮັດ. ສິນຄ້າ ໃຫ້ ທ່າ ໃຫ້ ມີ ວຽກງານ ຫຼາຍ ແລະ ອັນ ກໍ ເປັນ ສິ່ງ ທີ່ ດີ ຕໍ່ ປະເທດຊາດ.

ແຕ່ ວ່າ ການ ຜູກ ຂາດ, ການ ຂາດ ແຄນ ອັນ ນັ້ນ ທຳໃຫ້ ເຮົາ ເຂົ້າກອດ ຈຸບ ພ້ອມ ກັບ ການ ແຂ່ງຂັນ ກັນ. ເຮົາ ໃຊ້ ອຳນາດ ຫລາຍ ທີ່ ພວກ ເຂົາ ຄັ້ງ ພລັງ. ຢ່າງ ນີ້ ການ ແຂ່ງຂັນ, ການ ຂາດແຄນ ບັງຄັບ ຕລາດ ຄວບ ຄຸມ ລາຄາ ທາງ ດຽວ ເທົ່ານັ້ນ.. ອັນ ນັ້ນ ກໍ ແມ່ນ ການ ຄ້າຂາຍ. ພວກ ຊື້ ຂາຍ ກໍ ມີ ຄວາມ ສົນໃຈ ບໍ່ໄດ້ ຄິດ ພິຈາລະນາ. ອັນ ນີ້ ນັ້ນ ບໍ່ ດີ ຕໍ່ ປະເທດຊາດ.

ຄວາມ ພະຍາຍາມ ແລະ ກຳເນີດ ຕໍ່ ການ ຊຸ ສາທາລະນະ ກັບ ກໍ ຊ່ວຍ ນຳມາ ພວກ ນັກ ຂຽນ ແລະ ເຮົາ ເອີ້ນ ວ່າ ນັກ ກວາດ ຄ່າງ. ແລະ ພວກ ນີ້ ແມ່ນ ພວກ ທີ່ ກວາດ ຂີ້ເຫຍື້ອ ຫລື ຄົ້ນ ສິ່ງ ທີ່ ເປື້ອນ ເປິ. ພວກ ກູ ກວາດ ຕ່າງໆ ແລະ ເຂົາ ໄດ້ ຂຽນ ເອົາ ເຣື່ອງ ພາວະ ເງື່ອນໄຂ ແລະ ຊີວິດ ການ ເປັນ ຢູ່ ຂອງ ຊາວ ອາເມຣິກາ ທີ່ ຕ້ອງ ການ ປ່ຽນ ແປງ ໃນ ປີ 1890's ແລະ ໃນ ຕົ້ນ ປີ 1900's. ການ ຂຽນ ເຣື່ອງ ນີ້ ກໍ ທຳ ອາເມຣິກາ ຫຼຸກ ຕື່ນ ຕົວ ເຫັນ ວ່າ ການ ປ່ຽນ ແປງ ຂອງ ກິດການ ງານ ນີ້ ນັ້ນ ສຳຄັນ ສຳລັບ.

ເຮົາ ຕ້ອງ ການ ປຸກ ຈະ ກວດ ເບິ່ງ ຄວາມ ທຸກຍາກ ລຳບາກ. ພົນປະໂຫຍດ ຂອງ ພັນ ທຸກ ຄົນ, ຊາວ ເມືອງ. ຜູ້ ປົກຄອງ ກໍ່ງ ພາກ ພາກທາງ ກົດ ໝາຍ ວ່າ ໃນ ທີ່ ນັ້ນ ບໍ່ ມີ ຜູ້ ໃດ ທີ່ ຈະ ມີ ການ ຜູກ ຂາດ ທີ່ ອົບ ຮົ່ວ ໄຫຼ ພຸກ ຄົນອື່ນ ແລະ ປີ 1890 ປ້ອງ ກັນ ພວກ ນາຍທຶນ ແລະ ກິດ ການ ງານ.

ອີກ ບາງ ສິ່ງ ເຮົາ ກໍ ສົ່ງ ອາຫານ ທີ່ ສະອາດ ແລະ ອາຫານ ທີ່ ດີ ແລະ ປອດ ໄພ ກັບ ພະຍາດ ມາ ໃນ ປີ 1906. ອັນນີ້ແລະ ສິ່ງ ທີ່ ໄດ້ ພົນ ປະໂຫຍດ ຂອງ ສິ່ງໄລ ໂຄເຊ, ສິ່ງ ທີ່ ສົກປົກ ທີ່ ກັນ ພົບ ຢູ່ ຕາມ ແກັດສາ ຫານ ແລະ ພັກ ຕ່າງໆ ຢູ່ ເມືອງ ຊີ ກາໂກ (chicago). ສິ່ງ ປະເພດ ເຫລົ່າ ນີ້ ກໍ ໄດ້ ເອີ້ນ ເອົາ ຜູ້ ປົກຄອງເມືອງ ແລະ ພວກ ຄວບ ຄຸມ ອາຫານ ແລະ ພັກ ໃຫ້ ມີ ອາຫານ ດີ ແລະ ທໍ່ລາຍ ລະບາຍ ນໍ້າ ທີ່ ດີ. ໃນ ທີ່ ນັ້ນ ກໍ ມີ ພຽງ ເຂົ້າ ບໍ່ຄ່ອຍ ດຽວເທົ່ານັ້ນ ທີ່ ຫາມບໍ່ໃຫ້ ເຂົ້າ ອາຫານ ທີ່ ບໍ່ ສະອາດ ແລະ ຫາກ ຢາ ທີ່ ບໍ່ ດີ ມາ ເຂົ້າໃນ ໂຮງ ການ ຫລວງ.

ໃນ ປີ 1914 ທາງ ຣັຖບານ ຫລື ຜູ້ ຄັດ ການ ປ່ຽນ ແປງ ຕໍ່ ສິ່ງ ຕ່າງ ແມ່ນ ເຣັດ ເພື່ອ ປ້ອງ ກັນ ສິ່ງ ທີ່ ບໍ່ ຖືກ ຕ້ອງ ຫລື ການໂຄສະນາ ສິນຄ້າ ທີ່ ບໍ່ ດີ ກັດ ຣາຄາ ຂາຍ.

ຜູ້ ປົກ ຄອງ ເມືອງ ຫລັງ ກຳເນີດ ເວລາ ເພື່ອ ເປັນ ພົນ ປະໂຫຍດ ມາ ຄົນ ເກົ່າ ດຽວນັ້ນ. ມີ ຂອບໃຈ ຫລາຍໆ ມາ ຫລັງ ຜູ້ ທີ່ ມີ ຄວາມ ພະຍາຍາມ ທີ່ ຈະ ທຳໃຫ້ ສິ່ງ ດີ ອາ ເມຣິກາ ນີ້ ດີ ຂຶ້ນ.

ຄວາມ ພະຍາຍາມ ຂອງ ຊີວິດ ແລະ ຄວາມ ມີສຸກ ຊີວິດ ການ ເປັນຢູ່ ຂອງ ສະຫາຣັຖ ອາເມຣິກາ ໄດ້ມີ ຊື່ ເອີ້ນ ວ່າ ຄວາມ ຈະເຣີນ ຂອງ ຜູ້ ນັກ ພາຍແຫ່ງ ຫຼວງ.

LESSON NINE Review

In the late 1800's most workers put in a twelve-hour day. They worked six days a week. Wages were low and hours were long. Child labor was common. Women and children were paid less than men. That kept men's wages down. Every few years there was high unemployment. Workers could not find jobs. American workers had no unemployment insurance or old-age pensions like social security. Conditions were bad and workers had few ways to improve them.

Americans worried about these problems and tried to correct them. These people were called Progressives because they believed in progress. Progress means an improvement or a forward movement for society. That period of change and reform was strongest between 1900 and 1920. It was called the Progressive Age.

The Progressives wanted change in two basic areas. First, they wanted to reform politics. They wanted more people, particularly women, to become interested and involved in the political process. This would give more American people direct control of who was elected and what they did once they were in office. Second, the Progressives hoped to improve the economy in order to provide opportunity for more people. This was a big country and it should have plenty of food, clothing, and shelter for all. It should produce large quantities at low cost and still provide good working conditions.

Thanks to efforts of people who cared about each other, many states passed laws that limited child labor. Other laws set standards to make factories safer places to work. Laws also were passed that set minimum pay and maximum hours for female workers. Americans were beginning to feel their industrial and moral powers. But because of its positions as a developing world power, the United States was drawn into conflicts. It had overseas interests. It needed to protect newly acquired territories.

ບົດຮຽນ ທີ່ ໑: ລືມ ຂື້ນ.

ໃນ ຣະຫວ່າງ ກາງ ປີ 1800's ຄອບຄົວ ຫລາຍ ພວກ ຄົນງານ ໄດ້ ເລີ່ມ ຄົວເຮືອນ ເກີດ ລູກ ຂອງເຂົາ ທີ່ ມີເຖິງ 12 ຄົວເຮືອນ. ແລ້ວເຂົາ ກໍ ເຮັດ ວຽກ ອາທິດ ລະ ຫົກ ມື້. ຣາຄາ ຄົວເຮືອນ ກໍ ແພງ ແລະ ເວລາ ກໍ ຍືດ ຍາວ. ແລະ ເດັກ ນ້ອຍ ອາຍຸ ບໍ່ ເຖິງ ກະ ຈູນ ກໍ ບໍ່ ມີ ການ ອະນຸຍາດ ໃຫ້ ເຮັດ ວຽກ. ພວກ ຜູ້ຍິງ ແລະ ເດັກ ນ້ອຍ ກໍ ໄດ້ ຄ່າ ຈ້າງ ນ້ອຍ ກວ່າ ຜູ້ ຊາຍ. ອັນ ນັ້ນ ກໍ ທຳ ໃຫ້ ຄ່າ ຈ້າງ ຂອງ ຜູ້ ຊາຍ ຫລຸດ. ທຸກໆ ສອງ ຫລື ສາມ ປີ, ໃນ ທີ່ ນັ້ນ ກໍ ມີ ຄົນ ວ່າງ ງານ ເປັນ ຈຳນວນ ຫລາຍ. ຄົນ ງານ ບໍ່ ສາມາດ ທີ່ ຈະ ຊອກ ວຽກ. ຄົນ ງານ ຂອງ ສະໄໝ ນີ້ ກາ ກໍ ບໍ່ ມີ ປະກັນ ພັຍ ເຮັດ ວຽກ ຫລື ເງິນ ບຳ ນານ ສຳ ລັບ ຜູ້ ເຖົ້າ ແລະ ໃບ ປະກັນ ຄວາມ ປອດ ພັຍ. ເງິນ ລ້ຽງ ດູ ແລະ ການ ເບິ່ງ ແຍງ ກໍ ບໍ່ ມີ ແລະ ພວກ ຄົນ ງານ ກໍ ມີ ສອງ ສາມ ທັນ ທາງ ເທົ່ານັ້ນ ທີ່ ຈະ ປະຢັດ ພັນ ເງິນ.

ພວກ ອາເມຣິກັນ ໄດ້ ມີ ຄວາມ ທັກ ພຸດ ທຸກ ໃຈ ກັງວົນ ກັບ ບັນ ຫາ ອັນ ນີ້. ແລະ ກໍ ລອງ ຈະ ສ້າງ ວຽກ ງານ ພັນ ເບິ່ງ. ອັນ ນີ້ ປະ ຈຸ ບັນ ເອີ້ນ ວ່າ, ຄວາມ ຈະ ເຣີນ ເພາະ ວ່າ ພວກ ເຂົາ ເຊື່ອ ໃນ ຄວາມ ກ້າວ ໜ້າ ຂອງ ມະ ນຸດ ທີ່ ມີ ຄວາມ ໝາຍ ວ່າ ຄວາມ ແນ່ ນອນ. ໃຫ້ ການ ແກ້ ຕ່າງໆ ດີ ຂຶ້ນ. ສ້າງ ເດັກ ຄື ໃນ ເວລາ ນັ້ນ ກອນ ປຸ້ມ ເຊິ່ງ ຫລື ການ ຄັດ ເລືອກ ລະ ຫວ່າງ ຄື ກັນ ແລະ ກັນ ກໍ ຮັບ ແຮງ ທີ່ ສຸດ ໃນ ປີ 1900 ແລະ ປີ 1920. ພັນ ເອີ້ນ ວ່າ ຄວາມ ຈະ ເຣີນ ໃນ ທາງ ອາ ຍຸ້.

ໃນ ຄວາມ ຈະ ເຣີນ ກໍ ຕ້ອງ ການ ຢາກ ຈະ ປ່ຽນ ໄປ ຂອງ ທັງ ຕ່າງໆ: ຍິງ. ເຂົາ ຕ້ອງ ການ ປ່ຽນ ເອົາ ການ ເລືອກ ໃໝ່. ເຂົາ ຕ້ອງ ການ ໃຫ້ ມີ ປະ ຊາ ທິປ ຫລາຍ ຂຶ້ນ, ໂດຍ ສະ ເພາະ ແລ້ວ ແມ່ນ ພວກ ຜູ້ ຍິງ. ໃຫ້ ມີ ຄວາມ ສົນໃຈ ຕໍ່ ລັດ ຖະ ບານ ການ ເລືອກ ແລະ ກະ ບວນ ການ ຕ່າງໆ. ອັນ ນີ້ ກໍ ເພື່ອ ໃຫ້ ອາ ເມ ຣິ ກັນ ຫລາຍ ຄົນ ໃຫ້ ມີ ພາ ແລະ ຄວບ ຄຸມ ພວກ ທີ່ ໄດ້ ເລືອກ ຕັ້ງ ໄວ້ ແລະ ວ່າ ເຂົາ ພໍ່ ລັດ ຖະ ບານ ຂອງ ເຂົາ ຫລອກ ໃນ ເວລາ ເຂົາ ຢູ່ ໃນ ຕ້ອງ ການ ຂອງ ເຂົາ ຄັ້ງ ທີ່ ເໝືອນ.

ອັນ ທີ່ ສອງ, ຄວາມ ຈະ ເຣີນ ຄິດ ຈະ ພັດ ທະ ນາ ເສດຖະກິດ ໃນ ທາງ ໃດ ທາງ ນຶ່ງ ທີ່ ຈະ ໃຫ້ ມີ ໂອກາດ ແລະ ເວລາ ເພື່ອ ຫລາຍ ຄົນ ແລະ ເພື່ອ ໝົດ ທຸກ ຄົນ. ອັນ ນີ້ ປະເທດ ທີ່ ກວ້າງ ໃຫຍ່ ແລະ ອັນ ກໍ ຄວນ ມີ ອາຫານ ການ ກິນ ຫລາຍ. ອາຫານ, ເຄື່ອງ ນຸ່ງ ແລະ ອຸປະ ກອນ ເພື່ອ ໝົດ ທຸກ ຄົນ. ມັນ ຄວນ ຈະ ມີ ພັນ ພລິດ ຫລາຍ ແລະ ງົບ ປະ ມານ ຣາຄາ ຕໍ່າ ແລະ ກໍ ຫລັງ ແຮງ ຢັ້ນ ວຽກ ງານ ທີ່ ດີ.

ຂໍ ຂອບໃຈ ຫລາຍໆ ຕໍ່ ພີ່ນ້ອງ ທີ່ ມີ ຄວາມ ພະຍາຍາມ ແລະ ຄວາມ ເປັນ ຫ່ວງ ເປັນໃຍ ຕໍ່ ສິ່ງ ກີນ ແລະ ກີນ. ຫລາຍໆ ຣັດ ກໍ ສົ່ງ ກົດ ໝາຍ ທີ່ ຈະ ຄຸ້ມ ກັນ ເດັກ ນ້ອຍ ທີ່ ມີ ອາຍຸ ບໍ່ ເຖິງ ກະສຽນ ກໍ ເຂົ້າ ງານ ຢູ່ ໄດ້. ຣັດ ອື່ນ ກໍ ມີ ສິ່ງ ກົດ ໝາຍ ໃຫ້ ປະ ຈໍາ ໂຮງ ງານ ຫລື ຫ້າມ ປານ ໂຮງ ງານ ເພື່ອ ໃຫ້ ມີ ຄວາມ ປອດ ພັຍໃນ ການ ທໍາ ງານ.

ຕາງ ກົດ ໝາຍ ກໍ ສົ່ງ ຈ່າຍ ໃຫ້ ມີ ການ ຄັດ ຕັ້ງ ຣາຄາ ຈ່າຍ ເງິນ ນ້ອຍ ແລະ ກໍ ຈຳ ໂຮງ ມຶດ ບາງ ໃຫ້ ພວກ ຜູ້ ຍິງ ທໍາ ງານ. ອາເມຣິກາ ເຣີມ ກົນຈັກ ແລະ ເລີ່ມ ກົນ ຈັກ ໃນ ການ ອຸດສາຫະກັມ ແລະ ສ້າງ ມາກ ໃນ ລະ ຫວ່າງ ເຈົ້າ. ເຂດ ວ່າ ກໍ ເພາະ ວ່າ ທໍາ ແໜ່ງ ທີ່ ຈະ ປະ ຄື ສ້າງ ມາກ ໃນ ໂລກ ນີ້. ລະ ຕາເຣັກ ອາເມຣິກັນ ກໍ ໄດ້ ຖືກ ເຈົ້າ ໄປ ໃນ ການ ຮັດ ແຮງ ສິ່ງ ກີນ ແລະ ກີນ ແລະ ກໍ ເລີຍ ເກີດ ການ ຕໍ່ ສູ້. ພັນ ທັງ ການ ຄວາມ ປ້ອງ ກັນ ແລະ ສິ່ງ ທີ່ ເຈົ້າ ໜ້າ ທີ່ ໄດ້ ແລະ ເຈົ້າ ການ ຄົນ ແກ່ນ ຕອນ ຕາຍ ໃໝ່.

LESSON TEN The Immigrant

The United States is made up almost entirely of immigrants and their descendants. Latin Americans, Asians, Africans, and Europeans either chose or were forced by circumstances to travel to a country whose culture would support many customs.

Between 1815 and 1914 more than 33 million people migrated to the United States. More than 75 percent of this number arrived between 1860 and 1914. By 1910 over 14 percent were foreign born. The reasons for their coming were many: crop failures, the Industrial Revolution, political unrest, and the belief that life in the United States offered a fresh start.

Nation of Immigrants

Between 1865 and 1915, about 26 million immigrants came to the United States. They came from different lands and for different reasons. But the immigrants all had one thing in common. They all saw the United States as a land of hope and opportunity.

Immigration Before 1890

Until the 1890's, most immigrants came from northern and western Europe. They came from Ireland, Germany, Scotland, England, Norway, and Sweden. In Europe, most of them had been farmers who worked on someone else's land.

The promise of owning large farms drew most of these immigrants to the United States. Land was much cheaper in the United States. After 1862, the Homestead Act offered free land in the western United States to those who promised to settle there. Thousands of immigrants took advantage of this act.

Immigration to the United States, 1831-1920

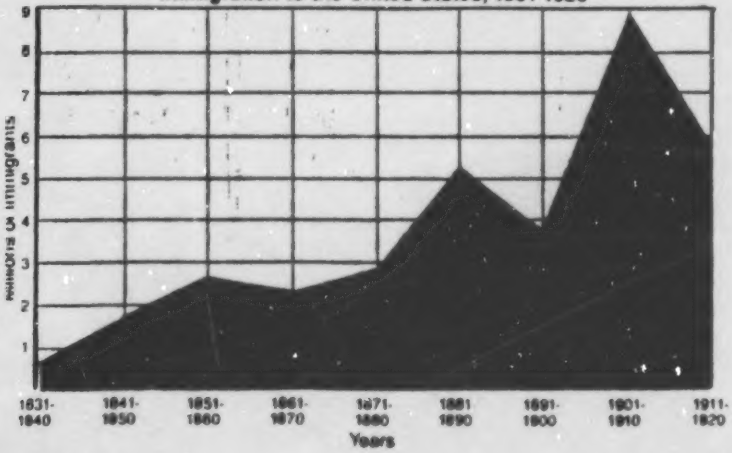

Big cities were most affected by the waves of immigrants. New York, Boston, Chicago, Cincinnati, Detroit, and San Francisco attracted the greatest numbers. In each city, ghettos (areas where the immigrants concentrated) developed. But descendents of immigrants grew resentful of new immigrants and developed fears and hostile feelings toward them. Their fears resulted in the passage of laws that severely restricted immigration from 1918 until 1965.

One should remember that the immigrant is the basis for the United States. The immigrant is American history, and the American dream of equality, justice, and freedom is one of the forces that attracted and held them.

WHERE THE IMMIGRANTS CAME FROM

1820-1975

Number	Country of origin
6,954,960	Germany
5,269,992	Italy
4,851,806	Great Britain
4,720,427	Ireland
4,312,252	Austria-Hungary
4,048,329	Canada
3,354,026	U.S.S.R.
1,911,951	Mexico
1,269,969	Sweden
857,337	Norway
742,442	France
632,950	Other America
47,098,919*	

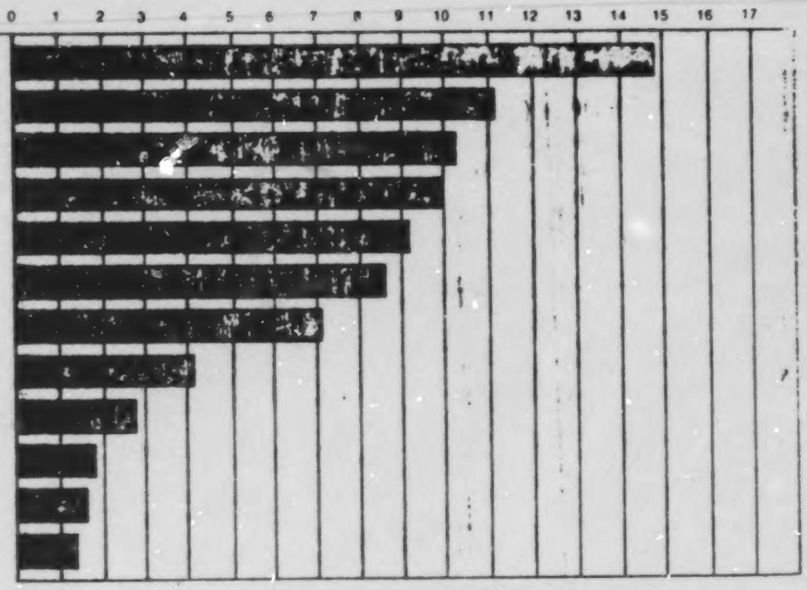

*Includes 8,172,478 immigrants (17.3 percent) from other countries not shown on chart

PEAK YEARS OF IMMIGRATION 1870-1920

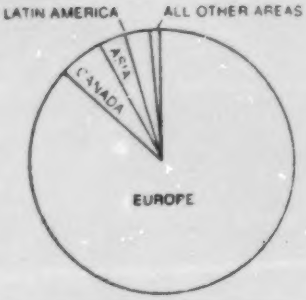

1975

Number	Country of origin
9,799	Greece
10,966	Italy
11,215	Canada
12,224	Great Britain
14,040	Dominican Republic
14,336	India
15,775	Other Asian countries
22,319	West Indies
25,611	Cuba
28,100	Korea
31,323	Philippines
62,552	Mexico
386,194*	

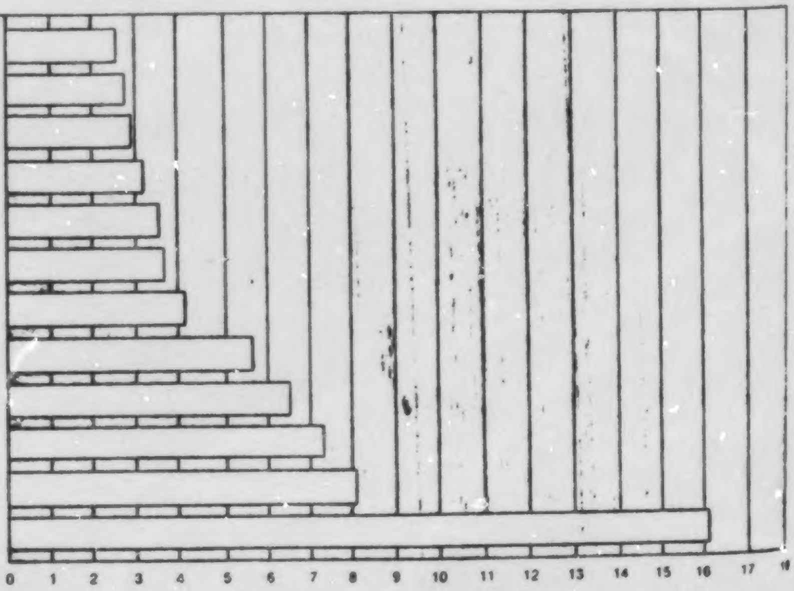

*Includes 127,934 immigrants (33.2 percent) from other countries not shown on chart.

ບົດຮຽນທີ ສິບ 10   ພວກຄົນເຂົ້າເມືອງ.

ໃນ ສະຫະລັດອາເມຣິກາ ໄດ້ ເຮັດ ເຄື່ອນ ຍ້າຍ ໝົດ ຂຶ້ນ ມາ ໃຫ້ມີ ການ ເຂົ້າ ເມືອງ ທີ່ ລຽບ ຫລາຍ ແລະ ມີ ຜູ້ ຄົນ ເຫຼືອ ແທ່ນ ແນວ.
ຄື: ພວກ ລາຕິນ ອາເມຣິກາ, ພວກ ອາຊີ, ພວກ ອາຟຣິກາ, ແລະ ພວກ ເອີຣົບ. ມີ ເລື່ອງ ຕາມ ຂັດ ເລືອກ ໂທ ເຂົ້າ ທີ່ ກີດ ການ ທັງຄົບ ຍ້ອນ ເຫດ ການ ທີ່ ເກີດ ຂຶ້ນ ມາ ເຂົ້າ ທີ່ ທໍາໃຫ້ ເກີດ ຄວາມ ເດືອດຮ້ອນ ຂຶ້ນ ມາ ຈຶ່ງ ໄດ້ ເຄື່ອນ ຍ້າຍ ຫາງ ມາ ປະເທດທີ່ ເຂົ້າ ມີ ສັງຄົມ ທີ່ ມີ ການ ຈັດງວ ຮັກ ຂອງ ປະເພນີ ເດີມ.

ໃນ ຣະຫວ່າງ ກາງ 1815 ແລະ 1914 ມີ ຫລາຍກວ່າ 33ລ້ານ ຄົນ ເຂົ້າໄປ ອາໃສ ຢູ່ ໃນ ປະເທດ ອາເມຣິກາ. ແລະ ຫລາຍ ກວ່າ 75% ເປີເຊັ່ນ ຂອງ ຄົນ ທີ່ ພວກນີ້ ໄດ້ ມາ ເຖິງ ໃນຣະຫວ່າງ ປີ 1860 ແລະ ປີ 1914. ໃນ ລະຫວ່າງ ປີ1910 ມີ ປະມານ 14% ເປີເຊັ່ນ ແມ່ນ ຄົນຕ່າງ ປະເທດ, ຄົນຕ່າງຊາດ.

ເຫດ ການ ທີ່ ເຂົ້າ ມາ ນີ້ ກໍ ເພາະ ວ່າ ການ ປົກ ຟັງ ອາລີຢູ່ ເມືອງ ຂອງ ເຂົ້າ ເຈົ້າ ບໍ່ ມີ ເພີ່ມ ປະໂຫຍດ, ການ ອຸສາຫະກັມ ກໍ ຍັງ ໄທກີ່ງ ໄ ຢູ່ ລາເມີ. ແລະ ການ ເມືອງ ກໍ ບໍ່ ມີ ການ ຍຸດ ທີ, ເຣັ່ງຍັດ ຫລາຍ. ແລະ ຄວ້ຍ ການ ເຊື່ອ ຟັງ ວ່າ ຊີວິດ ຢູ່ ໃນ ປະເທດ ອາເມຣິກາ ນີ້ ຈະຊ່ວຍ ໃຫ້ເຂົາ ເລີ້ມ ຕົ້ນ ຕັ້ງ ຊີວິດ ໃໝ່.

ໃນຣະຫວ່າງ ກາງ 1865 ແລະ 1915 ປະມານ 26 ຫລ້ານ ຄົນ ເຂົ້າໄປ ໃນ ເມືອງ ຂອງ ສະຫາຣັດ ອາເມຣິກາ. ເຂົ້າ ມາ ຈາກ ຕ່າງ ດິນແດນ ເພື່ອ ຫາງ ບັນຫາ. ແຕ່ ວ່າ ຄົນ ເຂົ້າ ເມືອງ ທີ່ ພວກ ນີ້ ກໍ ມີ ຄຶງ ຄຽວ ເທົ່າ ນັ້ນ ທີ່ ມີ ຄວາມ ຄິດຄວາມ ເຫັນ. ເຂົ້າ ໝົດ ຫາ ຄົນ ໄດ້ ເບິ່ງ ແລະ ເຫັນ ວ່າ ສະຫາຣັດ ອາເມຣິກາ ແມ່ນ ປະເທດທີ່ ກະກ້ວ ໜ້າ ແລະ ຊ່ວຍ ໂອກາດ ເວລາ.

ຜູ້ ຄົນ ເຂົ້າເມືອງ ກ່ອນ ປີ 1890.

ຄົນ ເຖິງ ໃນ ປີ 1890's, ສ່ວນ ຫລາຍ ແມ່ນ ມາຈາກ ພາກ ເໜືອ ແລະ ພາກ ກາງ ຂອງ ປະເທດ ເອີຣົບ(Europe). ເຂົ້າ ມາ ຈາກ ໄອຣ໌ແລນ(Ireland), ເຢັຣມັນ(Germany), ສກາດແລນ(Scotland),

(ອິງແລນ)(England) (ນໍເວ)(Norway) ແລະ ພວກ ສວີເດັນ(Sweden). ຢູ່ ໃນ ປະເທດ ເອີຣົບ(Europe) ພວກ ເຂົ້າ ສ່ວນຫລາຍ ແມ່ນ ພວກ ທີ່ 75 ສາວນາ ຜູ້ ທີ່ ເຮັດ ໄຮ່ນາ ຢູ່ໃນ ດິນ ແດນ ຂອງ ຄົນ ອື່ນ.

. ຄວາມໂຫດຮ້າຍຂອງການເປັນເຈົ້າຂອງ ແລະ ມີ ທ່ອນທບ້າ ກວ້າງ ແລະ ໄຮ່ນາ ກວ້າງຂວາງ ກໍໄດ້ ນຳ ພວກ ຄົນ ເຂົ້າໄປໃນເມືອງ ອາເມຣິກາ. ຄົນ ດຳ ຫລັງ ຫາຍ ຈັກ ຖືກ ຈັບ ຢູ່ໃນເມືອງອາເມ ຣິກາ. ໃນສົງຄາມ 1862, ເຈົ້າ ຂອງທີ່ດິນ ກໍ ສົ່ງ ໃຫ້ ຟຣີ ຄື ກັນ ຄົນ ທາດ ຫລາຍ ກໍ ຟຣີ ຢູ່ໃນ ບໍຣິເວນ ພາກ ກາງ ຂອງ ສະຫະຣັດອາເມຣິກາ ເພື່ອ ພວກ ທີ່ ຄົກ ຫລິງ ຈະ ເອົາ ຫັ້ງ ຫູ້ມ ຖານ ຢູ່ ແຫ່ງນັ້ນ. ປະມານ ນຶ່ງ ລ້ານ ຄົນ ໄດ້ ຮັບ ເອົາ ຜົນ ປະໂຍດ ກ່ຽວກັບ ຄວາມ ສົມບາ ອັນ ນີ້.

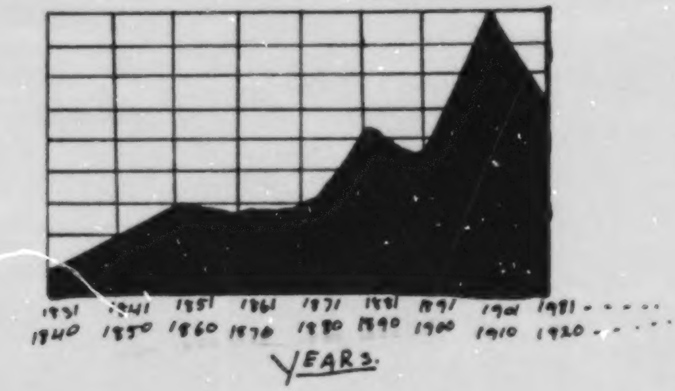

ເຂດຂອງ ທີ່ໃຫຍ່ ກໍ ມີ ອີກ ຫລາຍ ແລະ ຄວາມ ຮອນ ມື້ນ, ຄວາມ ເດືອດຮ້ອນ, ຂອງ ຄົນ ເຂົ້າ ເມືອງ. ຄື ເມືອງ. New York, Boston, Chicago, Cinnati, Detroit, ແລະ ເມືອງ San Francisco ໄດ້ ປະໃຈ ໃຫ້ ຄົນ ເປັນ ອີກ ນອນ ຫລາຍ. ການ ເຂດແດນ ເຂດຂອງ, ghetos (ບໍຣິເວນ ນັ້ນ ແມ່ນ ບອນ ພວກ ຄົນ ເຂົ້າເມືອງ ໄດ້ ເອົາ ໃຈໃສ່ ພລັດ ພັນ. ໃຕ່ ວ່າ ຊູ້ ບູຣານ ແລ້ວ ພວກ ຢູ່, ເກົ່າ ກໍ ເພີ່ມ ເຂົ້າ ການ ສິ່ງ ຄັບ ພ້ອມ ກັບ ຄົນ ໃໝ່ ແລະ ພະລັກ ຄວາມ ບໍ່ ໄດ້ ບ່ງານ ແລະ ສ້າງສັດ ຄຸ ກໍ ສິ່ງ ສັ້ນ ແລະ ນັ້ນ. ຄວາມ ຢ້ານ ຂອງເຮົາ ກໍ ເປັນ ຜົນ ປະໂຫຍດ ເພີ່ມ ທີ່ ມູ້ ມີ ການ ພາບພາ ບັງ ຄັບ ທີ່ ສ້າງ ຄ່ອຍ ຮັກສາ ໃນ ການ ນັ້ນ ຕັ້ງ ແຕ່ 1915 ເຖິງ 1965.

ສິ່ງ ນຶ່ງ ທີ່ ພວກ ເຮົາ ຄວນ ຈື່ ເອົາໄວ້ ວ່າ ຄົນ ເຂົ້າ ເມືອງ ນີ້ ແມ່ນ ພວກ ທີ່ ເປັນ ຈິດ ຕັ້ງ ໃຈ ກໍ່ ເພື່ອ ສະຫະຣັດອາເມຣິກາ.

ພວກ ຄົນ ເຂົ້າ ເມືອງ ນັ້ນ ນີ້ ແມ່ນ ເປັນ ປະວັດສາດ ອັນ ນຶ່ງ ທີ່ ທຳ ໃຫ້ ພວກ ອາເມຣິກັນ ທຸກ ຄົນ ມີ ຄວາມ ຜັນ ແລະ ມີ ຄວາມ ຈັກ ຈື່, ຄວາມ ລະຫນີ້ ຫລາຍ, ຄວາມ ມຸກໝັ້ນ ແລະ ມີ ສິດເສຣີ ຫລາຍ. ອັນ ນີ້ ແມ່ນ ຄວາມ ບັບ ບັງ ຄັບ ອັນ ນຶ່ງ ທີ່ ຍິ່ງ ໃຫຍ່ ໃດ ແລະ ຄູ ຄ່ຽງ ຈິດໃຈ ຂອງ ຊາວ ອາເມຣິກັນ.

LESSON ELEVEN The United States and World War I

The United States was growing. So was its interest in the affairs of other nations. By the end of the nineteen century, our country needed markets in other parts of the world to sell all of the goods we were producing. We also needed raw materials from other nations to use in our factories. Because of these new interests in foreign countries, we were drawn into world affairs. We were also drawn into conflicts between nations. This led the United States into World War I in 1917.

In the summer of 1914, war broke out in Europe. Archduke Ferdinand of Austria-Hungary and his wife were shot and killed while visiting Serbia, a small country in Southeastern Europe. Austria-Hungary responded by invading Serbia. The Serbs asked Russia for help and got it. Because of an elaborate alliance system, almost all of Europe was at war within a week.

For several years the countries of Europe had been, before 1914, divided into two alliances. An alliance is a group of nations that agrees to help each other, especially in times of trouble. On one side were Great Britain, France, and Russia. This group was called the Allies. The other group, the Central Powers, contained Germany and Austria-Hungary. When Russia aided Serbia, France and Great Britain were also committed to help.

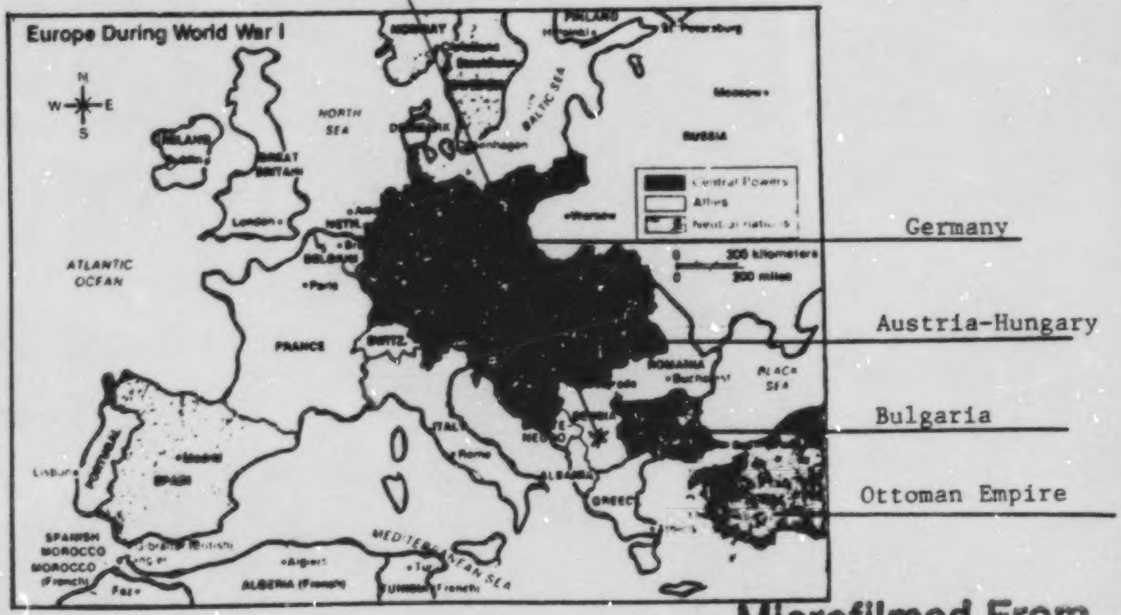
Europe During World War I
N
W
E
S
NORWAY
FINLAND
St. Petersburg
NORTH SEA
DENMARK
Copenhagen
BALTIC SEA
Moscow
RUSSIA
IRELAND
GREAT BRITAIN
London
NETH.
BELGIUM
Paris
Warsaw
Central Powers
Allies
Neutral nations
0 300 kilometers
0 300 miles
ATLANTIC OCEAN
FRANCE
SWITZ.
ROMANIA
Bucharest
BLACK SEA
ITALY
Rome
MONTENEGRO
SERBIA
ALBANIA
GREECE
Madrid
SPAIN
Lisbon
PORTUGAL
SPANISH MOROCCO
MOROCCO (French)
Fez
Algiers
ALGERIA (French)
TUNISIA (French)
MEDITERRANEAN SEA
Germany
Austria-Hungary
Bulgaria
Ottoman Empire

President Woodrow Wilson said the United States should stay neutral. It should not be involved. But in May of 1915, a German submarine sank, off the coast of Ireland, the Lusitania, a British luxury ship. The ship was carrying American passengers and weapons from the United States to Great Britain. More than 1,000 people died, including 128 Americans. America was angry. They warned Germany to stop sinking neutral passenger ships. Germany promised to stop. But in 1917 Germany wanted to stop American ships from bringing needed goods to Great Britain. They broke their promise and sank more ships. These sinkings were open acts of war against the Americans, so Congress declared war April 1917 on the Central Powers.

Once war was declared, the United States had to train and organize an army. All men between the ages of 18 and 45 were required to register for the armed forces. Weapons and uniforms were needed, so automobile factories switched to make jeeps and tanks. Clothing factories began making army uniforms. The need for war goods created many jobs in factories. Most of the factories were in the Northeast and Midwest, in cities such as New York, Detroit, and Chicago.

Over 2 million American soldiers were sent to Europe, mainly to France. They were welcomed by the Allies, who had lost many soldiers in three years of war. In July 1918, the Allies stopped a major German advance into France. They were aided by American troops commanded by General John J. Pershing. This was the turning point of the war. The German army retreated. Austria-Hungary surrendered on November 3, 1918. Germany surrendered on November 11.

President Woodrow Wilson went to France to help write the peace treaty. He hoped for a treaty that would end war forever -- a "peace without victory." This meant that no country would be a winner or a loser. It would be a "peace between equals." His plan was called the Fourteen Points.

The plan suggested an organization called the League of Nations. This League would listen to all complaints brought to them and settle them without going to war. But Americans didn't like his plan. They did not want to be involved in the affairs of other countries. They wanted to go back to being neutral. Others wanted Germany to pay for war damages. They wanted to see Germany's army destroyed. A compromise was made. Germany should pay for the damages of the war, and the Allies agreed to accept Wilson's plan for the

League of Nations. Wilson traveled back to the United States to gain support for this compromise. But in the end, our Senate rejected it. The League was still established, but without the United States as a member.

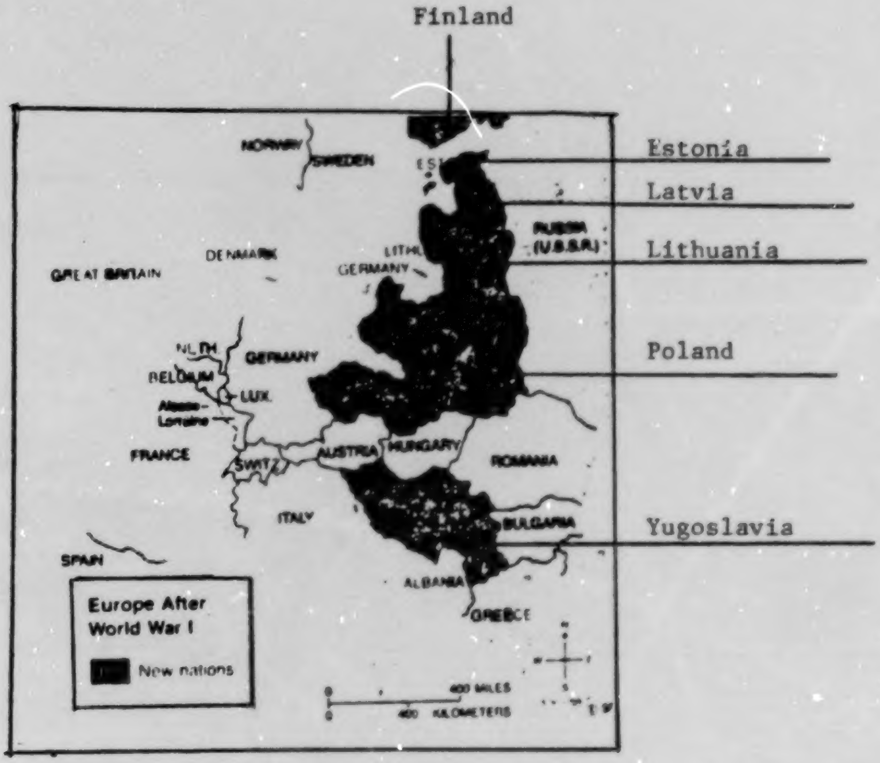
Finland
Estonia
Latvia
Lithuania
Poland
Yugoslavia
NORWAY
SWEDEN
ES
RUSSIA (U.S.S.R.)
DENMARK
LITH
GERMANY
GREAT BRITAIN
NETH
GERMANY
BELGIUM
LUX
Alsace-Lorraine
FRANCE
SWITZ
AUSTRIA
HUNGARY
ROMANIA
ITALY
BULGARIA
SPAIN
ALBANIA
GREECE
Europe After World War I
New nations
0 400 MILES
0 400 KILOMETERS

ບົດຮຽນທີ 11 ສະຫະຣັຖອາເມຣິກາ ແລະ ສົງຄຣາມໂລກທີ່ນຶ່ງ I

ສະຫະຣັຖອາເມຣິກາ ກໍໄດ້ຈະເຣີນຂຶ້ນ ແລະ ຄວາມສົນໃຈ ກ່ຽວກັບການງານຂອງຊາດອື່ນ. ໃນ ທີ່ສຸດທ້າຍຂອງ 19 ສັດຕະວັດ, ປະເທດຂອງພວກເຮົາ ຕ້ອງການ ໃຫ້ມີ ຕລາດຄ້າຂຶ້ນ ທາງໄກກວ່ານີ້ ໃນໂລກນີ້ ເພື່ອຂາຍ ອອກໝົດທຸກສິ່ງທຸກຢ່າງ ທີ່ພວກເຮົາໄດ້ທໍາ ແລະ ໄດ້ປູກ. ອີກຢ່າງນຶ່ງ, ພວກເຮົາກໍ່ຢາກຈະໄດ້ ສິ່ງຂອງຄືຍ ແລະ ໃໝ່ໆ ມາຈາກປະເທດອື່ນ ເຂົ້າມາໃຊ້ໃນໂຮງງານຂອງພວກເຮົານີ້. ເພາະວ່າ ຄວາມສົນໃຈໃໝ່ອັນນີ້ ມາຈາກປະເທດອື່ນ, ພວກເຮົາຈະຫລີກລີ້ທໍາກິຈການງານ. ອີກຢ່າງນຶ່ງ, ພວກເຮົາ ກໍໄດ້ຫລີກລີ້ທໍາການຕໍ່ສູ້ລະຫວ່າງ ຊົນຊາດ. ອັນນີ້ກໍໄດ້ ນໍາພາສະຫະຣັຖອາເມຣິກາ ເຂົ້າໄປໃນ ສົງຄຣາມໂລກຄັ້ງທີ່ນຶ່ງ ໃນປີ 1917.

ໃນ ຍາມຣະດູແລ້ງ ຂອງ ປີ 1914, ສົງຄາມກໍເກີດຢູ່ໃນ ປະເທດເອີຣົບ(Europe). ມີຄົນຜູ້ນຶ່ງ ພ້ອມກັບເມັຽຂອງລາວ ທີ່ມີນາມຊື່ວ່າ (Archduke Ferdinand) ເປັນຄົນຂອງ (Austria-Hungary) ໄດ້ຖືກ ປະຫານຊີວິດ ໃນຕອນທີ່ກໍາລັງຢູ່ ຢ້ຽມຢາມ ປະເທດເຊີຣະເບັຽ(Serbia), ທີ່ເປັນປະເທດນ້ອຍ ແລະ ຕັ້ງຢູ່ພາກໃຕ້ຂອງປະເທດເອີຣົບ(Europe). (Austria-Hungary) ກໍຕ້ອງເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບໃນການບຸກຄົນທີ່ໂຕ້ພວກເຊີເບັຽ. ປະເທດເຊີເບັຽ ໄດ້ຮັບຂໍ້ຄວາມຊ່ວຍເຫລືອ ມາຈາກປະເທດຣັດເຊັຽ ແລະ ເຂົ້າກໍໄດ້ຕາມຄວາມຂໍຮ້ອງ. ເພາະວ່າ ຄອບຣະບົບການຢ່າງຣະຍຸກ ມາຈາກ ຊົນຊາດຕ່າງໆ ເກືອບໝົດທັງປະເທດເອີຣົບ (Europe) ໄດ້ເຂົ້າໄປໃນສົງຄຣາມ ຢູ່ໃນອາທິດນຶ່ງ.

ປະມານ ສອງຮ້ອຍປີ ເທົ່ານັ້ນທີ່ ປະເທດເອີຣົບ ໄດ້ມີຄວາມຢູ່ເຢັນເປັນສຸກ. ແລ້ວກ່ອນປີ 1914, ປະເທດເອີຣົບກໍໄດ້ແບ່ງມາເປັນສອງຈໍາພວກຂອງຊົນເຜົ່າຕ່າງໆ. ຊົນຊາດ ຊົນເຜົ່າ ກໍເປັນຈໍາພວກຄົນເຫລົ່າເຜົ່າທີ່ເຂົ້າມີຄວາມເປັນຕໍ່ທໍາ ປ້ອງຮັບ ແລະ ຊ່ອຍສູ້ກັນ ແລະ ກັນ. ຈຸດສໍາຄັນກໍຄືໃນເວລາທີ່ມີບັນຫາຕ່າງໆ. ອີກທາງນຶ່ງ ກໍແມ່ນພວກ (Britain, France, ແລະ ພວກ Rusie). ຄົນຈໍາພວກນີ້ເຂົ້າເອີ້ນວ່າ ຊົນເຜົ່າ. ແລະ ອີກຈໍາພວກນຶ່ງທີ່ເປັນ ປະເທດມະຫາອໍານາດ ກໍຄື Germany, ແລະ Austria-Hungary). ຕອນພວກ Rusie ໄປປະຊຸມກັບພວກ Serbia, ພວກຝຣັ່ງ ແລະ ເປີຣະນັ້ນ, Britain ກໍສົມຕົວ ປອກຈະຊ່ອຍເຫລືອກັນ.

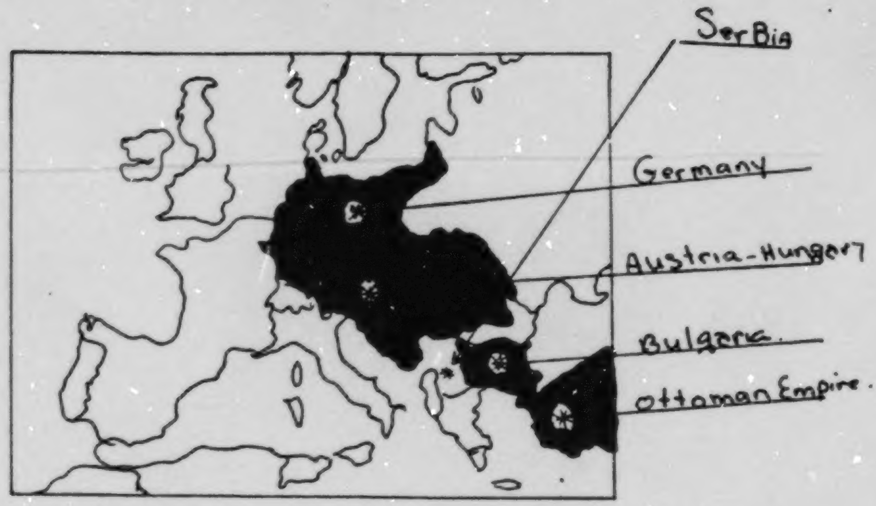

ຣັຖບານ (Woodrow Wilson) ເວົ້າວ່າ ສະຫະຣັຖອາເມຣິກາ ຄວນຢູ່ ແບບເປັນກາງ; ເຮົາ ບໍ່ ຄວນ ກະທົບກະເທືອນ ຕໍ່ ບັນຫາ ທີ່ແວດລ້ອມ. ແຕ່ວ່າ ໃນ ເດືອນ ຫ້າ ຂອງ ປີ 1915, ກັມປັ່ນຮົບ ຂອງ ພວກ ເຢຣິມັນ ກໍ່ໄດ້ ທະລົມ ເຮືອ ຂອງ ພວກ ບຣິເຕັນ (British) ຢູ່ ໃນ ບໍຣິເວນ ຂອງ (Ireland) ເຊິ່ງ ຂອງ (Lusitania). ກັມປັ່ນ ລຳ ນັ້ນ ກໍ່ ແມ່ນ ບັນທຸກ ຄົນ ແລະ ອາວຸດ ຈາກ ສະຫະຣັຖອາເມຣິກາ ໄປ ຫາ ປະເທດ (Britain.) ມີ ຄົນ ຕາຍ ປະມານ 1,000 ຄົນ ຮ່ວມທັງ ຄົນ ຂອງ ອາເມຣິກາ. ພວກ ອາເມຣິກາ ກໍ່ ມີຄວາມ ໂກດ ແຄ້ນ. ພວກ ອາເມຣິກາໄດ້ ເຕືອນ ພວກ ເຢຣິມັນ ໃຫ້ ຢຸດ ຕີ ກັນ ທະລົມ ເຮືອ ເປັນ ກາງ ແລະ ຄົນ ເປັນກາງ. ພວກ ເຢຣິມັນ ສັນຍາ ຈະ ຢຸດຕິລົງ. ແຕ່ວ່າ ໃນ ປີ 1917 ພວກ ເຢຣິມັນ ຢາກ ຈະ ຢຸດ ເຮືອ ສົ່ງລັງ ໄຊ ພວກ ອາເມຣິກາ ທີ່ ເອົາ ເຄື່ອງ ຂອງ ໄປໃຫ້ ພວກ (Britain) ເຂົາ ລືມ ຄວາມ ສັນຍາ ແລະ ກໍ່ ທະລົມ ເຮືອ [illegible] ຫລາຍ ຄັນ.

ໂດຍ ທະລົມ ເຮືອ ນີ້ ກໍ່ ເລີ່ມ ສົງຄາມ ທີ່ ພວກ ອາເມຣິກາ ແລະ ທາງ ສະພາ ກໍ່ ຈັດ ກອງ ປະຊຸມ ແລະ ປະກາດ ເລື່ອງ ນີ້ ຫລັງໃນ ເດືອນ 4, 1917 ຢູ່ໃນ ໃຈກາງ ຂອງ ພຣະ ລາຊາ ສຳນັກ.

ອີກ ຄັ້ງ ນຶ່ງໃນ ຍາມ ສົງຄາມ ປະກາດ ອອກ ມາ, ສະຫະຣັຖອາເມຣິກາ ກໍ່ໄດ້ ຈັດ ຝຶກ ສອນ ກອງທະຫານ. ຜູ້ ຊາຍ ທຸກ ຄົນ ລະຫວ່າງ ອາຍຸ 18 ແລະ ອາຍຸ 45 ປີ ແມ່ນ ບັງຄັບ ໃຫ້ ໄປ ຈົດ ຊື່ ເຂົ້າ ກອງ ທະຫານໄດ້. ອາວຸດ ຍຸດທະພັນ ແລະ ເຄື່ອງ ນຸ່ງ ຂອງເຂົາ ແມ່ນ ເປັນ ອັນ ດັບ ນຶ່ງ, ອີກ ຣົດ ແລະ ຍານ ພາຫະນະ ກໍ່ [illegible] ໄປ ເຂົ້າ ເຮັດ ຣົດ ບິນ ແລະ ຣົດ ຖັງ. ແມ່ນ ມາ ແລະ ໂຮງ ອຸດສາຫະ ກັມ ກໍ່ ເລີ່ມ ຜະລິດ ເຄື່ອງ ທະຫານ. ຄວາມ ຕ້ອງ ການ ຢູ່ ໃນ ສົງ ຄາມ ກໍ່ ທຳ ໃຫ້ ມີ ວຽກ ງານ ຫລາຍ ຢູ່ໃນ ໂຮງ ງານ ຕ່າງໆ. ຄົນ ຫລາຍ ໂຮງງານ ແລະ ໂຮງຈັກ ແມ່ນ ຢູ່ໃນບໍຣິເວນ ພາກ ເໜືອ ແລະ ໃຈ ກາງ ຂອງ ພາກ ຕາເວັນ ຕົກ, ຢູ່ ໃນ ເມືອງ ຊື່ New York, Detroit, ແລະ Chicago.

ໃຫ້ລາຍກວ່າ ສອງລ້ານ ຄົນ ຂອງ ພວກ ທະຫານ ອາເມຣິກາ
ໄດ້ ຖືກ ສົ່ງໄປ ປະເທດ ເອີຣົບ, ຈຸດໜັກ ແມ່ນ ສົ່ງໄປປະເທດ ຟຣັ່ງ.
ໃນ ກໍ ມັນແມ່ນ ມີຄວາມ ເຊື່ອ ຖືວ່າ, ສົງຄາມ ຄວບຄຸມ ຍັງ ບໍ່ ຕໍ່
ຄົນ ຕ່າງຊາດ, ພວກທີ່ ໄດ້ເຫັນ ພວກທະຫານ ຂອງເຂົາ ຫລາຍໃນ
ຣະຍະ ມີສົງຄາມ ປະມານ ສາມ ປີ. ໃນ ເດືອນ 7,1918, ພວກ
ທະຫານ ຕ່າງປະເທດ ໄດ້ ຢຸດ ກອງທັບ ຂອງ ພວກ ເຢຣະມັນ(German)
ທີ່ ຢູ່ ໃກ້ ໃນ ສູ່ ປະເທດ ຟຣັ່ງ(France). ພວກທະຫານ ຈີ່ ພວກ
ນີ້ ແມ່ນໄດ້ ປະສົມ ກັບ ພວກທະຫານ ອາເມຣິກາ, ສົ່ງ ບັງຂັບ
ບັນຊາໂດຍ ນາຍ ພົນ (ຈອນ ຈີ. ເປີຣ ຊິງ. John J. pershing).
ອັນ ນີ້ ແມ່ນ ເອົາ ຈຸດ ໝາຍ ປາຍທາງ ອອກມາ ເຣບບ ຂອງ ສົງ
ຄຣາມໂລກ. ກອງ ພົນ ຂອງ ພວກ ເຢຣະມັນ (German) ໄດ້ ລາ
ຊອບ ອອກ ແລ້ວ ພວກ (Austria-Hungary) ກໍ ຍອມຫລັງ
ໃນ ເດືອນ 11, 3, 1918, ແລະ ກອງ ພົນ ຂອງ ພວກ ເຢຣະມັນກໍ
ໄດ້ ຍອມ ຫລັງ ໃນ ເດືອນ 11, 11, 1918.

ຣັຖບານ (Woodrow Wilson) ໄດ້ ເດີນທາງໄປ ປະເທດ
ຟຣັ່ງເພື່ອໄປເຊັນ ໃບ ສົນທິສັນຍາໃນ ການ ຍອມ ຂອງ ປະເທດ
ອື່ນໆ. ລາວ ຄິດ ວ່າ ການ ເຊັນ ສັນຍາໃນ ຄຣັ້ງນີ້, ຈະ ຊ່ວຍ ບໍ່ໃຫ້ ມີ
ສົງ ຄຣາມ ອີກ ຕໍ່ໄປ ອີກ ກອນ. "ຄວາມ ສງົບ ທີ່ ບໍ່ ມີ ຄວາມ ຊັຍຊະນະ"
ອັນນີ້ ກໍ ເຣຍະ ວ່າ ບໍ່ ມີ ປະເທດໃດ ທີ່ຈະ ເປັນ ປະເທດ ທີ່ ໄດ້ ຮັບ ການ
ຊັຍ ຊະນະ ໄດ້ ເລີຍ ແລະ ການ ເສັຍຫາຍ ນັ້ນ ຈະ ເປັນ ຄວາມ
ສງົບ ເຣຍບ ເທົ່າ ທຽມ ກັນ." ແຜນ ການ ຂອງ ລາວ ກໍ ມີ ຊື່ ເອີ້ນ
ວ່າ 14 ພັນ ຂໍ້. ໂຄງ ການ ອັນ ນີ້ ກໍ ເນັ້ນໜັກ ມາ ໃນ ການ
ຈັດຣະບຽບສົງຄາມ ເອີ້ນວ່າ ສະມະຄົມ ຂອງ ຊົນ ເຜົ່າ ຕ່າງໆ. ອັນຄືນ
ອັນນີ້ ຈະ ຕ້ອງ ຟັງ ຄວາມ ຕໍ່ ຕ້ານ ແລະ ການ ຕໍ່ວ່າ ທີ່ ນຳໄປ
ໃຫ້ ເຂົາ ແລະ ຄັດ ຕ້ານ ຄົງ ບໍ່ໄດ້ໄປ ໃນເລີກ ສົງ ຄຣາມ. ໃທ່
ວ່າ ພວກ ອາເມຣິກາ ບໍ່ ມັກ ແຜນ ການ ອັນ ນີ້. ເຂົາ ບໍ່ ຢາກ
ຈະ ເຂົ້າ ໄປ ພົວພັນ ກິດການ ງານ ຂອງ ປະເທດ ອື່ນໆ. ເຂົາ ຕ້ອງ ການ
ຈະ ກັບໄປ ເປັນ, ເປັນ ກາງ.

ບາງຄົນ ຕ້ອງ ການ ໃຫ້ ພວກ ເຢຣະມັນ ໃຊ້ ຄືນ ມາ ກ່ຽວກັບ
ການເສັຍຫາຍ. ພວກເຂົາ ຢາກຈະ ເຫັນ ພົນທະຫານ ຂອງ
ພວກ ເຢຣະມັນ ຄົງສູນໄປ. ແລ້ວ ນັກທີ່ສັນຍາ ກໍໄດ້ ຈັດ ຂື້ນ.
ເຢຣະມັນ ຈະຕ້ອງ ໃຊ້ ຂື້ນຄວາມ ເສັຍຫາຍ ໃນ ກ່ອນສົງຄຣາມ
ໂລກ. ແລະ ພວກ ຊາວ ຕ່າງ ປະເທດ ກໍ ມີ ຄວາມ ຕົກຫລັງ ແລະ
ຍົນ ດີ ຕໍ່ ແຜນການ ຂອງ ຣັຖບານ Wilson's ໃນ ສະມະຄົມ
ຂອງ ຊົນເຜົ່າ. ຣັຖບານ Wilson ກໍ ເດີນ ທາງ ກັບໄປ
ປະເທດ ອາເມຣິກາ ເພື່ອໄປ ຊ່ວຍ ຈັດ ການ ພົນ ທີ່ສັນ
ຍາ ອັນ ນີ້. ໃຕ່ ວ່າໃນ ສຸດທ້າຍ ຄະນະ ມົນຕຣີ ຂອງພວກ
ເຮົາ, ບໍ່ ຍອມຮັບ. ແຜນ ການ ຂອງ ສະມະຄົມ ກໍຫລັງ ເປັນ
ພັນ ຢູ່ ແຕ່ ວ່າ ບໍ່ໄດ້ ຮວມ ກັບ ພວກ ອາເມຣິກາ. ແລະ ພວກ
ອາເມຣິກາ ບໍ່ໄດ້ ເຂົ້າ ໄປ ເປັນ ສະມາຊິກ ຢູ່ໃນ ສະມະຄົມ.

LESSON TWELVE The 1920's

World War I had been a time of sacrifice for many Americans. When the war was over, they wanted to relax and enjoy themselves. Many did. Businesses grew, some people made a lot of money, and times were good.

Women won the right to vote. World War I helped change people's thinking about women's suffrage. Men saw the contributions made by women to the war effort. Others realized that in a war fought for democracy, democracy should begin at home. By 1920, the Nineteenth Amendment was added to the Constitution, giving women the right to vote.

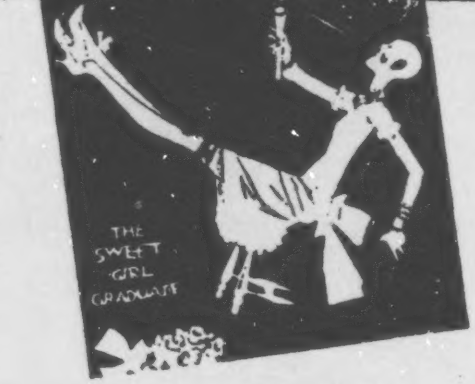

(Top) a traditionally dressed woman in a long dress eyes young flappers at an amusement arcade in the 1920s. (Above) "the sweet girl graduate," June, 1926

Another change came in the way women dressed and acted. Before 1920 "nice" girls and women did not wear lipstick, short dresses, short sleeves, or short hair. But this "new woman" cut her hair, used lipstick and rouge, and wore a dress that came up to her knees. She also took a job outside the home more often. New jobs were available to her as a secretary, a writer, or a newspaper reporter instead of the traditional teacher or maid. Financial independance brought her new freedom. No longer did young women have to stay home with their parents. They could live on their own.

An invention was most responsible for the freedom young people had in the 1920's - the automobile. During the early 1900's young men and women might walk to church or to a church picnic. But with the automobile a group could squeeze themselves into the car and drive 20 miles to a neighboring town for a dance or game, far from the watchful eyes of parents and neighbors.

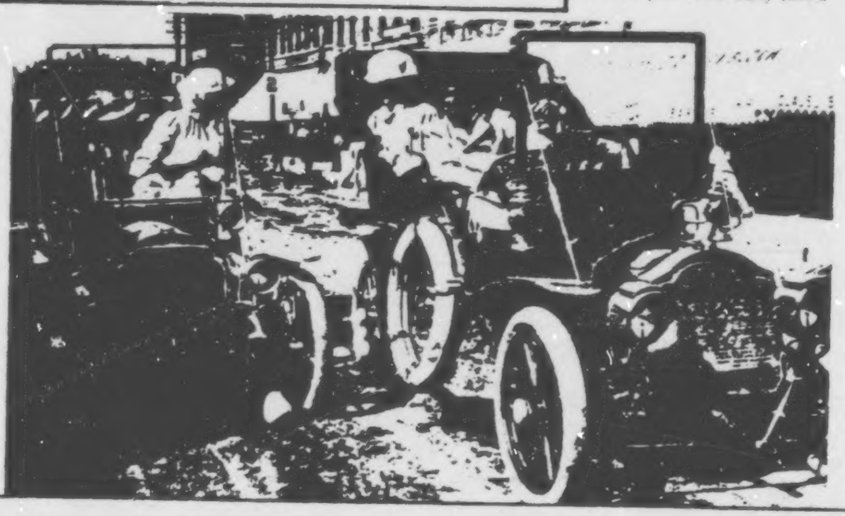

A traffic jam in the early 1900's

Microfilmed From Best Available Copy

The car had been invented nearly 30 years earlier, but it was not very reliable or very cheap to buy. In 1908, Henry Ford produced a practical car called the Model T. These cars were easy to fix and lightweight. This was important because many roads were not paved. Roads usually turned to mud in the rain. A Model T that was stuck in the mud could easily be pulled out. It was also a car Americans could afford. By 1916, thanks to an assembly line, the price was below $400. (The price of the earlier invention was about $2,000). The assembly-line production meant a long assembly line in which each worker did one simple task rather than a series of more difficult ones. It saved time and money.

Cars were not the only new inventions. Many new machines made housework easier. The electric iron, toaster, refrigerator, washing machine, and vacuum cleaner were invented in the 1920's. Yet, of all the inventions of the decade, the radio probably had the greatest effect. It gave Americans an inexpensive means of home entertainment.

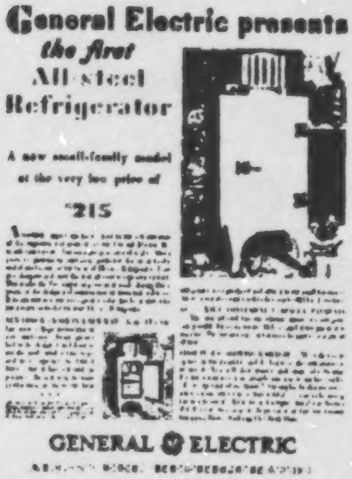

General Electric presents
the first
All-steel
Refrigerator

A new small-family model at the very low price of

$215

GENERAL ELECTRIC

An advertisment for a refrigerator, published in *Vanity Fair* magazine, 1929

The 1920's were also a time for heroes. Babe Ruth was the first great baseball player; Gertrude Ederle was the first American woman to swim across the English Channel; and Charles Lindbergh was the first person to fly across the Atlantic Ocean alone.

The "roaring" 1920's were considered a great time to be alive.

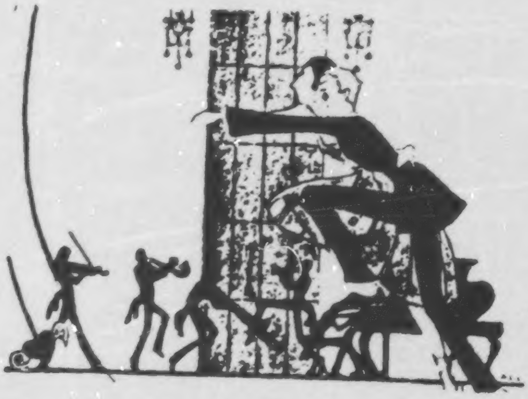

Magazine cover showing the "roaring" good times of the 1920's

People went out, had fun, and didn't seem to worry about the future. But like any period, the 1920's had serious problems. Some of these problems resulted from Prohibition. There were laws against making or selling alcoholic drinks, including beer, wine, whiskey, rum, gin, and other liquors. But people were determined to drink. They would meet at a "speakeasy" (a nightclub that served illegal drinks) to listen to jazz (music with a beat) or to dance the Charleston (a popular fast dance).

(Below left) dancing to the jazz beat, drawings by John Held, Jr., a noted artist of the 1920s

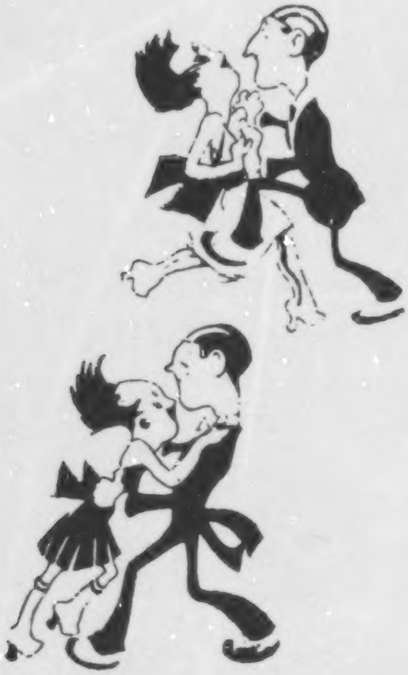

To get the liquor, club owners depended upon "bootleggers" to smuggle the liquor in from other countries or to make their own. These bootleggers were dishonest men who were governed by other violent men called "gangsters". The gangsters used force and violence to gain control of the liquor business. Organized crime is one result of Prohibition that still remains today.

Intolerance of others was also a continuing problem. Americans were frightened in the 1920's by the communist revolution in Russia. They decided immigrants could not be trusted. Congress, therefore, passed laws setting "quotas" (limits) on immigration. These quotas mostly affected those from eastern and central Europe. Another intolerant group that rose to power in the 1920's was the Ku Klux Klan. It used terror and violence to attack blacks, Jews, Catholics, and immigrants. The white-hooded members numbered 4.5 million by 1924, but by the end of the decade began to loose power. By the 1950's and 1960's, their violence would again reappear.

ບົດຮຽນທີ່ 12 ໃນ ປີ 1920's.

ຫຼັງ ສົງຄາມໂລກ ຄັ້ງທີ່ໜຶ່ງ ແມ່ນເວລາ ທີ່ ພວກ ອາເມຣິກາ ຄວນ ເຂັ້ງ ຂະ ວະ. ພ້ອມ ສົງຄາມ ກໍ ຈົບ ຫຼັງ, ພວກເຂົາຕ້ອງການຈະ ພັກ ຜ່ອນ ຢ່ອນ ອາລົມ ແລະ ກໍ ມ່ວນ ຊື່ນ ດ້ວຍ ຕົວເຂົາ ເອງ. ຫລາຍ ຄົນ ກໍ ໄດ້ຮັບ ຄວາມ ສຸກ ສບາຍ. ການ ງານ ກໍ ເພີ່ມ ຂຶ້ນ, ບາງ ຄົນ ກໍ ຫາ ເງິນ ໄດ້ ຫລາຍ, ແລະ ໂອກາດ ກໍ ອຳນວຍ ດີ.

ແມ່ ຫຍິງ ກໍ ຄຸ້ຍ ຊຸ ນະ ໃນ ການ ເຮັ່ງ ເພີ່ມ. ສົງ ຄາມໂລກ ຄັ້ງ ທີ່ ໜຶ່ງ ກໍ ຊ່ວຍ ໃຫ້ ຄົນ ເຮົາ ມີ ຄິດ ເກົ່າ ໃນ ການ ເລືອກ ຕັ້ງ ຂອງ ແມ່ ຍິງ.

Life
COMMENCEMENT NUMBER
THE SWEET GIRL GRADUATE

ພວກ ຜູ້ ຊາຍ ເຫັນ ການ ຊ່ວຍ ເຫລືອ ມາ ຈາກ ພວກ ຜູ້ ຍິງ ແລະ ຄວາມ ພະ ຍາ ຍາມ ໃນ ຕອນ ສົງຄາມ ໂລກ. ຄົນ ອື່ນໆ ກໍ ສໍາ ນຶກ ຕົວ ວ່າ ໃນ ສົງ ຄາມ ກໍ່ ເພື່ອ ການ ປົກ ຄອງ ຣະ ບົບ ປະ ຊາ ທິ ປະ ໄຕຍ.

ຣະບົບ ປະຊາທິປະໄຕຍ ຄວນ ຈະ ເລີ່ມ ຢູ່ ໃນ ເຮືອນ. ມາໃນ ປີ 1920's, ການ ແກ້ໄຂ ຂໍ້ ທີ່ 19th ກໍ ມີ ຕື່ມ ໃສ່ ຢູ່ ໃນ ກົດ ຣັຖະ ທັມ ມະນູນ, ແລະ ໃຫ້ ພວກ ຜູ້ ຫຍິງ ມີ ສິດ ທີ່ ຈະ ປ່ອນ ບັດ.

ແລ້ວ ອີກ ຄວາມ ປ່ຽນ ແປງ ກໍ ມາ ໃນ ການ ນຸ່ງ ຖື ຂອງ ພວກ ຜູ້ ຫຍິງ, ແລະ ການ ກະ ທຳ ຂອງ ເຂົາ. ໂດຍ 1920's "ງາມ" ຜູ້ສາວແລະ ແມ່ ຫຍິງ ບໍ່ ໄດ້ ທາ ແປ້ງ ແຕ່ ໃສ່ ປາກ ຂອງ ເຂົາ ດີ lipstick. ນຸ່ງ ກະໂປ່ງ ສັ້ນ, ນຸ່ງ ເສື້ອ ແຂນ ສັ້ນ, ແລະ ຕັດ ຜົມ ສັ້ນໆ. ໃຕ່ ວ່າ ຜູ້ ຍິງ ສະໄໝ ນັ້ນ ດຽວ ນີ້ ເຂົາ ຕັດ

ພ້ອມ ຂອງເຮືອນສານ ແລະ ທາງແກ້ວ ເຮດຽງ ແລະ ທາງຟັງ ງານ. ແລະໃຊ້ ກະໄປ ທີ່ ພັນ ວັດສະດຸ ຢູ່ເທິງ ຫົວ ເຂົາ ຂອງ ເຂົາ. ຜູ້ຍິງ ຄົນ ນີ້ ກໍໄດ້ ທຳ ງານ ນອກ ເຮືອນ ຂອງ ລາວ ຢູ່ ເໜືອນາ. ຈຸດ ງານໃຫ່ຍ ກໍແໝາະ ສົມແກ່ ລາວ ຄື ເລີ້ຽງລູກ ນ້ອຍ, ພັກ ຢູ່ນ ຫລື ພວກ ທາຊາວ ທາງ ໜຶ່ງ ຂີ້ ພົບ, ຕຣົງ ກັນ ຂ້າມ ກັບ ຈະເລີນ ປະເພນີ ຄື ນາຍຄູ່ ສາວໃຊ້. ເສລີ ພາບ ທາງ ການ ເງິນ ໄດ້ ນຳ ມາງໄປ ສູ່ ອິດ ເສຣີ. ໃນ ທີ່ ນັ້ນ ບໍ່ ມີ ແລ້ວ ວ່າ ພວກ ຍິງ ສາວ ຈະ ຢູ່ ເຮືອນ ຮ່ວມ ກັບ ພໍ່ແມ່. ເຂົາ ສາມາດ ຢູ່ ຄອຍ ຕົວ ເຂົາ ເອງ.

ການ ປະດິດ ແລະ ສ້າງເຄື່ອງ ຈັກໃຫ່ມ ນັ້ນ ເປັນ ຜູ້ຮັບ ເອົາ ຊອບ ສິດ ເສຣີ ພາບ ໃຫ້ ພວກ ຊາຍ ໜຸ່ມ ຫຍິງ ໜຸ່ມ ໃນ ປີ 1920's. ຄື ຣົດ. ຣະຫວ່າງ ກາງ ປີ 1900's ກໍ ສາມາດ ຈະໄດ້ ຍ່າງໄປ ວັດ ວາ ອາ ຣາມ ຫລື ໄປ ກິນ ເຂົ້າ ປ່າ (ປິກນິກ). ແຕ່ວ່າ ຄັນ ເຮົາ ມີ ຣົດ ແລະ ໄປທາງ ຣົດ ກໍ ຈະຕ້ອງ ມີ ພຸ່ມ ຫລາຍຄົນ ແລະ ກໍ ສາມາດ ຂັບຂີ່ ຂີ່ ກັນເຂົ້າ ໄປໃນຣົດ ແລະ ຂັບໄປ 20 ກວ່າ ກິໂລ ແມັດ ໄປ ຫາ ບ່ອນ ທີ່ ຢູ່ໃກ້ຄຽງ ເພື່ອໄປເຕັ້ນ ລຳວົງ ຫລື ຫລິ້ນ ກີລາ ປະເພດ ອື່ນໆ, ອັນ ນີ້ ກໍ ແມ່ນໄກ ຈາກ ການ ດູແລ ຂອງ ພໍ່ແມ່ ແລະ ຜູ້ໃຫຍ່ອີກ ຫລາຍ ຄົນ. ຈີ່ ພວກ ຣົດ ນັ້ນ ແມ່ນ ໄດ້ ສ້າງ ອອກ ມາ ປະມານ 30 ກວ່າ ປີ ກ່ອນ ແລ້ວ, ແຕ່ວ່າ ພັນ ບໍ່ ແມ່ນ ສິ່ງ ທີ່ ພັນ ພໍ ອົດ ພໍໃຈ, ແລະ ພັນ ກໍ ບໍ່ ແມ່ນ ສິ່ງທີ່ ຖືກ ທີ່ ຈະ ຊື້. ໃນ 1908, ເຮັນຣີ ຟອດ ໄດ້ ສ້າງ ຣົດ ຊນິດ ນຶ່ງ ອອກ ມາ ທີ່ ພັນ ໃຊ້ ການ ໄດ້ ດີ

ແລະຣົດ ຈຳ ພວກນີ້ ກໍມີຊື່ເອີ້ນວ່າ Model T. ຣົດ ຈຳ ພວກນີ້ ແມ່ນ ໃຊ້ ການງານ ໃນ ການ ຊ້ອມ ແປງ ແລະ ກໍ ມີ ນ້ຳ ໜັກ ເບົາ.

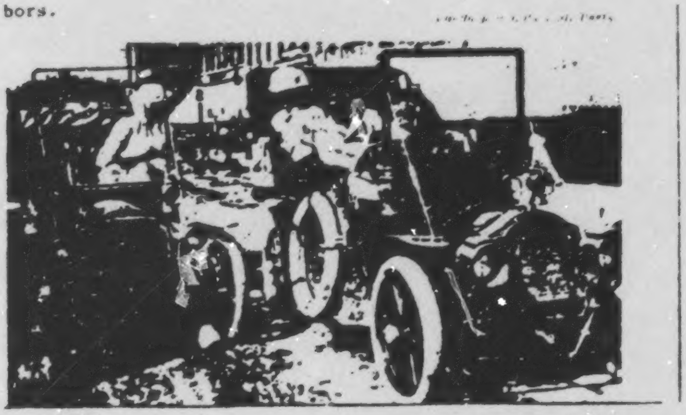

ອັນ ນີ້ ກໍ ມີຄວາມ ສຳຄັນທີ່ສຸດເລີຍ ຄື ວ່າ ທາງຣົດ ກໍ ບໍ່ໄດ້ ຢູ່ ປາງສີ. ທາງຣົດ ຕາມ ຜົນະທີ່ແລ້ວ ກໍ ເປັນ ຂີ້ ຕົມ ໃນ ນາມຣະດູ ຝົນ. ຣົດ ຊນິດ ນີ້ Model T ນັ້ນ, ກໍ ສົມ ຄວນ ວ່າ ທາກ ຂັງ ໃນ ຂີ້ ຕົມ ກໍ

Microfilmed From Best Available Copy

ຈະ ຕ້ອງ ອອກ ມາ ໄດ້ ງ່າຍໆ. ແລະ ມັນ ກໍ ແມ່ນ ຣົດ ທີ່ ພວກ ຊາວເອມຣິກັນ ທຸກ ຄົນ ສາມາດ ເອົາ ໄດ້. ມາ ເຖິງ ປີ 1916, ມີ ຂອບ ໃຈ ຫລາຍ ຕໍ່ ການ ປະ ຊຸມ ທຸກ ຄັ້ງ, ແລະ ລາຄາ ຣົດ ກໍ ຖືກ ຢູ່ ໃນ ລາຄາ ປີ $400. (ລາຄາ ຣົດ ທີ່ ເຮົາ ເຮັດ ມາ ໃນ ບໍ່ ດົນ ຫລື ທີ່ ຜ່ານ ມາ ແມ່ນ ຢູ່ ຣະຫວ່າງ $2,000.). ການ ປະ ຊຸມ ຄັ້ງ ນັ້ນ ກໍ ໄດ້ ຜລິດ ເພີ້ມ ອອກ ມາ ແລະ ກໍ ມີ ຄວາມ ໝາຍ ຫລາຍ ຕໍ່ ພວກ ຄົນ ງານ ທຸກ ຄົນ ເຮັດ ສິ່ງ ຕ່າງໆ ແລະ ສິ່ງ ແນວ ໃໝ່ ອອກ ດີ ກວ່າ ທີ່ ເຮົາ ຈະ ເຮັດ ເປັນ ລູກ ທີ່ ນັ້ນ ຈະ ເປັນ ການ ຍາກ ຫລາຍ. ແລະ ມັນ ກໍ ຊ່ວຍ ປະ ຢັດ ໂອກາດ ແລະ ເງິນ ທອງ. ອີກ ຈຸດ ກໍ ບໍ່ ແມ່ນ ແຕ່ ສິ່ງ ດຽວ ເທົ່າ ນັ້ນ ທີ່ ເປັນ ສິ່ງ ທີ່ ສ້າງ ອອກ ມາ ໃໝ່. ເຄື່ອງ ຈັກ ໃໝ່ ຫລາຍ ເຄື່ອງ ທີ່ ໃຊ້ ວຽກ ບ້ານ ການ ເຮືອນ ທີ່ ໄດ້ ສະບາຍ. ເຄື່ອງ ຈັກ ທີ່ ພວກ ມີ ກໍ ເອົາ ຮ່ວມ ກັນ ກັບ ເຕົາ ລີດ ເຄື່ອງ, ເຕົາ ແມ່ ເຂົ້າ ຈີ່, ຕູ້ ເຢັນ, ຈັກ ສັກ ເຄື່ອງ ແລະ ຈັກ ເຄື່ອງ ທີ່ ພວກ ນີ້ ແມ່ນ ສ້າງ ອອກ ມາ ໃນ ປີ 1920's. ແມ່ນ ແລ້ວ, ຖ້າ ວ່າ ການ ສ້າງ ເຄື່ອງ ຊຸດ ກໍ ອອກ ມາ ເປັນ ຄັ້ງ ແຣກ, ວິທະຍຸ ອາດ ເປັນ ອັນ ຕໍ່ ສິ່ງ ແລະ ກໍ ຈະ ມີ ປະໂຍດ ຫລາຍ. ມັນ ໄດ້ ທຳ ໃຫ້ ພວກ ຊາວເອມຣິກາ ບໍ່ ໃຊ້ ເງິນ ຫລາຍ ແລະ ມັນ ກໍ ບໍ່ ແພງ ແລະ ມີ ຄວາມ ໝາຍ ຫລາຍ ຕໍ່ ການ ພວມ ຊຸມ ແລະ ຄວາມ ເພີດ ເພີນ ຢູ່ ໃນ ເຮືອນ ຂອງ ເຮົາ.

ໃນ 1920's ກໍ ແມ່ນ ເວລາ ໃຫ້ ພວກ ນັກ ເຮຽນ ຂີ້ ຫລື ພວກ ພະເອກ. ທ່ານ ເບບ ຣູດ ແມ່ນ ເປັນ ຜູ້ ທີ່ ດີ ໃນ ປະ ເພດ ກິລາ ຫວົ້ນ (baseball), ເຢີຣທຣູດ (Gertrude Ederle) ແມ່ນ ຜູ້ ທີ່ ດີ ຜູ້ ຍິງ ອາເມຣິກັນ ທີ່ ຈະ ແຂ່ງ ລອຍ ນ້ຳ ຜ່ານ ແມ່ ນ້ຳ ໃນ ປະ ເທດ ອັງກິດ ແລະ (Charles Lindbergh) ແມ່ນ ຜູ້ ທຳ ອິດ ທີ່ ຂັບ ເຄື່ອງ ບິນ ຜ່ານ ມະຫາສະມຸດ ອັດລັງຕິກ (Atlantic) ດ້ວຍ ຕົວ ລາວ ເອງ.

General Electric presents
the first
GENERAL ELECTRIC

ການ ເອງໄຊ ແລະ ການ ເປັນ ສຸກ ໃນ ປີ 1920's ແມ່ນ ເອົາ ເຖິງ ເວລາ ທີ່ ມີ ຊີວິດ ຊີວາ ມ່ວນ ຊື່ນ. ພວກ ຄົນ ອາໄວ ໜຸ່ມ ແລະ ມີ ຄວາມ ມ່ວນ ຊື່ນ ແລະ ກໍ ບໍ່ ມີ ການ ກະ ວົນ ກະ ວາຍ ກ່ຽວ ກັບ ອາ ນາ ຄົດ. ແຕ່ ວ່າ ມັນ ເໝືອນ ກັນ ກັບ ເວລາ ອື່ນໆ, ໃນ ປີ 1920's ກໍ ມີ ບັນ ຫາ ໃຫຍ່ ເກີດ ຂຶ້ນ. ບາງ ບັນ ຫາ ອັນ ນີ້ ກໍ ແມ່ນ ການ ຫ້າມ ປຣາມ. ໃນ ທີ່ ນັ້ນ ກໍ ມີ ກົດ ໝາຍ ທີ່ ປ້ອງ ກັນ ທີ່ ຊຸລ ຈຸ້ມ ພວກ ຄົນ ທີ່ ສ້າງ ຫລື ຂາຍ ເຫລົ້າ, ເບັຍ, ເຫລົ້າ ອາງຸ່ນ, ເຫລົ້າ ວິສກີ້, ແລະ ເຫລົ້າ ອື່ນໆ. ແຕ່ ວ່າ ພວກ ຄົນ ເຮົາ ນີ້ ກໍ ຕັດ ສິນ ໃຈ ທີ່ ຈະ ດື່ມ ເຫລົ້າ. ເຂົາ ປາກ ຈະ ພົບ ໃນ ການ (ເວົ້າ ຄາ ປາກ ງຽບ") (ຊື່ ພວກ ຄົນ ທີ່ ນັ້ນ ແອກ ເຫລົ້າ ປາ ເທື່ອນ.) ທີ່ ຈະ ຟັງ ການ ເຕັ້ນ ການ ເຕຍ ແລະ ດົນ ຕຣີ ພ້ອມ ກັບ ການ ທຳ ທານ) ຫລື ທີ່ ຈະ ເກັບ ຄຳ ອັງ ແບບ ຈັ່ງ ວະ ສຸ ລຸບ ປີ.

Microfilmed From Best Available Copy

ວິທີ ເອົາເຫຼົ້າ, ຄຣົ້ນ ຜູ້ ຂາຍ ຫຼື ຜູ້ ຊື້ ກໍ ຫວັງໃຈ ເອົາ ແກ່ ພວກ ທີ່ ພັນ ລັກ ເຫຼົ້າ ຕ່າງໆ ທີ່ ພື້ນ ຈະ ບໍ່ ພົບ ກົດ ໝາຍ ຍ່ອນ ພວກ ທີ່ ໄປ ຮວມ ວົງ ກິນ ເຫຼົ້າ ແລະ ເຕັ້ນ ລຳ. ເພື່ອ ຈະ ລັກລອບ ເອົາ ເຫຼົ້າ ມາ ຈາກ ປະເທດ ອື່ນໆ ຫຼື ຈະ ເຮັດ ຂຶ້ນ ດ້ວຍ ຕົວ ເຈົ້າ ເອງ. ໂດຍ ຈະ ພວກ ທີ່ ເຮັດ ເຫຼົ້າ ຂາຍ ຈະ ພວກ ນີ້, ເຈົ້າ ບໍ່ ມີ ຄວາມ ຊື່ ສັດ ກໍ່ ນະໂຍບາຍ ຜູ້ ປົກຄອງ ບ້ານເມືອງ ແລະ ກໍ່ ພວກ ທີ່ ບັງຄັບ ໂຮງ ຂາຍ ເຫຼົ້າ ເຈົ້າເອີ້ນ ວ່າ (''ຄົນ ພາລ'') ຄົນ ພາລ ຈະ ພວກ ນີ້ ໄດ້ ໃຊ້ ອຳນາດ ແລະ ພວກ ບັງຄັບ ເພື່ອ ໃບ ໜ້າ ແລະ ບັນຊາ ຂອງ ຫ້າງ ຂາຍ ເຫຼົ້າ ຕ່າງໆ. ພວກ ມັກ ຂ້າ ມັກ ຕີ, ມັກ ປົ້ນ ຫຼື ພວກ ມັກ ເວົ້າ ກໍ ແມ່ນ ບັນຫາ ອັນ ນຶ່ງ ທີ່ ກົດ ໝາຍ ຫ້າມ ປາມ ທີ່ ພວກ ເຮົາ ຫາ ຍັງ ມີ ມາ ເຖິງ ປັດຈຸ ບັນ ນີ້.

ແລະ ບັນຫາ ອື່ນໆ ທີ່ ຄົນ ເຮົາ ມີ ບໍ່ ຍອມ ຢູ່ ໃນ ໃຕ້ ບັງຄັບ ບັນຊາ ແລະ ບໍ່ ຍອມ ໃຫ້ ຄົນ ອື່ນ ທຳ ດ້ວຍ ໃຈ ຊອບ ຂອງ ເຈົ້າ ລັກ ດ້ວຍ ພວກ ອາເມຣິກາ ກໍ ມີ ຄວາມ ປ້ານ ກົ້ວ ໃນ ປີ 1920's ດ້ວຍ ການ ອອບ ຄອງ ຂອງ ພວກ ຄອມ ມູນ ນິດ ໃນ ປະເທດ ພວກ ຣັດເຊັຽ. ເຈົ້າ ຕັດສິນ ໃຈ ວ່າ ພວກ ຄົນ ເຈົ້າ ເມືອງ ທຸກ ຄົນ ນັ້ນ ບໍ່ ຕ້ອງ ເຊື່ອ ໃຈ ເຈົ້າ. ແລ້ວ ທີ່ ປະ ຊຸມ ຂອງ ພວກ ສະພາ ຜູ້ ແທນ ກໍ ລົງ ຜູ້ ກົດ ໝາຍ ມາ ຕັ້ງ ໄວ້ ເປັນ ຊົ່ງ ກົດ ເກນ ຫຼື ຈຳ ກັດ ເອາ ຕາດ ທີ່ ພວກ ເຈົ້າ ເມືອງ ຕ່າງໆ. ກົດ ເກນ ອັນ ນີ້ ແມ່ນ ປະເລດ ໝົດ ກໍ ພວກ ທີ່ ຢູ່ ໃນ ທິດ ຕາ ເວັນ ຕົກ ແລະ ພວກ ເອີຣົບ. ແລະ ບັນຫາ ອື່ນ ທີ່ ເຈົ້າ ບໍ່ ຍອມ ໃຫ້ ຄົນ ອື່ນ ທຳ ຕາມ ໃຈ ຊອບ ອັນ ນັ້ນ ທີ່ ພັນ ເມື່ອ ເກີດ ອຳນາດ ອອກ ມາ ແລະ ມີ ພລັງ ເຂັ້ມແຂງ ໃນ ປີ 1920's ແມ່ນ ພວກ Ku klux klan. ເຈົ້າ ໃຊ້ ອຳ ນາດ ທີ່ ທຳ ໃຫ້ ພວກ ຄົນ ດຳ, ພວກ ຍິວ, ພວກ ຄາທໍລິກ ແລະ ພວກ ຄົນ ເຈົ້າ ເມືອງ ມີ ຄວາມ ປ້ານ ແລະ ກະທົບ ກະ ເທືອນ. ພວກ ອາເມຣິກັນ ຂາວ ກໍ ມີ ປະມານ 4.5 ລ້ານ ຄົນ ມາ ໃນ ປີ 1924, ແຕ່ ວ່າ ມາ ໃນ ຄັ້ງ ສຸດ ທ້າຍ ລະຫວ່າງ 10 ປີ ທີ່ ຜ່ານ ມາ ພວກ ນີ້ ກໍ ເລີ່ມ ເຊົາ ກໍ ຫລົງ ແລະ ກໍ ມີ ຄວາມ ອອກ ແອ່ ຫລັງ ເກົ່າ ປີ 1950's ແລະ 1960's, ຄວາມ ຮຸນແຮງ ແລະ ຄວາມ ໜັກ ໂຮມ ຂອງ ເຈົ້າ ກໍ ເລີ່ມ ເກີດ ຂຶ້ນ ມາ ອີກ ຄັ້ງ ນຶ່ງ.

LESSON THIRTEEN The Great Depression

"We lost everything. There just wasn't any money."

"It was a time of terrible suffering."

"Everyone was emotionally affected. We developed a fear of the future, which was hard to overcome."

These people were talking about the Great Depression. It was a period of hard times from 1929 until the late 1930's. Millions of Americans lost their homes and farms. They were too poor to pay their bills. People went hungry; some starved to death. People who put their savings in banks lost them because the banks failed. The people never got back their money. No federal welfare programs existed. No unemployment insurance or food stamps were available. The federal government did not aid the American people in any way.

On Tuesday, October 29, 1929, the big trouble began. Stock market prices had been at a record high. Because of their high price, the shares of stock did not sell. There were no buyers. Prices fell. When the shares finally sold at low prices, people worried. Low prices meant trouble for buyers who earlier had paid high prices for the stocks. They were afraid they would loose money. Now everyone wanted to sell before prices went lower. But no one wanted to buy. October 29,1929, was called "Black Tuesday." Prices dropped, billions of dollars were lost, and the stock marked crashed - on that one day.

The crash was terrible for business. People now had less money to spend, so businesses were selling less. There was no demand for new goods. Therefore, factories closed down. People lost their jobs. The United States was in a "depression" (a time when the economy fails to grow and many people are out of work).

Historians agree that there were causes or reasons for the Depression. They do not, however, agree on which of the following was the most important cause:

1. The prosperity of the 1920's was not shared by all. Farmers, blacks, and other minority groups were not earning nor sharing in the wealth.

2. After the crash in 1929, people with money were afraid to invest in the stock market again.

3. Too many people bought on credit, paying $1.00 down and $1.00 a month. When the Depression came, people couldn't make their monthly

payments and the companies couldn't get their money.

4. Banks sometimes took risks and loaned money to people who could not pay the banks back.

5. Better machines and a demand for products of all kinds created an overproduction of goods. But soon there were just too many goods. Production had to slow down. As a result, many people lost their jobs.

6. Farmers raised a lot of food during World War I to feed people in Europe and the soldiers. After the war ended, the demand for food was less. even though the farmers still produced a lot. As a result, the prices of their products went down because there was no longer a market for all their goods. However, prices for new machinery went up. Farmers had to borrow money to buy new machines or to plant crops. But they had little money and could not pay back their bank loans. Many lost their farms.

7. American businesses had sent goods and loaned money to European countries to help them after World War I. In 1931, the European economic system fell apart. Europe could not pay its debts to the United States. Also, European countries that had invested in our stock market took their money out of American banks.

Perhaps if only one of these problems had occurred, the United States could have recovered. But everything seemed to go wrong at once. At the worst period in the Depression, almost one of every four American workers was without a job.

ບົດຮຽນທີ 13 ການໂສກເສົ້າໃຈ, ການຕົກຕໍ່າ.

"ພວກເຮົາໄດ້ເສັຍທຸກສິ່ງທຸກຢ່າງ. ໃນທີ່ນັ້ນກໍ່ພຽງແຕ່ບໍ່ມີກິນ!"
" ມັນເປັນໂອກາດ ແລະ ເວລາທີ່ມີຄວາມລຳບາກ ແລະ ຄວາມທຸກຍາກ".
" ຫຼາຍໆຄົນມີອົດທີ່ພົ້ນເຈັບໃຈ. ພວກເຮົາພະຍາ ສິ່ງທີ່ເຮົາຢາກຄໍ່ໃນອະນາຄົດຂອງເຮົາເອງ, ສິ່ງທີ່ມັນທາງມາຍາກຫລາຍ.

ຄົນຄຳພວກນີ້ແມ່ນຄົນທີ່ມາກ່ຽວກັບຄວາມໂສກເສົ້າ ແລະ ຄວາມລຳບາກ. ມັນແມ່ນເວລາທີ່ມີຄວາມລຳບາກ ແລະ ໂອກາດບໍ່ຄ່ອຍຈະອຳນວຍປອນໃຈ ຕັ້ງແຕ່ປີ 1929 ຈົນເຖິງປີ 1930's. ຫລາຍຫລ້ານຄົນຂອງພວກອາເມຣິກາໄດ້ເສັຍເຮືອນ ແລະ ທຣັບຍ໌. ພວກເຂົາເປັນຄົນທຸກຍາກຫລາຍທີ່ຈະຈ່າຍຄ່າຕ່າງໆ. ພວກຄົນມີຄວາມອຶດຢາກ, ບາງຄົນກໍ່ອົດຕາຍ. ຜູ້ຄົນທຸກຄົນໃດເອົາເງິນໄວ້ໃນທະນາຄານ ກໍ່ເສັຍຫາຍໄປ, ເພາະວ່າທະນາຄານກໍ່ຕົກຕໍ່າຫລັງ. ພວກຄົນບໍ່ເຄີຍໄດ້ຮັບເງິນຂອງເຂົາຄືນມາອີກເທື່ອ.

ໃນທີ່ນັ້ນບໍ່ມີໂຄງການຊ່ວຍເຫລືອມາຈາກຣັຖບານ ຫລື ທາງເມືອງ ຈາກຝ່າຍໃດໆເລີຍ. ໃນທີ່ນັ້ນບໍ່ມີເງິນປະກັນຜັນໃຫ້ພວກຫວ່າງງານ ແລະ ກໍ່ບໍ່ມີ ຟຸດສແຕ້ມ ພໍ່ຈະໃຊ້ຈ່າຍ. ຜູ້ປົກຄອງເມືອງບໍ່ໄດ້ຄິດຫາວິທີທາງທີ່ຈະຊ່ອຍປະຊາຊົນທາງໃດໆເລີຍ.

ເຖິງມື້ວັນອັງຄານຂອງເດືອນ 10-29-1929, ບັນຫາອັນໃຫຍ່ກໍ່ເລີ່ມຂື້ນ. ຣາຄາຮຸ້ນຄ້າໃນຕລາດກໍ່ຢູ່ໃນອັນດັບສູງ ແລະ ແພງ. ແລະ ໃນທີ່ນັ້ນກໍ່ບໍ່ມີຄົນມາຊື້. ເພາະວ່າມັນໃດ່ຣາຄາແພງຫລາຍ, ແລະ ການຊື້ຄ້າທີ່ເຂົາກະມາ ກໍ່ເລີຍບໍ່ໄດ້ຂາຍ. ຣາຄາຕົກຕໍ່າ. ຕອນຣາຄາຮຸ້ນຄ້າຂາຍຖືກລົງ, ພວກພໍ່ຄ້າກໍ່ມີຄວາມຕົກໃຈຫລາຍ. ຣາຄາທີ່ຕ່ຳລົງກໍ່ມີຄວາມໝາຍວ່າເປັນບັນຫາໃຫ້ພວກຊື້ຂາຍ ຜູ້ໃດໄດ້ຊື້ມາກ່ອນນັ້ນທີ່ເປັນຣາຄາທີ່ສູງຫລາຍ. ເຂົາມີຄວາມແໜງໃຈຫລາຍວ່າເຂົາຈະຕົກທຸນໃນການຄ້າຂາຍ.

ແລ້ວດຽວນີ້ພວກພໍ່ຄ້າທຸກຄົນຕ້ອງການຂາຍຮຸ້ນຄ້າເຂົາອອກກ່ອນມັນຈະມີຣາຄາຕໍ່າຫລາຍ; ແຕ່ວ່າບໍ່ມີຜູ້ໃດຕ້ອງການຊື້, ເຖິງເດືອນ 10, 29, 1929, ເຂົາໄດ້ເອີ້ນວ່າ "ວັນອັງຄານນັ້ນແມ່ນມື້ "ທີ່ດຳ" ("black Tuesday". ຣາຄາກໍ່ໄດ້ຫລຸດຫລົງ, ຫລ້ານພັນດອນໄດ້ເສັຍຫາຍໄປ, ແລ້ວຕລາດຮຸ້ນຄ້າແມ່ນທະລົມໃນມື້ວັນອັງຄານນັ້ນມື້ດຽວ.

ການຕົກທຸນອັນນີ້ແມ່ນເສັຍຫາຍຫລາຍຕໍ່ພວກພໍ່ຄ້າມາບຣ້ອຍ. ປະຊາຊົນດຽວນີ້ກໍ່ມີເງິນພຽງແຕ່ນ້ອຍດຽວເທົ່ານັ້ນທີ່ຈະຈ່າຍກິນ. ເພາະສະນັ້ນ, ພວກພໍ່ຄ້າຈຶ່ງຂາດທຶນ. ໃນທີ່ນັ້ນກໍ່ບໍ່ມີຄວາມອຸ່ນໃຈຕໍ່ຮຸ້ນຄ້າໃດໆເລີຍ. ດ້ວຍ

ເຫດການ ອັນນີ້ ພວກໂຮງງານ ກໍ່ ປິດ, ແລ້ວ ພວກ ຄົນງານ ກໍ່ ເສັຽ ງານໄປ. ໃນ ສະຫາຣັຖ ອາເມຣິກາ ກໍ່ ມີຄວາມເສົ້າໂສກ ແລະ ຕົກຕ່ຳ. ອັນ ນີ້ ແມ່ນ ເວລາ ທີ່ ເງິນ ແລະ ການ ສ້າງສາ ພັທນາ ບໍ່ ຄ່ອຍ ດີ ແລະ ຕົກຕ່ຳແລ້ວ ພວກ ຄົນ ກໍ່ ຫວ່າງງານຫລາຍ.

ພວກ ທີ່ເປັນ ນັກປະວັດສາດ ກໍ່ ມີ ຄວາມ ຕົກຫລັງໃຈເຊື່ອ ວ່າ ໃນ ທີ່ ນັ້ນ ມັນ ອາດຈະມີ ເຫດຜົນ ແນວຄວາມ ຕໍ່ ການ ໂສກເສົ້າ ແລະ ຄວາມ ຕົກຕ່ຳ. ເຂົາ ບໍ່ ໄດ້ ຍິນຍອມ ແລະ ສັງເກດ ເຫັນ ວ່າ ສາຄັນ ຢູ່ ລຸ່ມ ນີ້ ແມ່ນ ພົນ ເສັຽ ຫາຍ ທີ່ ມີຄວາມສຳ ຄັນຫລາຍ ທີ່ ສຸດ.

①. ຄວາມ ຈະເຣີນ ໃນ ປີ ໑໙໒໐'ສ ບໍ່ໄດ້ ແລກປ່ຽນໃຫ້ ເໝັດທຸກ ຄົນ. ພວກ ພໍ່ໄຮ່ ຊາວນາ, ແລະ ພວກ ອາເມຣິກາ ດຳ ແລະ ຊົນຊາດ ສ່ວນນ້ອຍ ຊອກຫາ ຫລື ແລກປ່ຽນ ໃນ ຄວາມ ມັ່ງຄັ່ງ ຫລື ເງິນຄຳ ອື່ນໆ.

(2). ຫລັງ ຈາກ ຄວາມ ເສັຽຫາຍໃນປີ ໑໙໒໙, ແລ້ວ ພວກ ປະຊາຊົນ ແລະ ພວກ ພໍ່ຄ້າ ທີ່ມີ ເງິນ ກໍ່ ປ່ານ ທີ່ ຈະ ເປີດ ຕລາດ ຊື້ ເຄື່ອງ ອີກ. ເພາະ ເຂົາ ເຈົ້າ ຢ້ານ ຈະ ຕົກ ຫຸ້ນ ອີກ ຄື ເກົ່າ.

(3). ເພາະວ່າ ໃນ ຕອນ ນັ້ນ ມີ ຫລາຍ ຄົນ ຊື້ ເຄື່ອງ ລາຄາ ໃນ ບັດ ຊື້ຂາຍ. ແບບ ຈ່າຍ ນ້ອຍ ລົງໃນ ຄັ້ງ ທຳ ອິດ ແລ້ວ ຈຶ່ງ ຜ່ອນ ຈ່າຍ ໃນ ເດືອນ ຕໍ່ໄປ. ຕົວ ຢ່າງ ເຂົາ ຈ່າຍ $1.00 ຫລັງ ແລ້ວ $1.00 ໃນ ເດືອນ ຕໍ່ໄປ. ແລ້ວໃນ ເມື່ອ ຄວາມໂສກເສົ້າ ມາ ປະເຊີດ ເພາະ ປະຊາຊົນ ບໍ່ ສາມາດ ຈ່າຍ ລາຄາ ຊື້ ຂາຍ ຂອງ ເຂົາ ແລະ ທາງໂຮງ ງານ ບໍ່ໄດ້ຮັບ ເງິນ ມາ ຈາກ ເຂົາ.

(4). ທະນະຄານ ບາງຄັ້ງ ກໍ່ ຕົກ ຫຸ້ນ ເພາະ ວ່າ ໃຫ້ ພວກ ປະຊາຊົນ ຍືມ ເງິນ ຫຸ້ນ ໄປ ແລ້ວ ເຂົາ ບໍ່ ສາມາດ ທີ່ຈະ ຈ່າຍ ເງິນ ທີ່ ເຂົາຢືມ ນັ້ນ ກັບໄປ ທາງ ທະນະຄານ ອີກ.

(5). ໂຮງຈັກ ທີ່ດີ ແລະ ຄວາມ ຕ້ອງການ ທີ່ ພົກ ຜລິດ ເພີ່ນ ໃຫ້ ສິ່ງຫຍັງ ປວງ ແລະ ໃຫ້ ໄດ້ ຫລາຍ ແລະ ດີ ຂຶ້ນ. ແຕ່ ໃນບໍ່ ຊ້າ ໃນ ທີ່ ນັ້ນ ກໍ່ມີ ສິ່ງທີ່ດີ ຫລາຍ ກວ່າ ຄວາມ ຕ້ອງການ. ການ ຜລິດຜົນ ກໍ່ ຈະ ຕ້ອງ ໄດ້ ຊ້າ ໄປ ນ້ອຍ ລົງ. ຍ້ອນ ອັນນີ້ ພວກ ຄົນງານ ຈຶ່ງ ເສັຽງານ ໄປ.

(6). ພວກ ພໍ່ໄຮ່ ພໍ່ນາ ໄດ້ ປະລິດ ແລະ ປູກຝັງ ເຄື່ອງ ກິນ ຫລາຍ ເພື່ອ ຈະ ລ້ຽງ ພວກ ເອີຣົບ ແລະ ພວກ ທະຫານ ໃນ ຕອນ ສົງຄາມໂລກຄັ້ງທີ່ນຶ່ງ. ຫລັງ ຈາກ ສົງຄາມໂລກ ຈົບ ຫລັງ ແລ້ວ ຄວາມ ຕ້ອງ ການ ຂອງ ອາຫານ ກໍ່ ນ້ອຍ ຫລັງ, ເຖິງ ປານ ນັ້ນ ພວກ ພໍ່ໄຮ່ຊາວ ນາ ກໍ່ ຫຍັງ ປູກຝັງ ເຄື່ອງ ຫລາຍ ຂຶ້ນ. ເຫດ ຜົນ ທີ່ ປະເຊີດ ມາ, ລາຄາ ຂອງ ສິ່ງຂອງ ທີ່ ເຂົາ ຂາຍ ອອກໄປ ກໍ່ ຕົກ ຫລັງ ເພາະ ວ່າໃນທີ່ນັ້ນ ບໍ່ມີ ຕລາດ ທີ່ ຈະ ຂາຍ ເຄື່ອງ ຫລື ພືດ ປາ ທີ່ ດີ ອອກໄປແລ້ວ. ເຖິງ ປານນັ້ນ

ຣາຄາ ຂອງ ເຄື່ອງ ຈັກ ກໍ່ ຂຶ້ນ. ພວກ ເຈົ້າໄຣ່ ຊາວນາ ກໍ່ ຈະ ຕ້ອງ ຢືມ ເງິນ ທີ່ ຈະ ຊື້ ເຄື່ອງ ຈັກ ໃໝ່ ແລະ ເພື່ອ ຈະ ປູກ ສາລີ ອີກ. ແຕ່ວ່າ ພວກ ເຂົາ ມີ ເງິນ ພຽງ ແຕ່ ເຫລັກ ນ້ອຍ ເທົ່າ ນັ້ນ ແລະ ເຂົາ ກໍ່ ບໍ່ ສາມາດ ທີ່ ຈະ ຈ່າຍ ເງິນ ຄືນໃຫ້ ທະນາຄານ. ຫລາຍໆ ຄົນ ກໍ່ ເສັຽ ໄຣ່ ເຮືອນ ນາ ຂອງ ເຂົາ.

(7.). ພວກ ພໍ່ຄ້າ ຊາວຂາຍ ແລະ ພວກ ກຳມະກອນ ຂອງ ພວກ ອາເມຣິກາ ກໍ່ ສົ່ງ ເງິນ ເປັນ ຢ່າງດີ ໃຫ້ ຊ່ວຍ ພວກ ເອີຣົບ ເພື່ອ ຊ່ວຍ ເຫລືອ ເຂົາ ພາຍຫລັງ ຈາກ ສົງຄາມໂລກ ຄັ້ງທີ່ ນຶ່ງ ໄດ້ ຈົບ ຫລົງ ແລ້ວ. ພາຍໃນ ປີ 1931, ທະນາຄານ ເງິນ ຄັ້ງ ຂອງ ພວກ ເອີຣົບ ກໍ່ ຕົກ ທຸ່ນ ຫລົງ. ພວກ ຊາວ ເອີຣົບ ບໍ່ ສາມາດ ຄາກ ໜີ້ ຂອງ ເຂົາ ຄືນ ໃຫ້ ພວກ ອາເມຣິກາ. ອີກ ຢ່າງ ນຶ່ງ, ພວກ ປະເທດ ເອີຣົບ ພວກ ທີ່ ເຂົາ ມີ ເງິນ ຫຸ້ນ ແລະ ທີ່ ເຂົາ ມີ ສົມຄ້າ ຮ່ວມ ກັບ ພໍ່ຄ້າ ອາເມຣິກັນ ນັ້ນ ກໍ່ ໄດ້ ເອົາ ເງິນ ຂອງ ເຂົາ ອອກ ຈາກ ທະນາຄານ ໝົດ ສິ້ນ.

ກໍ່ ສົມມຸດ ວ່າ ໃນ ທີ່ ນັ້ນ ມີ ພຽງ ແຕ່ ບັນຫາ ດຽວ ເທົ່າ ນັ້ນ ເກີດ ຂຶ້ນ ມາ, ພວກ ອາເມຣິກາ ກໍ່ ອາດ ຈະ ສາມາດ ຊ່ວຍ ເຫລືອ ກັນ ໝົດ ທຸກ ຄົນ. ແຕ່ ວ່າ ທຸກ ສິ່ງ ທຸກ ຢ່າງ ເບິ່ງ ໄປ ແລ້ວ ກໍ່ ເກີດ ປະ ຕໍ່ ມາ ເວລາ ດຽວ ກັນ. ໃນ ຕອນ ທີ່ ມີ ຄວາມ ໂສກເສົ້າ, ອາເມຣິກາ ທຸກ ຄົນ ໃນ ຈຳ ນວນ ສີ່ ຄົນ ກໍ່ ບໍ່ ມີ ງານ ທຳ.

ຄື ໃນ ຈຳ ນວນ ຄົນ ສີ່ ຄົນ ນີ້ ບາງ ທີ່ ມີ ງານ ແຕ່ ສອງສາມ ຄົນ ເທົ່າ ນັ້ນ ແລະ ສອງ ຄົນ ຫລື ຄົນ ນຶ່ງ ນັ້ນ ອາດ ຈະ ບໍ່ ມີ ງານ ທຳ.

LESSON FOURTEEN The 1930's--Depression Years

If the 1920's were years of adventure and prosperity for many, the 1930's were unlike any other decade in American history. Newspapers printed stories of hunger riots (people fighting for free food), stealing, strikes, crime in the streets, and general unrest. There was even talk of revolution. Some feared that a dictator would take over.

Others lost friendships when friends just stopped seeing each other. Families broke apart. Young boys and girls whose families couldn't afford to feed them left home and wandered from town to town looking for work and for food. Thousands of people committed suicide. Homeless people used discarded boxes and scrap metal to make shacks. Old newspaper kept homeless sleepers warm on park benches.

When Franklin D. Roosevelt was elected president in 1932 he promised the American people a "new deal". He said government would be responsible for helping the people during hard times. He brought new people into the governemnt. These were college professors, smart business men and economists, and labor experts--the best minds available. Soon newspapers were calling Roosevelt's people the Brain Trust. They had two goals: first, to give some relief to the suffering brought on by the depression; second, to help farmers and businesses hurt by the depression.

The New Deal put people to work. Americans built new roads, schools, bridges, hospitals, and dams. Young men also worked in rural (farming) areas to help conserve land, forests, and water. Artists and writers were paid to paint and write. The government set up a system of payments to people too old to work or to people who were out of a job. This was part of the Social Security Act.

The New Deal also helped business people and farmers. The government asked businesses to set fair prices on goods and to set a limit on the amount of goods produced. This meant that companies would not produce more than could be sold.

The government paid farmers to plant less so food prices could rise. Farmers also were given more time to pay off loans. The banks were now lending money to help farmers keep their lands.

Not everyone, however, was in favor of the New Deal. Some thought it was wrong for the government to take such a large part in helping people, business, and agriculture. The economy improved at first, but toward the end of 1937, business began to fail again.

Life was hard in the 1930's but Americans helped each other when they could. Sometimes people held "rent" parties at which each guest pitched in a little money. The money would be used to pay the rent, and everyone would have a good time.

Nevertheless, the families that did stay together became closer. Because they had less money, people spent more time at home. They grew and canned their own food. They stopped using electricity. Instead of buying clothes and toys, people made them. For only one quarter (25¢) people could see two movies and a film about current events called a newsreel. Gangster films, westerns, and musicals were the most popular types of films during the thirties.

No one can really say when the depression finally ended. Some say 1937. Unemployment was down about 50%. Some argue that the depression ended in 1940 when business activity reached the 1937 level. Many economists feel it didn't end until 1942, after the United States entered World War II. Only in 1942, with millions of Americans in uniform and many more Americans in factories producing war materials, did great unemployment finally disappear.

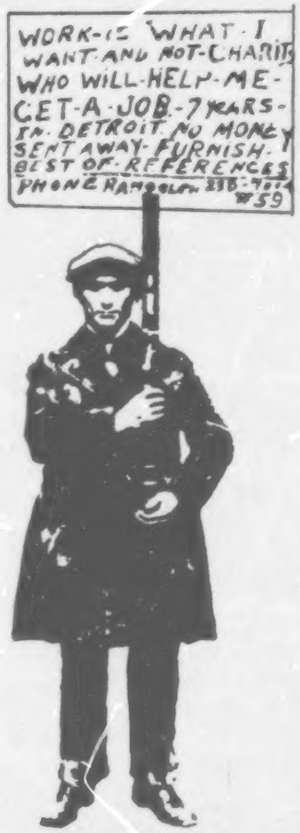

One of the millions of unemployed, Detroit, 1930

ບົດຮຽນທີ 14: ໃນປີ 1930's ແມ່ນປີທີ່ໂສກເສົ້າ.

ຖ້າວ່າ ໃນປີ 1920's ເປັນປີຂອງຄວາມສຸກໃຈ, ແລະ ເປັນປີທີ່ມີຄວາມຈະເຣີນຫລາຍ, ໃນປີ 1930's ກໍ່ບໍ່ເໝືອນ ຣະຍະເວລາອື່ນໆ ໃນປະຫວັດສາດຂອງອາເມຣິກາ. ຢູ່ໃນໜັງສືພິມ ເລົ່າ ພິມ ປະຫວັດສາດ ພວກຫິວແຮງ ແລະ ຄາຣະວັນ, (ຢ່າງຊາຈິນ ກໍ່ກັບເພື່ອຢາກໄດ້ອາຫານ ພໍຣ໌ງ) ພວກນີ້ ກໍ່ຈະຕ້ອງໄປຫວັງ, ໄຮຍຸ້ນ ແລະ ປະທ້ວງຢູ່ເຫລື້ອມໆ, ພວກນັກຈ້າງ ນັກຍຸ້ນ ກໍ່ມີຢູ່ຕາມຖະໜົນຫົນທາງ ແລະ ທາງລົດໄຟຕ່າງໆ ກໍ່ບໍ່ສາມາດທີ່ຈະຈັບກຸ່ມເຂົາໄດ້. ໃນທີ່ກໍ່ຍັງມີການສົນທະນາ ກ່ຽວກັບເລື່ອງການຂໂມຍ. ບາງຄົນກໍ່ມີຄວາມຢ້ານກົວວ່າ ພວກປະອກັດການ ຈະເອົາເມືອງຂອງເຂົາ ແລະ ຈະປົກຄອງເມືອງຂອງເຂົາ.

ບາງຄົນກໍ່ເສັງ ໃນການພາພັກກັບເພື່ອນໆ ຄົນອື່ນໃນເມືອງ ເພື່ອນນັ້ນຢຸດຕິໃນການເຍັ່ງແຍ່ງສິ່ງກິນ ແລະ ກັນ. ດ້ວຍຄິວ ກໍ່ເກີດຄວາມແຕກແຍກຈາກກັນ. ພວກຊາວໜຸ່ມ ທັງຊາຍ ແລະ ຍິງ ພວກທີ່ມີຄວາມຂັດສົນໃນຄອບຄົວ, ຫລືຄອບຄົວນັ້ນແມ່ນບໍ່ສາມາດຈະລ້ຽງ ແລະ ຈະເບິ່ງແຍງ ກໍ່ຈາກບ້ານໄປຫາການ ແຕ່ລະເມືອງ ເພື່ອຊອກຫາງານທຳ ແລະ ອາຫານປະຈຳວັນ. ໃນຣະຍະນັ້ນ ມີປະຊາຊົນປະມານ ໜຶ່ງພັນຄົນໄດ້ຂ້າຕົວເອງຕາຍ. ຄົນທີ່ບໍ່ມີເຮືອນຊານບ້ານຊ່ອງ ກໍ່ໃຊ້ ແກັດເຈັ້ຍ ແລະ ສັງກະສີ ເພື່ອເຮັດບ່ອນພັກເຊົາ. ເຈັ້ຍໜັງສືພິມເກົ່າໆ ນັ້ນພາໃຫ້ພວກທີ່ບໍ່ມີເຮືອນຢູ່, ໃຊ້ນອນອຸ່ນ ຕໍ່ໃນບອນທີ່ຝາກ, ຫລືສະໜາມຫຍ້າຕ່າງໆ.

ຕອນທ່ານ Franklin D. Roosevelt ໄດ້ຖືກຄັດເລືອກ ເປັນຣັຖບານ ໃນປີ 1932, ລາວໄດ້ສັນຍາໃຫ້ປະຊາຊົນພົລະເມືອງຂອງອາເມຣິກາ ວ່າຈະມີແຜນການໃໝ່ໃຫ້ເຂົາເຈົ້າ. ລາວເວົ້າວ່າ ຜູ້ປົກຄອງປະເທດຊາດ ບ້ານເມືອງ ຈະຕ້ອງເປັນຜູ້ຮັບພິດຊອບ ເພື່ອຊ່ວຍເຫລືອປະຊາຊົນພົລະເມືອງ ໃນຍາມຂັດສົນ ແລະ ທຸກຍາກ. ລາວໄດ້ດຶງເອົາຄົນໃໝ່ມາເຮັດການ ພ້ອມພວກປົກຄອງປະເທດ. ອັນນັ້ນກໍ່ແມ່ນ ຫົວໜ້າກຣົມ ກະຊວງສຶກສາ ພວກສລາດຫລັກແຫລມ ໃນກິຈການງານ ແລະ ເສດສາດຕ່າງໆ.

ແລະ ພວກຊາວໜຸ່ມ ກໍ່ມີ ທັດ ຄິດ ທີ່ ດີ ທີ່ ຈະ ຊອກຫາ ວຽກງານ ແລະ ຄວາມ ຄິດ ຄວາມ ເຫັນ ທີ່ ຈະ ຊ່ວຍ ຄົນ ອົບພະຍົບ ໃນ ຕອນ ນັ້ນ ໄດ້ ພົບ ກັບ ຄວາມ ຕ້ອງ ການ ຂອງ ເຂົາ. ໃນ ບໍ່ ຊ້າ, ພວກ ໜັງສືພິມ ກໍ ອອກ ຂ່າວ ແລະ ເລີ່ມ ໃຫ້ ຣັຖບານ Roosevelt ວ່າ ແມ່ນ ຄົນ ທີ່ ມີ ສະຫລາດ ດີ ແລະ ເຊື່ອໄດ້. ຫລັງ ຈາກ ນັ້ນ, ພວກ ເຂົາ ກໍ ມີ ຈຸດ ໝາຍ ປາຍທາງ ມາ ສອງ ຢ່າງ, ຄື: ຈຸດ ໝາຍ ທີ່ ໜຶ່ງ ຈະ ເອົາ ເງິນ ກອງ ທຶນ ຊ່ວຍ ເຫລືອ ພວກ ເຂົາ ໃນ ຕອນ ທີ່ ເຂົາ ມີ ຄວາມ ເຈັບ ປວດ ແລະ ຄວາມ ໂສກເສົ້າ. ຈຸດ ໝາຍ ທີ່ສອງ ກໍ ເພື່ອ ຊ່ວຍ ເຫລືອ ພວກ ເຂົາ ແລະ ພວກ ທີ່ໄຮ້ຍາດມາ ຕອນ ທີ່ ເຂົາ ມີ ຄວາມ ເຈັບ ປວດ ແລະ ເສັຽໃຈ ໃນ ຕອນ ທີ່ ເຂົາ ມີ ຄວາມ ເດືອດຮ້ອນ ແລະ ໂສກເສົ້າ. ຄວາມ ຄິດ ຄວາມ ເຫັນໃໝ່ ອັນ ນີ້ ກໍ ຊ່ວຍ ໃຫ້ ຄົນ ໄປ ທຳ ງານ. ຄົນ ງານ ອາສາສະໝັກ ກໍ ໄດ້ ສ້າງ ທາງ ຣົດ, ຂົວ, ໂຮງຮຽນ, ໂຮງ ພະຍາບານ ແລະ ເຂື່ອນ ປັ້ນ ນ້ຳ. ພວກ ຊາຍ ໜຸ່ມ ກໍ ອອກ ໄປ ທຳ ງານ ຢູ່ ກາງ ໄຮ່ນາ, ແລະ ສະບົກ ຕ່າງໆ. ນາລີ ໄຮ່ນາ ເພື່ອ ຊ່ວຍ ເອົາ ເພາະປູກ ແລະ ດິນ ດອນ ຕອນ ຫນ້າ, ພູມີ ສາດ ຕ່າງໆ. ພວກ ນັກ ແຕ້ມ ແລະ ນັກ ຂຽນ ກໍ ຖືກ ຈ້າງ ໃຫ້ ແຕ້ມ ແລະ ຂຽນ. ທາງ ຣັຖບານ ກໍ ໄດ້ ຕັ້ງ ກົດ ອື່ນ ມາ ໃຫ້ ພວກ ເຖົ້າ ແກ່ ແລະ ບໍ່ ສາມາດ ຈະ ໄປ ເຮັດ ວຽກ ແລະ ພວກ ນີ້ ແມ່ນ ທາງ ຣັຖບານ ເປັນ ຜູ້ ຮັບ ລ້ຽງ ແລະ ເຂົາ ກໍ ກິນ ເງິນ ເຖົ້າ. ອັນ ນີ້ ກໍ ເອີ້ນ ຊ່ວຍ ກັບ ພວກ ທີ່ຫວ່າງ ງານ. ອັນ ນີ້ ກໍ ແມ່ນ ຊອບ ພື້ງ ຂອງ ການ ປ້ອງ ກັນ ພັຍ ແລະ ຊ່ວຍ ພວກ ຄົນ ທຸກ ຍາກ.

ບັນຫາ ແລະ ຄວາມຄິດ ຄວາມ ເຫັນໃໝ່ ອັນ ນີ້ ກໍ ຊ່ວຍ ພວກ ກິດຈການ ແລະ ພວກ ພໍ່ໄຮ່ ພໍ່ ນາ ດ້ວຍ. ຜູ້ ຝຶກ ຄອງ ປະເທດ ກໍ ກູ້ ພວກ ພໍ່ ຄ້າ ແລະ ນາຍ ຮອບ ແລະ ພວກ ອຸສາຫະກັມ ໃຫ້ ໃສ່ ຣາຄາ ສິນ ຄ້າ ພໍ ສົມ ຄວນ ຢູ່ ໃນ ເຄື່ອງ ດີ ແລະ ໃຫ້ ໃສ່ ກຳ ນົດ ກົດ ເກນ ໃນ ຣາຄາ ສິ່ງ ຂອງ ທີ່ ໄດ້ ເຮັດ ດີ. ອັນ ນີ້ ກໍ ມີ ຄວາມ ໝາຍ ວ່າ ທາງ ໂຮງ ງານ ຈະ ບໍ່ ຮະນຸ ຍາກ ໃຫ້ ຜລິດ ເຄື່ອງ ອອກ ມາ ເກີນ ຂອບ ແລະ ຫລາຍ ກວ່າ ທີ່ ຈະ ຂາຍ ອອກໄປ.

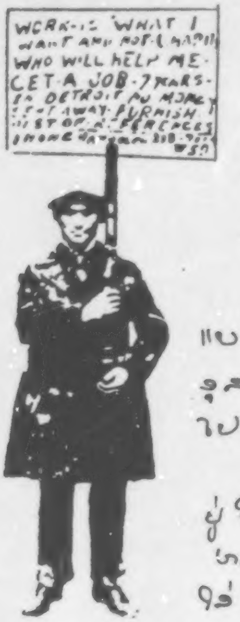
WORK IS WHAT I WANT AND NOT CHARITY
WHO WILL HELP ME GET A JOB 7 YEARS IN DETROIT NO MONEY SENT AWAY FURNISH ... REFERENCES

One of the millions of unemployed, Detroit, 1930

ທາງ ຣັຖບານ ຈ້າງ ພວກ ຜູ້ໄຮ່ຊາວນາ ໃຫ້ ປູກ ພືດ ພຽງ ເຄິ່ງດຽວ ເທົ່ານັ້ນ ເພື່ອ ອາຫານ ແລະ ເຄື່ອງ ປູກ ຝັງ ຈຶ່ງ ມີ ຣາຄາດີ. ພວກ ຜູ້ໄຮ່ຊາວນາ ກໍ ມີ ໂອກາດ ເວລາ ຫລາຍ ທີ່ ຈະ ຈ່າຍ ໜີ້ ຄືນ. ທາງ ທະນາຄານ ດຽວນີ້ ຈຶ່ງ ໃຫ້ ພວກ ຜູ້ໄຮ່ຊາວນາ ຢືມ ເງິນ ຫຸ້ນໄປ ເພື່ອ ຊ່ວຍ ຮັກສາ ແລະ ຈອງ ທີ່ດິນ ຂອງເຂົາໄວ້.

ເຖິງ ວ່າ ໃນ ຣະຫວ່າງ ນັ້ນ ບໍ່ ແມ່ນ ທຸກໆ ຄົນ ຈະ ມີ ຄວາມ ຍິນດີ ຕໍ່ ແຜນ ການ ໃໝ່. ບາງ ຄົນ ກໍ ຄິດ ວ່າ ມັນ ເກີນໄປ ແລ້ວ ທີ່ ທາງ ຣັຖ ບານ ຈະ ໂຄງການ ໃຫຍ່ໆ ແບບນີ້ ອອກ ມາ ເພື່ອຊ່ວຍ ເຫລືອ ປະຊາຊົນ, ກິດຈະການ ແລະ ການ ອຸສາຫະກັມ. ຄວາມ ມັທຍັດ ກໍ ມີ ຜົນ ແຕ່ ຄັ້ງ ທຳອິດ ເຖິງ ວ່າ ພາຍ ໄປ ໃນ ປີ 1937, ກິດຈະການ ວຽກງານ ກໍ ເລີ່ມ ຕົກ ຕ່ອຍ ຕ່ຳ ຫລົງ ທຸກ ທີ.

ບໍ່ ແມ່ນ ສິ່ງ ມັນ ອອກ, ຄອບຄົວ ທີ່ ເຂົາ ເຄີຍ ຢູ່ ພ້ອມ ກັນ ກໍ ເກີດ ມາ ຢູ່ ໃກ້ ກັນ. ເພາະ ວ່າ ເຂົາ ມີ ເງິນ ໜ້ອຍ ດຽວ, ພວກ ຄົນ ກໍ ໃຊ້ ເວລາ ສ່ວນ ຫລາຍ ຢູ່ ບ້ານ. ເຂົາ ປູກ ຜັກ ແລະ ເກັບ ກ່ຽວ ອາຫານ ຂອງ ເຂົາເອງ. ເຂົາ ຂຸດ ໃສ່ ໄຫ ຟັກ. ຕຣິງ ກັນ ຄົນ ກັບ ກາຍ ໆ ຂອງ ເຄື່ອງ ແລະ ຂອງ ຫລິ້ນ, ພວກ ຄົນ ກໍ ປະດິດ ອອກ ມາ ເອງ. ພຽງ ແຕ່ ນຶ່ງ ສະຕາງ (25¢) ເທົ່າ ນັ້ນ ພວກ ຄົນ ເຮົາ ກໍ ສາມາດ ໄປ ເບິ່ງ ໜັງ ໄດ້ ແລ້ວ. ຫລື ຟັງ ວິທະຍຸ ບ້ານ ທາ ບໍ່ ຈ່າຍ ບໍ່ ເສັຍ ແລະ ເອີ້ນ ວ່າ ຄວາມ ພ້ອມ ອຸ່ນ ໃໝ່. ໜັງ ຈາ ບ່ອນ, ໜັງ ການ ເມືອງ ແລະ ຄົນ ຕະຫລົກ ແມ່ນ ເປັນ ອັນ ດັບ ນຶ່ງ ຂອງ ໜັງ ໃນ ຣະຫວ່າງ 1930's.

ຊີວິດ ແລະ ການ ເປັນ ຢູ່ ກໍ ແມ່ນ ປາກົດ ຫລາຍ ໃນ ປີ 1930's, ແຕ່ ວ່າ ພວກ ອາເມຣິກາ ເຂົາ ຊ່ວຍ ເຫລືອ ກັນ ແລະ ກັນ ຕ້ອນ ທີ່ ເຂົາ ມີ ຄວາມ ສາມາດ. ບາງ ຄັ້ງ ພວກ ຄົນ ກໍ ຊ່ວຍ ໃນ ຣາຄາ ເຮືອນ. ມີ ການ ກິນ ລ້ຽງ ຫາ ລາຍໄດ້. ພວກ ເພື່ອນ ບ້ານ ເຂົາ ມາ ຮ່ວມ ຢູ່ ໃນ ການ ກິນ ລ້ຽງ ຈະ ຕ້ອງ ປ່ອນ ເງິນ ໃຫ້ ເຈົ້າ ຂອງ ເຮືອນ. ແລະ ເງິນ ຈຳ ນວນ ນີ້ ກໍ ໃຊ້ ເພື່ອ ຈ່າຍ ຄ່າ ເຮືອນ, ແລະ ທຸກໆ ຄົນ ກໍ ມີ ຄວາມ ພ້ອມ ອຸ່ນ ຜູ້ໄດ ຜູ້ ມັນ.

ບໍ່ ມີ ແມ່ ແຕ່ ຄົນ ດຽວ ທີ່ ເວົ້າ ອອກ ມາ ວ່າ ການ ໂຊກ ເສົ້າ ນັ້ນ ໃນ ທີ່ ສຸດ ເຮັດ ຫາຍ ໄປ ໃນ ຕອນ ໃດ. ບາງ ຄົນ ກໍ ວ່າ ແມ່ນ ປີ 1937. ພວກ ຄົນ ຫວ່າງ ງານ ກໍ ມີ ພຽງ ເຄິ່ງດຽວ ເທົ່າ ນັ້ນ ຄື: ມີ ປະມານ 50% ທີ່ ບໍ່ ມີ ງານ ທຳ. ບາງ ຄົນ ກໍ ສົນທນາ ກັນ ວ່າ ຄວາມ ໂຊກ ເສົ້າ ແລະ ຄວາມ ເສັຽ ຫາຍ ກໍ ຈົບ ຫລັງ ໃນ ປີ 1940 ໃນ ຕອນ ທີ່ ກິດຈະການ ງານ ແລະ ວຽກ ງານ ເຄື່ອນ ໄຫວ ເຖິງ ປີ 1937.

ພວກ ນາຍ ທຶນ ຫລາຍ ຄົນ ກໍ ເວົ້າ ວ່າ ມັນ ບໍ່ ໄດ້ ສຸດ ຫລັງ ຈົນ ເຖິງ ປີ 1942, ຫລັງ ຈາກ ພວກ ສະຫາຣັຖອາເມຣິກາ ເຂົ້າ ໄປ ໃນ ສົງຄາມ ໂລກ ຄັ້ງ ທີ ສອງ. ພຽງ ແຕ່ ປີ ດຽວ ເທົ່າ ນັ້ນ ໃນ ປີ 1942, ມີ ຄົນ ຂອງ ອາເມຣິກັນ ເປັນ ຫລາຍໆ ຄົນ ກໍ ຢູ່ ໃນ ກົມ ທະຫານ ແລະ ຫລາຍໆ ຄົນ ກໍ ຢູ່ ເຮັດ ວຽກ ໃນ ໂຮງ ຈັກ ເພື່ອ ຜລິດ ອາວຸດ ສົງຄາມ ອອກ ມາ.

ອັນ ກໍ ແມ່ນ ດີ ທີ່ ສຸດ, ພວກ ທີ່ ຫວ່າງ ງານ ໃນ ບໍ່ ຊ້າ ກໍ ຫາຍ ໝົດ ໄປ ໝົດ.

Microfilmed From Best Available Copy

LESSON 15 World War II--The Beginning (1939-1945)

The Great Depression of the 1930's, which created so many problems for Americans, was also felt worldwide. It brought unemployment and suffering to Europe and Asian countries, too.

In Japan, leaders began to dream of a large empire as a solution to their problems. They wished to expand Japanese power throughout Asia. In Germany, people supported Adolph Hitler, a leader who, they thought, would help their nation. He brought hatred instead.

Adolf Hitler

Hitler created (or founded) the Nazi Party in the 1930's. He called the German people a superior or "master race." He believed only they deserved to rule the world. In 1933, Hitler and the Nazis were elected to lead Germany. Hitler made himself Germany's dictator. A dictator is one who rules by force. The Nazis also began to punish anyone whose race, religion, or politics they did not like. Jews suffered the most. Their synagogues (churches) were burned. They were forbidden to work at certain jobs or to live in certain areas. When out on the street, Jews had to wear a yellow star shaped like this, ✡ so they could be easily identified.

Anyone that Hitler considered an enemy was put into huge prisons called concentration camps. Those who were strong enough were forced to work as slaves. Those too weak to work were killed soon after they arrived.

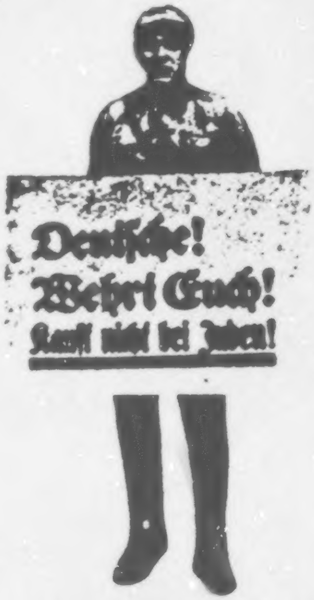
Deutſche!
Wehrt Euch!
Kauft nicht bei Juden!

An anti-Jewish sign carried by a Nazi youth in Germany, late 1930s

About six million Jews died in these concentration camps. This is known as the Holocaust. The word "holocaust" means a very terrible event. It was the first time in history an organized plan was carried out to kill so many of one race or religion.

In Asia, too, a military group came to power in Japan. They also believed in the importance of ruling over other nations. They wanted to conquer areas of the world in order to obtain raw materials for manufacturing. They wanted to take control of sections of Asia and islands in the Pacific Ocean.

Italy was another country that was ruled by a dictator. A man named Benito Mussolini talked, too, about the glory of the Roman Empire. He wanted to make Italy a ruling nation. Germany, Japan, and Italy formed an alliance called the Axis. These three countries would help each other in the event of war.

Benito Mussolini speaking to troops about to fight in Ethiopia, 1935

Japan was the first to use military might. The Japanese army invaded Manchuria in 1931. In 1935 Italy invaded parts of Africa. On September 1, 1939, Germany invaded Poland. Great Britain and France agreed, however, to help Poland if Germany attacked. On September 3, 1939, they declared war on Germany.

Poland fell in three weeks. The Germans used a new tactic called "blitzkrieg", or lightening war. Fast-moving tanks and planes focused their attacks on one area until resistance was stopped. It happened so quickly that France and Great Britain didn't have time to come to Poland's aid.

In the spring of 1940, Germany took control of Denmark, Norway, Belgium and France. Soon Great Britain (or England) stood alone against the Nazis. Hitler's plan was to break the spirit of the British people by constantly bombing cities, railroads, and factories all night long. Then Germany would cross the English Channel from France, invade England, and take control. But the British Royal Air Force shot down too many German planes. Hitler couldn't afford to lose his air power. The battle of Britain was the first victory for the Allies (England and France).

In June, 1941, Germany invaded the Soviet Union (Russia). But the Germans were not able to conquer the huge Soviet nation. Russia was now very angry because it had signed a treaty with Germany in 1939, saying the two countries would not fight with each other. Because of this invasion, the Russians joined forces with the Allies, France and England. In November 1942, the Russian troops stopped the German advance and began pushing them back toward Germany.

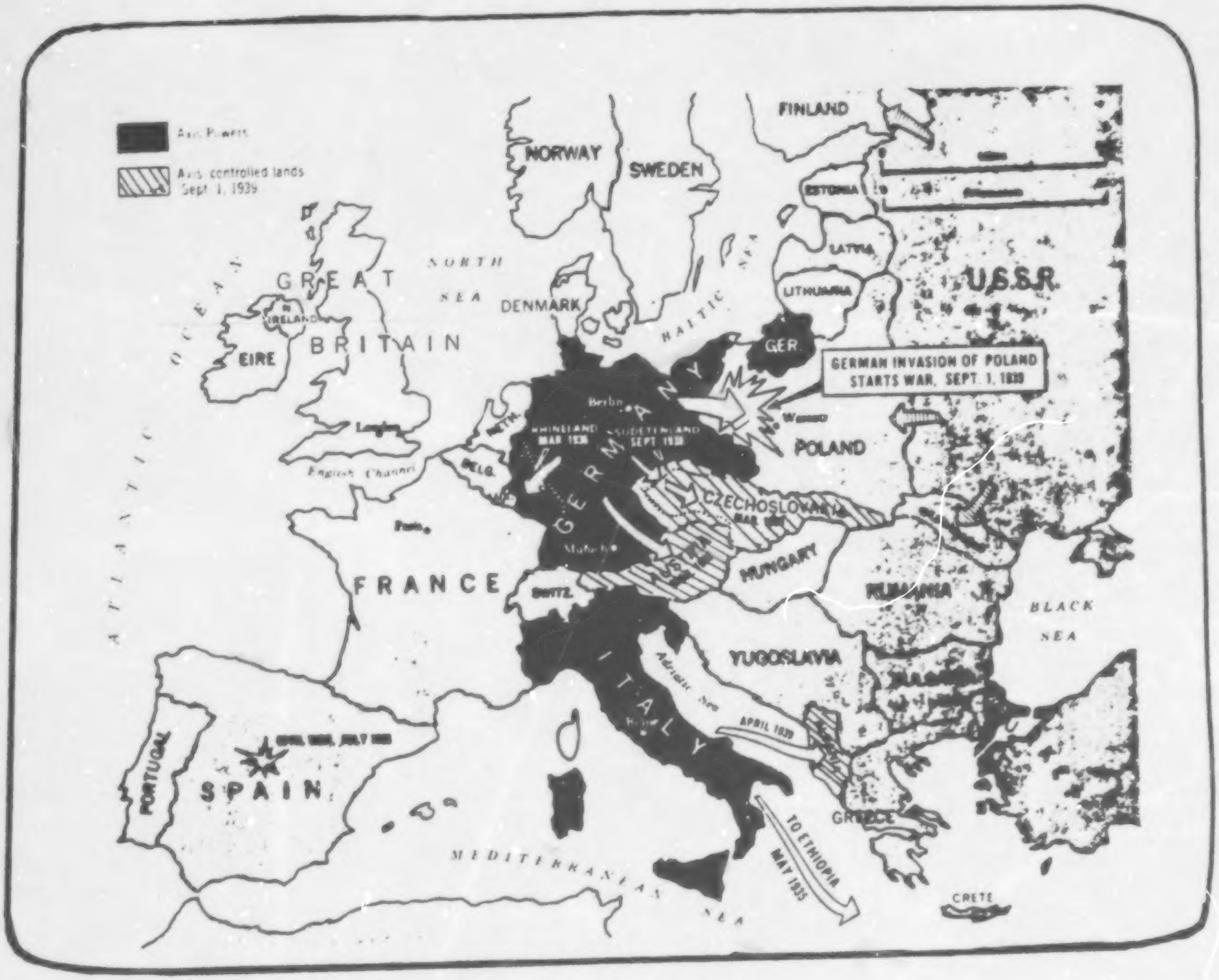
Axis Powers
Axis controlled lands Sept. 1, 1939
NORWAY
SWEDEN
FINLAND
ESTONIA
LATVIA
LITHUANIA
U.S.S.R.
GREAT BRITAIN
N. IRELAND
EIRE
NORTH SEA
DENMARK
BALTIC SEA
GER.
GERMAN INVASION OF POLAND STARTS WAR, SEPT. 1, 1939
POLAND
Berlin
RHINELAND MAR 1936
SUDETENLAND SEPT 1938
GERMANY
CZECHOSLOVAKIA MAR 1939
AUSTRIA
Munich
NETH.
BELG.
English Channel
London
Paris
FRANCE
SWITZ.
HUNGARY
RUMANIA
BLACK SEA
YUGOSLAVIA
BULGARIA
Adriatic Sea
APRIL 1939
ALBANIA
ITALY
Rome
TO ETHIOPIA MAY 1935
GREECE
CRETE
PORTUGAL
SPAIN
CIVIL WAR, JULY 1936
MEDITERRANEAN SEA
ATLANTIC OCEAN

TIME LINE

1920		
	1922	Benito Mussolini takes power in Italy
	1922–1923	Inflation causes trouble in Germany
1925		
	1929	Start of Great Depression
1930		
	1931–1932	Japan takes over Manchuria
	1933	Hitler comes to power in Germany
1935	1935	Mussolini takes Ethiopia
	1936	Hitler places troops in the Rhineland
	1937	Japan begins war in China
	1938	Germany takes over Austria and the Sudetenland
	1939	Hitler's troops run over Poland, starting World War II
1940	1940	Japan joins Axis, attacks French and English colonies in Southeast Asia Germany defeats France
	1940–1941	Battle of Britain
	1941	Germany invades Russia Japanese attack American Navy at Pearl Harbor, pulling the United States into the war
1945	1945	World War II ends

German Jews, forced by the Nazis to wear the Star of David, 1930s

ບົດຮຽນ 15 ສົງຄາມໂລກ ຄັ້ງທີ່ສອງ ແລະ ປີທີ່ເລີ່ມຕົ້ນ (1939-1945).

Adolf Hitler

ຄັ້ງທີ່ມີຄວາມໂຊກຮ້າຍໃນປີ 1930's ຕອນທີ່ເກີດບັນຫາຫລາຍຢ່າງໃຫ້ຊາວອາເມຣິກັນ ກໍໄດ້ຮູ້ທົ່ວທັງໂລກ. ເມື່ອກໍທຳໃຫ້ຄົນທີ່ວ່າງງານ ແລະ ຄວາມເຈັບປວດໃຫ້ພວກເອີຣົບ ແລະ ພວກອາຊີເໝືອນກັນ.

ຢູ່ປະເທດຍີ່ປຸ່ນ, ພວກທະຫານ ແລະ ຜູ້ນຳກໍເລີ່ມໄຝ່ຝັນວ່າ ຈັກກະວານນີ້ເປັນການແກ້ໄຂບັນຫາຂອງເຂົາ. ພວກຍີ່ປຸ່ນຫວັງວ່າຈະຂະຫຍາຍອຳນາດຂອງເຂົາທົ່ວເຖິງທະວີບອາຊີ. ຢູ່ເຢຍຣະມັນ ປະຊາຊົນພົລເມືອງກໍຊຸກຍູ້ (ຮິດເລີ, Adolph Hitler), ເປັນຜູ້ນຳທີ່ເຂົາຄິດວ່າຈະຊ່ວຍປະເທດຊາດບ້ານເມືອງຂອງເຂົາ. ແຕ່ວ່າ Hitler ກໍນຳເອົາຄວາມໂສກສົງ ຕ່າງໆຄວາມຄິດ. ທ່ານຮິດເລີກໍສ້າງ ແລະ ເພີ່ມກອງທັບ ແບບບັນທັບຄືນໃນປີ 1930's. ລາວໄດ້ເຕືອນຊີ້ຊວນພວກເຢຍຣະມັນວ່າ ເປັນປະຊາຊົນທີ່ມີອຳນາດ ຫລື ຜູ້ຊຽວຊານທີ່ເຊື່ອນທີ່. ທ່ານຮິດເລີເຊື່ອໝັ້ນແກ່ເຂົາສົມຄວນທີ່ຈະບັງຄັບບັນຊາໂລກ. ໃນປີ 1933, ທ່ານຮິດເລີ ແລະ ຄະນະກັມມະການຜູ້ປະເທດການ

Deutsche!
Wehrt Euch!
Kauft nicht bei Juden!

An anti Jewish sign carried by a Nazi youth in Germany, late 1930s

ກໍໄດ້ຖືກເລືອກໃຫ້ເປັນຜູ້ນຳຂອງປະເທດເຢຍຣະມັນ. ທ່ານຮິດເລີກໍໄດ້ຄັດຕັ້ງລາວເອງວ່າເປັນຜູ້ຜະເດັດການໃນເຢຍຣະມັນ. ຜູ້ຜະເດັດການກໍແມ່ນຜູ້ທີ່ໃຊ້ອຳນາດໃນການບັງຄັບບັນຊາ. ພວກ(ນາຊີ) ຫລືພວກຜະເດັດການກໍເລີ່ມຕົ້ນໃສ່ໂທດໝົດທຸກຄົນ, ຜູ້ທີ່ໂຕກລົງມາ ປາວປະກາດ ຄຽວເຄື່ອງສາສນາ, ຫລືການເມືອງທີ່ເຂົາບໍ່ມັກ. ພວກຢິວກໍແມ່ນອັນດັບນຶ່ງທີ່ໄດ້ຮັບການບັງຄັບໃນຄັ້ງນີ້, ວັດວາອາຣາມຂອງເຂົາກໍຖືກຈູດຖິ້ມ. ເຂົາໄດ້ຫ້າມພວກຢິວໃຫ້ເຂົາເຮັດວຽກເປັນໝໍ ແລະ ໝໍໄປເປັນທີ່. ຕອນເຂົາຈະອອກໄປນອກ, ພວກນີ້ຈະຕ້ອງໃສ່ເຄື່ອງໝາຍເພື່ອໃຫ້ມີຄວາມຈົດຈຳກັນໄດ້ງ່າຍວ່າເຂົາເປັນພວກຢິວ.

ບຸກຄົນໃດ ທີ່ ທ່ານ ຮິດເລີ ເວົ້າ ວ່າ ເຂົາເປັນ ສັດຕູ ກໍ່ ຖືກ ຈັບ ຂັງ ຄຸກ ໄວ້ໃນ ຄ.ກ.ທ. ຫລື ຄຸກ ນາຍ ແພັດ, ທີ່ ເຂົາ ເອີ້ນ ວ່າ ສູນ ທີ່ ຕັ້ງ ໜ້າ ຕັ້ງ ຕາ. ແລະ ບຸກຄົນໃດ ທີ່ ມີ ເຫື່ອ ແຮງ ຫລາຍ ກໍ່ໄດ້ ຖືກ ບັງຄັບໃຫ້ໄປເຮັດ ວຽກ ເໝືອນ ມ້າ ກັບ ຄ່ອຍ ໃຊ້. ແລະ ຄໍາ ພວກ ທີ່ ອອນແອ ແລະ ບໍ່ມີ ເຫື່ອແຮງ ທີ່ຈະ ເຮັດ ວຽກ ກໍ່ໄດ້ ຖືກ ຂ້າ ຖິ້ມ ໃນ ບໍ່ ຊ້າ ແລະ ຕອນ ເຂົາ ທາ ກໍ່ ມາ ຮອດ ໃໝ່ໆ. ປະມານ ຄົນ 6 ລ້ານ ຄົນ ໄດ້ ຕາຍ ຢູ່ໃນ ສູນ ແຫ່ງ ນີ້. ອັນ ນີ້ ກໍ່ ຄື ເໝືອນ ການ ຮັບ ກາດ ຫລາຍ. ອັນ ນີ້ ກໍ່ ມີ ຄວາມ ໝາຍ ວ່າ ການ ເຂັ່ນຂ້າ ຢ່າງ ໜັກໜ່ວງ. ຄັ້ງ ນີ້ ເປັນ ຄັ້ງ ທໍາອິດ ຢູ່ໃນ ປະຫວັດສາດ ຄວາມ ເຄັ່ນ ເຄີດ ອັນ ໜ່ວຍ ໄດ້ ຈັບ ອອກ ມາ ເພື່ອ ຂ້າ ຫລາຍໆ ຄົນ ແຕ່ ຈີນ ຊາດ ຄູ່ ແລະ ສາສນາ ຕ່າງໆ.

ຢູ່ ໃນ ອາຊີ ກໍ່ ເໝືອນ ກັນ, ພວກ ກອງ ພົນ ທະຫານ ມາ ເພື່ອ ໃສ່ ອໍານາດ ໃນ ປະເທດ ຍີ່ປຸ່ນ. ອີກ ຢ່າງ ນຶ່ງ ເຂົາ ກໍ່ ເຊື່ອ ວ່າ ກັດ ໝາຍ ສູງ ກວ່າ ຄົນ ຂອງ ຊົນ ຊາດ ອື່ນໆ. ເຂົາ ປາດຖະໜາ ປ່ອຍ ປ່ານ ແລ້ວ ໄດ້ ຊັບ ຊຸມ ທັງ ໂລກ ເພື່ອ ຈະ ໄດ້ ເປັນ ເຄື່ອງ ອຸປະກອນ ທີ່ ມາ ໃສ່ ໃນ ໂຮງ ງານ ເຂົາເອງ. ເຂົາ ຕ້ອງການ ຈະ ທະລົມ ໜັກ ເຂດ ອາຊີ ແລະ ຕອນ ທາງ ຫລື ເກາະ ມະຫາ ສະໝຸດ ປາຊີຟິກ.

ອີຕາລີ ກໍ່ ເປັນ ປະເທດ ນຶ່ງ ທີ່ ຢູ່ໃນ ການ ປົກ ຄອງ ຂອງ ລະບົບ ການ ພະເດັດການ. ຜູ້ ທ່ານ ຜູ້ ນຶ່ງ ຊື່ ວ່າ (ເບນນີໂຕ ມັສໂຊລີນີ) ກໍ່ໄດ້ ເວົ້າ ເຖິງ ຊູ ສຽງ ທົ່ວ ຈັກກະວານ ຢູ່ໃນ ໂຣມ.

ທ່ານ ຜູ້ ນີ້ ປາດຖະໜາ ເຮັດໃຫ້ ອີຕາລີ ເປັນ ພົນເມືອງ ທີ່ ມີ ສິດ ໝາຍຄວບ ການ ປົກຄອງ. ພວກ ເປີຣມັນ, ຍີ່ປຸ່ນ ແລະ ອີຕາລີ ກໍ່ໄດ້ຕົກ ເປັນ ການ ຖຽວ ພັນ ໃນ ຈໍານວນ ສາມ ປະເທດ ແລະ ເອີ້ນ ວ່າ (ໜ່ວຍແກນ). ສາມ ປະເທດ ນີ້ ກໍ່ ຈະ ຊ່ວຍ ສົ່ງ ກັນ ແລະ ກັນ ໃນ ເມື່ອ ເຂົາ ມີ ບັນຫາ ແລະ ສົງຄາມ.

Benito Mussolini speaking to troops about to fight in Ethiopia, 1935

ພວກ ຍີ່ປຸ່ນ ເປັນ ຜູ້ ທໍາອິດ ທີ່ໄດ້ໃສ່ ກອງ ພົນ ທະຫານ. ພວກ ຍີ່ປຸ່ນ ເຂົ້າໄປ ໂຈມຕີ ເມືອງ (ແມນເຊີເຣັຍ Manchuria), ໃນ ປີ 1931. ໃນ ປີ 1935 ພວກ ອີຕາລີ ກໍ່ໄດ້ ໂຈມຕີ ສ່ວນ ນຶ່ງ ຂອງ ປະເທດ ອາຟຣິກາ. ມາ ໃນ ເດືອນ 9/1/1939, ພວກ ເປີຣມັນ ກໍ່ ເຂົ້າໄປ ໂຈມຕີ ພວກ (ໂປແລນ Poland).

ພວກ ບຣີຖານ ແລະ ຝຣັ່ງ ກໍ່ ຍັງ ມີ, ປ່ຽນ ໃດ ກໍ່ ດີ ເຂົາ ຈະ ຊ່ວຍ Poland ຖ້າ ວ່າ ພວກ ເປີຣມັນ ມາ ໂຈມຕີ. ໃນ ເດືອນ 9 ວັນ ທີ 3 ປີ 1939, ເຂົາ ປະກາດ ສົງຄາມ ໃນ ປະເທດ ເປີຣມັນ.

Poland ເສັຍ ປຣາຊັຍ ໄປ ປະມານ ສາມ ອາທິດ. ພວກ ເປີຣມັນ ກໍ່ ໃສ່ ແຜນ ການ ໃໝ່ ເອີ້ນ ວ່າ (ບລິດສຄຣີກ Blitzkrieg) ຫລື ຄວາມ ແຮງ ຕ່າງ ຂອງ ສົງຄາມ. ຣົດ ຖັງ ເຂົາ ບຸກ ຢ່າງ ຕອງ ໄວ ແລະ ເຄື່ອງ ບິນ ຮົບ ເຂົ້າໄປ ຢ່າງ ບໍ່ ຢຸດ ຕໍ່ ການ ໂຈມຕີ ຂອງ ເຂົາ ຢູ່ ຄາດ ບໍ່ ຮົ່ວ ເວນ ຄຽວ ຄົນ ເຖິງ ການ ທໍາ ຕ່ານ ໄດ້ ຢຸດ ຕໍ່ ຫລັງ. ມັນ ເປັນ ການ ວຽງ ໄວ ທີ່ ສຸດ ເລີຍ ຄົນ ພວກ Britain ແລະ ຝຣັ່ງ ເຂົາ ມາ ຊ່ວຍ ບໍ່ ທັນ.

Microfilmed From Best Available Copy

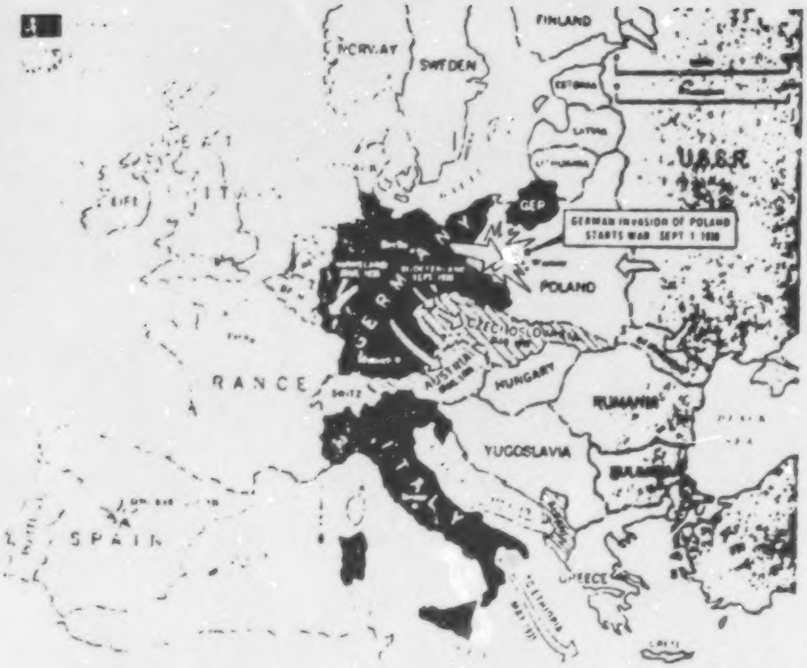
FINLAND
NORWAY
SWEDEN
ESTONIA
LATVIA
U.S.S.R.
GERMAN INVASION OF POLAND
STARTS WAR SEPT 1 1939
POLAND
GERMANY
CZECHOSLOVAKIA
AUSTRIA
HUNGARY
RUMANIA
YUGOSLAVIA
FRANCE
SWITZ
ITALY
SPAIN
GREECE

ໃນຕອນຣະດູໃບໄມ້ປົ່ງຂອງປີ 1940, ພວກເຢຍຣະມັນ ກໍ່ໄດ້ ຍຶດເອົາເມືອງ Denmark, Norway, Belgium, ແລະ France. ໃນບໍ່ຊ້າ ພວກ Britain ຫລືອັງແກລນ (England) ກໍ່ ລຸກ ຂຶ້ນ ຕໍ່ ສູ້ ຄົນດຽວ ກັບ ພວກ ຜະເດັດການ. ແຜນການ ຂອງ ທ່ານ Hitler ແມ່ນ ຈະ ທຳລາຍ ພື້ນຊັບ ຂອງ ປະຊາຊົນ ຂອງ British ດ້ວຍ ການ ທຳລາຍ ເມືອງ, ທາງ ຣົດ ແລະ ໂຮງ ຈັກ ໂຮງ ງານ ຕ່າງໆ. ແລ້ວ ພວກເຢຍຣະມັນ ຈຶ່ງ ຈະ ພະຍາຍາມ ປະ ກູ ຂອງ ພວກ ອັງກິດ ມາ ຈາກ ເມືອງ ຝຣັ່ງ, ຈະ ບຸກ ເມືອງ ອັງກິດ ແລະ ຈະ ຍຶດ ຄອງ. ແຕ່ວ່າ ນັກ ອາກາດ, ພວກ ນັກ ຮົບ ກໍ່ ໄດ້ ຍິງ ເຄື່ອງ ບິນ ຮົບ ຂອງ ພວກ ເຢຍຣະມັນ ຕົກ ຫລາຍ ເກີນໂພດ. ທ່ານ Hitler ຈຶ່ງບໍ່ ສາມາດ ຈະ ສົ່ງ ເຮືອ ບິນ ຮົບ ລົງ ອີກ. ສົງຄາມ ຂອງ ພວກ Britain ກໍ່ເປັນສົງຄາມ ທີ່ ຫນຶ່ງ ທີ່ ມີ ຄວາມ ຈຸດ ຂອງ ສົງຄາມໂລກ, (England ແລະ France).

ເດືອນ 6 ປີ 1941, ພວກເຢຍຣະມັນ ໂຈມຕີ ຫລື ບຸກຣຸກ ພວກ ໂຊວຽດ ຣາເຊັຍ. ແຕ່ວ່າ ພວກເຢຍຣະມັນ ບໍ່ ສາມາດ ຈະ ທຳລາຍ ກອງ ທັບ ຂອງ ພວກ ໂຊວຽດ. ພວກ ໂຊວຽດ ກໍ່ ມີ ຄວາມ ຍຸດ ແຂ່ງ ຫລາຍ ເພາະ ວ່າ ເຂົາໄດ້ ເຫລືອ ຊື້ ສັນຍາ ກັບ ພວກ ເຢຍຣະມັນ ມາ ແລ້ວ ໃນ ປີ 1939, ເວົ້າ ວ່າ ໃນ ຣະຫວ່າງ ສອງ ປະເທດ ນີ້ ຈະ ບໍ່ ມີ ການ ຮົບ ຕໍ່ ກັນ ອີກ. ເພາະ ຍ້ອນ ວ່າ ການ ບຸກຣຸກ ຄັ້ງ ນີ້, ພວກ Russians ຈຶ່ງ ເຂົ້າ ປະສົມ ກັບ ພວກ ຫລາຍ ປະເທດ ຄື, ຝຣັ່ງ, ແລະ ອັງກິດ. ໃນເດືອນ 11, 1942, ພວກ ກອງ ທັບ ຂອງ ພວກ ຣັສເຊັຍ ຈຶ່ງ ຢຸດ ກອງພົນ ຂອງ ພວກ ເຢຍຣະມັນ ແລະ ກໍ່ເລີ່ມ ທີ່ ເຂົາ ກັບ ຄືນ ຫາ ຊູ ເມືອງ ຂອງ ເຂົາໃນປະເທດເຢຍຣະມັນ.

LESSON SIXTEEN World War II--A Global War

When the war broke out in Europe, most Americans favored the Allies--France and Britain. But the United States did not want to be involved in any war. America did, however, send food, clothing, and war materials to Britain. The United States also aided the Chinese fighting against Japan. After Germany attacked the Soviet Union, American began to send aid to Russia, too.

President Franklin D. Roosevelt realized in 1940 that one day soon the United States might have to fight. The army began drafting soldiers. The navy was strengthened. More planes were built. Warships of the United States Pacific Fleet were based at Pearl Harbor in Hawaii. On Sunday, December 7, 1941, Japanese warplanes bombed the Amercan fighting ships and killed more than 2,000 people. By attacking Pearl Harbor, Japan hoped to stop the United States from interfering in the Japanese plan to control Southeast Asia.

Microfilmed From Best Available Copy

Americans were angered and surprised. Congress declared war on December 8, 1941, and the United States entered the battle against Germany, Italy, and Japan. In June, 1942, Japanese and American navies fought a huge battle off Midway Island in the Pacific. The victory by the United States ended any threat of a Japanese attack on the mainland of the United States. But Japan was far from being beaten. Japan had invaded and held many Pacific islands and countries. It had captured the Philippines and Guam. Japan went on to seize Burma, Malaya, and the Dutch East Indies. One of the most costly battles was the fight for Iwo Jima. Almost 4,200 Americans and more than 20,000 enemy troops died there before the Americans won. It took three years for the United States to push the Japanese back to Japan.

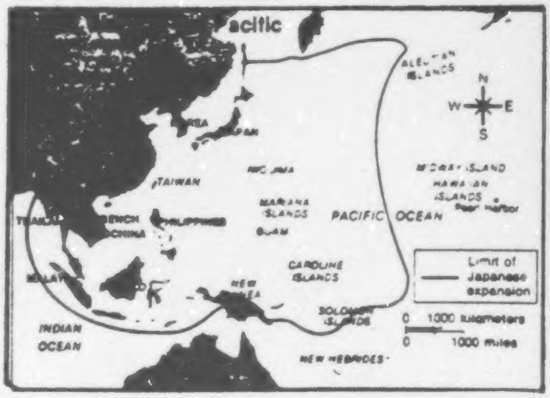
Pacific
ALEUTIAN ISLANDS
N
W
E
S
TAIWAN
MARIANA ISLANDS
GUAM
PACIFIC OCEAN
MIDWAY ISLAND
HAWAIIAN ISLANDS
Pearl Harbor
PHILIPPINES
CAROLINE ISLANDS
NEW GUINEA
SOLOMON ISLANDS
INDIAN OCEAN
NEW HEBRIDES
Limit of Japanese expansion
0 1000 kilometers
0 1000 miles

By 1942, Germany and Italy controlled most of Europe. But in 1943, the Allies invaded Italy. The Italian government surrendered within two months. Germany, however, continued to fight.

Meanwhile, the Allies were preparing a big invasion of France. A giant fleet of 600 warships and 4,000 smaller boats carried 176,000 Allied soldiers across the rough seas of the English Channel to the shores of

France. The day for this invasion was called D-Day; the invasion itself was known as "Operation Overlord". In the early dawn hours of June 6, 1944, the Allies fought their way onto the beaches. By nightfall the Allies were in France.

D-Day was the beginning of the end for Germany. Four months later, France and Belgium were freed of German control. Then the battle for Germany began. Americans, marching from the west, and Soviet forces, moving from the east, linked together at the Elbe River in April 1945. By May, 1945, Germany surrendered.

Back in the United States, the country was shocked when President Roosevelt died in April 1945. His successor, Harry S. Truman, had a tough decision to make. Scientists had developed a new weapon called the atomic bomb (or A-bomb). One bomb had the force of thousands of tons of explosives. Should the United States drop the bomb on Japan to shorten the war? Surely then the Japanese would surrender, but thousands of civilians would be killed. Or should President Truman decide to have the American troops invade Japan? Some advisors claimed one million soldiers would die if we attempted such an invasion.

Truman decided to use the A-bomb. On August 6, 1945, the bomb was dropped on Hiroshima, Japan. Most of the city was destroyed. At least 75,000 were killed instantly; thousands of others died soon after. But Japan did not surrender. Another bomb was dropped on Nagasaki. On August 14, 1945, the Japanese finally surrendered. World War II was over.

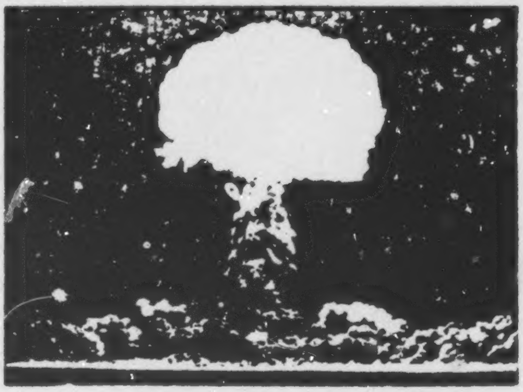

An atomic bomb explosion

ບົດຮຽນທີ່ 16: ສົງຄາມໂລກຄັ້ງທີ່ສອງ ເປັນສົງຄາມທົ່ວທັງໂລກ.

ກ່ອນ ສົງຄາມ ໂລກຈະ ແຕກ ຢູ່ ປະເທດ ເອີຣົບ, ອາເມຣິກັນ ຈວນ ຫລາຍ ມັກ ຫລາຍໆ ປະເທດ ຮ່ວມ ກັນ ຄື: ຝຣັ່ງ ເສດ, ແລະ ພວກ ບຣິທິສ. ແຕ່ວ່າ ພວກ ສະຫາຣັດ ອາເມຣິກາ ບໍ່ຢາກ ຄະ ກະວົນກະວາຍ ຢູ່ ໃນ ສົງຄາມ ໃດໆ ເລີຍ. ອາເມຣິກາ ເຊັດ ຢູ່, ແບບ ສົ່ງ ເຄື່ອງ ນຸ່ງ ຂອງ ຫົ່ມ, ອາຫານການກິນ, ແລະ ເຄື່ອງ ອາວຸດ ຍຸດທະພັນ ສຳລັບ ສົງຄາມໄປໃຫ້ ພວກ (Britain). ພວກ ອາເມຣິກາ ກໍ ເໝືອນກັນ, ໄປຮ່ວມ ກັບ ພວກ ຄືນ ຕີ ພວກ ຍີ່ປຸ່ນ. ຫລັງ ຈາກ ພວກ ເຢຍຣະມັນ ຕໍ່ຕ້ານ ກັບ ພວກ ໂຊວຽດ ຢູນຽນ ແລ້ວ, ອາເມຣິກາ ກໍ ເລີ່ມ ສົ່ງ ຄວາມ ຊ່ວຍເຫລືອໄປ ທາງ ຣັດເຊັຽ ເໝືອນກັນ.

ຣັຖບານ ແຟຣງກລິນ ດີ. ຣູສເວລທ (Franklin D. Roosevelt), ຮູ້ຈັກ ໃນ ປີ 1940 ວ່າ ພໍ່ໃດ ພໍ່ຍັງ ໃນ ອາເມຣິກາ ຄິດ ທາງ ໜ້າ ພຸ້ນ ພວກອາເມ ຣິກາ ກໍ ອາດ ຈະ ພະເລີດ ໜ້າ ກັບ ສົງຄາມ. ທາງ ສະພາ ທະຫານ ກໍ ເລີ່ມ ຝຶກ ຊ້ອມ ທະຫານ. ທາງ ເຮືອ ຮົບ ກໍ ມີ ກຳລັງ ດີ. ເຄື່ອງ ບິນ ກໍ ສ້າງ ໃນ ມາຫລາຍ. ກອງ ທັບ ເຮືອ ຮົບ ຂອງ ອາເມຣິກາ ກໍ ຂຍາຍ ທີ່ ນີ້ ໄປ ຫາ ສຳນັກ ປູເກາະ: ຮາວາຍ ໃນ ມື້ ວັນອາທິດ ຂອງ ເດືອນ 12 ວັນທີ 7, 1941, ເຄື່ອງ ບິນ ຮົບ ຂອງ ພວກ ຍີ່ປຸ່ນ ໄດ້ ທິ້ມ ບົມ ໃສ່ ເຮືອ ຮົບ ຂອງ ອາເມຣິກັນ ແລະ ມີ ປະມານ 2.000 ພັນ ຄົນໄດ້ ເສັຽ ຊີວິດ. ເມື່ອ ຫາ ທີ່ ທິ້ມ ບົມ ໃສ່ ເຮືອ ຮົບ ຂອງ ອາເມຣິກັນ ຢູ່ ເມືອງ (Peerl Harbor) ກໍ ຍອມ ວ່າ ພວກ ຍີ່ປຸ່ນ ຫວັງ ຈະ ປຸກ ກອງ ພົນ ຂອງ ພວກ ອາເມຣິກາ ທີ່ ເຄີຍ ລວງ ລະເມີດ ເຂົ້າໄປ ຮົບ ກວນ ແຜນ ການ ຂອງ ພວກ ຍີ່ປຸ່ນ ທີ່ ເຂົາ ຫວັງ ຈະ ທະລົ້ນ ຫລັ່ງໄຫລ ທາງ ພາກ ໃຕ້ ຂອງ ທະວີບ ອາຊີ.

ສະຫາຣັດ ອາເມຣິກາ ກໍ ມີ ຄວາມ ຄຽດ ແລະ ປະລາດໃຈ. ທີ່ ກອງ ປະຊຸມ ກໍໄດ້ ປະກາດ ສົງຄາມ ໃນ ເດືອນ ສິບສອງ ວັນທີ 8, 1941, ແລະ ພວກ ອາເມຣິກັນໄດ້ ເຂົ້າ ໂຈມ ຕີ ກັບ ພວກ ເຢຍຣະມັນ, ອີຕາລີ, ແລະ ຍີ່ປຸ່ນ. ໃນ ເດືອນ 6/1942, ພວກ ຍີ່ປຸ່ນ ແລະ ອາເມຣິກັນ ແລະ ເຮືອ ຮົບ ກໍໄດ້ ຕີ ສອກໄປ ທາງ ສາຍ ແຄມ ແລະ ເກາະ ຕ່າງໆ ໃນ ມະຫາສະມຸດ ປາຊີຟິກ.

ການ ສັບຊູນະ ຂອງ ພວກ ສະຫາຣັດ ອາເມຣິກາ ກໍ ລົບ ຫລັງ ໃນ ການ ຮັກສາ ໃດໆ ຈາກ ພວກ ຍີ່ປຸ່ນ ທີ່ ບຸກໂຈມຕີ ຢູ່ໃນ ແຜນ ດີ ໃຫ້ ຂອງ ສະຫາຣັດ ອາເມຣິກາ. ແຕ່ວ່າ ພວກ ຍີ່ປຸ່ນ ກໍ ຢູ່ໄກ ຈາກ ການ ຫຸບຕີ. ພວກ ຍີ່ປຸ່ນ ກໍໄດ້ ບຸກຣຸກ ແລະ ຍຶດໄດ້ ຫລາຍໆ ມະຫາສະມຸດ ແລະ ປະເທດ. ພັນໄດ້ ຈັບ ຄຸມ ພວກ ຟີລິບປິນ ແລະ ກວມ (Philipines and Guam). ພວກ ເຢຍຣະມັນໄດ້ໄປ ໃນ (Burma, Malaya, ແລະ Dutch) ທາງ ພາກ ຕາເວັນ ອອກ ເອງ (Indies). ສົງຄາມ ທີ່ ພັນ ເສັຽ ຫາຍ ຫລາຍ

ແລະ ໃຊ້ຈ່າຍ ຫຼາຍ ກໍ່ ແມ່ນ ຄັ້ງ ທີ່ ເຂົ້າຕີ ຢູ່ໃນ (Iwo Jima). ເກືອບ ມີ 4,200 ຄົນ ຂອງ ອາເມຣິກາ ແລະ ຫຼາຍກວ່າ 20,000 ຂອງພວກ ສັດຕຣູ ຕາຍໃນ ທີ່ ນັ້ນ ກ່ອນ ພວກ ອາເມຣິກາ ຈະໄດ້ ຊັບຊຸມ. ເພື່ອ ກໍ່ ໃຊ້ ເວລາ ສາມປີ ທີ່ ຈະ ທໍາໃຫ້ ພວກ ອາເມຣິກາ ຈະ ຍູ້ ພວກ ຍີ່ປຸ່ນ ໃຫ້ ກັບຄືນໄປ ທາງ ເມືອງ ຂອງ ເຂົາ.

ມາໃນ ປີ 1942, ເຢຍຣະມັນ ແລະ ພວກ ອີຕາລີ ຕໍ່ ຫຼົ້ນ ຫຼາຍ ລົງ ຄວບຄຸມ ເອີຣົບ. ແຕ່ ໃນ 1943, ຫຼາຍ ປະເທດ ທີ່ ເຂົ້າຮ່ວມ ກັນ ກໍ່ ເອົາ ຊະນະ ທີ່ ພວກ ອີຕາລີ. ແລະ ຜູ້ ປົກຄອງ ປະເທດ ຂອງ ພວກ ອີຕາລີ ຍອມ ກໍ່ ຍ້ານ ຫຼັງ ຍອມ ແພ້ ພາຍ ໃນ ສອງ ເດືອນ. ພວກ ເຢຍຣະມັນ ຢ່າງໃດ ກໍ່ ຕາມ, ຫຍັງ ເລີ່ມ ການ ໂຈມຕີ ຢູ່ ສະເໝີ.

ໃນ ລະ ຍະ ນີ້, ພວກ ທາງ ປະເທດ ກໍ່ ຈັດ ຕັ້ງ ລາວ ໂຄງ ການ ໃຫຍ່ ທີ່ ຈະ ເຂົ້າ ບຸກ ຢູ່ເມືອງ ຝຣັ່ງ. ອີກ ຄັ້ງ ມີ ເຮືອ ຣົບ ໃຫຍ່ 600 ກືນ ຮູ ດື່ມ ທີ່ ໄປ ແລະ 4,000 ເຮືອຣົບ ລໍານ້ອຍ ໄດ້ ບັນທຸກ ທະຫານ ຕ່າງ ປະເທດ 176,000 ຄົນ ຂ້າມ ສາຍແດນ ຂອງ ພວກ ອັງກິດ ມາ ຫາ ຝັ່ງ ເມືອງ ຝຣັ່ງ (France). ມື້ ທີ່ ເຂົາ ເຂົ້າ ບຸກໂຈມຕີ ຄັ້ງນີ້ ເອີ້ນ ວ່າ (D-Day); ການ ບຸກຮຸກ ນີ້ ນັກໍ່ຮູ້ດີວ່າ ເປັນ ການ ຕ້ອນ ໃຫຍ່ ຂອງ ທະຫານ ຈາກ ການ ນໍາ ພາ ຂອງ ພຣະເຈົ້າ;

ໃນ ຕອນ ເຊົ້າ 7 ຂອງ ເດືອນ 6, 1944, ພວກ ທະຫານ ຕ່າງ ປະເທດ ໄດ້ ບຸກ ໂຈມ ຕີ ເປີດ ທາງ ຂອງເຂົາ ມາ ທາງ ຫາດ ຊາຍ. ມາ ເຖິງ ຕອນ ແລງ ພວກ ທະຫານ ພວກ ນັ້ນ ກໍ່ ມາ ເຖິງ ເມືອງ ຝຣັ່ງເສດ (France).

D-Day ເປັນ ຄັ້ງ ເລີ່ມ ຕົ້ນ ຂອງ ມື້ ສຸດ ທ້າຍ ຂອງ ພວກ ເຢຍຣະມັນ. ສີ່ ເດືອນ ຜ່ານ ມາ, ຝຣັ່ງ ແລະ ເບລຽມ (France and Belgium) ກໍ່ ພົ້ນ ພາຍ ຈາກ ການ ຄອບຄອງ ຂອງ ພວກ ເຢຍຣະມັນ. ແລ້ວ ເຂດ ສົງຄາມ ຂອງ ເຢຍຣະມັນ ກໍ່ ເລີ່ມ ຕົ້ນ. ພວກ ກອງ ທັບ ຂອງ ອາເມຣິກັນ ກໍ່ ຕັ້ງ ຊາຍ ຢູ່ ທາງ ພາ ກາງ ແລະ ໂຊວຽດ ກໍ່ ບັງຄັບ ທາງ ນັ້ນ, ໄປ ທາງ ທິດ ຕາເວັນ ອອກ. ຕິດຕໍ່ ຢູ່ ຮ່ວມ ກັນ ທີ່ ແມ່ນໍ້າ (Elbe) ໃນ ເດືອນ 4, 1945. ເຖິງ ເດືອນ 5, 1945, ພວກ ເຢຍຣະມັນ ກໍ່ ຍອມ ແພ້.

ກັບ ມາ ທາງ ສະຫະລັດ ອາເມຣິກາ, ທົ່ວ ທັງ ປະເທດ ກໍ່ ມີ ຄວາມ ເສົ້າໝອງ ຕອນ ຣັກບານ (Roosevelt) ຕາຍ ໃນ ເດືອນ 4, 1945. ແລ້ວ ຜູ້ ຕ່າງໜ້າ ຕໍ່ ຂອງ ລາວ ກໍ່ ຄື: Harry S. Truman, ກໍ່ ມີ ຄວາມ ຮູ້ສຶກ ທີ່ ໜັກ ແໜ້ນ ຫຼາຍ ທີ່ ຈະ ທໍາ. ພວກ ນັກ ວິທະຍາສາດ ກໍ່ ເລີ່ມ ປະດິດ ອາວຸດໃໝ່

Microfilmed From Best Available Copy

ແລະ:ເຊີ່ນ ວ່າ ປຸ່ນ
ປຣະມູ. ບຸ່ນໜ່ວຍນີ້
ສາມາດ ຈະ ທຳລາຍ
ມີ່ງ ພັນໂຕັນ. ນັ້ນຈະ
ເປັນ ການທີ່ ບໍ່.ກູ້ວ່າ
ມຸດ ວ່າ ສະ:ຫາຣັດອາເມ
ຣິກາ ຖິ້ມ ບຸມ ໜ່ວຍ
ນັ້ນ ຫລົງໃສ່ ພວກ ຍີ່ປຸ່ນໄ

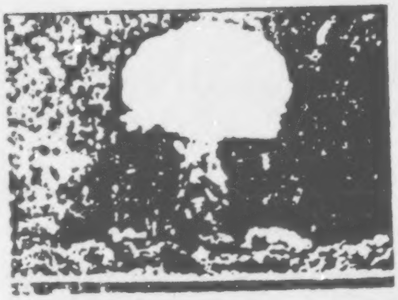

ຖືກຕ້ອງ. ແລ້ວພວກ ຍີ່ ປຸ່ນ ຈື່ງ ຈະ ຍອມ, ແຕ່ ວ່າ ປະ:ຊາຊົນ ພົລະ:ເມືອງ ປະ:ມານ ພັນ ຄົນ ຈະ:ຕ້ອງຕາຍ. ເຫດໃຫ້ ຣັຖບານ (Truman) ຕັດສິນ ໃຈ ເອົາ ກອງ ທັບ ໄປ ບຸກ ພວກ ຍີ່ປຸ່ນ? ພວກຕັ້ງ ແຜນ ບາງ ຄົນ ກໍ່ ເວົ້າ ວ່າ ທະ:ຫານ ນັບ ຫວານ ຈະ: ຕ້ອງ ຕາຍ, ກໍ່ ວ່າ ພວກ ເຮົາ ໄປ ຕໍ່ຕ້ານ ເໝືອນ ກັບ ການ ບຸກຣຸກ ປ່າງ ບໍ່ ເທົ່າ ກັນ.

ຣັຖບານ (Truman) ຕັດສິນໃຈ ຖິ້ມ ບູມ (A-Bomb).
ໃນ ເດືອນ 8, 6, 1945, ບຸ່ມ ຄຳ ນວນ ນີ້ ກໍ ໄດ້ ຖິ້ມ ຫລົງ ໃສ່ ເມືອງ (Hiroshima), ຂອງ ປ:ເທດ ຍີ່ ປຸ່ນ. ເມືອງ ຫລາຍ ທົວ ເມືອງ ກໍ ຖືກ ທຳລາຍ. ປ່າງ ນ້ອຍ ກໍ ຕ້ອງ ແຜ່ນ 75,000 ພັນ ຄົນ ຖືກເສັຽ ຊີວິດ ທັງ ໃນ ມື້ນັ້ນ, ແລະ: ກໍ ມີ ປ:ມານ ພັນ ກວ່າ ຄົນ ກໍ ຖືກ ເສັຽ ຊີວິດ ຫລັງ ຕາມ ທີ່ ຫລັງ, ແຕ່ ປານ ນັ້ນ ພວກ ຍີ່ປຸ່ນ ກໍ ບໍ່ ຍອມ ຈະ: ເສັຽ ແຣງ ສືບ. ແລ້ວ ບຸມ ໜ່ວຍ ທີ່ງ ກໍ ຖິ້ມ ຫລົງໃສ່ ເມືອງ (Nagasaki).
ໃນ ເດືອນ 8, 14, 1945 ພວກ ຍີ່ປຸ່ນ ພົ້ນ ຊຸດ ທາບັນ ກໍ ຍອມ ແພ້ ແລະ: ສົງຄຣາມໂລກ ຄັ້ງ ທີ່ສອງ ກໍ ຈົບ ຫລົງ.

LESSON SEVENTEEN The United Nations

World War II changed the balance of world power. The Soviet Union and the United States became the leading powers, but they were often in conflict over the spread of communism. The oceans separating the United States from Europe and Asia no longer protected a country against modern warfare. Perhaps an international organization was needed to help prevent a third world war--one that could be fought with atomic weapons.

In April 1945, representatives of many nations met in San Francisco. They formed a United Nations (UN), which includes now about 140 countries. Its permanent home is in New York City. The chart below shows the basic organization.

The central unit is the General Assembly. Each member is represented in the General Assembly with one vote. This group debates world problems and sometimes refers action to the Security Council. The General Assembly can act in time of crisis if the Security Council does not.

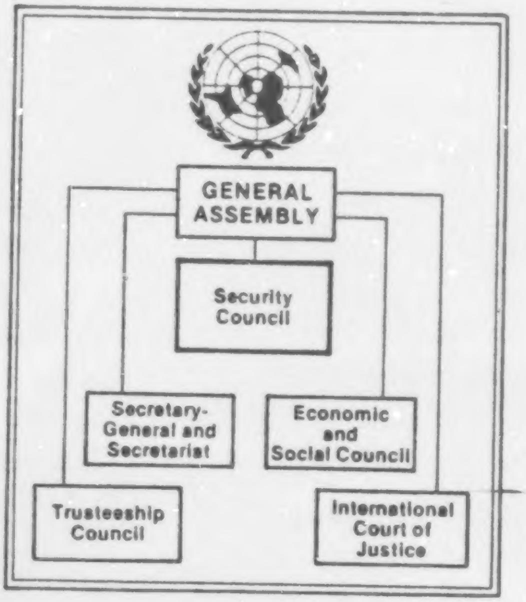
GENERAL ASSEMBLY
Security Council
Secretary-General and Secretariat
Economic and Social Council
Trusteeship Council
International Court of Justice

The Security Council has fifteen (15) members. Five are permanent - the United States, the Soviet Union, France, Britain, and China. The other ten seats are filled by other UN member nations for a period of two (2) years. Their main job is keeping world peace. It examines disputes, suggests settlements, and determines UN action in a crisis situation. Such matters of procedure can be approved by a majority of nine of the fifteen nations. Whether or not a country would go to war must be approved by all fifteen nations. Each of the five permanent members has the power to veto actions or decisions.

The four other main UN divisions are responsible to the General Assembly.

The Trusteeship Council helps prepare former colonies for independence.

The International Court of Justice settles legal disputes among nations. It can appeal to the Security Council for enforcement of its decisions.

The Economic and Social Council works to improve economic and social conditions around the world.

The Secretariat is responsible for the daily running of the UN.

In addition to working for peace, the UN has aided developing nations by helping farmers in poor countries grow more food. Another group within the UN, the World Health Organization, has practically eliminated such diseases as malaria and small pox. The United Nations Children's Fund (UNICEF) has aided poor children in many countries. The United Nations Educational, Scientific, and Cultural Organization (UNESCO) has made studies of the weather, the oceans, and the atmosphere.

The UN has not accomplished all its goals, but it has prevented war in some trouble spots.

ບົດຮຽນທີ 17. ໂຄງການ ຊາວເຜົ່າ ຕ່າງໆ ແລະ ສະຫາປະຊາຊາດ.

ສົງຄຣາມໂລກ ຄັ້ງທີ່ ສອງ ກໍ ປ່ຽນ ລັບດັບ ພະຫລັງ ຂອງໂລກ. ພວກ ປະເທດ ໂຊວຽດ ແລະ ປະເທດ ອາເມຣິກາ ກໍ ມາເປັນ ປະເທດ ມະຫາ ອຳນາດ, ແຕ່ວ່າ ເຂົາ ພັກ ຈະ ມີ ການ ຕໍ່ສູ້ ກັນໄປ ທັງທາງ ສັງຄົມ ນິຍົມ. ມະຫາຊົນ ກໍໄດ້ແຍກ ຈາກ ກັນ ກັບ ສະຫາຣັດ ອາເມຣິກາ ຈາກ ເອີຣົບ ແລະ ໂອຊຽ ແລະ ກໍ ບໍ່ ມີ ທາງ ແລ້ວ ທີ່ຈະ ມີ ການ ປ້ອງກັນ ປະເທດ ຕໍ່ຕ້ານ ໂລກພັຍສົງຄາມ. ບາງທີ ການ ພົວ ພັນ ກັນ ແລະ ຄວາມ ຮ່ວມໃຈນ້ອຍຮວມ ມື ກັນ ແລະ ຄວາມ ອັນ ສະເໝີ ກັນຕັ້ງ ການ ຄວາມ ຊ່ວຍເຫລືອ ປ້ອງກັນ ສົງຄຣາມ ໂລກ ຄັ້ງ ທີ່ສາມ ທີ່ ຈະ ມີ ມາໃນ ອານາຄົດ ນີ້. ຄຣັ້ງ ນັ້ນ ທີ່ ຈະໄດ້ ໃຊ້ ລູກ ປຣະມະນູ.

ໃນເດືອນ ມິ 1945, ພວກ ຄະນະ ແຂວງ ແລະ ຜູ້ແທນຣາຊດອນ ກໍ ມາ ຈາກ ຫລາຍໆ ທົ່ວ ເມືອງ ມາ ພົບ ກັນ ທີ່ ກອງ ປະຊຸມ ທີ່ ເມືອງ (San Francisco). ເຂົາໄດ້ ຈັດຕັ້ງໂຄງການ ສະຫາປະຊາ ຊາດ ຂຶ້ນ, ອັນນີ້ ຮ່ວມ ກັນ 140 ປະເທດ.

ຄວາມ ຖາວອນ ຂອງ ເຮືອນ ພັກ ກໍ ຢູ່ ທີ່ ນິວ ຢອກ. (New York).

ຕາ ຕະລາງ ຢູ່ ທາງ ຂວາ ນີ້ ກໍ ສະແດງ ໃຫ້ ເຫັນ ວ່າ ຄວາມ ເປັນ ພັກ ແລະ ການ ສະ: ພັ້ນ ສະເໝີ ຂອງ ເຂົາ ເປັນ ແນວໃດ.

ຈຸດ ໝາຍ ຂອງ ໃຈ ກາງ ກໍ ແມ່ນ ທົ່ວ ໝາ ຂອງ ກອງ ປະຊຸມ ທົ່ວໄປ. ສຳລັບ ຈີກ ບຸກຄົນ ກໍ ໄດ້ ມາ ພົບໜ້າ ຢູ່ ໃນ ສຳນັກ ກອງ ປະຊຸມ ແລະ ກໍ ປ່ອນ ເອົາ ມື້ ບັດ. ຄົນ ຈຳ ພວກ ນີ້ ກໍ ມາ ເກີດ ຫຍັງ ກັນ ກັບ ອັນ ທາງ ຂອງ ສົງຄຣາມໂລກ, ແລະ ບາງ ຄຣັ້ງ ກໍ

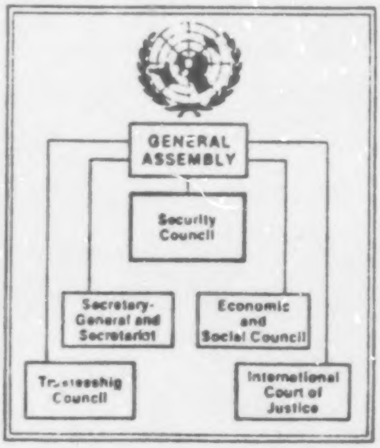
GENERAL ASSEMBLY
Security Council
Secretary-General and Secretariat
Economic and Social Council
Trusteeship Council
International Court of Justice

ກໍ ຂໍ້ ກັບ ສະພາບການ ແລະ ເຫດ ຜົນ ຕໍ່ ຄວາມ ປອດ ພັຍ ຫລຸ ປ່ອງ. ແລ້ວ ທາງ ກອງ ປະຊຸມ ໃຫຍ່ກໍ ສາ ມາດ ຈະ ແຂ່ງ ເຫດ ຜົນ ອອກ ມາໄດ້, ຖ້າ ວ່າ ພວກ ປ້ອງ ກັນ ຄວາມ ປອດ ພັຍ ບໍ່ ສາ ມາດ ທີ່ ຈະ ທຳ ງານ ແລະ ສະແດງ ເຫດ ຜົນ ອອກ ມາໄດ້.

ທາງ ສະພາ ຄວາມ ປອດພັຍ ມີ ສະມາຊິກ ມາ ກັນ ສິບຫ້າ(15) ຄົນ. ມີ ຫ້າ ຄົນ ນັ້ນ ເປັນ ຕົວ ຕັ້ງ ຕົວ ທີ່ ຖາວອນ ປະເທດ ຕ່າງໆ ຄື: ສະຫາຣັຖ ອາເມຣິກາ, ໂຊວຽດ, ຝຣັ່ງເສດ, ບຣິຕານ ແລະ ພວກ ຈີນ. ແລະ ໃນ ຈຳ ນວນ ສິບ ຄົນ ນັ້ນ ກໍ ເປັນ ພວກ ທີ່ ມີ ຕຳ ແໜ່ງ ພຽງ ແຕ່ ນຶ່ງ ປີ ຫລື ສອງ ປີ ປະຈຳ ຢູ່ ໃນ ຫ້ອງການ ເທົ່ານັ້ນ.

ວຽກ ການ ທີ່ ສຳຄັນ ຂອງ ເຂົາ ເຈົ້າ ກໍ ມີ ພຽງ ແຕ່ ຈະ ຮັກສາ ໂລກນີ້ ໃຫ້ ມີ ຄວາມ ສງົບ ສຸກ. ໃນ ເວລາ ນີ້ ທີ່ ປະຊຸມ ຄົງ ພາ ກວດ ເບິ່ງ ວ່າ ສິ່ງ ໃດ ທີ່ ເຫັນ ບໍ່ ດີ ແລະ ບໍ່ ຖືກ ຕ້ອງ, ແລະ ກໍ ແມ່ນ ນຳ ໃຫ້ ມີ ການ ຕັ້ງ ກົມ ການ ແລວ ຫັ້ນ ສອງ ຄວາມ ສອງ ຝ່າຍ ທີ່ ມີ ການ ຕົກ ລົງ ກັນ ຢູ່ ໃນ ເຫດການ ພະວະ ສຸກ ເສີນ. ຄືຣະບຽບການ ກໍ ສະມາຊິກ ນີ້ ສຽງ ຖາວອນ ລວມ ຫລາຍ ຂອງ ຈຳນວນ ອັນ ເກົ້າ (9) ຄົນ ຂອງ ຈຳນວນ 15 ຄົນ ຫລື ປະເທດຊາດ ຕ່າງໆ, ເພີ່ນ ຈະ ດີ ຫລື ບໍ່ ວ່າ ປະເທດ ຈະ ໄປ ທາງ ສົງຄາມ ກໍ ຈະ ຕ້ອງ ມີ ສຽງ ຖາວອນ ໝົດ ຈຳນວນ ສະພາ 15 ຄົນ, ປະເທດຊາດ. ຕາມ ແຕ່ລະ ບຸກຄົນ ໃນ ຈຳນວນ 15 ປະເທດຊາດ ນີ້ ສະມາຊິກ ຈະ ຍົກ ເລື່ອງ ເຫດການ ຫລື ຄວາມ ເຫັນ ຕ່າງໆ.

ແລ້ວ ໃນ ຈຳ ນວນ ຄົນ ສິບຄົນ ນັ້ນ ແມ່ນ ເປັນ ພວກ ທີ່ ຈັດຕັ້ງ ປະຊຸມ ແລະ ທາງ ແມ່ນ ກ່ອນ ໃນ ຫ້ອງ ປະຊຸມ.

ໃນ ຄະນະ ສະພາ ຜູ້ດູແລ ກໍ ຊ່ວຍ ຈັດ ຕັ້ງ ວຽກ ບັນທຶກ ໃຫ້ ພວກ ຕັ້ງ ກົມການ ເພື່ອ ຄວາມ ເປັນ ສຸກ ແລະ ສະພາບ ການ.

ພວກ ຄະນະ ກັມມະການ ຜູ້ ປູທົ່ງ ແລະ ມະນຸດຊາດ, ຕັ້ງ ກົດ ໝາຍ ທີ່ ເພີ່ນ ຈະ ຕໍ່ ຕ້ານ ສິ່ງ ທີ່ ເພີ່ນ ບໍ່ ຖືກ ຕ້ອງ ຕໍ່ ຊາດ ຕ່າງໆ. ເພີ່ນ ກໍ ອາດ ຈະ ປະກົດ ຂຶ້ນ ໃນ ຫ້ອງ ປອງ ກັນ ຄວາມ ປອດ ພັຍ ທີ່ ຈະ ບັງຄັບ ພາໃນ ຄວາມ ຄິດ ຄວາມ ເຫັນ ຂອງ ເຂົາ.

ໃນ ເສດຖະກິດ ແລະ ສະພາ ສັງຄົມ ທຳ ງານ ເພື່ອ ຈະ ມີ ສຸດ ແລະ ກວດ ເບິ່ງ ເສດຖະກິດ ແລະ ສະພາ ສັງຄົມ ອັນ ຮອບ ໂລກ.

ໃນ ຄະນະ ຜູ້ ຕໍ່ພັນ ແລະ ເລຂາ ນຸການ ກໍ ເປັນ ຜູ້ ຮັບ ພິດຊອບ ກິຈການ ງານ ປະຈຳວັນ ແລະ ວິຈ ເຫັນ ວຽກ ແລະ ການ ເດີນ ໄວ້ ປະຈຳ ຕາມ ແຕ່ລະ ມື້.

ອີກ ຢ່າງ ນຶ່ງ, ທີ່ ຈະ ທຳໃຫ້ ມີຄວາມສງົບສຸກ, ທາງ ສະຫາປະຊາຊາດ ກໍ ມີ ຜູ້ ຊ່ວຍ ເຫລືອ ຫລື ຊ່ວຍ ປະເທດຊາດ ເຫລືອ ແບບ ຊ່ວຍ ພວກ ເພື່ອໃຫ້ ຊາວ ໜ້າ ໃນ ປະເທດ ທີ່ ທຸກ ຍາກ ປູກ ຝັງ ອາຫານການກິນ ຫລາຍ. ຈຳ ພວກ ນຶ່ງ ໃນ ຈຳນວນ ສະຫາປະຊາຊາດ, ກໍ ມີ ບັນຫາ ເກີດ ຂຶ້ນ ຫລາຍ ຢ່າງ. ຊຸໝັກ ກໍ ແມ່ນ ພະຍາດ ພາ ເລື້ອຣັ້ງ ແລະ ເປັນ ພິດ ອາກາດ. ທາງ ສະຫາປະຊາຊາດ ກໍ ມີ ເງິນ ທຶນ ວິເຣັບ ເດັກ ແລະ ກໍ ຊ່ວຍ ເດັກ ທີ່ ຕົກ ທຸກໄດ້ຍາກ ດີ ຊ່ວຍ ເດັກ ກຳ ພ້າ ທີ່ ບໍ່ ມີ ພໍ່ ແມ່ ແລະ ຍາດ ພີ່ນ້ອງ. ທາງ ອົງ ການ ສະຫາ ປະຊາຊາດ ກໍ ໄດ້ ຄົ້ນ ການ ຮຽນ ແລະ ສັງເກດ ເບິ່ງ ໂຣກ ກາກ ຫລື ອາກາດ ແລະ ຈຸລະບົກ ຕ່າງໆ ນັ້ນ ໃນ ພະ ຫາ ສະ ໝຸດ ແລະ ທົ່ວໄປ.

ທາງ ອົງການ ສະຫະປະຊາຊາດ ຫຍັງ ບໍ່ໄດ້ ທຳ ໝົດ ຄວາມ ສາມາດ ຂອງເຮົາ ເທື່ອ ແລະ ກໍ່ ຫຍັງ ບໍ່ ທັນ ຮອດ ຕາມ ຄວາມ ຫວັງ ຂອງ ເຮົາ ເທື່ອ ແຕ່ ວ່າ ມັນ ກໍ່ ຊ່ວຍ ປ້ອງ ກັນ ສົງຄຣາມ ໂລກ ເປັນ ບາງ ຮອບ ແລະ ບາງ ຄໍາພອກ, ບາງ ອີ່.

LESSON EIGHTEEN Postwar America 1945-1960

The years between 1945 and 1960 were good for many Americans; for others life was not perfect.

After World War II, the United States was the wealthiest and most powerful nation in the world. In the 1950's it enjoyed the greatest economic growth of its history. The reason for this fast-growing economy was the shift in production from wartime to peace. It was true that during the war Americans had jobs, but there was little to buy. Now they wanted to go out and buy and buy and buy -- most everything they saw. People bought new houses, cars, furniture, appliances, and clothing. Factory owners then needed more workers to meet this demand, which created more jobs. By 1960, 94 percent of the Americans who wanted a job had one.

Like the economy, the birth rate also increased. This "baby boom" began when World War II ended in 1945. People settled down to raise families. Many believed the world finally would be at peace. They felt they could support their children in such a growing economy. As a result of this "baby boom", young people made up a large part of the American population in the 1950's and 1960's. These young people had a lot in common. They remembered the fear and threat of war. They began to question some basic American values. Instead of wealth and power, they valued peace, love, and freedom to do as they chose. They were excited by a new kind of music called "rock and roll". They were forbidden in many schools to wear bluejeans. Ninety (90) percent of their families had television sets. And the dream of most of the high school students in the 1950's was to find a good job, to get married, and to live in a nice house.

Racial segregation (separating people because of race) in the armed forces ended. Black athletes were at last admitted to professional sports. State laws calling for separate schools for whites and blacks were declared unconstitutional.

Nevertheless, blacks, Hispanics, and women all found job choices to be limited. Much poverty remained. School desegregation (doing away with separate schools for blacks) moved slowly. Many Americans worried a great deal about

OBEY THE LAW
INTEGRATION NOW

Young woman at a rally supporting equal rights for blacks

Microfilmed From Best Available Copy

communists being in their government. But they all hoped the world would be at peace. Instead, the United States was soon facing a new enemy---it's wartime ally, the Soviet Union.

Americans believed that the Soviet way of life and the Soviet efforts to control other countries robbed people of their basic freedom. Russia was a threat to peace. Their way of life, called communism, provided for group ownership of all land, buildings, and businesses. Government leaders decided how all things would be used and who would use them. The leaders of the communist government also decided where people lived, worked, and went to school. They also decided what information got printed in books and newspapers. After World War II, Soviet leaders tried to spread communism to other countries, but the United States opposed it.

This opposition was strong in Asia. At the end of the war, Korea was divided. Soviet troops were in the north; American troops occupied the south. A communist governemnt was set up in North Korea. In South Korea an anti-communist government was in power. But on June 25, 1950, North Koreans invaded South Korea, capturing most of the country in a few weeks.

The United Nations voted to send troops to stop the North Korean's attack. During the summer months of 1951, neither side was winning. For the next two long years, soldiers battled each other brutally. They won and lost the same muddy hills near the 38th parallel. Fifty-four thousand (54,000) American lives were lost. Soldiers from fifteen (15) other nations joined the South Koreans. The Chinese joined the North Koreans. Finally, the United Nations (U.N.) forces succeeded in forcing the North Koreans and Chinese back across the border.

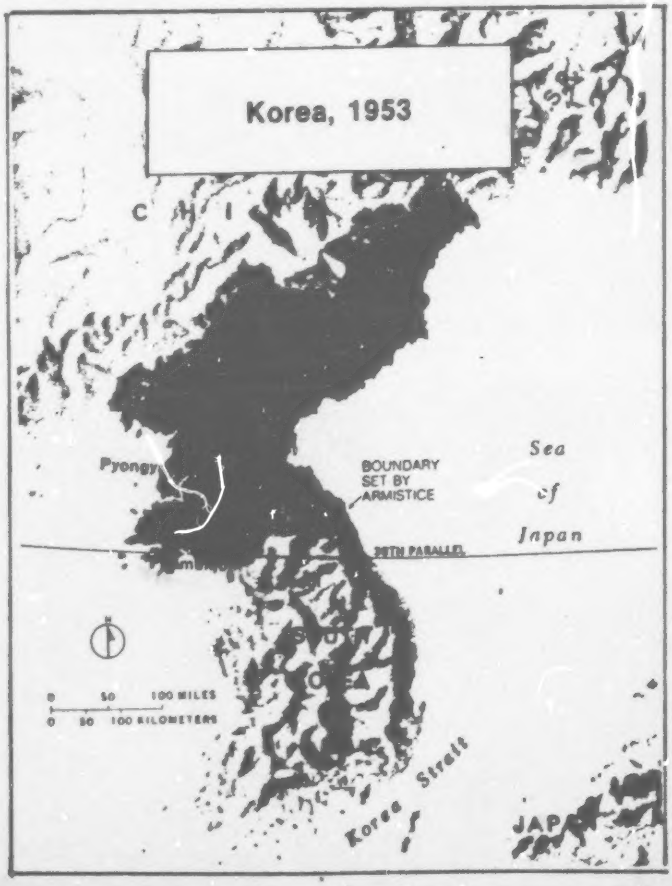

Korea, 1953

Yet, for many young people in the 1950's the future seemed bright. They were ready to live the American dream. But in the 50's it was a dream not open to everyone. Life was still not perfect.

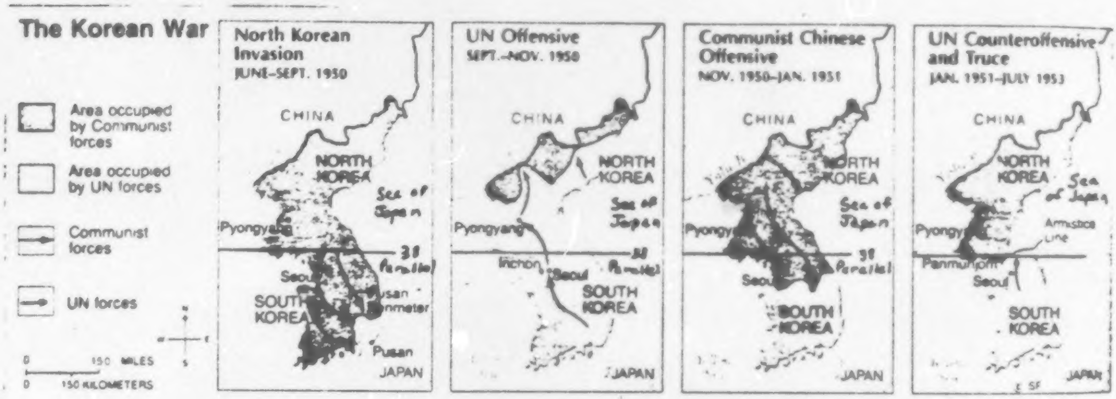
The Korean War
Area occupied by Communist forces
Area occupied by UN forces
Communist forces
UN forces
0 150 MILES
0 150 KILOMETERS
North Korean Invasion
JUNE–SEPT. 1950
UN Offensive
SEPT.–NOV. 1950
Communist Chinese Offensive
NOV. 1950–JAN. 1951
UN Counteroffensive and Truce
JAN. 1951–JULY 1953
CHINA
NORTH KOREA
SOUTH KOREA
JAPAN
Sea of Japan
Pyongyang
Seoul
Inchon
Pusan
38 Parallel
Panmunjom
Armistice Line

were finally given new opportunities in education, in housing, and in employment. In 1964, Congress passed the Civil Rights Act, which guaranteed equal rights to blacks. The first black Supreme Court Justice, Thurgood Marshall, was appointed in 1967. Women now were also seen as people with skills, strengths, and talents. An entire new frontier--space--opened to people who wanted to explore it. In 1969, The Apollo II mission in space achieved an historic goal: Americans became the first people to walk on the moon.

These years, therefore, were filled with tragedy and hope. Dr. Martin Luther King, winner of the Nobel Peace Prize for civil rights work was assassinated in 1968. Americans continued to re-examine their values.

Dr Martin Luther King Jr speaking at a civil rights march in Washington, D.C., in 1963

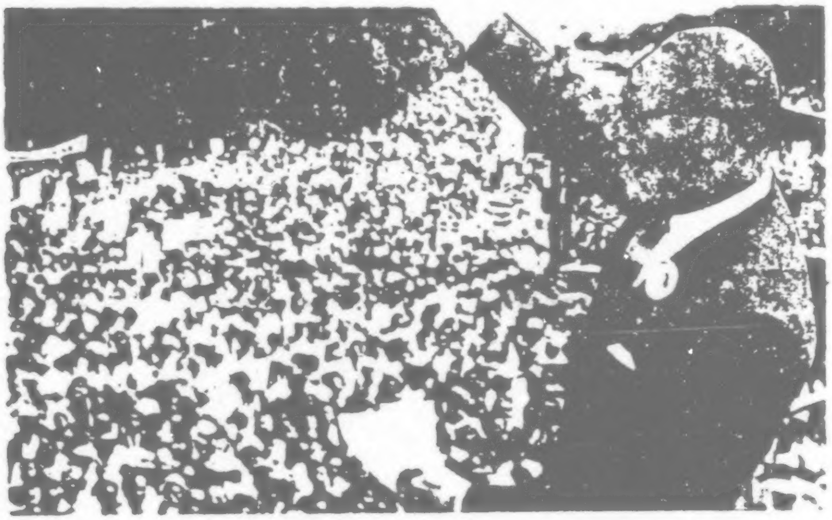

We were fighting a war that many critics found unwinnable and self-serving. Yet, when the Watergate scandal developed in 1972, the American government was strong enough to find its own faults and to try to solve its own problems.

After Nixon's re-election in 1972, a scandal destroyed his ability to govern. A scandal is a situation that shocks and offends people. This scandal began during the 1972 presidential election campaign. Men were caught breaking into the office of the Democratic party. They were looking for information that they could use against the Democrats in the election. These offices were at the Watergate Apartments in Washington D.C.

ບົດຮຽນທີ່ ໑໒. ຫລັງຈາກສົງຄາມໂລກ 1945-1960.

ໃນຣະຫວ່າງປີ 1945 ແລະປີ 1960 ກໍແມ່ນດີໃຫ້ພວກອາເມຣິກາຫລາຍຄົນ, ແຕ່ວ່າຫຍັງມີບາງຈຳພວກກໍມີຊີວິດທີ່ບໍ່ຄ່ອຍຈະສົມບຸນປານໃດ.

ຫລັງຈາກສົງຄາມໂລກຄັ້ງທີ່ສອງແລ້ວ, ໃນອະເທຣີກ ອາເມຣິກາກໍມີຄວາມຮັ່ງຄັ່ງຫລາຍ ແລະກໍເປັນປະເທດມະຫາອຳນາດຢູ່ທົ່ວໂລກ. ໃນປີ 1950's ພວກອາເມຣິກາກໍມີຄວາມງຶດເລີຍຕໍ່ກິຈການສິ່ງຂອງທີ່ມັນກໍ່ໃຫ້ຄວາມອຸດົມສົມບຸນທໍ່ເຂົາເຈົ້າ. ເພິ່ນປະໂຍດຂອງການຂະຫຍາຍທີ່ອອກມາຂອງເສດຖະກິດອັນນີ້ກໍແມ່ນສິ່ງທີ່ປ່ຽນແປງປ່ຽນຈາກສົງຄາມໄປຫາຄວາມສງົບສຸກ ແລະຢູ່ດີມີແຮງ. ມັນກໍແມ່ນຮູ້ຢູ່ວ່າໃນຣະຫວ່າງສົງຄາມ, ພວກອາເມຣິກາບໍ່ມີລູກງອນທໍ່, ແຕ່ວ່າໃນທີ່ນັ້ນກໍມີພຽງເດັກນ້ອຍເທົ່ານັ້ນ. ມາໃນປັດຈຸບັນນີ້ພວກອາເມຣິກາສວນຫລາຍກໍມີແຕ່ຢາກຈະອອກໄປທ່ຽວຊອກຫາຊື້ສິ່ງຂອງທີ່ເຂົາຕ້ອງການ, ເຂົາມີແຕ່ຊື້ແລ້ວຊື້ອີກຄ່ອຍໄປໝົດທຸກຊຸດເຄື່ອງທີ່ເຂົາເຫັນ. ປະຊາຊົນຊາວອຸດອກກໍຊື້ເຮືອນໃໝ່ຢູ່, ຊື້ຣົດໃໝ່ຂີ່, ຊື້ເຄື່ອງອຸປກອນສຳລັບໃຊ້ໃນເຮືອນ, ເຄື່ອງນຸ່ງໃໝ່ທົ່ວ ແລະຊື້ອາຫານຕ່າງໆ. ທາງໂຮງງານ, ມາບັດນີ້ຈຶ່ງຕ້ອງການຄົນງານຫລາຍປີທີ່ຈະທຳງານ ແລະປະດິດເຄື່ອງອຸປກອນຈຳນວນມີອອກມາ. ມາເຖິງປີ 1960, ມີຣະຫວ່າງ 94 percent ຂອງພວກອາເມຣິກາທີ່ເຂົາຕ້ອງການຢາກຈະທຳງານແຕ່ກອນພຸມ ແລ້ວມາດຽວນີ້ເຂົາກໍມີງານທຳດີ.

ຕົວຢ່າງທາງເສດຖະກິດ, ປະຊາຊົນພົລເມືອງກໍເພີ່ມຕື້ນຂຶ້ນ ແລະເດັກນ້ອຍກໍເກີດມາ, ພວກພົລເມືອງອັນນີ້ກໍເລີ່ມຕົ້ນໃນສົງຄາມໂລກຄັ້ງທີ່ສອງຈົບຫລັງ. ປະຊາຊົນກໍເລີ່ມຕັ້ງກິດການທີ່ຈະລ້ຽງຄອບຄົວຂອງເຂົາ. ຫລາຍຄົນກໍເຊື່ອວ່າສົງຄາມໂລກອັນນີ້ເປັນສຸດທ້າຍກໍສິ້ນສຸດຫລັງແລ້ວ. ເຂົາຮູ້ກໍວ່າເຂົາອາດຈະຮັກສາຄອບຄົວ ແລະລູກເມັຽຂອງເຂົາໃຫ້ຈະເລີນຂຶ້ນທາງເສດຖະກິດ. ສ່ວນເຖິງເພິ່ນປະໂຍດຂອງເດັກນ້ອຍຈຳພວກນີ້, ຊາວໜຸ່ມກໍຂຍາຍອອກມາເປັນຫລາຍໆພຸດກວນ,

ໃນພົລະເມືອງຂອງອາເມຣິກາໃນປີ 1950's ແລະປີ 1960's. ຊາວໜຸ່ມຈຳພວກນີ້ກໍມີສາທາຣະນະຫລາຍ. ເຂົາຈຳໄດ້ຄວາມປ້ານ ແລະການທຸກຍາກຂອງສົງຄາມ. ເຂົາເລີ່ມຕົ້ນການຊ່ວຍຊຸມຣາຄາຂອງອາເມຣິກາບາງສ່ວນ. ຄຣົງກັນຄ້າມກັບຄວາມຮັ່ງຄັ່ງ, ເຂົາຕີຣາຄາວ່າມັນເປັນຄວາມສງົບສຸກ ຮັກແພງສົງກັນ ແລະກັນ ແລະສິດເສຣີພາບທີ່ຈະທຳດ້ວຍຄວາມຕາມໃຈມັກ. ເຂົາມີຄວາມຕື່ນເຕັ້ນຫລາຍໃນອັນດັບເພັງທີ່ເຂົາເອີ້ນຊື່ວ່າ "Rock and Roll". ເຂົາໄດ້ສົ່ງຫາໄປທາງໂຮງຮຽນຫລາຍບ່ອນວ່າບໍ່ຕ້ອງນຸ່ງເຄື່ອງຂາໂຍຍຢີນ (Jeans). ມີປະມານ (90) ເປີຊັ່ນ

Microfilmed From Best Available Copy

ຄອບຄົວ ຂອງ ພວກ ອາເມຣິກາ ມີ ໂທຣະທັດ ຕັ້ງຢູ່ໃນ ບ້ານເຈົ້າ ຂອງ ເອງ.

ເພາະ ສະນັ້ນ, ຄວາມ ນຶກ ຝັນ ຂອງ ພວກ ນັກຮຽນ ສາວ ໂຮງຮຽນ ມັດທະຍົມ ໃນ ປີ 1950's ກໍ່ ຄື ຊອກຫາ ງານ ດີໆ ທຳ, ເອົາ ລູກ ເອົາ ເມັຽ, ແລະ ກໍ່ ຢູ່ ຮ່ວມ ດ້ວຍ ຄວາມ ສງົບ ສຸກ.

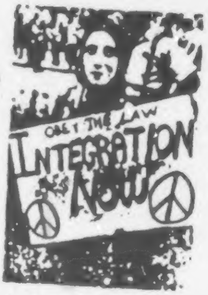

Young women actually rally supporting equal rights for blacks.

ພວກ ຊົນຊາດ ຕ່າງໆ ກໍ່ ໄດ້ ແຍກ ອອກ ຈາກ ກັນ ເພາະ ວ່າ ມັນ ບໍ່ ດີ ຊົນຊາດ ສົມຄວນ ກັນໃນ ອຳນາດ ປົກຄອງ ຂອງ ທະຫານ. ພວກ ຜິວດຳ ທີ່ ເຂົາ ເຄີຍ ເປັນ ນັກກິລາ ຫລິ້ນຢູ່ໃນ ສັນຕັບ ຊາດ ກໍ່ ບໍ່ ມີ ທາງ ທີ່ ຈະ ໄດ້ ຫລິ້ນ ອີກ ຕໍ່ໄປ. ທາງ ແຂວງ ກໍ່ ສັ່ງ ຄຳ ປະກາດ ອອກ ມາ ວ່າ ໃຫ້ ແຍກ ໂຮງ ຮຽນ ລະຫວ່າງ ພວກ ອາເມຣິກາ ຂາວ ແລະ ພວກ ອາເມຣິກາ ດຳ, ດ້ວຍ ການ ນຳ ຂອງ ພວກ ຣັຖະ ຫັ້ນະ ມູນ.

ບໍ່ ແມ່ນ ຢ່າງ ນັ້ນໆ, ພວກ ຜິວ ດຳ, ພວກ ຊົນເຜົ່າອື່ນ, ແລະ ຜູ້ ຍິງ ຫຼື ໝົດ ກໍ່ ເພື່ອ ວຽກ ທີ່ ເຂົາ ຈະ ຕ້ອງ ອອກ ວຽກ ທົວ ເອງ ແລະ ກໍ່ ຄ່າ ຈ້າງ ທີ່ ສຸດ. ຄວາມ ທຸກ ຍາກ ປາກ ໝອງ ກໍ່ ປະ ເຊີດ ໜ້າ. ທາງ ໂຮງຮຽນ ທີ່ ຫວັງ ຈະ ແຍກ ຄົນ ຜິວ ຂາວ ແລະ ຄົນ ຜິວ ດຳ ກໍ່ ໄປ ສັກ ຄັ້ງ. ອາເມຣິກາ ສ່ວນ ຫລາຍ ກໍ່ ມີ ຄວາມ ຕົກໃຈ ແລະ ເປັນ ຫ່ວງ ເປັນ ຢ່າງ ໃຫຍ່ ກ່ຽວກັບ ພວກ ຄອມມູນິສ ທີ່ ກຳລັງ ເຮັດ ງານ ຢູ່ ນຳ ຜູ້ ປົກຄອງ ເມືອງ. ແຕ່ ວ່າ ເຂົາ ໝົດ ທຸກ ຄົນ ກໍ່ ຄິດ ວ່າ ໂລກ ນີ້ ຈະ ມີ ຄວາມ ສງົບ ສຸກ. ຕັ້ງ ກັບ ຄວາມ ກັບ ທາງ ສະຫະຣັຖອາເມຣິກາ ກໍ່ ປະເຊີດ ພວກ ສັດຕູ ໃໝ່. ອັນ ນີ້ ກໍ່ ແມ່ນ ສົງຄາມ ໂລກ. ພວກ(ໂຊວຽດ ຢູນຽນ).

ທາງ ສະຫະຣັຖອາເມຣິກາ ເຊື່ອ ວ່າ ທັງ ທາງ ຈິດ ຂອງ ພວກ ໂຊວຽດ ແລະ ພວກ ໂຊວຽດ ພະຍາຍາມ ຈະ ທະວົງ ຫວັງ ປະເທດ ອື່ນ ຫວັດ ເອົາ ປະຊາຊົນ ແບບ ສິດ ເສຣີພາບ ຂອງ ເຂົາ ເອງ. ພວກ ຣາຊເຊັ່ງ ກໍ່ ຖືກ ຄູ່ ເຄັ່ນ ໃຫ້ ຢູ່ ໃນ ຄວາມ ສງົບ. ທາງ ຈິດ ຂອງ ເຂົາ ກໍ່ ເຊື່ອ ວ່າ ພວກ ຈົ້ນ ຄອມມູນິສ, ເຊັ່ງ ເປັນ ຄຳ ພວກ ເປັນເຈົ້າ ຂອງ ເພິ່ງ ຕ້ອນ ດິນ ທົ່ວ ບອນ, ຮ່ວມ ຊຸມ ບ້ານ ຊອງ, ຮວມ ກັບ ກິຈການ ງານ ຕ່າງໆ. ທາງ ຜູ້ ປົກຄອງ ກໍ່ ມາ ຕັດສິນ ໃຈ ວ່າ ຈະ ເຮັດ ແນວ ໃດ ຕໍ່ ສິ່ງ ຊ່ອງ ເຫລົ່າ ນີ້, ແລະ ສິ່ງ ຂອງ ເຫລົ່າ ນີ້ ຈະ ໃສ່ ແນວ ໃດ ຈຶ່ງ ຈະ ມີ ພົບ ປະໂຍດ. ທາງ ຜູ້ ນຳ ຂອງ ຜູ້ ປົກຄອງ ຂອງ ພວກ ຄອມມູນິສ ກໍ່ ຕັດສິນໃຈ ແລະ ສັ່ງ ອອກ ເບິ່ງ ວ່າ ປະຊາຊົນ ຢູ່ໃສ, ແລະ ທຳ ງານ ເຮັດ ແບບ ໃດ, ແລະ ໂຮງ ຮຽນ ແນວ ໃດ. ເຂົາ ກໍ່ ຕັດສິນໃຈ ອີກ ຢ່າງ ນຶ່ງ ວ່າ ຄວາມ ແນ່ ນຳ ແນວ ໃດ ທີ່ ຈະ ປະກົດ ອອກ ມາ ໃນ ປຶ້ມ ແລະ ໜັງສື ພິມ. ຫລັງ ຈາກ ສົງຄາມ ໂລກ ຄັ້ງ ທີ່ ສອງ ແລ້ວ ພວກ ຫົວໜ້າ ຂອງ ພວກ ໂຊວຽດ ກໍ່ ພິດ ລອງ ຈະ ແຜ່ ພາຍ ແຜ່ ຂະຫຍາຍ ຂອງ ພວກ ຄອມມູນິສ ໄປ ຫາ ປະເທດ ອື່ນໆ, ແຕ່ ວ່າ ທາງ ສະຫະ ຣັຖອາເມຣິກາ ກໍ່ ຕໍ່ຕ້ານ ໂຄງການ ຂອງ ເຂົາ.

Microfilmed From Best Available Copy

ເຣື່ອງ ການ ເຫນັ່ງ ແລະ ບັດສັດ ທີ່ ມີ ຈຳນວນຫລາຍຢູ່ໃນ ເອເຊັຽ(Asia). ໃນ ທີ່ ສຸດທ້າຍ ຂອງ ສົງຄາມ, ພວກ Korea ທີ່ ກໍ ເຄີຍ ແຍກ ອອກ ຈາກ ກັນ. ກອງ ພົນ ທະຫານ ຂອງ ພວກ ໂຊວຽດ ທີ່ ຕັ້ງ ເອີ້ນ ງານ ຢູ່ ທາງ ພາກ ເໜືອ; ແລ້ວ ກອງ ພົນ ທະຫານ ຂອງ ພວກ ອາເມຣິກາ ທີ່ ຕັ້ງ ເອີ້ນ ງານ ຢູ່ທາງ ພາກໃຕ້. ຜູ້ ປົກຄອງ ຂອງ ພວກ ຄອມມູນິດ ທີ່ ຕັ້ງ ສຳນັກ ຢູ່ ພາກ ເໜືອ ຂອງ ພວກ (Korea). ຢູ່ ພາກໃຕ້ ຂອງ Korea, ພວກ ຄະນະ ຄອມມູນິດ ກໍ ມີ ຈຳນວນ ຫລາຍ. ແຕ່ວ່າ ໃນ ເດືອນ 6, 25, 1950, ກອງ ພົນ ທະຫານ ຂອງ ພວກ(Korea) ຈາກ ພາກ ເໜືອ ກໍ ບຸກໂຈມ ຕີ ພວກ(Korea) ຢູ່ ທາງ ພາກໃຕ້. ໄດ້ ຊັບຊະນະ ພວກ(Korea) ພາກໃຕ້ ແລະ ກໍ ໄດ້ ຈັບ ຈອງ ຫລາຍໆ ເມືອງ ແຕ່ ວ່າ ພຽງ ແຕ່ ສອງ ສາມ ອາ ທິດ ເທົ່າ ນັ້ນ.

ຢູ່ໃນ ປະເທດ ສະຫະຣັດ ອາເມຣິກາ ກໍ ໄດ້ ຫລົງ ຄະແນນ ກັນ ທີ່ ລະ ຈຶ່ງ ກອງ ທັບ ທະຫານ ໄປ ທາງ ພາກ ເໜືອ ເພື່ອ ໄປ ຢຸດ ພວກ(Korea) ແລະ ການ ໂຈມ ຕີ ຂອງ ພວກ(Korea) ໃນ ຣະຫວ່າງ ຣະດູ ແລ້ງ ຂອງ ປີ 1951, ບໍ່ ມີ ທາງ ຈະ ເຊັ່ງ ແລະ ຊະນະ. ພາຍໃນ ສອງ ປີ ທາງ ໜ້າ,

ກອງ ທັບ ທະຫານ ກໍ ລົບ ກັນ ໃນ ອຸມແມງ ຣົບ ຢ່າງ ແມກແມງ. ເຂົາ ຊັບຊະນະ ແລະ ເຊັ່ງທ່າ ຢູ່ ພ້ອມ ກັນໃນ ພູ ເຂົາ ໃກ້ 38th ທຽບ ຄຽງ ກັນ. ທະຫານ ຂອງ ພວກ ອາເມຣິກາ ຫ້າ ສິບ ສີ່ ພັນ ຄົນ ໄດ້ ເສັຽ ຊີວິດ ຂອງ ເຂົາ. ກອງ ທັບ ທະຫານ ມາ ຈາກ 15 ປະເທດ ກໍ ຮ່ວມ ກັນ ຢູ່ ພາກໃຕ້ ຂອງ ພວກ(Korea). ພວກ ຈີນ ແດງ ກໍ ມາ ປະ ສົມ ກັບ ພວກ (Korea) ຢູ່ ທາງ ພາກ ເໜືອ. ເພິ່ນ ສຸດ ທ້າຍ ກອງ ທັບ ທະຫານ ຫລາຍໆ ພາກ ສ່ວນ ມາ ຮວມ ກັນ ບຸກ ເຂົ້າ ໂຈມ ຕີ ແລະ ບັງ ຄັບ ແລະ ກໍ ໄດ້ ຊັບຊະນະ ພວກ (Korea) ຢູ່ ພາກເໜືອ ແລະ ກໍ ບັງຄັບ ໃຫ້ ພວກ ຈີນ ແດງ ຂ້າມ ສາຍ ແມ່ນ້ຳ ກັບ ຄືນ ເມືອ ທາງ ປະເທດ ຂອງເຂົາ. ແລ້ວ ພວກ ຊາຍ ໜຸ່ມ ຫລາຍ ຄົນ ທີ່ ລ້ຽງ ເບິ່ງ ອາເມຣິກາ ຂອງເຂົາ ກໍ ມີ ຄວາມ ຍິນດີ ແຂງ ໃຈ. ເຂົາ ຕຽມ ຢູ່ແລ້ວ ວ່າ ຈະ ຢູ່ໃນ ຊີວິດ ກັບ ພວກ ອາເມຣິກາ. ແຕ່ ວ່າ ໃນ 1950's ຄວາມ ຝັນ ກໍ ບໍ່ໄດ້ ເປີດ ໃຫ້ ໝົດ ທຸກ ຄົນ. ຊີວິດ ແລະ ຊາມ ເປັນ ຢູ່ ກໍ ຫຍັງ ບໍ່ ໄດ້ ຮູ້ ເທື່ອ ແລະ ຫຍັງ ບໍ່ ຈະເລີນ.

Korea, 1953
CHI
Pyongy
Sea
of
Japan
Korea Strait
JAPAN

LESSON NINETEEN From Kennedy's "New Frontier" to Watergate 1960-1974

The period between 1960-1974 was a difficult time in American history. Blacks, Puerto Ricans, Mexican Americans and Asian Americans fought for equality and preservation of their cultures. There were also protest movements: black civil rights, antiwar, and women's rights. Many government policies were questioned and people were criticized. Often it seemed that the United States was divided into two groups. One group believed America was still great and its policies basically right. The other group felt many things needed improvement. It criticized the United States for discrimination against minorities. It also found fault with our country's involvement in the Vietnam war.

President John F. Kennedy, newly elected in 1960, offered hopeful suggestions for his "New Frontier" government. But by 1974, many of these hopes were gone. Kennedy himself was assassinated in November 1963 in Dallas, Texas. Furthermore, America found itself in a war in Southeast Asia. Also during these fourteen years, 1960-1974, we experienced racial violence - fighting between races because of a feeling of being better than the other. And, for the first time in history, a president named Richard M. Nixon was forced to resign from office or face impeachment.

John F. Kennedy [illegible] wife
Jacqueline Kennedy [illegible] campaigning
in New York [illegible]

But even though these years were difficult, they were often exciting. They were prosperous; our economy was growing. Superior technology brought many Americans a high standard of living. Minority Americans

It became clear that Republican officials from the White House had organized the break-in. President Nixon had tried to cover up this illegal act by holding back evidence from investigators. In order to avoid being impeached by Congress, Richard Nixon left office on August 9, 1984. He was the first President to resign.

Another problem beginning in the 60's was that of finding oil. After World War II, oil was scarce. We turned to foreign sources for our supply because their prices were low. But in 1960 the oil-producing countries banded together, forming OPEC, the Organization of Petroleum Exporting Countries. They explained that they had only limited supplies of oil; someday their oil would run out. As a result, they raised their prices. In 1972, our country spent five (5) billion on imported oil; by 1979 it cost us sixty (60) billion. High oil prices pushed prices of other goods higher, hurting everyone.

This rapid rise in the price of goods and services is called inflation. In other words, people find they cannot get as many goods for their money as they once could. Workers then demand higher salaries because they need more money to live. So, businesses raise prices even higher in order to pay workers more. Inflation becomes worse and worse.

The Rising Cost of Breakfast

Grocery Item	1967	1970	1972	1974	1976	1978
½ gallon of milk	.50	.58	.60	.78	.83	.86
1 dozen of eggs	.49	.61	.52	.78	.84	.82
1 loaf of bread	.22	.24	.25	.35	.35	.36
1 lb. of bacon	.84	.95	.96	1.32	1.71	1.73
1 lb. of butter	.83	.87	.87	.95	1.26	1.40
1 lb. of coffee	.77	.91	.93	1.23	1.87	3.40

Nevertheless, this shortage of gasoline had one good result, it created new interest in the conservation of natural resources.

People were concerned about dirty air and water, dead fish washing ashore, industrial gases filling the air and endangering our health. Environmentalists sadly watched radioactive uranium wastes kill deer; chemical pesticides spoiled or tainted food eaten by millions.

Even dumps filled up with garbage that would not break down and decay. Oil spillages made many beaches unusable and killed thousands of fish and fowl. Finally after this widespread attention to ecology problems, lawmakers in the early 1970's moved to pass laws that protected the land and the people.

Finally, the issue that affected everybody in the United States during this period was the economy. Hugh deficit spending (using money expected from future taxes) in the 1960's by the government to pay for the Vietnam War and to pay for domestic programs created inflation. After inflation came recession. Unemployment rose. The national concerns were reflected in the following chart:

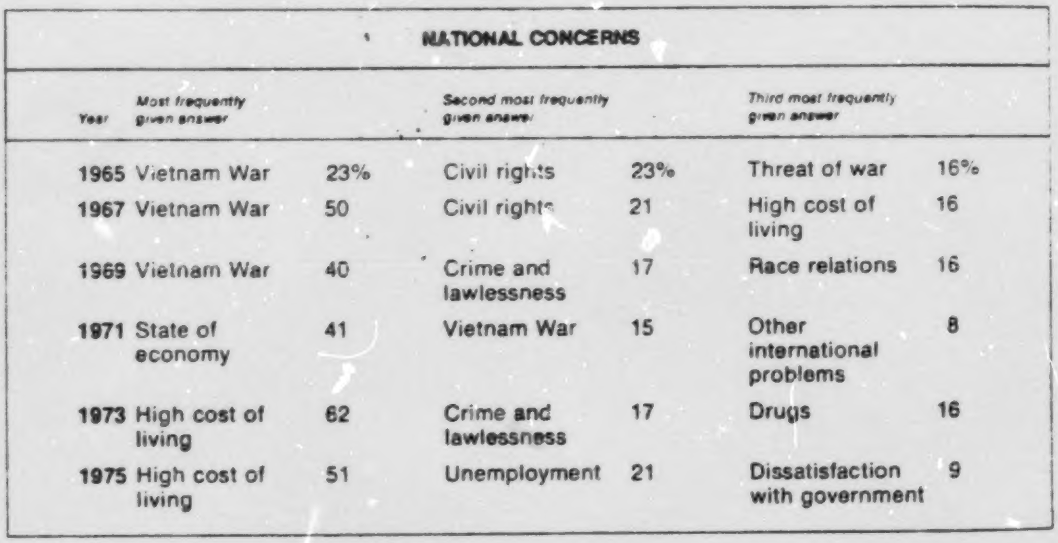

NATIONAL CONCERNS

Year	Most frequently given answer		Second most frequently given answer		Third most frequently given answer	
1965	Vietnam War	23%	Civil rights	23%	Threat of war	16%
1967	Vietnam War	50	Civil rights	21	High cost of living	16
1969	Vietnam War	40	Crime and lawlessness	17	Race relations	16
1971	State of economy	41	Vietnam War	15	Other international problems	8
1973	High cost of living	62	Crime and lawlessness	17	Drugs	16
1975	High cost of living	51	Unemployment	21	Dissatisfaction with government	9

Still, Americans did not lose hope because of pollution, inflation, or war. Instead they worked harder to meet the challenges of the future.

ບົດຮຽນທີ່ 19   ຈອນ ເຄນເນດີ. "ພົມແດນໃໝ່" ເຖິງ ປາກແມ່ນ້ຳ.

ໃນລະຫວ່າງ 1960-1974 ເປັນ ໂອກາດທີ່ ພົບຍາກ ຢູ່ໃນ ປະວັດຊາດ ອາເມຣິກາ. ພວກ ພິວດຳ, Puerto Ricans, ແມັກຊິແກນ ອາເມຣິກາ, ແລະ ເອເຊັຍ ອາເມຣິກັນ ທີ່ ຮູ້ສຶກ ຄວາມ ເປັນ ຄົນ ແລະ ເພື່ອ ສິດເສລີ ວັທນາທັມ ຂອງ ເຂົາ. ໃນທີ່ ນັ້ນ ກໍ່ ມີ ການ ບົກຍ້າຍ ໄປໆ ມາໆ ຢູ່ ເລື້ອຍ. ຄວາມທຸກ ຕ້ອງ ແລະ ສຸພາບ ທີ່ ຖືກ ຕ້ອງ ຂອງ ພວກດຳ (ແອມ ກໍ ຫວາ) ແລະ ຄວາມ ຖືກ ຕ້ອງ ຂອງ ແມ່ ຍິງ ຫລາຍໆ ກົດໝາຍ ການ ປົກຄອງ ຂອງ ຜູ້ ປົກຄອງ ກໍ ມີ ຄ່າ ງານ ແລະ ປະຊາຊົນ ກໍ່ມີ ຄວາມ ວິຕົກວິຈານ. ຫລາຍໆ ເທື່ອ ແລ້ວ ທີ່ ສະຫະລັດອາເມຣິກາ ທີ່ ປັ່ນ ເປັນ ສອງ ຈຳພວກ. ຄຳ ພວກ ນຶ່ງ ກໍ່ ເຊື່ອ ວ່າ ສະຫະລັດອາເມຣິກາ ຫາຍັງ ເປັນດີ ແລະ ອຳນາດ ແລະ ກົດ ໝາຍ ຂອງ ເມືອງ ກໍ່ ຫຍັງ ເປັນ ຄົນ ເປັນ ພໍ່ ຢູ່ ແລະ ຖືກຕ້ອງ. ອີກພວກ ນຶ່ງ ກໍ່ ມີ ຄວາມ ຮູ້ສຶກ ວ່າ ໃນທີ່ ນັ້ນ ຫຍັງ ມີ ຫລາຍ ສິ່ງ ຫລາຍ ຢ່າງ ເປັນ ສິ່ງ ທີ່ ຕ້ອງ ການປ່ຽນແປງ ພໍສົມ. ເພິ່ນ ມີ ຄວາມ ວິຕົກວິຈານ ໃນ ສະຫະລັດ ອາເມຣິກາ ເພື່ອ ການ ແຕກ ຕ່າງ ຕໍ່ຕ້ານ ພວກຊາວໜຸ່ມ.

Jon F Kennedy and his wife
Jacqueline Kennedy
Campaigning
in New york city
in 1960.

ເພິ່ນກໍ່ຮູ້ໄດ້ດີວ່າ ເພິ່ນເປັນຄວາມທຸກຂອງ ປະເທດເຮົາ ເອງທີ່ໃສ່ ຄວາມ ກະວົນກະວາຍ ຕໍ່ ສິ່ງຄ້ານໂລກ ຂອງ ວຽກງານ.

ຣັຖບານ John F. Kennedy, ກໍ່ຫາເປັນ ຣັຖບານ ໃໝ່ ທີ່ໄດ້ ຖືກ ຄັດເລືອກ ໃນ 1960, ອ້າງ ເຖິງ ຄວາມ ມຸ່ງ ໝາຍ ແລະ ຄວາມ ແນ່ ນອນ ເພື່ອ ການ ປົກຄອງ ປະເທດ ພົມແດນໃໝ່ ຂອງ ລາວ. ແຕ່ວ່າ ມາໃນ ປີ 1974, ຄວາມຫວັງ ອັນໃຫຍ່ຫລວງ ອັນນີ້ ກໍ່ ຫາຍໄປ. ຕົວ ຂອງ ຣັຖບານ Kennedy ກໍ່ໄດ້ ຖືກ ຂ້າ ໃນ ເດືອນ ພະຈິກ 1963, ຢູ່ເມືອງ Dallas, Texas. ໝ່ານ ພິຈາລະນາ, ອາເມຣິກາ ກໍ ພົບ ຕົວ ເຂົາ ເອງ ຢູ່ໃນ ສົງຄາມ ໂລກ ຢູ່ Southeast Asia. ອີກ ຄັ້ງນຶ່ງ ລະຫວ່າງ 14 ປີ 1960-1974, ພວກເຮົາ ມີ ຄວາມຄິດ ແລະ ຄວາມ ຮູ້ ຢູ່ໃນ ຄວາມ ຮຸນແຮງ ຕໍ່ ຊາດ ພັນ. ຣົບ ກັນ ລະຫວ່າງ ຊົນຊາດ, ເພາະວ່າ ຄວາມ ສົງຄາມ ຢາກ

ຈະເປັນຄືເປັນເຄິ່ງກວ່າຄົນອື່ນ. ແລະເພິ່ນເປັນຄັ້ງທຳອິດຢູ່ໃນປະວັດສາດ. ເຖິງແມ່ນ Richard M. Nixon ກໍໄດ້ຫຼັງຄືນທີ່ຈະເຮັດຊີ້ໃໝ່ ຈາກໂຄງການ ຫຼື ປະເທດ ກັບຄວາມຟ້ອງຮ້ອງ ແລະ ຄວາມທາງເລືອງ.

ແຕ່ເຖິງປານນັ້ນ, ໃນປີນີ້ກໍ່ວ່າບາກລົດຄວນຢູ່ແລ້ວ, ແຕ່ເຮົາກໍ່ມີຄວາມຕື່ນເຕັ້ນຫລາຍ. ເປັນນີ້ຄວາມຄະເນຍຊຽງເຮັດ; ການປະຢັດ ແລະ ການທ່ອນຫຸ້ນ ກໍ່ຈະເລີນຂຶ້ນ. ຄະນະ ວິທະຍາສາດ, ວິຊາຊ່າງ ກໍ່ໄດ້ນຳເອົາຄວາມເປັນຢູ່ມາໃຫ້ອາເມຣິກັນຫລາຍຄົນ. ອາເມຣິກັນ ສ່ວນນ້ອຍ ພັນສຸດທ້າຍ ກໍ່ໄດ້ເລີ່ມໃຫ້ມີໂອກາດ ເວລາ ຊ່ຽວ ພໍ່ຈ່ອງໄວ້. ທາງດ້ານ ອຸກອບັນການເຮືອນ ແລະ ທາງດ້ານງານຫລາຍຄົນ. ໃນປີ 1964, ທາງລັດຖະສະພາໄດ້ຂະຫຍາຍ ແຫ່ງປະຊາທອນ ແລະ ການຖືກຕ້ອງ, ຊຶ່ງທີ່ປະກັນໄວ້ວ່າ ຄວາມຖືກຕ້ອງ ທີ່ພວກຊາວຜິວດຳ. ໂຮງການກັດອື່ນ ຄົນທຳອິດກໍ່ເປັນອາເມຣິກາດຳທີ່ເປັນຜູ້ຍຸຕິທຳ, ທ່ານ Thurgood Marshall, ໄດ້ຖືກແຕ່ງຕັ້ງໃນປີ 1967. ມາບັດນີ້ພວກຜູ້ຍິງຈຶ່ງເຫັນເປັນຄົນ ແລະ ບົດບາດຄວາມຮູ້ທົ່ວໄປ ຕວດຕຽງ ສຳຫລັ ແລະ ສິດທິປົ້ນມາ. ພົນເຮືອນໃໝ່ ຫຼັງເນີດເສສະ ອັບປະໂວ ກໍ່ເປີດໃຫ້ພວກຄົນຜູ້ທີ່ຕ້ອງການຈະຈົດພົ້ນຂຶ້ນໄປເຖິງເດືອນ. ໃນ 1969, ເຄື່ອງບິນ Apollo ມໍເບ ສອງ ຫລືສຸດທີ່ສອງ ກໍ່ໄດ້ປະດິດ ເວລາ ດ້ວຍຄວາມສຳເລັດ ໃນນະໂຍບາຍຂອງປະວັດສາດ. ພວກປະຊາຊົນ ພົລເມືອງຂອງ ສະຫາຣັດ ອາເມຣິກາ ກໍ່ເປັນຜູ້ທີ່ທຳອິດທີ່ໄດ້ປຽງຢູ່ເຖິງເດືອນ.

ປີນີ້, ສິ່ງນັ້ນ, ກໍ່ເຕັມໄປດ້ວຍຄວາມຄິດ ແລະ ຄວາມຫວັງ. ທ່ານໝໍ Martin Luther King, ໄດ້ໃຫ້ຊຸມນະການທະເລງຂາວ ແລະ ໄດ້ຂອງຈວັນ ຈາກການສະເໝີ ຖຸງຮ້ອງຄວາມອຽບ ແລະ ການແຂ່ງ ເພີ່ມ ຕໍ່ຄວາມ ປະຊາກອນ ທີ່ຖືກຕ້ອງ ມາໃນການທຳງານ ແລະ ໄດ້ຖືກປະຫານຊີວິດໃນ 1968. ແລະ ພວກອາເມຣິກາ ກໍ່ຫຍັງຕິດຕາມທີ່ຈະສົ່ງຂອດຄວາດເບິ່ງ ຣາຄາ ຂອງເປົ້າເຈົ້າ.

Dr Martin Luther King, Jr
speaking at a civil rights march
in Washington D.C. in 1963

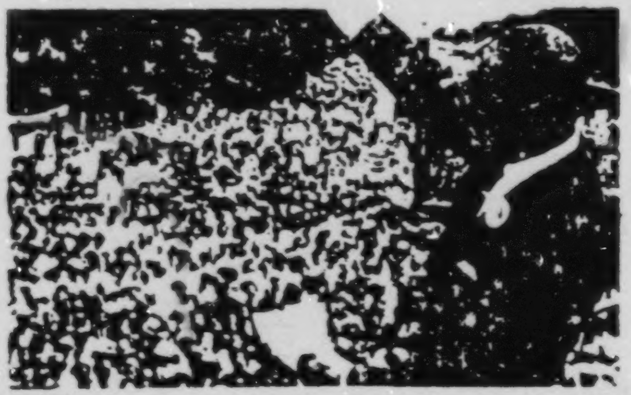

Microfilmed From Best Available Copy

ພວກເຮົາໄດ້ ຕົກລົງ ໃນ ສົງຄາມ ຊຶ່ງທີ່ ມີ ຄວາມ ວິຕົກ ຫລາຍ ແລະ ກໍ ເພິ່ງ ວ່າ ມັນ ຈະ ບໍ່ ສົບຊຸມ ແລະ ຈົບລົງ ດ້ວຍ ຕົວເອງ. ແມ່ນແລ້ວ, ຕ້ອນ ທາງ ສາຍແຄນ ແລະ ປອດແນ່ ມາ ມັນ ກໍ່ຫລາຍ ກໍ ບັນຫາ ຂຶ້ນ ໃນ ປີ 1972, ພວກ ປົກຄອງ ເມືອງ ຂອງ ສະຫາຣັຖອາເມຣິກາ ກໍ່ມີ ຄວາມ ເຂັ້ມແຂງ ພຽງ ພໍ ທີ່ ຈະ ຊອກ ຫາ ຄວາມ ຜິດ ຂອງ ເຂົາເອງ ແລະ ທີ່ ຈະ ທົດລອງ ທີ່ ສອດແຄງ ແທກ ພົນ ຂອງເຂົາເອງ.

ຫລັງ ຈາກ ຣັຖບານ Nixon's ໄດ້ ຖືກ ຄັດເລືອກ ໃໝ່ ໃນ ປີ 1972, ເຣື່ອງ ທີ່ອື້ສະຍົດ ກໍ ທໍາລາຍ ກໍາລັງງານ ຂອງ ລາວ ທີ່ ຈະ ປົກຄອງ. ຄວາມ ອື້ສະຍົດ ກໍ ແມ່ນ ບົດບາດ ທີ່ ມັນ ທໍາແກ່ຄວາມ ບໍ່ ຖືກ ບໍ່ງາມ ແກ່ ກໍ່ ພວກ ຄົນ ເຮົາ. ຄວາມ ອື້ສະຍົດ ອັນນີ້ ກໍ ເລີ່ມ ໃນ ປີ 1972 ຕອນ ຄະນະ ຣັຖບານ ໄດ້ ຖືກ ຄັດເລືອກ ແລະ ຣວບຣວມ ຄະແນນ. ພວກ ຜູ້ຊາຍ ຫລາຍຄົນ ກໍ ຖືກ ຈັບ ຕົວໄດ້ ຕອນ ທີ່ ເຂົາ ເຂົ້າໄປ ທໍາລາຍ ຫ້ອງການ ປຣະຊາທິປັດ. ເຂົາ ຫວັງ ການ ຈະ ຊອກ ຫາ ປື້ມ ລາຍຊື່ ທີ່ ເຂົາ ຈະ ສາມາດ ໃຊ້ ຕໍ່ຕ້ານ ພວກ ຣັຖບານ ຕອນ ທີ່ ເຂົາ ໄດ້ ຖືກ ເລືອກຕັ້ງ. ຫ້ອງການ ອັນນີ້ ກໍ ໄດ້ ຕັ້ງຢູ່ ທີ່ ປອກແມ່ນ ມໍ້ ຢູ່ Washington D.C.

ທຸກ ສິ່ງ ທຸກ ຢ່າງ ກໍ ມີຄວາມ ແຈ່ມແຈ້ງ ໃນ ເວລາ ເຈົ້າໜ້າທີ່ ຈາກ ສະພາຣັຖ ແຫ່ງຊາດ ໄດ້ ປຶກສາ ແລະ ອະທິບາຍ ກ່ຽວກັບ ການ ຫລົງເຂົ້າ ໃນ ຫ້ອງການ. ຣັຖບານ Nixon ກໍ ທົດລອງ ຫາວິທີທາງ ທີ່ ຈະ ຄວບຄຸມ ຂົ່ມ ຄວາມ ຜິດ ອັນນີ້ ດ້ວຍ ການ ດຶງ ກັບຄືນ ຫລັກຖານ ອັນນີ້ ຈາກ ການ ສືບສວນ. ທາງໃດ ທາງ ນຶ່ງ ທີ່ ຈະ ຫລີກລ້ຽງ ຈາກ ການ ຟ້ອງຮ້ອງ ຈາກ ພວກ ສະພາສູງສຸດ; ຣັຖບານ(Nixon) ກໍ ໜີ ຈາກ ຫ້ອງການ ໃນ ເດືອນ 8, 9, 1974. ລາວ ເປັນ ຣັຖບານ ຜູ້ ທໍາອິດ ທີ່ ຈະ ລາອອກ.

ບັນຫາ ອັນນຶ່ງ ທີ່ ເລີ່ມ ຕົ້ນ ໃນ ປີ 1960's ກໍ ແມ່ນ ບັນຫາ ທີ່ ກໍ່ຫລັງ ຊອກຫາ ນໍ້າມັນ. ຫລັງ ຈາກ ສົງຄາມໂລກ ຄັ້ງ ທີສອງ ແລ້ວ ນໍ້າມັນ ກໍ ຫາ ຍາກ. ພວກເຮົາ ກໍ ໄດ້ ກັບໃຫ້ ທາງ ປະເທດ ກ່ຽວກັບ ການ ຄ້າຂາຍ ຂອງ ພວກເຮົາ, ເພາະວ່າ ຣາຄາ ຂາຍ ຂອງ ເຂົາ ມັນ ຖືກ ດີ. ເຖິງ ວ່າ ໃນ ປີ 1960 ນໍ້າມັນ ກໍ ທໍາໃຫ້ ປະເທດ ຕ່າງໆ ໃຊ້ ກັນ, ຄະນະ (OPEC) ສົງຄາມ ຂອງ ນໍ້າມັນ ກັດ ກໍາລັງ ສົ່ງຂຶ້ນຄ່າ ອອກໄປ ຕາມ ປະເທດ. ພວກເຂົາ ອະທິບາຍ ວ່າ ເຂົາ ມີ ນໍ້າມັນ ພໍພຽງ ແຕ່ໃຊ້ ຈໍາກັດ ເທົ່ານັ້ນ. ບາງ ມື້ ໃນ ອະໜາຄົດ ນໍ້າມັນ ຂອງ ພວກເຂົາ ກໍ ຈະ ໝົດສິ້ນ. ສິ່ງ ທີ່ ເປັນ ຜົນ ໃຫ້ ເຂົາ ກໍ ຄື ການ ຂຶ້ນ ຣາຄາ ຂອງ ເຂົາ. ໃນ ປີ 1972 ປະເທດ ຂອງ ພວກເຮົາ ກໍ ໃຊ້ ເງິນ ປະມານ (5) ລ້ານ ດອນ ໃນ ຄ່າ ພວກ ນໍ້າມັນ ທີ່ ສົ່ງ ຄືນ ບາງ ສ່ວນ, ມາ ໃນ ປີ 1979 ມັນ ກໍ ມີ ຣາຄາ ເພີ່ມ ປະມານ

60 ລ້ານ ຄອນ. ລາຄາ ສູງຂອງ ນ້ຳມັນ ກໍ ທຳໃຫ້ ລາຄາ ສິ່ງຂອງ ອັນ ອື່ນໆ ລາຄາ ສູງ ຂຶ້ນ ໄປ ແລະ ກໍ ທຳໃຫ້ ເຫດ ດິນ ເກີດ ເປັນ ດິນ ຂາດ ຈົນ ແລະ ມີ ຄວາມ ຫຍຸ້ງ ຍາກ. ລາຄາ ສິນຄ້າ ດີ ທີ່ ຕິດ ຕາມ ກັບ ມາ ກໍ ມັນ ນີ້ ມັນ ສູງ ຂຶ້ນ ໄປ ຢູ່ ເລື້ອຍ ແລະ ກໍ ມີ ຊື່ ເອີ້ນ ວ່າ ການ ເຟີ້ມ ເງິນ ຕຣາ. ເວົ້າ ໄປ ອີກ ທາງ ນຶ່ງ, ປະຊາຊົນ ເຫັນ ວ່າ ເຂົາ ບໍ່ ສາມາດ ເອົາ ສິ່ງຂອງ ໄດ້ ຫລາຍ ເທົ່າ ທີ່ ເຂົາ ສາມາດ ເອົາ ໄດ້ ມາ ກອນ ແລ້ວ. ບັດ ນີ້ ພວກ ຄົນ ງານ ຈຶ່ງ ຕ້ອງ ການ ຄ່າ ຈ້າງ ສູງ ຂຶ້ນ ໄປ, ເພາະ ວ່າ ເຂົາ ຕ້ອງ ການ ຈະ ມີ ເງິນ ຫລາຍ ທີ່ ພໍ ຈະ ລ້ຽງ ຊີວິດ ຢູ່. ເພາະ ສິນ ນັ້ນ ທາງ ໂຮງ ງານ ຫລື ສິນຄ້າ ຕ່າງໆ ຈຶ່ງ ເອົາ ລາຄາ ສິນຄ້າ ຂຶ້ນ. ໃນ ທາງ ໃດ ທາງ ນຶ່ງ ທີ່ ຈະ ມີ ເງິນ ຈ່າຍ ໃຫ້ ພວກ ຄົນ ງານ. ການ ເຟີ້ມ ເງິນ ຕຣາ ກໍ ນັບ ມື້ ນັບ ຂະຫຍາຍ ຂຶ້ນ ທຸກ ປີ.

ລາຄາ ສຳລັບ ອາຫານ ເຂົ້າ.

ລຳດັບ ເຄື່ອງ ໃນ ປີ.	1967	1970	1972	1974	1976	1978.
ນ້ຳ ໝົມ ½ ກະລອນ	.50	.58	.60	.78	.83	.86
ໄຂ່ ໂຫລ: ນຶ່ງ	.49	.61	.52	.78	.84	.82
ເຂົ້າ ຈີ່ ກ້ອນ ນຶ່ງ	.22	.24	.25	.35	.35	.36
50 ກຣາມ ຂອງ ຊີ້ນ ແໜ້ນ	.84	.95	.96	1.32	1.71	1.73
50 ກຣາມ ຂອງ ນ້ຳ ມັນ ເບີ.	.83	.87	.87	.95	1.26	1.40
50 ກຣາມ ຂອງ ກາເຟ	.77	.91	.93	1.23	1.87	3.40

ມັນ ບໍ່ ແມ່ນ ຂອງ ນ້ອຍ, ການ ຂາດ ເຂີນ ນ້ຳ ມັນ ອັນ ນີ້ ກໍ ມີ ເພີນ ດີ ອັນ ນຶ່ງ, ມັນ ກໍ ກໍ່ ຫລັງ ທຳໃຫ້ ມີ ຄວາມ ຈົນ ຈີ ໃໝ່ ຢູ່ ໃນ ຄາບ ສຽວ ນ ອຸດສາຫາ ສິ່ງ ຂອງ ໃໝ່.

ປະຊາຊົນ ກໍ ມີ ຄວາມ ເປັນ ຫ່ວງ ເປັນ ໃຫຍ່ ກ່ຽວ ກັບ ອາກາດ ທີ່ ເປິະ ເປື້ອນ ແລະ ນ້ຳ ທີ່ ສົກກະປົກ, ປາ ທີ່ ຕາຍ ຢູ່ ຕາມ ແມ່ນ້ຳ ແລະ ກໍ ລອຍ ຫລື ເລື່ອນ ໄປ ທີ່ ຝັ່ງ, ນ້ຳ ມັນ ແລະ ສິ່ງ ສົກປົກ ມາ ຈາກ ໂຮງ ຈັກ ໂຮງ ງານ ແລະ ກໍ ຂຶ້ນ ໄປ ເທິງ ອາກາດ ແລະ ມັນ ກໍ ເປັນ ສິ່ງ ອັນ ຕະລາຍ ຕໍ່ ສຸຂະພາບ ຮ່າງ ກາຍ ຂອງ ພວກ ເຮົາ. ອຸປະກອນ ແລະ ສິ່ງ ຂອງ ທີ່ ແປດ ລ້ອມ ກໍ ມີ ຄວາມ ໂສກ ເສົ້າ ແລະ ເບິ່ງ ຄື່ ປຽວ ມາ ທາງ ວິທະຍຸ

ນີ້ ກໍ ທຳ ເປັນ ບ່ອນ ທີ່ ສາມາດ ຈັບ ກວັງ ແລະ ສັດ ໄດ້ ຫລາຍໆ ຊນິດ, ປາ ເບື່ອ ອັນ ນັ້ນ ກໍ ທຳ ລາຍ ຫລື ຕັດ ອາຫານ ການ ກິນ ທີ່ ພັດ ສາມາດ ລ້ຽງ ໄດ້ ກັ້ງ ເປັນ ພັນໆ ຄົນ.

ເຖິງແມ່ນວ່າ ສິ່ງຂອງ ທີ່ ເຮົາ ຖິ້ມ ຫລັງ ໄປ ນຳ ກໍ່ ຂີ້ ເຫຍື້ອ ນັ້ນ ມັນ ກໍ ຈະ ບໍ່ ສາມາດ ແຕກ ຫລື ຫັກ ຫລັງ ແບບ ງ່າຍໆ. ນ້ຳ ມັນ ທີ່ ຕິດ ແລະ ແຕກ ໃສ່ ຕາມ ແມ່ນ້ຳ ກໍ ທຳ ລາຍ ຊີວິດ ປາ ແລະ ສັດ ອື່ນໆ ທີ່ ບໍ່

ໄປມາຢູ່ ຕາມທ້ອງຟ້າ ເຊິ່ງ ຊີວິດໄປ ຕັ້ງ ເປັນ ເພິ່ງໆ ຄວາ ຄິດ. ພົບສຸດທ້າຍ, ຫລັງ ຈາກ ສິ່ງ ເຫລົ່ານີ້ ກໍ່ ເຕັ້ນໄປທົ່ວ ທຸກ ບ່ອນ ແລ້ວໄປໆ ວິທະຍາສາດ, ທາງ ກົດໝາຍ ຫລື ຜູ້ ປົກຄອງເມືອງໃນ ລະຫວ່າງປີ 1970's ກໍ່ໄດ້ ຂຍາຍທົ່ວ, ທີ່ຈະ ອີງ ມັດ ປ້ອງ ກັນ ມາ ປ້ອງ ກັນ ຊີວິດ ແລະ ດິນ ດອນ ທັບ ເຫຍົ້າ ຫລວງ ຫຼັງ ຄົນ ຄັດ ຄ້ວນ.

ພົບສຸດທ້າຍ, ສໍາຄັນສິ່ງຂອງ ທີ່ ມັນ ທໍາໃຫ້ ທຸກໆຄົນ ຢູ່ໃນ ສະຫາລັດອາເມຣິກາ ຮູ້ ຫວ່າງ ໂອກາດ ມັນ ກໍ່ ເປັນ ການ ມັທະຍັດ. ການໃຊ້ ເງິນ ທີ່ເຮົາ ຫາ ມາ ແລະ ໄດ້ຮັບ ຈາກ ການເສັຽ ພາສີ ອາກອນ ໃນ ອະນາຄົດ ໃນ ປີ 1960's ນໍາ ຜູ້ ປົກຄອງ ທີ່ ຈະ ຈ່າຍ ໃຫ້ ໃນສົງ ຄຣາມ ວຽດນາມ ແລະ ທີ່ ຈະ ສົ່ງໃຫ້ ຄອບຄົວ ທີ່ໄດ້ ຄັດໃສ່ ໃນ ລາຍ ການ ຂອງ ການ ເພີ່ມ ເງິນ ຕຣາ. ຫລັງ ຈາກ ການ ເພີ່ມ ເງິນ ຕຣາໄດ້ ພາມ ພົນໄປ ແລ້ວ. ພວກ ຫາງ່າງ ງານ ກໍ່ ໄດ້ ເພີ່ມ ຂຶ້ນ ແລະ ລຸກຂຶ້ນ

NATIONAL CONCERNS

Year	Most frequently given answer		Second most frequently given answer		Third most frequently given answer	
1965	Vietnam War	23%	Civil rights	23%	Threat of war	16%
1967	Vietnam War	50	Civil rights	21	High cost of living	16
1969	Vietnam War	40	Crime and lawlessness	17	Race relations	16
1971	State of economy	41	Vietnam War	15	Other international problems	8
1973	High cost of living	62	Crime and lawlessness	17	Drugs	16
1975	High cost of living	51	Unemployment	21	Dissatisfaction with government	9

ທາງ ລອມ ເພົ່າ ກ່າງໆ ກໍ່ ມີ ຄວາມ ເປັນ ຫ່ວງ ເປັນໃຫຍ່ ຫລາຍ ແລະ ກໍ່ໄດ້ ບົ່ງ ບອກ ຢ່າງ ຕາມ ຕາລາງ ລອນ ຢູ່ ໜ້າ (6).

ຫລັງເປັນຢູ່, ທາງ ອາເມຣິກາ ກໍ່ ບໍ່ໄດ້ ເຊັ່ງ ຄວາມ ຂາດ ແຄນ ແລະ ຄວາມ ຫວັງ ເພາະວ່າ ປະຊາຊົນ ພົລະເມືອງ ທີ່, ການ ເພີ່ມ ເງິນຕຣາ, ຫລື ສົງຄາມ. ຫລັງ ຮັບ ກົດຫມ, ປະຊາຊົນ ອາເມຣິກາ ກໍ່ ອອກ ເສັຽ ເຫັ້ ເຂັ້ງ ແຂັງ ລູກ ໜັກ ທັງ ກາງ ວັນ ແລະ ກາງຄືນ ທີ່ຈະ ພົບ ຄວາມ ສຸກ ແລະ ການ ກີ້ ມີ ເຂັ້ງ ແລະ ຄວາມ ຈະເຣີນ ຮຸ່ງເຮືອງ ໃນ ອານາຄົດ.

LESSON TWENTY Changes and Challenges: The Recent Past and the Future 1974-

The scandal of Watergate as well as the resignation of Vice-President Spiro Agnew in 1973 left the Americans with a sad view of their public officials. Most people had little confidence in their government and those people who ran it.

The three presidents who followed Richard Nixon - Gerald Ford, Jimmy Carter, and Ronald Reagan - were faced with even more problems. One problem was in foreign policy in the Middle East. That part of the world produced an important part of America's oil supply. Another problem was the higher prices that hurt our economy. The third problem was the wars that developed between America's ally, Israel and Israel's Arab neighbors.

At home, the biggest problem for many Americans was the economy. From the early 1970's through the 1980's our nation was again faced with inflation, recession, and unemployment. These economic problems existed for two reasons. First, Americans were living beyond their means. In other words, they were spending more money than they had. They were heavily in debt. Why? The Vietnam War cost $110 billion. In addition, the United States kept a large military force in case of a communist attack. We were also spending great amounts of money for programs begun under former President Lyndon Johnson. Consequently, our nation could not afford both large social programs at home and large military force - plus the added cost of a war in Asia.

The second reason for the economic problem at home was that America was producing fewer goods than it had before 1968. This was because industry did not invest large amounts of money into new machinery. Our industrial plants, therefore, were getting old and inefficient. And what things America made were too expensive for many to buy. As a result, we began to import cheaper and better-made products. But by the early 1970's the United States was importing more goods than it sold abroad. Because of this importing, we owed foreign nations billions of dollars. Unemployment increased and American businesses lost money.

Each President tried different ways to deal with these problems, but all found solutions difficult. Many blamed Gerald Ford for the condition of the economy. So in the 1976 presidential election, Ford was defeated and Americans turned to someone new to improve their lives.

James "Jimmy" Carter was a graduate of the United States Navel Academy. He had been an engineer on a nuclear submarine. He then ran a family peanut farm in Georgia and served one term as governor of Georgia. His presidential campaign promise to the American people in 1976 was simple. "I will never lie to you," he said. In a close election Carter defeated Ford.

During his four-year term as President, Carter received high praise throughout much of the world for his Panama policy. That policy turned over immediate control of the Panama Canal from the Americans to the Panamanians. He was also praised for his Camp David agreement. It was a peace treaty between long-time enemies Israel and Egypt.

Although he was responsible for these successes, he did have failures. One of them was the hostage crisis in Iran. Fifty-three (53) Americans were held hostage after the American embassy in Tehran was seized in 1979. Iranian revolutionaries were angry that their shah (king) was allowed to enter the United States for cancer treatment. They wanted him returned to Iran to stand trial for crimes against his people after Shah Reza Pahlevi's government was overthrown by followers of a religious leader named Ayatollah Khomeini.

Carter tried to free the hostages through diplomacy (holding friendly meetings). That didn't work. He then ordered a secret military rescue mission. That, too, failed. Several helicopter crashed in a lonely, desert region of Iran. Eight American soldiers were killed. Finally an agreement was reached, but it was after Carter had been defeated in the 1980 presidential elections.

Ronald Reagan was the challenger to Carter in that 1980 election. The early polls showed Carter winning again, but later some of his failures proved to be too much. Carter lost to Reagan after only 51 percent of the American voters went to the polls.

Reagan, born in a small town in Illinois, began his public career as a radio sports announcer. He then became a movie actor in the 1940's and 50's. His election in 1966 as governor of California offered him a chance to explain his major policy. That policy was to reduce the role of federal government in people's lives. California did cut property tax and did limit state spending in 1978. So when election time came in 1980, Reagan, the Republican candidate for president, promised to lower taxes on business and to cut government spending -- but only in social programs like social security and welfare. He still intended to spend a great amount for defense, claiming our position in the world was too weak. But questions arose. How could a nation pay for expensive weapons and have large tax cuts at the same time?

The first thing Reagan did was to convince Congress to cut federal spending in Social Security, Medicare, Unemployment Compensation, and ADC (Aid to Dependent Children). Programs such as food stamps and school lunches for needy students were also cut. But government spending in the area of defense went up. So the government borrowed money. Under Reagan the government went into debt (deficit spending or spending more than it has) of close to $200 billion.

By 1983, the number of businesses declaring bankruptcy was the highest since the Depression of the 1930's. Unemployment was at a 10.8 percent average or about 25 million people. In some industrial cities like Detroit, Michigan, the rate rose to between 12-25 percent unemployed.

One bright hope was that inflation slowed down. Under Carter, inflation was 15 percent; under Reagan in 1983 is was 7 percent. Yet Reagan continued to spend money for defense and this spending will probably continue much the same during the next twenty years.

The United States and Russia will continue to build new weapons. Hopefully they will agree to gradually limit the numbers and types of these weapons because such modern armament make war more dangerous. Survival is a vital concern. America's role in disagreements between other nations can be an important factor in future world peace.

Maintaining world peace is more important, yet more difficult than ever. Will it take a major disaster like a nuclear war to force nations to seek peace? Most people hope that world wide problems like hunger, pollution, and war will cause people to join together to conquer these common enemies.

Our society is still changing rapidly. Advances in health will be so great that by the year 2001 the average American will have a life expectancy of more than 80 years. However, since 1955, half of the world's tropical forests have been cut down. This means an important

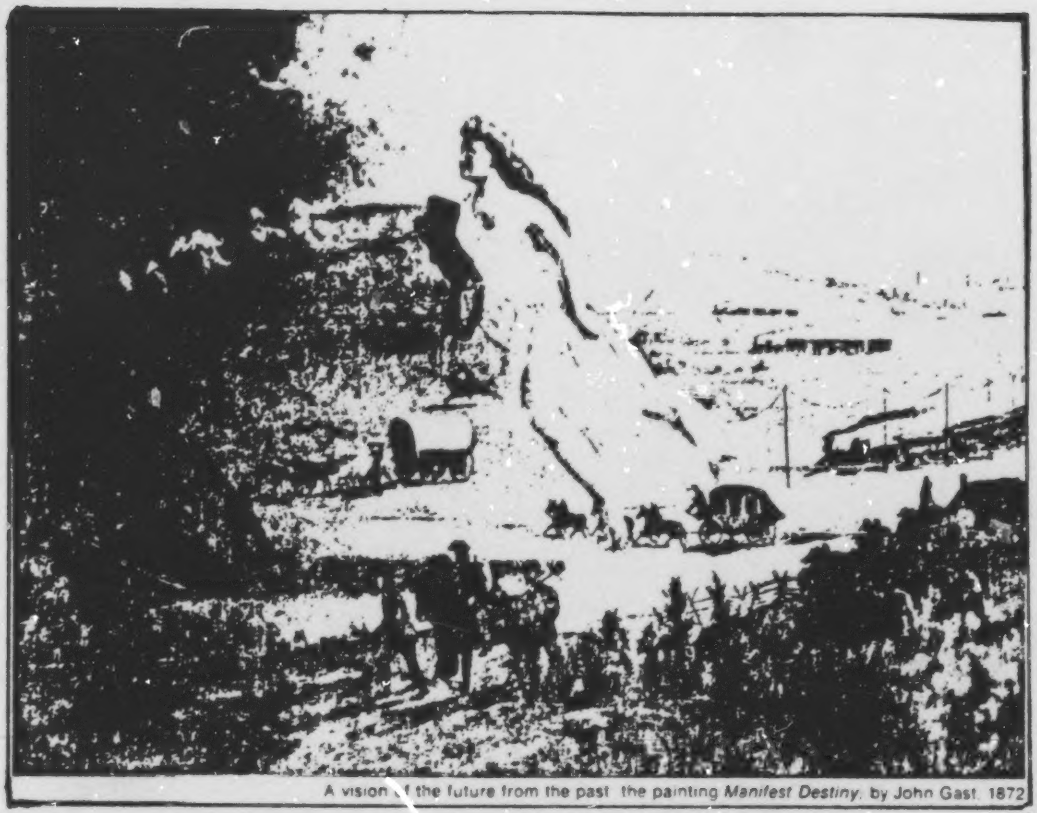

A vision of the future from the past: the painting *Manifest Destiny*, by John Gast, 1872

source of the world's oxygen supply has also disappeared and not been replaced. In the last 200 years, America has lost one third of its fertile topsoil to erosion and other factors. America is losing farmland at the rate of one percent each year to housing projects, highways, shopping centers and the like. But let's be optimistic.

People who do research and try to predict the future have come up with the following predictions:

a. More people will be eating foods created in a laboratory rather than grown naturally (The all-beef hamburger will be almost unheard of because raising meat will be too costly).
b. People will not leave home to work. The entire country will be hooked up to communication satellites and two-way picture telephones. The worker will send what he/she has done by computer-phone into the office.
c. Most homes will contain complex computer systems.
d. Most factory work will be handled by robots.
e. Cars will likely be run by computers. They will be guided by sensors built into the highways. A driver will simply push in the destination and the car will be off.

f. the workweek will be four days long.

g. a permanent space station will be built by 2001; people will then colonize the moon and the planets.

America will have a great role to play in these future events. What this nation does, however, depends on the people in it.

ບົດຮຽນທີ 20. ການປ່ຽນແປງ ແລະ ການທ້າທາຍ. ອາດີດທີ່ຜ່ານມາ ແລະ ໃນອະນາຄົດ 1974---

ການ ອັປະຍົດ ຂອງ ປາດແຊວທີ່ ຕໍ່ເນື່ອງ ກັນກັບ ຕອນ ລາອອກຂອງ ທ່ານ ສະປີໂຣ ແອກນິວ (Spiro Agnew) ຜູ້ລ້ອງລັດຖະບານ ໃນປີ 1973 ເມື່ອ ຈາກ ພວກ ອາເມຣິກາ ພ້ອມ ກັບ ຄວາມໂສກເສົ້າ ຂອງ ຕຳ ແໜ່ງ ຂອງເຮົາ. ຈຳນວນ ຫລາຍ, ຄົນເຮົາ ກໍ ມີ ຄວາມ ໝັ້ນໃຈ ຕົນເອງເປັນ ບາງ ເຫລັກນ້ອຍ ຕໍ່ໃນ ການ ປົກຄອງ ຂອງເຮົາ ແລະ ຄົນຈຳ ພວກນັ້ນ ກໍ ເປັນ ຜູ້ ທີ່ແລ່ນເຕັ້ນ.

ລັດຖະບານ ສາມຄົນ ທີ່ ຕິດຕາມ ລັດຖະບານ (Richard Nixon- Gerald Ford, Jimmy Carter, ແລະ Ronald Reagon- ກໍໄດ້ ປະເຊີນ ກັບ ບັນຫາ ຫລາຍ. ບັນຫາ ອັນນຶ່ງ ກໍ ແມ່ນ ກົດໝາຍ ຂອງ ຈີນ ຕ່າງ ດາວ ຢູ່ໃນ ໃຈ ກາງ ເຂດ ພາກ ຕາເວັນ ອອກ. ພາກ ຈອມ ຂອງໂລກ ແຫ່ງ ນັ້ນ ກໍໄດ້ ຜລິດ ສິ່ງ ທີ່ ສຳຄັນ ໃຫ້ ອາເມຣິກັນ ເປັນ ຕົ້ນ ນ້ຳມັນ.

ບັນຫາ ອັນນຶ່ງ ກໍ ແມ່ນລາຄາ ສິ່ງຂອງ ທີ່ ສູງຂຶ້ນໄປ ແລະ ກໍ ທຳໃຫ້ ການ ເສດຖະກິດ ຂອງ ເຮົາ ມີ ການເຈັບໃຈ ແລະ ເສັຽໄປ. ບັນຫາ ທີ່ສາມ ກໍ ເປັນເລື່ອງ ກ່ຽວກັບ ສົງຄາມໂລກ ທີ່ ເປັນ ເກີດ ມາ ລະຫວ່າງ ອາເມຣິກາ ແລະ ອິສະເອນ ແລະ ອິສະເຣນ ອາຣັບ ຜູ້ ທີ່ເປັນ ປະເທດ ເພື່ອນ ບ້ານ ຫລື ປະເທດ ໃກ້ຄຽງ.

ຢູ່ໃນ ບ້ານ, ບັນຫາ ທີ່ໃຫຍ່ ທີ່ສຸດໃຫ້ ອາເມຣິກັນ ຫລາຍຄົນ ກໍ ແມ່ນ ການ ເສດຖະກິດ ແລະ ເງິນທຸນ. ຈາກ ປີ 1970 ໄປເຖິງ 1980 ຄົນຊາດເຮົາ ກໍໄດ້ ພົບ ບັນຫາ ອັນນຶ່ງຄື ການ ເພີ້ມ ເງິນ ຕາ ຫລື ລາຄາ ສິ່ງຂອງ ກໍ ຂຶ້ນ ສູງ, ແລະ ຄົນ ຫວ່າງ ງານ. ບັນຫາ ຕໍ່ ການ ເສດຖະກິດ ຄັ້ງນີ້ ກໍໄດ້ ແຍກ ອອກຈາກ ສອງທາງ. ບັນຫາ ອັນນຶ່ງກໍ ແມ່ນ ອາເມຣິກາ ກໍ ຢູ່ໃຕ້ ການ ໃຊ້ຈ່າຍ ຫລາຍ ຕໍ່ ສິ່ງຂອງ ແລະ ອັນ ຢູ່ ກິນ. ອັນນີ້ ກໍ ມີ ຄວາມ ໝາຍ ວ່າ ປະຊາຊົນ ກໍ ໃຊ້ ຈ່າຍ ເງິນ ຫລາຍ ກວ່າ ທີ່ເຂົາ ມີ. ຈຳນວນ ຫລາຍເຮົາ ມີ ຄວາມ ສົງສັຍ ຕັ້ງທີ່ຢູ່ ແລ້ວ. ເພາະ ຫວັງ? ສົງຄາມໂລກ ຢູ່ ວຽດນາມ ກໍໄດ້ ໃຊ້ ຫລາຍ ຈ່າຍ ປະມານ $110 ຫລ້ານ. ຄວາມ ເພີ້ມ ເຕີມ, ທາງ ສະຫາລັດ ອາເມຣິກາ ກໍ ຮັກສາ ກອງທັບ ເຄື່ອງ ບິນ ອ່າຍ ພົນ ຫລື ເຄື່ອງບິນ ຫລາຍ ປ້ອງກັນ ເພື່ອການ ເຂົ້າໄຈ ທີ່ ຂອງ ພວກ ຄອມມຸຍນິສ. ພວກເຮົາ ອີກຄັ້ງ ນຶ່ງ ກໍໄດ້ໃຊ້ ຈຳນວນ ເງິນສຳລັບ ລາຍການ ຢູ່ໃຕ້ ການປົກຄອງ ຂອງລັດຖະບານ Lyndon Johnson. ເພາະ ສະນັ້ນ ປະເທດຊາດ ຂອງເຮົາ ບໍ່ສາມາດ ຈະ ເບີ ລອງ ໜັກ ຫຼື ລາຍການ ປະຊາຊົນ ຢູ່ໃນ ບ້ານ ແລະ ທັງ ຄັ້ງ ນັກຮົບ ຮ່ວມ ກັບ ການປະເມີນ ການເສັຽ ທ່າຍ ຂອງສົງຄາມ ຢູ່ໃນ ຈາວເອຊຽ.

ບັນຫາ ທີ່ສອງ ຄື ບັນຫາ ກັບ ການ ເສັຖກິດ ຢູ່ໃນ ເຮືອນ ອັນ ນີ້ ກໍ່ ເພາະ ພວກ ຊາວ ອາເມຣິກາ ກໍໄດ້ ເສັຍ ເງິນ ຂອງ ຕົນ ໄດ້ ນັບບໍ່ຖ້ວນ ທີ່ ເຂົາ ເສັຍ ໃນ ປີ 1968. ອັນນີ້ ກໍ່ເພາະວ່າ ທາງ ອຸດສາຫະກັມ ບໍ່ໄດ້ ເອົາ ເງິນ ມາ ລົງທຶນ ພຽງພໍ ຢູ່ໃນ ໂຮງ ຈັກໂຮງ ງານ. ການ ປຸກ ຝັງ ແລະ ການ ອຸດສາຫະກັມ ຢູ່ໃນ ເພາະປຸກ ໃນ ກໍ່ມັນ ເສັນ ກໍ ກາຍ ເປັນ ເກົ່າ ແກ່ ແລະ ເສັນ ກໍ ບໍ່ ສາມາດ ຈະ ໃຊ້ ການໄດ້. ແລະ ສິ່ງຂອງ ທີ່ພວກ ອາເມຣິກັນ ເຮັດ ແລະ ປະດິດ ອອກ ມາ ກໍ ມີ ລາຄາ ແພງ ຫລາຍ ໃຫ້ ປະຊາຊົນ ທີ່ຈະ ຊື້. ເພື່ອ ປະໂຍດ ຂອງ ເສັນ ກໍ ດີ, ພວກເຂົາ ເລີ່ມ ຕົ້ນ ເຮັດ ສິ່ງຂອງ ສຳຄັນ ແລະ ຣາຄາ ຖືກ ກວ່າ ແລະ ກໍ ດີ ເລີດ. ແຕ່ວ່າ ມາໃນ ປີ 1970's ໃນ ສະຫາຣັຖ ອາເມຣິກາ ກໍ ມີ ຄວາມ ສຳຄັນ ຫລາຍ ຄົນ ທີ່ ເຂົາ ຂາຍ ອອກ ໄປ. ເພາະ ຄວາມ ສຳຄັນ ອັນນີ້, ພວກ ເຂົາ ໄດ້ ຍົກ ໃຫ້ ພວກ ຊາດ ຕ່າງ ດາວ ໄປ ເປັນ ຫລາຍໆ ຄົນ. ຄົນ ຫວ່າງງານ ກໍ ເພີ້ມ ຂຶ້ນ ຢູ່ ເຫລືອຍໆ ແລະ ທາງ ລັດ ການ ງານ ກໍ ເສັຽ ເງິນ ຫລາຍ.

ທາງ ແລະ ຣັຖບານ ກໍ ທົດລອງ ຫລາຍ ວິທີ ທາງ ທີ່ ຈະ ແກ້ ບັນຫາ ອັນນີ້, ແຕ່ວ່າ ຣັຖບານ ຫາກໍ ພົບ ແຕ່ ບັນຫາ ຫຍຸ້ງ ຍາກ ຫລາຍ. ຄອງ ປະຊຸມ ຫລາຍ ຄົນ ກໍ ກ່າວໂທດໃຫ້ ຣັຖບານ Gerald Ford ຍ້ອນ ການ ເສັຖກິດ ບໍ່ດີ. ເພາະ ສະນັ້ນ ໃນ ປີ 1976 ພວກ ຄະນະ ລຸ້ນ ຣັຖບານ ທີ່ ຖືກ ຄັດ ເລືອກ, Ford ກໍ ເປັນ ຜູ້ ໃຊ້ ຍຸ:ນູ: ແລະ ຊາວ ອາເມຣິກາ ກໍ ຫັນ ໄປ ຫາ ບາງ ຄົນ ຜູ້ ທີ່ ສາມາດ ພໍ ສຸດ ໃຈ ອີກ ການ ເປັນຢູ່ ຂອງ ເຂົາ.

ທ່ານ James ຫລື Jimmy Carter ກໍໄດ້ ຈົບ ຮຽນ ຄືກັນ ຊູ ສາຍບີ້ ອຳນັກສຶກສາ ຄືກ ສະຫາຣັຖອາເມຣິກາ. ລາວໄດ້ ຢູ່ ໃນ ກອງ ຈັກ ບຸນ ປຣາມະນູ ຢູ່ໃນ ຄະນະ ກຳປັ່ນຮົບ. ແລະ ລາວ ກໍໄດ້ ອື່ນ ເຕັມ ໃນ ຄອບຄົວ ແລະ ສວນ ມາກ ຖົ່ວ ຢູ່ ຣັຊ Georgia ແລະ ກໍ ມາ ຖືກ ແຕ່ງ ຕັ້ງ ໃຫ້ ເປັນ ຜູ້ ປົກຄອງ ເມືອງ ຄັ້ງ ນຶ່ງຢູ່ ຣັຊ Georgia. ໃນ ຕຳແໜ່ງ ທີ່ ລາວໄດ້ ເປັນ ຣັຖບານ ໄດ້ ລັບ ມາ ໃຫ້ ປະຊາຊົນ ອາເມຣິກາ ກໍໄດ້ ພົບ ປະໂຍດ, ກໍ ມີ ຄວາມ ສຳຄັນ ຫລາຍ.

ລາວ ເວົ້າ ວ່າ ລາວ ຈະ ບໍ່ ຕົວະ ແລະ ຈະ ບໍ່ ລັ່ງ ປະຊາຊົນ ແລະ ພວກ ພີ່ ນ້ອງ. ໃນ ຕອນ ລາວໄດ້ ຖືກ ຄັດ ເລືອກ, ລາວ ກໍໄດ້ ຊັບຊະນະ ຣັຖບານ (Ford)

ໃນ ຣະຫວ່າງ ຕຳແໜ່ງ ທີ່ ລາວ ເປັນ ຣັຖບານ, ທ່ານ Carter ໄດ້ ຮັບ ຄຳ ຍອມ ຮັບ ທົ່ວ ທັງ ຊາວ ໂລກ ເພື່ອ ນະໂຍບາຍ ແນວ ທາງ ຂອງ ລາວ. ນະໂຍບາຍ ອັນນີ້ ກໍໄດ້ ຫັນ ຂຶ້ນ ເຫັນ ຢ່າງ ວ່ອງໄວ ປົກ ຄອງ ຂອງ ແນວກສານ ຄວອງ ຄືກ ຊາວ ອາເມຣິກັນ ໄປ ຫາ ຊາຍ ແດນ ຕົກ ຕໍ່ ກັນ ກັບ (panama). ອີກ ຢ່າງ ນຶ່ງ ລາວ ກໍໄດ້ ອະທິ ຖານ ເພື່ອ ສັນຕິພາບ ທີ່ຍືນ ຍົງ ແລະ ທິດ ທາງ ຂອງ ລາວ. ອັນນີ້ ກໍ ມີ ຄວາມ ໝາຍ ວ່າ ລົງ ທີ່ ສັນຍາ ຕໍ່ ຄວາມ ສງົບ ລະຫວ່າງ ຊົນ ຊາດ ອັນ ຍິ່ງ ໃຫຍ່ ຂອງ ພວກ ສັດຕູ ໃນ ພວກ ອິສຣະເອນ ແລະ ພວກ ອີຢິບ.

ຢ່າງ ນັ້ນ ແລ້ວ, ລາວ ກໍໄດ້ ເປັນ ຜູ້ ທີ່ ຮັບ ເອົາ ຊອບ ເພື່ອ ຄວາມ

Microfilmed From Best Available Copy

ສຳເລັດ ເພິ່ນ ອັນນີ້, ລາວ ກໍ ມີຄວາມ ເສັຽ ຫົວ ເໝືອນ ກັບ ຄັ້ງນີ້. ໃນ ຈຳນວນ ນີ້ ມີຄົນ ຜູ້ນຶ່ງ ເປັນ ຜູ້ ທີ່ ຖືກ ຍຶດ ເອົາ ມາ ເປັນ ຜູ້ ລັບປະກັນ ວິກິດ ການ ຢູ່ ປະເທດ ອີຣານ. ທາລົບການ ຄົນ(53) ຂອງ ຊາວ ອາເມຣິກັນ ໄດ້ ຖືກ ຈັບ ເປັນ ຕົວ ປະກັນ ຫລັງຈາກ ອາເມຣິກັນ ທູດ ຢູ່ ປະເທດ(Tehran) ຈັບ ໝັ້ນ ໃນ ປີ 1979. ເພາະ ເມືອງ ຂອງພວກ ອີຣານ ຜູ້ ທີ່ ກໍ ການ ກະບົດ ໄດ້ ມີ ຄວາມ ຂຸດ ແຄ້ນ ໃຫ້ ເຈົ້າ ຊີວິດ ຂອງເຂົາ ທີ່ ປ່ອຍໃຫ້ ໄປ ເຂົ້າ ໃນ ສະຫາຣັດ ອາເມຣິກາ ເພື່ອ ການ ປົວ ຕົວ ພະຍາດ ມະເຮັງ. ເຂົາ ປາກໃຫ້ ລາວ ກັບ ຄືນ ໄປ ອີຣານ ເພື່ອ ໄປ ພົ້ນ ຢູ່ ໃນ ຄ່າຍ ພຸກຄໍ ເພື່ອ ເປັນ ນັກໂທດ ຕໍ່ຕ້ານ ປະຊາຊົນ ຂອງເຂົາ ຫລັງຈາກ ຕຳແໜ່ງ ຂອງ ທ່ານ Shah Reza pahlevis ໄດ້ ປົດ ອອກ ຈາກ ຕຳແໜ່ງ ການ ປົກຄອງ ຍ້ອນ ພວກ ພຣະ ສາສນາ ອາຈານ ນາມຊື່ ວ່າ Ayatollah Khomeini.

ທ່ານ Carter ກໍ ລອງ ຈະ ປ່ອຍ ຕົວ ເຂົາ ໄປ ທາງ ລົງ ປະຊຸມ ດີ ການ ຈັດ ຄອງ ປະຊຸມ ແບບ ເພື່ອນ ບ້ານ. ແຕ່ ພັນກໍ ບໍ່ ສຳເລັດ ເພິ່ນ. ມາ ບັດ ນີ້ ລາວກໍ ໄດ້ ສັ່ງ ໃຫ້ ມີ ພວກ ທະຫານ ຄວາມ ລັບ ມາ ຊ່ວຍ ຊີວິດ ແລະ ເພັ່ນ ພາຣະ ມາ ທີ່, ທີ່ ຈະ ຊ່ວຍ ຊີວິດ ຄົນ ໄວ້. ອັນ ນັ້ນ ກໍ ພວກ ກາຍ ຫລາຍ ເຄີບ. ເຄື່ອງ ບິນ ເຮລີຄອບເຕີ ກໍ ຢູ່ ໃນ ດ່ານ ດອນ ຂອງ ພວກ ອີຣານ ຫລາຍ ຄັນ. ທະຫານ ຂອງ ພວກ ອາເມຣິກັນ ແປດ ຄົນ (8) ກໍ ໄດ້ ຖືກ ຂ້າ. ເພິ່ນສຸດ ທ້າຍ ຄ່າຍ ຕົກ ລົງ ແລະ ການ ຍອມ ແພ້ ກໍ ມາ ເຖິງ. ແຕ່ ວ່າ ພັນ ກໍ ແມ່ນ ເວລາ ທ່ານ Carter ໄດ້ ຊັຍຊະນະ ຄະແນນ ໃນ ການ ເລືອກ ຕັ້ງ ເປັນ ຣັຖບານ ແລ້ວ.

ຣັຖບານ Ronald Reagan ກໍ ເປັນ ຜູ້ ທ້າທາຍ ຕໍ່ ຣັຖບານ Carter ໃນ ຕອນ ທີ່ ເຂົາ ເລືອກ ຕັ້ງ ໃນລະດູ 1980. ໃນ ບໍ່ ລາ ການ ອອກ ສຽງ ເລືອກຕັ້ງ ກໍ ເຫັນ ວ່າ ທ່ານ Carter ກໍ ເປັນ ຜູ້ ໃຍ ໃຊ້ ອີກ ຄັ້ງ ນຶ່ງ. ແຕ່ ໃນ ທັນໃດ ນັ້ນ ຄວາມ ເສັຽ ຫາຍ ຂອງ ລາວ ກໍ ເລີ່ມ ພົ້ນ ອອກ ມາ ຫລາຍ ກວ່າ. ທ່ານ Carter ໄດ້ເສັຽ ຄະແນນ ໃຫ້ ທ່ານ Reagan ຫລັງຈາກ ໃນ ທີ່ ນັ້ນ ມີ ພຽງ ແຕ່ 51%ເປີເຊັນ ຂອງ ຄະແນນໃນ ການ ປອນ ບັດ ເຂົາ ໄປ ຢູ່ ໃນ ການ ສຽງ ຄະແນນ ເລືອກ ຕັ້ງ.

ທ່ານ Reagan, ລາວ ໄດ້ ເກີດ ຢູ່ ເມືອງ ນ້ອຍໆ ຢູ່ ຣັຖ Illinios, ແລ້ວ ເລີ່ມ ທຳ ອາຊີບ ແບບ ເປັນ ນັກ ທະແຫລງ ຂ່າວ ກິລາ ປີ ທີ່ ອະທານີ້ ກິລາ. ແລ້ວ ຕໍ່ ມາ ລາວ ກໍ ເປັນ ດາຣາ ສແດງ ໜັງ ໃນ ປີ 1940's ແລະ ປີ 1950's. ການ ຊະນະ ເລືອກ ຂອງ ລາວ ໃນ ປີ 1966 ແບບ ເປັນ ຜູ້ ປົກຄອງ ຣັຖ California ກໍ ເປັນໂຄສາວ ແລະ ເວລາ ຂອງ ລາວ ທີ່ ຈະ ອະທິບາຍ ຫົວ ຄິດ ແລະ ນະໂຍບາຍ ຂອງ ລາວ ໃຫ້ ພວກ ຄະນະ ອະນາພູ ແທ່ນ ຫຼັງຫລາຍ ຟັງ.

Microfilmed From Best Available Copy

ຄິດ ໝາຍ ຫລື ນະໂຍບາຍ ອັນນັ້ນ ກໍ ແມ່ນ ຈະ ທອນລົງ ບົດບາດ ຂອງ ພວກ ຂະທາພັນ ການ ປົກຄອງ ຢູ່ໃນ ຊີວິດ ຂອງ ພົລະເມືອງ. ຢູ່ ຣັຖ California ກໍ ໄດ້ ຕັດ ລົງ ການ ເງິນ ພາສີອາກອນ ທີ່ ຊື້ງຄອງ ຕ່າງໆ ແລະ ກໍໄດ້ຈຳກັດ ທີ່ ການ ໃຊ້ຈ່າຍ ຢູ່ໃນ ແຂວງ ໃນ ປີ 1978. ເພາະ ສະນັ້ນ, ໃນ ເມື່ອ ເວລາ ທີ່ ຈັດ ເລືອກ ມາ ເຖິງ ໃນ ປີ 1980, ທ່ານ Reagan, ຜູ້ມີຫົວເຊື່ອຖື ສາທາຣະນະຣັດ ສະໝັກ ເປັນ ຣັຖບານ, ອັນ ນາ ວ່າ ຈະໃຫ້ ເສັຽ ພາສີ ອາກອນ ນ້ອຍ ຫລົງ ຢູ່ໃນ ກົດໝາຍ ແລະ ຈະ ຕັດ ອອກໃນ ການ ໃຊ້ຈ່າຍ ຂອງ ພວກ ຜູ້ປົກຄອງ. ແຕ່ວ່າ ພວກ ແກ່ ຢູ່ໃນ ການ ລົງ ເຄາະ ແລະ ທາງ ເບັ່ງ ບໍ ນາມ ເງິນ ເກົ້າ ເທົ່ານັ້ນ. ລາວ ຫຍັງ ອ່າງ ຕົວ ວ່າ ຈະ ເອົາ ເງິນ ທີ່ ພວກ ນັ້ນ ໃຊ້ໄປ/ທາງ ການ ປ້ອງກັນ ແລະ ການ ຮັກສາ ບ້ານ ເມືອງ ຂອງ ເຮົາ ຫລັງ ອ່ອນ ແອ່ ຫລາຍ. ແຕ່ວ່າ ພວກ ຂະພາ ຫລາຍ ຄົນ ກໍ ມີ ຄຳ ຖາມ ຫລາຍ ຂໍ້. ຈະ ໃຫ້ ປະຊາຊົນ ມີຄວາມ ລຳບາກ ຈ່າຍ ຣາຄາ ແພງໆ ແລະ ອຸປະກອນ ເຄື່ອງໆ ບ່ອງ ນີ້ ໄດ້ ຢ່າງໃດ ແລະ ກໍ ມີການ ຕັດ ພາສີ ອາກອນ ຢູ່ ນຳ ກັນ ແລະ ເວລາ ດຽວ ອັນ ?

ຂໍ້ ທຳອິດ ທີ່ ທ່ານ Reagan ໄດ້ ເຮັດ ກໍ ສັ່ງໃຫ້ ພວກ ຂະພາ ລຸດ ຕັດ ເງິນ ພວກເສັຽ ອົງຄະ, ເງິນ ພວກ ຫວ່າງ ງານ, ເງິນ ຊ່ວຍ ຄົນ ໂຮງ ໝໍ, ເງິນ ລ້ຽງ ທາງ ປະຊາ ລົງ ຄາ. ລາຍ ການ ເງິນ ຊື້ ອາຫານ ເງິນ ລຽງ ເຈົ້າ ຊ່ວຍ ຂອງ ນັກ ຮຽນ ກໍ ຖືກ ຕັດ ຫລົງ. ແຕ່ວ່າ ລາຍ ການ ໃຊ້ ຈ່າຍ ໄປ ທາງ ພວກ ອະທາພັນ ທີ່ ການ ປ້ອງກັນ ກໍ ຂຶ້ນ ສູງ.

ດັ່ງນັ້ນ ພວກ ປົກຄອງເມືອງ ກໍ່ໄດ້ ຍືມ ເງິນ. ເພາະ ສະນັ້ນ ຢູ່ໃນ ໃຕ້ ອຳນາດ ຂອງ ການ ປົກຄອງ ຂອງ ທ່ານ Reagan, ການ ປົກຄອງ ກໍ ຢູ່ໃນ ຄວາມ ຫຍຸ້ງຍາກ ແລະ ຄັດຂັດ. ອັນ ນີ້ ມີຄວາມ ໝາຍ ວ່າ (ລາຍ ຈ່າຍ ຟຸມເຟືອຍ ແລະ ຄ່າຍ ເຫລືອ ກອບ ທີ່ ເຮົາ ມີ ແລະ ເຫລືອ ຣາຄາໆ) ນັ້ນ ເກືອບ ຈະ ເຖິງ $200 ລ້ານ ດອນ.

ມາ ເຖິງ ປີ 1983, ນາ ລະເບີ ຂອງ ພວກ ກຳມະກອນ ງານ ແລະ ຕາ ດິບ ກໍ ກຳລັງ ປະກາດ ອອກ ມາ ວ່າ ທາງ ທະນະຄານ ກໍ ຕົກ ຫຸ່ນ ຫລາຍ ແລະ ນັ້ນ ກໍ ເປັນ ອັນດັບ ສູງ ເລີ່ມ ຕັ້ງແຕ່ ເຮົາ ປະເຊີນ ກັບ ຄວາມ ອຶດ ຢາກ ໃນ ປີ 19[illegible]0's.

ພວກ ຫວ່າງ ງານ ກໍ ມີ ປະເບີ ປະມານ 10.8 ເປີເຊັນ ແລະ ຄວາມ ສູງ ຂອງ ນັ້ນ ກໍ ມີ ປະມານ 25 ລ້ານ ຄົນ. ການ ອຸສາຫະກັມ ບາງ ບອນ ກໍ ມີ ລາ ຄົບ ຄົນ ຫາງ ງານ ຂຶ້ນ ຕັ້ງ 12-25 ເປີເຊັນ, ເມືອງ ທີ່ກໍ ຄື ເມືອງ Detroit, Michigan.

ຄວາມ ຫລັງ ອັນ ຍິ່ງໃຫຍ່ ຂອງ ເຮົາ ກໍ ຄື ການ ເພີ້ມ ເງິນ ຕຣາ ກໍໄດ້ ພອນຫລົງ. ເວລາ ທ່ານ Carter ເປັນ ຜູ້ ປົກຄອງ ປະເທດ ການເພີ້ມ ເງິນ ຕຣາ ກໍ ມີ ຣະຫວ່າງ 15 ເປີເຊັນ. ແລະ ຢູ່ ໃນ ການ ປົກຄອງ ຂອງ ທ່ານ Reagan ການ ເພີ້ມ ເງິນ ຕຣາ ກໍ ມີ ໃນ ຣະຫວ່າງ 7 ເປີເຊັນ.

ແຕ່ວ່າ ແລ້ວ ຣັຖບານ Reagan ກໍ ຈະ ເລັ່ງ ໃຊ້ ເງິນ ໄປ ທາງ ເຄື່ອງ ອາວຸດ ປ້ອງກັນ ປະເທດ, ແລະ ການ ໃຊ້ ຈ່າຍ ເງິນ ອັນ ນີ້ ກໍ ອາດ ຈະ ໃຊ້ຈ່າຍ ຕໍ່ໆໄປ ໃນ ອະນາຄົດ ໃນ 20 ກວ່າ ປີ ທາງໜ້າ.

ທາງ ວະທາຣະກີ ສາເຍນຣິກາ ແລະ ທາງ ເທັກໂນໂລຍີ ກໍ່ ເລີ່ມຕົ້ນ ປະກົດ ອະວຸດ ໃໝ່. ຄິດວ່າ ເຮົາ ທັງຫລາຍ ຈະ ມີຄວາມ ບັນດີ ແລະ ບົນບ້ອນ ເພາະ ກັດ ສາວຸດ ຂອງ ເຮົາ ຫລັງ ທີ່ລະ ເລັດ ລະ ນ້ອຍ, ເພາະ: ວ່າ ການ ປະດິດ ທາ ວຸດ ອອກ ມາ ກໍ່ ເສີກ ສິ່ງ ຄຣາຍ ອັນ ນີ້ ທຳໃຫ້ ສິ່ງ ອັນຕະລາຍ ໃນ ໂລກນີ້ ມີ ອັນຕະລາຍ ຫລາຍ. ການ ເພີ່ມ ພູ່ ອັນ ນີ້ ກໍ່ ມີຄວາມ ບັນ ຫ່ວງ ສັບ ບັງໃຫຍ່ ຕໍ່ ຊີວິດ. ຣະບົບ ຂອງ ພວກ ອາເມຣິກາ ນີ້ ຢູ່ ໃນ ການ ບໍ່ ຍົນ ຍ້ອນ ແລະ ບໍ່ ເຕັມໃຈ ຕໍ່ ຊົນຊາດ ອື່ນໆ ທີ່ ອາສາ ຢູ່ ໃນ ຄວາມ ສຳຄັນ ແລະ ພົນ ປະໂຍດ ສ່ວນຕົວ ຕໍ່ ອະນາຄົດ ແລະ ຄວາມ ສະ:ງົບ ຂອງໂລກ.

ການ ຮັກສາໂລກ ໃຫ້ ຢູ່ໃນ ຄວາມສງົບ ອັນ ນີ້ ກໍ່ ມີ ຄວາມສຳຄັນ ຫລາຍ, ແລະ ມັນ ກໍ່ ຍາກ ທີ່ ສຸດ ຍາກ ຕອນ ທີ່ ຫລັງ. ມັນ ຈະ ໄດ້ ໃຊ້ ຄວາມ ວິບັດ ອັນໃຫຍ່ ກັບ ບ່ອນ ປະຊາ ມະນຸ ທີ່ ຈະ ບັງ ຄັບ ໃຫ້ ຊົນ ຊາດ ທີ່ ຈະ ຊອກ ຫາ ຄວາມ ສງົບ ຂອງ ເຮົາ ບໍ່? ປະ ຊາ ຊົນ ລວມ ມາກ ຫລັງ ວ່າ ບັນ ຫາ ໃຫຍ່ ຂອງໂລກ ນີ້ ມັນເໝືອນ ກັບ ການ ອົດ ຢາກ ແລະ ດິນ ອິດ ປາກ ດິນ ຫິວ, ການ ທຳ ໃຫ້ ມີ ສິ່ງ ລົກ ປົກ. ແລະ ສິ່ງ ຄຣາຍ ອັນ ນີ້ ກໍ່ ຈະ ທຳ ໃຫ້ ປະ ຊາ ຊົນ ສ່ວນ ຢູ່ ນໍາ ກັບ ທີ່ ຈະ ທາ ລົວ ແລະ ໂຈມ ຕີ ພວກ ອັດ ຕູ ຈໍາ ພວກ ນີ້.

ສັງຄົມ ຂອງ ພວກ ເຮົາ ກໍ່ ຫລັງ ນີ້ ການ ປ່ຽນ ແປງ ຢູ່ ສະເໝີ. ເວົ້າ ລວງ ໜ້າ, ທາງ ດ້ານ ສຸຂພາບ ກໍ່ ຈະ ດີ ມາ ກອນ ປີ ພ.ສ. 2001 ອາເມຣິກັນ ລວມ ຫລາຍ ກໍ່ ຈະ ມີ ຊີວິດ ຍືດ ຍາວ ແລະ ຢູ່ ໄດ້ ເຖິງ 80 ປີ. ຢ່າງໃດ ກໍ່ ດີ, ຕັ້ງ ແຕ່ ປີ 1955, ເຄື່ອງ ອຸປະ ຂອງ ພູມິສາດ ແລະ ຄວາມ ຮ້ອນ ກໍ່ ໄດ້ ກີດ ຕໍ່ ຫລາຍ. ອັນ ນີ້ ມີ ຄວາມ ໝາຍ ວ່າ, ບໍ ລາ ກາລ ຈິດ ຈຸ້ນ ຕ່າງໆ ຢູ່ ໃນ ໂລກ ນີ້

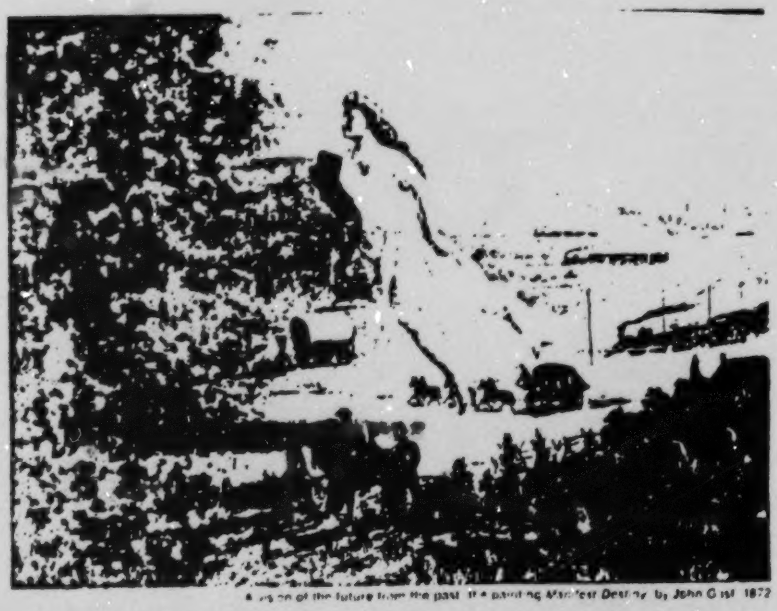

A vision of the future from the past. The painting *Manifest Destiny* by John Gast 1872

Microfilmed From Best Available Copy

ກໍ່ໄດ້ ຫາຍໄປ ໝົດແລ້ວ ກໍ ຫຍັງ ບໍ່ໄດ້ ແປງ ແທນ ໃໝ່. ໃນ 20 ປີທີ່ຜ່ານມາ, ອາເມຣິກັນ ກໍໄດ້ ເສັຍ ສິ່ງ ຄວນ ລາຍ ຂອງ ຄວາມ ດີ ທີ່ລົ້ນບຸນ ໃຫ້ ການ ກຣ່ອນ, ແລະ ສິ່ງ ຂອງ ອັນ ອື່ນ ອີກ.

ພວກ ອາເມຣິກາ ກໍໄດ້ ເສັຽ ໄວ້ ມາ ຢູ່ ໃນ ລາຄາ ຂອງ ສິ່ງ ອຍ່ ເຊັ່ນ ທຸກ ປີ ໃຫ້ ໃນ ການ ຕັ້ງ ເຮືອນ, ຂຍາຍ ທາງ ຫລວງ ເຣັດ ຄວາມ ຂາຍ ເຄື່ອງ ແລະ ການ ສົມທົບ ຂອງ ເຂົາ.

ແຕ່ວ່າ ໃຫ້ ມັນ ຫລວງ ເຫືນ ແຕ່ ສິ່ງ ທີ່ດີ ກໍ ພໍ.

ພວກ ຄົນ ທີ່ ລະ ແວງ ຊອກ ຫາ ແລະ ລອງ ຈະ ທຳ ນາຍ ການ ເປັນ ຢູ່ ໃນ ອະນາຄົດ ກໍ ໄດ້ ມາ ພ້ອມ ກັບ ຄວາມ ທຳ ນາຍ ດັ່ງ ຕໍ່ໄປ ນີ້

ກ. ຄົນ ທັງ ຫລາຍ ກໍ ຈະ ໄດ້ ກິນ ອາຫານ ທີ່ໄດ້ ປະດິດ ອອກ ມາ ຢູ່ ຫ້ອງ ປັຕບັດ ການ ຢູ່ ຫ້ອງ ວິທຍາສາດ ດີ ກວ່າທີ່ ຈະ ປູກ ຝັງ ຢູ່ ຕາມ ພື້ນດິນ (ຄື ແປງ ທັງ ໝົດ ກໍ ເກືອບ ຈະ ບໍ່ ຍາມ ເພາະ ວ່າ ໃນ ຕາມ ແຮງ ງານ ອັນ ລົດ ອັນນີ້ ມີ ມີ ລາຄາ ແພງ ຫລາຍ.

ຂ. ປະຊາຊົນ ຈະ ບໍ່ ໄດ້ ປະ ເຮືອນ ແລະ ອອກໄປ ທຳ ງານ. ປະເທດ ຊາດ ໃກ້ ອ້ອມ ແອ້ມ ກໍ ຈະ ຄູ ຄົງ ແລະ ຕິດ ຕໍ່ ທາງ ການ ປາກເວົ້າ ແບບໂທຣະເລກ ແລະ ມາໃນ ຂອງ ທາງ ຮູບ ແລະ ໂທຣະສັບ. ພວກ ຄົນ ງານ ກໍ ຈະ ສົ່ງ ໄປ ວ່າ ລາວໄດ້ ເຮັດ ຫຍັງ ແດ່ ມາ ທາງ Computer-phone ມາ ໃສ່ ຫ້ອງ ການ. ສ່ວນ ຫລາຍ

ຄ. ຢູ່ ຮູ້ ກໍ ຈະ ໃຊ້ ພາສາ Computer.

ງ. ໂຮງງານ ສ່ວນ ຫລາຍ ກໍ ຈະ ຄັບ ດ້ວຍ ເຄື່ອງ ຈັກ.

ຈ. ຣົດ ຍົນ ກໍ ຈະ ແລ່ນ ດ້ວຍ Computer. ເຂົາ ຈະ ແນ່ ນຳ ດ້ວຍ ພະລັງ ຈັບ ຢູ່ ຕາມ ທາງ ຫລວງ, ທາງ ຮາຍ 10 (Highways. ໂຮງແຟ ພຽງແຕ່ ຈະ ຕ້ອງ ຫລື ຕີ ກົງ ນຳ ເປີ ແລະ ຕິງ ເລກ ຊຸ ໝາຍ ປາຍ ທາງ ແລ້ວ ຣົດ ກັບ ມັນ ກໍ ຈະ ນຳ ພາໄປ

ສ. ມື້ ທີ່ ທຳ ງານ ກໍ ຈະ ມີ ພຽງ ແຕ່ ສີ່ ມື້ ຕໍ່ ອາທິດ.

ຊ. ຄຸຊ ບັນຊາ ເຄື່ອງ ບິນ ຈິ່ມ ໄປເຖິງອາກາດ ກໍ ຈະ ລັງ 2001; ແລະ ປະຊາຊົນ ກໍ ຈະ ເລີ່ມ ຕັ້ງ ອານາ ນິຄົມ ໄປ ທາງ ເດືອນ.

ອາເມຣິກາ ກໍ ຈະ ມີ ກົດ ໝາຍ ໃວ້ ທີ່ ຈະ ຫລີ້ນ ໂຫດ ການ ອະນາຄົດ ອັນ ນີ້. ອື່ນ ໃດ ກໍ ຕາມ ທີ່ ຈົນ ຊາດ ຈະ ພວກ ນີ້

ໄດ້ ເຮັດ, ຢ່າງໃດ ກໍດີ, ມັນ ກໍ ຂຶ້ນ ກັບ ປະຊາຊົນ ເອງ. ແລະ ມັນ ກໍ ອີງ ຕາມ ຄວາມ ຕັດສິນ ກຳນົດ ຂອງ ປະຊາຊົນ ຢູ່ ນຳ ນັ້ນ ອີກ ດ້ວຍ.

Part III

Glossary

Vocabulary for American History

-A-

ຍົກເລີກ

abolish do away with completely
ເຮັດໃຫ້ ກວ່ນ ຄອຍ ສຳເຣັດຜົນ.

abolition the ending of something; often of slavery
ການ ສຸດ ທ້າຍ ສິ່ງ ຂອງ ທ່ຽງໄ
ການຍົກເລີກ· ຫລື ວື ສຸດທ້າຍ ຂອງ ພວກ ຂ້ອຍຂ້າ.

abolitionist person who favored the ending of slavery in the United States
ຄວາມຍົກເລີກ ຄົນ ຜູ້ທີ່ມີກະ ເຈົ້າ ໃຫ້ປ່ອຍ ພວກ
ຂ້ອຍຂ້າ ຢູ່ ໃນ ເມືອງ ອາເມຣິກາ.

abuse harsh or unfair treatment
ການເຄັ່ງຄຶດ: ຄວາມຮຸນແຮງ ແລະ ບໍ່ ຍຸດ ໃນ ການ ເບິ່ງ ແຍງ.

access way or means of approach; opportunity to use
ສິດທິເຂົ້າ: ທາງ ຫລື ເຄື່ອງນຳທາງ, ເປັນ ໂອ ກາດ ເວລາ ທີ່ຈະໃຊ້

acute demanding immediate attention
ແຫລມ: ການ ຮ້ອງ ຂໍ ໃຫ້ ເອົາໃຈໃສ່ທັນໃດ.

adapt to adjust to a new situation
ດັດແປງ: ການ ແກ້ໄຂ ຕໍ່ ສະຖານະການໃໝ່.

adjourn to end a session or meeting for a time
ອະລຸບາວ: ພາກ ປະຊຸມ ສຳເລັດ ຫລື ລໍ ເຮັດ ກອງ ປະຊຸມ ຄັ້ງ ເວລາ.

administration the management of a business or government; the group of people in charge
ການ ປົກຄອງ: ຫົວໜ້າ ຂອງ ກິດການງານ
ຫລື ຜູ້ປົກຄອງ ຫລື ຈຳນວນ ຄົນ
ຜູ້ ທີ່ ເປັນ ເຈົ້າ ຂອງ

advanced more developed than others
ກ້າວໜ້າ: ການ ປັບ ປຸງ ຫລາຍກວ່າ ຄົນ ອື່ນໆ

advocate a person who supports or speaks in favor of something
ທະນາຍຄວາມ: ຄົນ ທີ່ເປັນ ຜູ້ເວົ້າຄວາມ ໃຫ້ຄົນ ອື່ນ. ຄົນ ຜູ້ທີ່ ທະນາຍຄວາມ
ແກ້ ໃຫ້ຄົນ ອື່ນ.

ຄວາມຢືນຢັນ

affirmative action a program that sets goals and timetables for the hiring of minority groups and women; positive action in order to encourage equality ລາຍການ ທີ່ ຕັ້ງ ຈະ:ໝາຍຄິດ ແລະ ກຳນົດປະ ຈຸ່ມ ເພື່ອ ເອົາຄົນ ຂອງ ພວກ ຍິງແລະຊາຍ.

agency an office or division of government

ຫົວແໜ່ງ ບໍລິສັດ: ຫ້ອງ ການ ຂອງ ພື້ງ ຂອງ ຜູ້ ປົກຄອງ.

aggressive forceful; willing to put oneself forward

ຮຸກຮານ: ດຸ ດ່ຳ ຈ້າຍເກ ຍິນ ດີ ທີ່ ຈະ ເອົາຕົນເອງ
ໄປ ກ່ອນໝູ່

agribusiness large-scale farming business that also often controls sources of supplies and distribution of products ພື້ນ ທີ່ ຫລາຍ ສົມຄົບ ຂອງ ກິດການ ງານ ຂອງ ຊາວໄຮ່ຊາວນາ ທີ່ ພົບ ກໍ ຜະລິດ ລະ ບົດຄຸມ ຜະລິດ ສິ່ງຂອງ ແລະ ການ ຜະລິດ ຜົນ.

allegiance loyalty to a country, person, or cause

ຄວາມເຄົາລົບ: ຄວາມ ຈົງຮັກພັກດີ ຕໍ່ ລະຫວ່າງ ປະເທດ
ລະຫວ່າງ ບຸກຄົນ, ແລະ ລະຫວ່າງ ສາເຫດ ຕ່າງໆ

alliance a joining of independent nations by treaty; agreement between two or more parties to work or fight together

ການຮວມສົມພັນ: ການຮວມສູ້ ເພື່ອ ຂຶ້ນກັບ ຖິ້ມ ຈາກ ທີ່ ການ ສົນທິສັນຍາ, ຄວາມ ຍິນ ຍອມ ລະຫວ່າງ ສອງ ຫລື ຫລາຍ ຂອງ ການ, ທີ່ຈະເຮັດວຽກ ທີ່ ພ້ອມ ກັນ.

allotment division of a whole into parts and distribution of each part, or in allotment of Indian land

Allies the countries that fought against Germany, Italy, and Japan in World War II; United States, England, and France ປະເທດ ທີ່ ຕໍ່ຕ້ານ ປະເທດ ເຢຍລະມັນ, ອີຕາລີ, ແລະ ຍີ່ປຸ່ນ ໃນ ສົງ ຄາມໂລກ ຄັ້ງທີ່ສອງ ເຊັ່ນ ອາເມຣິກາ, ອັງກິດ ແລະ ຝຣັ່ງເສດ.

ally a friend or supporter; a country that joins another or group of countries for some purpose, as for war ເພື່ອນ ຫລື ຜູ້ ຮ່ວມ, ປະເທດ ທີ່ ເຂົ້າ ຮ່ວມ ກັບ ປະເທດ ອື່ນ ຫລື ຄະ ພວກ ປະເທດ ເພື່ອ ຈຸດ ງານ ໃນ ສົງຄາມ.

ໃຫ້ແກ່ກັນ

alternative choice from among two or more things: ເລືອກເອົາ ລະຫວ່າງ ສອງ ຫລືຫລາຍ ພະແນກ.
ສິ່ງ ຂອງ.

ເອກອັກຣາຊທູດ
ambassador a person who represents a government in a foreign nation
ຄົນ ຜູ້ ທີ່ ໄດ້ ຖືກ ແຕ່ງ ຕັ້ງ ໃຫ້ ເປັນ ຜູ້ ປົກຄອງ ຢູ່ໃນ ຊາວ ຕ່າງ ປະເທດ.

ການເພີ່ມເຕີມ.
amendment a change that is added on to a law, rule or constitution
ການ ປ່ຽນ ແປງ ນັ້ນ ແມ່ນເພີ່ມ, ຕື່ມ ໃສ່ ໃນ ກົດ ໝາຍ, ກົດ ໝາຍ ຫລື ລັດທັມມະນູນ.

ຣະເບີດ
ammunition anything that can be hurled or fired at a target; military supplies
ສິ່ງ ຂອງ ທີ່ ສາມາດ ໂຍນ ແຮງໆ ຫລື ແປງໄວ້ ຢູ່ ເປົ້າ ໝາຍ ຂອງ ພວກ ທະ ຫານ

ອະພັຍໂທດ
amnesty a general pardon
ການ ປ່ອຍ ຕົວ ໃຫ້ ເປັນ ອິສລະ:

ເພີ່ມເຕີມ
annex to take over or add to a larger or more important thing
ເອົາໃຫ້ ເປັນຂອບຄອບ, ຫລື ເພີ່ມ ໃຫ້ ເປັນ ໃຫຍ່ ຫລື ສິ່ງສຳຄັນ ໃຫຍ່.

anti-imperialist a person who does not favor the policy of holding foreign lands
ຄົນ ຜູ້ ທີ່ ບໍ່ມີຄວາມ ກະລຸນາ ໃນ ນະໂຍບາຍ ທີ່ຈະ ກຳ ແຜ່ນ ດິນ ຂອງ ພວກ ຕ່າງ ຊາດ.

anti-nuclear movement thought and action such as demonstrations and marches against nuclear weapons
ຄວາມ ຄິດ ແລະ ການ ສະແດງ ເພື່ອນ ຫຼັ້ງ ປະກອນ ແລະ ແຫ່ໃສ່ ການ ຕໍ່ຕ້ານ ອູ່ນ ປຣົມມະນູ.

apartheid a policy of strict racial segregation in every stage of life
ນະໂຍບາຍ ເຄັ່ງຄັດ ຂອງ ຊາດ ທີ່ ແຍກ ອອກ ຈາກ ທຸກໆເວທີຂອງ ຊີວິດ.

appeal to ask for another, more favorable decision before a higher court or judge
ຄວາມ ຮ້ອງ ຂໍ ຕໍ່ ຍຸກ ຄົນ, ໃຫ້ ໄດ້ ຄວາມ ກະລຸນາ ຕໍ່ ຄວາມ ຄິດ ກ່ອນ ທີ່ຈະ ເອົາໄປ ໂຮງຕັດ ສິນ ຫລື ຍົກ ຕໍ່ ຮອດ.

appeasement giving in to the demands of
ກ້າ ຄັ້ງ ເອົາໃຫ້ ຄວາມ ຮ້ອງ ຂໍ້.

appointee a person chosen to hold a certain job	ຄົນ ຜູ້ນຶ່ງ ທີ່ ຖືກ ຂີດ ເລືອກ ໃຫ້ ກຳ ກ່າ ແໜ່ງ ໜ່ວ ຕັ້ງ ຫຼື ນຶ່ງ.
apprenticeship method of learning a trade, skill, or art by working under a trained person	ວິທີ ຂອງ ການ ຮຽນ ແລະ ຝຶກ ຫັດ. ວິຊາ ການ ຕ່າງໆ, ຫລື ເຄື່ອງ ດ້ວຍ ການ ເຮັດ ວຽກ ຢູ່ ໃນ ໃຕ້ ອຳ ນາດ ຂອງ ການ ສອນ ຂອງ ຄົນ ອື່ນ.
appropriation money set aside for a certain use	ເງິນ ຄຳ ນວນ ນຶ່ງ ທີ່ ແບ່ງ ໄວ້ ເພື່ອ ສິ່ງ ທີ່ ສຳ ຄັນ.
arbitration the settling of a dispute by a third party who hears both sides and comes to a decision	ການ ຕັດ ສິນ ໂດຍ ອານຸຍາໂຕ ຕຸລາການ ການ ຕົກ ລົງ ຄັນ ຂອງ ຂາວ ທັດ ຖຽງ ຈາກ ຜູ້ ທີ່ ຕັດ ສິນ, ຜູ້ ທີ່ ໄດ້ ຍິນ ຈາກ ທັງ ສອງ ຄານ ສອງ ຝ່າຍ ແລະ ກໍ ມີ ທາງ ຕົກ ລົງ ມາ ແຕ່ງ ໃຫ້ ຫຸ້ມ ພັງ.
aristocrat a person who is considered superior because of birth, culture or wealth; noble	ຄຸນ ນາງ ຜູ້ ທີ່ ມີ ສັກ ສະເຣີ ມາ ຕາມ ປາ ທີ່ ປະໄກ ເພາະ ວ່າ ວັນ ເກີດ ແລະ ປະເພນີ ຫລື ຄາມ ມັ່ງ ຄັ່ງ, ສູງ ງາມ, ແລະ ສີ ສຽງ.
armistice an agreement to stop fighting	ການ ຕົກລົງ, ຍິນ ຍອມ ທີ່ ຈະ ຢຸດ ກໍ ການ ຕໍ່ ກັນ.
arsenal a place where military equipment is made and stored	ຄລັງ ສານ ພາ ວຸດ ສ້າງ ເຄື່ອງ ອຸປກອນ ອາວຸດ ແລະ ບ່ອນ ເກັບ ມ້ຽນ ອາວຸດ.
assassinate to murder by surprise	ການ ຂ້າ ຕົວ ແບບ ທາງ ອ້ອມ ຫລື ທາງ ປະລາດ
assembly-line production making things by passing them before rows of workers and machines until the products are finished; each worker or machine does only a certain part of the work	ການ ປະກອບ ສິ່ງ ຂອງ ດ້ວຍ ການ ແຈກຢາຍ ກອນ ນັ້ນ. ແລະ ກໍ ກ່ອນ ພວກ ຄົນ ງານ ຈະ ໄດ້ ຫລັງ ນັ້ນ ແລະ ພວກ ເຄື່ອງ ຈັກ ຈົນ ເຖິງ ໄດ້ ຜົນ ຜະລິດ ທັງ ໝົດ. ແລະ ວິ ຈະ ງານ ຫາຍ ແຕ່ລະ ບຸກ ຄົນ ແລະ ເຄື່ອງ ຈັກ ເຮັດ ພຽງ ແຕ່ ສ່ວນ ສຳ ຄັນ ຂອງ ມັນ ເທົ່າ ນັ້ນ.

asset something of value	ສິ່ງຂອງ ທີ່ມີຄຸນຄ່າ
assimilation absorption of one thing or group by another	ການ ກວບກືນ ການ ດູດ, ການ ຊຶມໃຈ ຂອງ ສິ່ງຂອງ ອັນໃດ ອັນ ນຶ່ງ ຈາກ ສິ່ງອື່ນ ແລະອື່ນ.
assume to take upon oneself or take over	ຮັບພາລະ ໃຫ້ເອົາ ໃສ່ ກັບ ຕົວຂອງເຈົ້ານັ້ນ ຫລື ລືມ ຄືນ ອີກຄັ້ງ.
atomic bomb bomb in which the splitting of atoms, the tiny particles in matter, results in an explosion of tremendous force and heat, followed by a blinding light	ບົມ ທີ່ ມີ ແສງແລະແຮງ. ບົມ ປໍລະມານູ ການ ແຍກ ຂອງ ອາຕົມ, ເຊິ່ງ ເປັນ ສິ່ງຂອງ ທີ່ ນ້ອຍໆ ແລະ ກໍ່ໃຫ້ເກີດ ພົນປະຈົບ ປໍລະ ການທຳລາຍ ແລະ ກໍ່ໃຫ້ອຳນາດ ແລະ ຄວາມຮ້ອນ ແລະ ແສງໄຟ ທີ່ ຮ້ອນ ກ້າ.
authority the power or the right to force obedience	ອຳນາດ ອຳນາດ ຫລື ການ ທີ່ຖືກຕ້ອງ ທີ່ ຈະ ບັງຄັບ ໃນ ການ ເຊື່ອຟັງ.
authorize to give power or approval	ການໃຫ້ອຳນາດ ທີ່ ຈະ ໃຫ້ ອຳນາດ ຫລື ອຳນວຍຄວາມ ຂຶ້ນ ແລະ ມີ ອຸດ ເບິ່ງ.

-B-

baby boom a situation which occured in the ten years between 1950 and 1960 when the population rose from 151 to 179 million, resulting from the hundreds of thousands of young couples who married and started families after World War II	ເຫດການ ທີ່ ເກີດ ຂຶ້ນ ຢູ່ ໃນ ສິບ ປີ ໃນ ລະຫວ່າງ ປີ1950 ແລະ 1960 ໃນ ຕອນ ພົລເມືອງ ກໍ່ ສູງ ເພີ່ມ ຂຶ້ນ ຈາກ 151 ຫາ 179 ລ້ານ ຄົນ, ເປັນ ຜົນ ຈາກ ຜົວເມຍ ໜຸ່ມສາວ ຫລາຍ ຮ້ອຍ ໃນ ພັນ ຄົນ ຜົວ ທີ່ ແຕ່ງງານ ແລະ ກໍ່ ມີ ຄອບຄົວ ຢູ່ ຫລັງ ໃນ ຕໍ່ ສົງຄາມໂລກ ຄັ້ງ ທີ່ ສອງ.
bail amount of money deposited with a court to free a prisoner from jail until trial; meant to guarantee that the person will show up for trial	ເງິນປະກັນຕົວ ເປັນ ເງິນ ຈຳນວນ ນຶ່ງ ທີ່ ຈະ ມອບ ໃຫ້ ທາງ ໂຮງ ຕັດສິນ ເພື່ອ ປະກັນ ເອົາ ນັກໂທດ ອອກ ຈາກ ຄຸກ ຈົນ ເຖິງ ມື້ ຕັດສິນ, ອັນ ນີ້ ກໍ່ ມີ ຄວາມ ໝາຍ ວ່າ ຄົນ ຜູ້ ນັ້ນ ຈະ ມາ ໃນ ມື້ ຕັດສິນ.

balanced budget	one in which income matches planned spending	ຄື ແຜນ ເງິນ ທີ່ເກັບ ລາຍຮັບ ໄວ້, ແລະ ຈ່າຍ ອອກໄປ. ແລະ ກໍ ມີ ການ ຈ່າຍ ຫລາຍໂພດ.
balance of power	distribution of power so that one does not become strong enough to dominate or conquer the other	ອຳນາດ ເທົ່າ ທຽມກັນ ການ ແບ່ງ ປັນ ອຳນາດ ໃຫ້ ສະເໝີ ກັນ, ເພື່ອ ບໍ່ໃຫ້ ຝ່າຍໃດ ຝ່າຍ ໜຶ່ງ ແຂງ ແຮງ ຫລາຍ ທີ່ ຈະ ເອົາ ຊະນະ ຄົນ ອື່ນ.
balance of trade	the difference within a given period between the value of all the imports and exports of a country; more money comes into a country than goes out	ໃຫ້ ເທົ່າ ທຽມ ກັນ ໃນ ການ ຊື້ຂາຍ ການ ແຕກ ຕ່າງ ກັນ ໃນ ເວລາ ທີ່ ໃຫ້ ລະຫວ່າງ ລາຄາ ສິ່ງ ຂອງ ສົ່ງເຂົ້າ ແລະ ແນ່ນອນ ສົ່ງອອກໄປ ໃນ ປະເທດ ນຶ່ງ ລາຍໄດ້ ຫລາຍ ກວ່າ ລາຍ ຈ່າຍ.
ballistic missile	a rocket used to carry nuclear warheads	ເຄື່ອງ ຍິງ ບັ້ງ ປຣະມານູ
bargain collectively	negotiate as an organized group of workers with an employer about wages, hours, and working conditions	ຮວມ ຮ່ວມ ລາຄາ ສິ່ງຂອງ ທີ່ ຕົກລົງ ກັນ ແລ້ວ. ການ ເຈຣະຈາ ຕົກລົງ ຂອງ ຄື ແຜນ ຕົວແທນ ຮ່ວມ ກັບ ຫົວໜ້າ ງານ ກ່ຽວ ກັບ ລາຄາ ຄ່າແຮງ, ຊົ່ວໂມງ, ແລະ ສະພາບ ການ ທຳ ງານ.
barrier	something that stands in the way	ອຸປະສັກ: ເຄື່ອງ ທີ່ ມັນ ຂັດ ຂວາງ ຢູ່ໃນ ທາງ.
barter	exchange goods or services for other goods or services without using money	ການ ແລກ ປ່ຽນ ສິນຄ້າ. ການ ແລກ ປ່ຽນ ສິ່ງ ຫລື ການ ເພິ່ນ ຢູ່ ເພື່ອ ສິ່ງທີ່ອື່ນໆ ຫລື ພາຍໃນໂດຍ ບໍ່ໄດ້ ໃຊ້ ເງິນ ຄຳ.
bias	a tendency to feel or act in a certain way without a good reason; prejudices	ຄວາມ ລຳອຽງ ຄວາມ ໂນ້ມ ນ້ອມ ທີ່ ຈະ ຮູ້ສຶກ ຫລື ປະພຶດ ຢູ່ໃນ ທ່າທາງ ທີ່ ສຳຄັນ ອອກ ຄວາມ ເຫດ ຜົນ ທີ່ດີ, ຄວາມ ລຳອຽງ.
bicentennial	the anniversary of 200 years	ຄົບຮອບ ສອງຮ້ອຍປີ ທຸກ ສອງຮ້ອຍ ປີ, ພາກ ສາ ເພີ່ມ ກໍ ຈະ ສລອງ ຮອບ ສອງ ຮ້ອຍ ປີ.
bill	a proposed law	ໃບ ແຈ້ງ ຄວາມ ໃບ ແຈ້ງ ຄວາມ, ໃບ ແຈ້ງ ຮ່າງ ກົດ ໝາຍ.

bill of attainer a document that declares a person guilty of a crime without a court trial	ໃບແຈງຄວາມຂອງສາເຫດ. ເປັນ ສະມຸດ ບັນທຶກ ທີ່ ຂຽນ ຄວາມ ຜິດ ຂອງ ຄົນ ທີ່ເປັນ ຜູ້ ຂ້າ ໂດຍ ນອກ ຈາກ ການ ຕັດສິນ.
bill of rights a list of the rights of the people of a state or nation that a government must protect	ໃບແຈງຄວາມທີ່ຖືກຕ້ອງ. ເປັນ ສະມຸດ ບັນທຶກ ທີ່ ພັນ ທຶກ ສິດ ຂອງ ລາສະດອນ ຂອງ ເມືອງ ຫລື ຊາດ ທີ່ ທາງ ປົກຄອງ ຄວນ ຈະ ປ້ອງກັນ ເອົາໄວ້.
black code law passed in some southern states after the Civil War limiting the right of the freed slaves	ປະມວນກົດໝາຍລັບ. ກົດ ໝາຍ ທີ່ ຈັດອອກ ໃນ ບາງ ຖິ່ນ ພາກໃຕ້, ຫລັງ ຈາກ ສົງຄາມໂລກ ຈຳກັດ ການ ຖືກ ຕ້ອງ ທີ່ ຈະ ປ່ອຍ ພວກ ຂ້າໃຊ້.
black out the turning off or concealing of all the lights	ການປົກປ້ອງ: ການ ປົກ ປ້ອງ ແລະ ປະກາດ ປິດ ໄຟ ພັ້ງ ເພີກ ທຸກ ໄຟ, ແສງ ສະຫວ່າງ.
blitz a sudden, violent attack using many airplanes and tanks	ສົງຄາມທີ່ເກີດຂຶ້ນຢ່າງວ່ອງໄວ. ຄວາມ ລຸນ ຮ້າຍ ທີ່ ພົ້ງ ກະ: ທັນ ຫັນ, ການ ຕໍ່ ກັນ ຢ່າງ ດຸ ເດືອດ ແບບໃຊ້ ເຮືອ ບິນ ແລະ ລົດ ຖັງ.
blitzkrieg warfare that is very quick and violent	ການ ຣົບ ທີ່ ພັນ ວ່ອງໄວ ແລະ ລຸນ ແຮງ.
bloc a unified group of people or nations	ຄຳພວກ. ຄຳ ພວກຄົນ ຫລື ຊາດ ທີ່ ຮວມ ກັນ ຢ່າງ ເປັນ ນຶ່ງ ເປັນ ໜ່ວຍ.
blockade a blocking of a place by military means, especially with ships, to control who or what goes into or out of it	ກັ້ນ ທາງ ການ ກັ້ນ ຄານ ຂອງ ພວກ ກອງທັບ ທະ ຫານ, ຄື ກຳ ປັ່ນ ຣົບ, ທີ່ ຄະ ຣົບ ບໍ່ ວ່າ ສິ່ງໃດ ທີ່ ເຂົ້າ ຫລື ອອກ ຂັດ ຂວາງ
bolt to break away from a political party or organization	ຊວັດກວອນ: ທີ່ ຈະ ແຍກ ອອກ ຈາກ ສັງປະ: ຊຸມ ຫລື ທີ່ ປະຊາ ທາ ລະ.
bootlegger a person who makes, transports, or sells alcoholic liquor illegally	ຄົນທີ່ຂາຍຂອງເຖື່ອນ. ຄໍ່ ພວກ ຄົນ ທີ່ ເຮັດ, ແລະ ສົ່ງ, ຫລື ຂາຍ ເຫລົ້າ ຫລື ຂອງ ເມົາ ຜິດ ກົດ ໝາຍ.
boycott a refusal to buy certain goods or products; refusal to buy from a certain source	ປະຕິເສດ. ການ ປະ: ຕິ ເສດ ທີ່ ຈະ: ຊື້ ສິ່ງ ຂອງ ທີ່ ສຳ ຄັນ ຫລື ສິ່ງ ປະ: ດິດ, ແລະ ປະ: ຕິ ເສດ ທີ່ ຈະ: ຊື້ ຈາກ ສ່ວນ ສຳ ຄັນ.

bribe a gift or reward given to obtain a dishonest or illegal favor	**ສິນບົນ** ເປັນເຄື່ອງຂວັນ ຈຳນັບ ມອບໃຫ້ ຄົນທີ່ບໍ່ມີຄວາມສັດຊື່ ແລະ ຜິດພາດ.
broker person who buys and sells stocks, bonds, grain, cotton, or other commodities for other people	**ນາຍໜ້າ** ຄົນທີ່ເຮັດການຊື້ ແລະ ຂາຍ ຮຸ້ນ ຄ່າ, ເຄື່ອງ ພາພັດ, ເຂົ້າ ປະເຂົ້າ, ຝ້າຍ ແລະ ສິ່ງ ອື່ນ ທີ່ ພັນ ກໍ່ ເພື່ອ ຄົນ ທົ່ວໄປ.
buffer any person or thing that softens the shock of a blow	**ຕົວໃດ ຄົນ** ສິ່ງ ຫລື ສິ່ງ ອັນໃດ ອັນ ສິ່ງ ທີ່ ພັນ ໝ່ວງ ຕີ ແລະ ກໍ່ ອອກ ກີ.
bureaucracy officials working for and in government	**ຄະນະ ເຈົ້າໜ້າທີ່.** ພວກເຈົ້າໜ້າທີ່, ທີ່ທຳ ງານ ພ້ອມກັບ ພວກ ປົກຄອງ ຣັດ.
buying stock on margin a practice which consists of making a down payment on a stock and borrowing the rest from a broker; if the stock goes up, the buyer makes enough money to pay the broker and still make a profit; if the price goes down, the buyer is forced to sell the stock at a loss	**ການ ຊື້ ຂຶ້ນ ຄ່າ ຢູ່ໃນ ບໍຣິເວນ ເຂດ ແດນ.** ການ ປະຕິບັດ ທີ່ ພົບ ປະ ກອບ ດ້ວຍ ເງິນ ແລະ ເອົາ ເງິນ ກູ້ ຢູ່ ໃນ ລາຄາ ຂຶ້ນ ຄ່າ ແລະ ການ ຢືມ ຫຼື ຫັກ ຈາກ ນາຍ ທຶນ, ຖ້າ ວ່າ ຂຶ້ນ ຄ່າ ຫາກ ມີ ລາຄາ ສູງ ຂຶ້ນ ໄປ, ພວກ ຜູ້ ຊື້ ກໍ່ ໄດ້ ຂາຍ ແລະ ກໍ່ ໄດ້ ເງິນ ກໍາ ແກ່ ພວກ ນາຍໜ້າ ກໍ່ ຫາ ເອົາ ພົນ ກຳ ໄລ, ຖ້າ ລາຄາ ຂຶ້ນ ຄ່າ ຫຼຸດ ຕໍ່າ ຫລົງ ໄປ, ກໍ່ ພວກ ຜູ້ ຂາຍ ກໍ່ ບັງຄັບ ໃຫ້ ຂາຍ ຂຶ້ນ ຄ່າ ຈາກ ພວກ ນັ້ນ ແບບ ລາຄາ ຖືກໆ. ຂາຍ ເສັຍ ຂາດ.

-C-

cabinet a group of advisors chosen by the head of government to aid in administration	ຄະນະລັດຖະມົນຕີ ຄືພວກທີ່ໃຫ້ຄວາມແນະນຳ ທີ່ຖືກຄັດເລືອກຈາກຫົວໜ້າຂອງຜູ້ປົກຄອງ ເພື່ອຊ່ວຍເຫຼືອຢູ່ໃນພາກຄຸ້ມງານ.
candidate person who seeks, or is proposed for some office	ຜູ້ສະໝັກ. ຄົນຜູ້ທີ່ຍື່ນຂໍ, ຫລືສະເໜີຄວາມ ໝັ້ນເພື່ອຫາງານອື່ນໆ.
capital money put to a productive use, such as building roads or businesses	ທຶນເງິນ. ຈຳນວນເງິນທີ່ຈະໃຊ້ນຳລົງໄປ ສິ່ງທີ່ເປັນຕໍ່ການສ້າງທາງເຮືອນ ແລະຖະໜົນ, ຫລືກິດຈະການອື່ນໆ.
capitalism an economic system based on the ownership of land, factories, and other means of production by private individuals or groups who compete with one another	ຈຳນວນເງິນທຶນນິຍົມ. ເງິນຕາຕອນນີ້ທີ່ ນຳສົ່ງໃຫ້ພວກນາຍທຶນຂອງຕົນຖອນທ້ອນ ໂຮງງານ, ຫລືໂຮງງານ, ແລະສິ່ງຂອງອື່ນໆທີ່ ໃຊ້ຜະລິດອອກມາທາງໃດຕ່າງໆນີ້.
capitalist a person whose money and property are used in carrying on business	ພວກຄົນທີ່ໃຊ້ເງິນຈຳນວນນີ້ ແລະສິ່ງຂອງອື່ນ ນີ້ທີ່ໃຊ້ໃນເພື່ອການດຳເນີນກິດຈະການ.
carpet bagger a white northerner who settled in the South after the Civil War; so called because many of the migrating northerners carried everything they owned in a bag made of carpet	ຄືພວກຜິວຂາວຢູ່ທາງພາກເໜືອ, ຊຶ່ງຫຼັງຈາກ ກາຍຢູ່ທາງພາກໃຕ້ຫລັງຈາກສົງຄາມກາງເມືອງ. ເຂົາເອີ້ນກັນແບບນີ້ເພາະວ່າພວກເຂົາຫລາຍຄົນເອົາເຄື່ອງ ຢູ່ເຮືອນເຂົາທັງນຳລົງໃສ່ເຄື່ອງ.
cargo goods carried by ship, plane, or other vehicle	ການຂົນສົ່ງທີ່ພາທາງກຳປັ່ນ, ເຮືອບິນ, ຫລື ການຂົນສົ່ງພາທາງລົດອື່ນໆ.
cash crop a crop grown to be sold rather than used by the farmer	ພືດ ຄືພວກພືດທີ່ເຂົາປູກນຳລົງຂາຍ ພັນທີ່ກວ່າທີ່ພວກພໍ່ໄຮ່ຊາວນາຈະເກັບ ໄວ້ໃຊ້.
casualty a person woulded, killed, or lost in war	ຄືພວກຄົນທີ່ໄດ້ຕົກເສຍຊີວິດ, ປະຫານຊີວິດ, ຫລືຖືກຫາຍສາບຢູ່ໃນສົງຄາມ.

caucus a closed political meeting at which candidates and/or policies are decided on	ການ ປະຊຸມລັບ ພວກ ການເມືອງ: ການ ປຶກ ປະຊຸມ ແຫ່ງ ການເມືອງ ພວກ ທີ່ ຜູ້ສະໝັກ ແລະ/ຫຼື ບ່ອນ ນະໂຍບາຍ ຄະໄດ້ ຕົກລົງ ແລະ ຕັດ ສິນ.
cavalry branch of an army in which soldiers fought on horseback	ພວກທະຫານມ້າ: ພວກ ກະ ຫຼື ທະ ຫານ ຢູ່ໃນ ບ່ອນ ພວກ ທະ ຫາ ທີ່ ລົບແບບໃຊ້ ມ້າ ແລ່ນ.
cede to give up or give away something	ຍົກໃຫ້: ທີ່ ຈະ ມອບໃຫ້ ຫຼື ເອົາໃສ່ ສິ່ງຂອງ ຕ່າງໆ.
censure to criticize, blame, or condemn	ຕິຕຽນ: ທີ່ ຄ ກ່າວ ເລື່ອງ, ຫາ ເລື່ອງ ໃສ່ ຄົນ ອື່ນໆ.
census an official count of the people in a country or district	ສຳມະໂນ: ທາງ ການ ເມືອງ ກໍ ສຳ ຫຼວດ ພົນ ເມືອງ ຢູ່ໃນ ປະເທດ ຫຼື ໃນ ເຂດ.
centralize to bring under one control; to gather together	ນຳເອົາມາໄວ້ຢູ່ບ່ອນດຽວ: ທີ່ ຄະ ນຳ ເອົາ ຄາກ ການ ປະ ຄອງ ບ່ອນ ອື່ນ ແລະ ມາ ຮ່ວມ ກັນ ຢູ່ ບ່ອນ ດຽວ.
ceremony formal actions for a special occasion	ພິທີ: ເປັນ ຮີດ ຄອງ ປະ ເພນີ, ຫຼື ການ ສະແດງ ການ ເພື່ອ ບາງ ສິ່ງ ບາງ ຢ່າງ, ແລະ ສະ ເພາະ.
chaos complete confusion and disorder	ຄວາມ ຫຍຸ້ງ ຍາກ: ການ ກະ ທົບ ກະ ເທືອນໃຈ ແລະ ບໍ່ ເປັນ ອັນ ທີ່ສຳເຣັດ.
characterize to define or describe something by its most important features	ພັນລະນາເລື່ອງ: ທີ່ ຈະ ບອກ ຫຼື ອະ ທິ ບາຍ ບາງ ສິ່ງ ບາງ ຢ່າງ ແບບ ພັນ ສຳ ຄັນ ທີ່ສຸດ ຢູ່ ໃນ ຮຽງ ໜັງສ:.
charter written grant by a government to a group of citizens or corporation, giving the right to organize, with certain privileges, and describing the powers of the organization	ໃບອະນຸຍາດ ການ ລົງ ລິດທິ. ເປັນ ໃບ ອະນຸ ຍາດ ຜູ້ ປົກຄອງ ໃຫ້ແກ່ ຈຳ ພວກ ປະ ຊາ ຊົນ ຫຼື ພວກ ຫວງ ແມ່ນ ການ, ໂດຍ ໃຫ້ ຄວາມ ຖືກ ຕ້ອງ ຫຼື ສິດ ທີ່ ຈະ ປຶກສາ ພ້ອມ ກັບ ຄວາມ ສຳຄັນ ແລະ ເວົ້າ ກ່ຽວກັບ ອຳ ນາດ ໃນ ການ ປະ:

Microfilmed From Best Available Copy

checks and balances	system provided by the Constitution to keep any one of the three branches of the U.S. government from misusing its power; each branch has equal powers, and each can be used to limit the other two branches	ຣະບົບການ ທີ່ ໄດ້ແຍກ ອຳນາດ ຣັຖະທັມມະນູນ ເພື່ອ ສະກັດກາ ຄົນ ທຸກຄົນ ຂອງ ອຳນວຍ ພວກ ປົກຄອງ ສາມ ທ່ານ ຂອງ ສະຫະຣັດ. ພວກ ປົກຄອງທີ່ ບໍ່ໃຊ້ ອຳນາດ ຂອງເຂົາ, ການ ແຕ່ລະ ພະແນກ ກໍ່ມີ ສິດ ທີ່ຈະ ຈຳກັດ ສອງພະແນກອື່ນ
circumnavigate	to travel completely around something, such as the earth	ທີ່ ຈະ ເດີນ ທາງ ໄປ ທາງ ທ່ຽວ ຮອບ ໂລກ ເຮົາ ນີ້.
civil	having to do with private rights; a court that does not involve a crime	ຊີ ພາບ: ມີ ພາລະທີ່, ທີ່ຈະ ທຳແບບ ສ່ວນ ຕົວ ສານ ທີ່ ມັນ ບໍ່ໄດ້ ລົງໂທດ ກັບພວກ ມັກ ຂ້າ.
civil disobedience	refusal on principle to obey a law of a country or state	ການ ປັດເສດ ທີ່ ຈະ ຄັບການ ກົດໝາຍ ຢູ່ ໃນ ປະເທດ ໃດ ແຂວງ.
civil government	government run by the citizens	ພວກ ຄະນະ ຜູ້ ປົກຄອງ ທີ່ ແລ່ນ ດ້ວຍ ພວກ ປະຊາຊົນ.
civil service	system of appointing people to certain government jobs other than military legislative or judicial	ຣະບົບການ ທີ່ໄດ້ ບົງບອກ ຄົນ ໃດ ຄົນ ນຶ່ງ ມາໃນ ຂໍ້ສຳຄັນ ໃນ ຕ່າງ ແຫ່ງປົກຄອງ ຫລວງ ກວ່າ ຝ່າຍ ນິຕິບັນຍັດ, ພ້ອມ ການ ກົດ ໝາຍ.
civil war	war between opposing groups of one nation	ສົງຄຣາມໂລກ ສົງຄຣາມທີ່ ມັນ ຕໍ່ຕ້ານ ກັບ ຈຳພວກ ຄົນ ໃນ ຊາດ ດຽວ.
cloak of immunity	the constitutional protection for members of Congress that prevents their arrest for anything that they may say or write in connection with the business of the Congress	ການ ປົກກັນ ຂອງ ພວກ ຣັຖະທັມມະນູນ ເພື່ອ ຈຳພວກ ກອງປະຊຸມ ທີ່ ມັນ ຮັກສາ ການ ຈັບ ຕົວ ໂດຍ ສິ່ງຕ່າງໆ ທີ່ ເຂົາ ຈະ ເວົ້າ ໃດ ຂຽນລົງໄປ ຕິດຕໍ່ພົວພັນ ກິຈການ ງານ ໃດ ສະພາ ຕ່າງໆ.
closed shop	industry or business where only union members can be hired as employees	ໂຮງ ອຸດສາຫະ ກັບບ່ອນ ທີ່ ພວກ ນັ້ນ ແມ່ນ ຈຳ ພວກ ດຽວ ເທົ່າ ນັ້ນ ທີ່ ຈະ ໄດ້ ເຂົ້າໄປ ທຳ ງານ ຢູ່ ໃນ ໂຮງ ງານ ນັ້ນ.

coalition an alliance or union of two or more groups	ຊາດ ຕ່າງໆ ຫຼື ສັມຄົມ ຣະຫວ່າງ ສອງ ຫຼື ຫຼາຍ ຕໍ່ ພວກ ຮ່ວມ ກັນ.
Cold War conflict between nations carried on by political and economic means instead of direct military action	ການຮົບກັນ ຣະຫວ່າງ ຊົນຊາດ ທີ່ ນຳ ມາ ດ້ວຍ ການເມືອງ ແລະ ດ້ວຍ ແນວເສດຖະກິດ ຕົງ ກັນ ຂ້າມ ຂອງ ພວກ ທະຫານ.
collective bargaining meetings between employer and union representatives to work out differences over wages and working conditions	ພົບ ກັນ ຣະຫວ່າງ ຄົນ ງານ ແລະ ສະພາ ຜູ້ແທນ ທີ່ ຈະ ເຮັດ ວຽກ ອອກ ໄປ ຕ່າງໆ ກັນ ທີ່ ຈິງໃຈ ທາງ ງານ ໄດ້ ເທົ່າໃດ ແລະ ພາລະ ທາງ ງານ.
colony a settlement of people from one country in another country	ໝູ່ບ້ານ: ຄະນະ ປະຊາຊົນ ທີ່ ຈາກ ປະເທດ ອື່ນ ແລະ ເຂົ້າໄປ ຢູ່ ປະເທດ ອື່ນໆ.
commerce the buying and selling of goods; trade	ການ ຄ້າຂາຍ: ການ ຊື້ ແລະ ຂາຍ ສິ່ງ ຂອງ ທີ່ ພັນ ຄ້າ.
commercial made to be sold for a profit	ເຮັດ ເພື່ອ ຈະ ໄດ້ ຂາຍ ເພື່ອ ເພີ່ມ ກຳໄລ.
commission a written paper giving certain powers, privileges, or duties; a special committee	ໃບແຕ່ງຕັ້ງ: ເປັນໃບ ອະນຸຍາດ ຈາກ ການ ມອບ ອຳນາດ ໃຫ້, ເອົາ ສິດ ໃຫ້ ພິເສດ ຫຼື ໜ້າທີ່ ງານ, ພວກ ຄະນະ ກຳມະການ ພິເສດ.
commonwealth the commonwealth of Puerto Rico refers to the people of Puerto Rico as citizens of the U.S., who choose their own officials but rely on the U.S. For foreign affairs and defense	ຣັຖສວັດດີການ: ຣັຖສວັດດີການ ຂອງ ພວກ Puerto Rico ກໍ ອ້າງ ເຖິງ ພວກ ປະຊາຊົນ ຂອງ ພວກ Puerto Rico ເໝືອນ ກັບ ພົນລະເມືອງ ຂອງ ສະຫະລັດ, ຜູ້ ທີ່ ເລືອກ ເອົາ ເຈົ້າ ນາຍ ທີ່ ຂອງ ຄົນ ເອງ ແຕ່ ເຂົາ ກໍ ເພິ່ງ ອຳນາດ ຂອງ ສະຫະລັດ, ເພື່ອ ຄົບ ຄ້າ ຕ່າງ ຊາດ ແລະ ປ້ອງ ກັນ.
communism a political theory that aims at doing away with private property; a totalitarian system of government in which the state owns all means of production	ຣັຖຄອມມູນິດ: ການ ເມືອງ ທີ່ ຂີດ ໝາຍ ເພື່ອ ຈະ ເຮັດ ທາງ ສິ່ງ ທາງ ປ່ຽງ ອອກ ຈາກ ສິ່ງ ທີ່ ກໍ່ ກັບ ໄວ້; ເພິ່ນ ເປັນ ສິ່ງ ຫຼັກ ໝົດ ຂອງ ຜູ້ ປົກຄອງ ໃນ ສິ່ງ ອັນ ໃດ ທີ່ ປະເທດ ໄດ້ ເອົາ ແລະ ສ່ວນ [illegible]

Microfilmed From Best Available Copy

compass rose	a drawing on a map of a compass showing the main directions of north, south, east, and west	ເຂັມ ທິດ: ເປັນ ເຄື່ອງ ໝາຍ ຢູ່ໃນ ແຜນ ທີ່ ຂອງ ເຂັມ ທິດ ທີ່ ມັນ ບອກ ທິດໃຫຍ່ ຫລື ບອກ ທາງ ໃຫຍ່ ທີ່ ທິດ ເໜືອ, ທິດໃຕ້, ທິດ ຕາເວັນ ອອກ ແລະ ທິດ ຕາ ເວັນ ຕົກ.
company union	a labor organization formed, run, and dominated by an employer	ພວກ ຂະບວນ ງານ ຄນະ ທີ່ ປຶກສາ, ພວກ ແລນ ລູກ ແລະ ຄວບຄຸມ ຈາກ ພວກ ຕົ້ນ ງານ.
compensation	a price paid in return for a service; a price paid to make up for something lost or damaged	ຄ່າ ທົດແທນ: ເປັນ ລາຄາ ທີ່ ຈ່າຍ ໃຫ້ ໃນ ການ ກັບ ຄືນ ມາ ໃນ ວຽກງານ, ລາຄາ ທີ່ ຈ່າຍ ໃນ ເພື່ອ ຈະ ໃຫ້ ຄືນ ສຳລັບ ຄວາມ ທີ່ ເສຍ ຫາຍ.
competition	a contest with another for some gain or reward	ການ ແຂ່ງ ຂັນ ການ ຕໍ່ ສູ້ ຫລື ການ ແຂ່ງ ຂັນ ສິ່ງ ກັນ ແລະ ກັນ ເພື່ອ ເອົາ ຂອງ ເງິນ ຫລື ຄືນ.
compromise	to settle a disagreement by arranging for both sides to give up part of what they want; a settlement	ຄອມ ປະ ນີ ປະ ນອມ. ການ ຕົກ ລົງ ກັນ ລະຫວ່າງ ຄວາມ ທີ່ ມັນ ບໍ່ ປອງ ດອງ ດ້ວຍ ການ ເອົາ ໃຫ້ ທັງ ສອງ ຝ່າຍ ໃຫ້ ລະເວັ້ນ ຄວາມ ຕ້ອງ ການ ເຊິ່ງກັນ
compulsory	required or forced	ການ ບັງຄັບ: ຕ້ອງ ການ, ຕ້ອງໃຊ້ ກຳ ບັງຄັບ.
concentration camp	a camp in which political opponents and/or minorities may be held prisoner or killed	ຄຸກ ຄຳ ເມິງ: ເປັນ ວົງການ ທີ່ ເອົາ ຜູ້ຕໍ່ສູ້ ການ ເມືອງ ຫລື ເປັນ ບ່ອນ ເອົາ ຄົນ ຄຶງ ໄປ ຂັງ ບາງ ເວລາ ກໍ່ ຂ້າ.
concur	to agree; to have the same opinion	ເຫັນ ພ້ອມ: ເພື່ອ ນິຍົມ, ເພື່ອ ຈະ ມີ ຄວາມ ເຫັນ ອັນ ດຽວ ກັນ.
concurrent	happening or existing at the same time	ພ້ອມ ຮ່ວມ ກັນ: ເກີດ ຂຶ້ນ ມາ ພ້ອມ ໆ ກັນ ຫລື ເວລາ ດຽວ ກັນ.
concurrent powers	powers shared by the central government and the state government	ອຳ ນາດ ຮ່ວມ ກັນ. ອຳ ນາດ ທີ່ ມັນ ແບ່ງ ສູນ ກາງ ຜູ້ ບໍລິຫານ ທົ່ວ ເມືອງ ແລະ ສະພາ ລັດ.

confederacy a political unit of government made up of several smaller units of government; group of eleven southern states that withdrew from the Union in 1860-1861 and formed a new government called the Confederate States of America	ການຮ່ວມມືກັນ. ພາວະ: ການເມືອງ ຂອງ ພວກ ປົກຄອງ ເມືອງ ທີ່ໄດ້ ລວມ ເອົາ ເປັນ ຂອງ ການ ລວມ ຂອງ ຜູ້ ປົກຄອງ, ກຸ່ມ ພວກ ສິບເອັດ ເຂດ ຢູ່ທາງ ພາກໃຕ້ ທີ່ ພົ້ນ ແຍກ ອອກ ຈາກ ສະພາ ໃນ ປີ 1860-1861 ແລະ ກໍ່ຕັ້ງ ຜູ້ປົກຄອງ ໃໝ່, ເອີ້ນ ວ່າ ສະຫະພັນທະມິດ ຂອງ ອາເມລິກາ
confirm to approve; to make definite	ການ ຢືນຢັນ: ເພື່ອ ພິສູດ, ເພື່ອຈະ ໃຫ້ມີຄວາມ ແນ່ນອນ.
confiscate seize by authority	ການ ຍຶດຄືນ ການ ຍຶດເອົາ ສິ່ງ ຂອງ ພວກເຮົາ.
conform be in agreement with generally accepted standards of business, conduct, or worship	ຄອບຄານ ໃຫ້ ຢູ່ ໃນ ການ ຕົກລົງ ເຫັນພ້ອມ ຄວາມ ພໍໃຈ ຮ່ວມ ກັບ ກິດຈະການ ງານ, ຄວາມ ປະພຶດ, ແລະ ການ ນະມັສການ.
conformity the adjusting of thoughts or behavior to fit in with other people	ຄວາມ ຕົກລົງ ກັນ, ຄວາມ ຄິດ ທີ່ ປັບ ປຸງ ຄວາມ ປະພຶດ ໃຫ້ ເໝາະສົມ ກັບ ຄົນ ອື່ນໆ.
conscription compulsory service of men in the armed forces	ການ ເກນ ທະຫານ. ເປັນ ການ ບັງຄັບ ໃຫ້ ຜູ້ ຊາຍ ທຸກ ຄົນ ຜູ້ໃດ ເຂົ້າໄປ ໃນ ທະຫານ ອາກາດ.
consent agreement; permission	ຄວາມ ຍິນຍອມ ຄວາມ ຕົກລົງ ກັນ; ໃບ ອະນຸຍາດ.
consequence result or effect	ຄວາມ ຕໍ່ທ້າຍ, ຜົນ ປະໂຫຍດ.
conservation avoidance of waste, preservation, often with reference to natural resources	ການ ເກັບ ຮັກສາ. ການ ລັກ ລ້ຽງ ຂອງ ສິ່ງ ທີ່ ເຮົາ ຖິ້ມ ໄປ. ການ ເກັບ ຮັກສາ ໄວ້. ພັນ ພືດ ຈະ ເກີດ ກັບ ພູ ທີ່ ແຫຼ່ງ ທຳມະຊາດ.
conservative inclined to keep things as they are or return to what they were in the past	ພັກ ຂອງ ເດີມ ທີ່ ຈະ ຮັກສາ ຂອງ ເດີມ ໃຫ້ ພັນ ຮູບ ແບບ ທາງ ພັນ ຢູ່ ເກົ່າ. ແລະ ສິ່ງ ຄືນ ໄປ ໃຫ້ ເໝືອນ ອະດີດ ຕັ້ງ ເດີມ.

Microfilmed From Best Available Copy

consolidate to combine or unite	ຮວມເຂົ້າ ດ້ວຍກັນ. ເພື່ອເອົາໃຫ້ ເປັນອັນໜຶ່ງອັນດຽວ.
constituent a person who is represented by a particular member of Congress	ສໍາຄົນ. ຄົນ ຜູ້ ທີ່ ໄດ້ຖືກ ເລືອກຕັ້ງ ໃຫ້ ເປັນຜູ້ແທນ ຈາກ ພວກ ກອງ ປະຊຸມ ລັດຖະສະພາ.
constitution a law or set of laws that describe how a government will work and what powers it will have	ລັດຖະທໍາມະນູນ. ເປັນ ກົດໝາຍ ທີ່ ເຂົ້າ ກັນ ນີ້ ເພື່ອ ຈະ ບອກ ເຖິງ ສິ່ງໃຫ້ ວ່າ ພວກ ເຈົ້າ ເຊຍ ຈະ ເຮັດ ວຽກ ແນວໃດ ແລະ ເຈົ້າ ຈະ ໄດ້ ອໍາ ນາດ ແນວໃດ.
consumer a person who buys and uses goods	ຜູ້ບໍລິໂພກ. ຄົນ ຜູ້ ທີ່ ຊື້ ແລ້ວ ໃຊ້ ແກ່ ເຄື່ອງ ຂອງ.
containment act of keeping something within limits; the U.S. policy of trying to stop the spread of Communism after World War II	ການ ປະເພີກຄົວ ແບບ ຮັກສາ ສິ່ງ ຂອງ ຢູ່ ໃນ ຄວາມ ຈໍາກັດ. ພວກ ອະເມຣິກາ, ກົດ ໝາຍ ຂອງ ເຂົາ ພື້ນ ນະໂຍບາຍ ຂອງ ເຂົາ ທີ່ ຈະ ຢຸດ ການແຜ່ ຫຼາຍ ຂອງ ພວກ ຄອມມູນິດ ຫລັງ ຈາກ ສົງ ຄາມ ໂລກ ຄັ້ງ ທີ ສອງ.
continent one of the seven large land masses of the world	ພວກ ທະວີບຕ່າງໆ. ຢູ່ ໃນ ໂລກ ນີ້ ມີແຕ່ ອອກໃຫຍ່ ຫ້າ ທະວີບ ເທົ່ານັ້ນ.
contract a written agreement that can be legally enforced	ໃບ ປະກັນສັນຍາ. ໃບ ທີ່ເຂົ້າ ເຊັ່ນ ຊື່ ຕົກລົງ ທີ່ ມີ ບອກ ວ່າ ມັນ ຖືກ ຕາມ ກົດ ໝາຍ.
controversy an argument about something people disagree on	ເປັນ ການ ອະພິປາຍ ບາງ ສິ່ງ ທີ່ ຄົນເຮົາ ບໍ່ ພໍໃຈ.
convention a large meeting for some special purpose	ການປະຊຸມ ເປັນ ກອງ ປະຊຸມ ໃຫຍ່ ເພື່ອ ບັນ ຫາ ພິເສດ.
convert cause to change from unbelief to faith, or from one religion to another	ເປັນ ພົນ ປ່ຽນ ແປງ: ການ ປ່ຽນ ແປງ ຈາກ ການ ບໍ່ ມີ ຄວາມ ເຊື່ອ ໄປ ຫາ ຄວາມ ເຊື່ອ ຖື, ຫຼື ຈາກ ສາສະໜາ ອັນ ໜຶ່ງ ໄປ ຫາ ອັນ ອື່ນ.
convict to prove or declare guilty	ການ ພິ ສູດ ແລ້ວ ປະ ກາດ ການ ຜິດ.

cooperative	a business owned and operated by its customers, who share in the profits or losses	ຮ່ວມມືກັນ. ເປັນ [illegible] ທີ່ເຈົ້າຂອງ [illegible] ແລະ [illegible] ລູກຄ້າ ຂອງເຂົາ, ຜູ້ທີ່ແບ່ງ ປັນ ຜົນກຳໄລ ຫຼື [illegible] ເສຍຫາຍ.
corollary	proposition that follows another that has been proved; (example- in the Roosevelt Corollary to the Monroe Doctrine, it said that if any European power intervened in a country in the Western Hemisphere, the United States would take action against it	ຄຳ [illegible] ທີ່ພິສູດແລ້ວ, ຕົວຢ່າງ [illegible] (Roosevelt Corollary) ໄປຫາ Monroe Doctrine, ເຂົາ [illegible] ວ່າ [illegible] [illegible] ໃນ ປະເທດ [illegible] [illegible], [illegible] ທີ່ [illegible].
corporation	a business that sells shares of ownership	ການຮ່ວມມືກັນ. [illegible] ທີ່ [illegible] ແລະ [illegible] [illegible].
corrupt	morally bad; dishonest; influenced by bribes	ສໍ້ລາດບັງຫຼວງ [illegible], ບໍ່ສັດຊື່, [illegible] ສິນບົນ.
cotton gin	machine for separating the fibers of cotton from the seeds	ເຄື່ອງ [illegible]. ເຄື່ອງ [illegible] ແຍກ [illegible] ຫຼື [illegible] ເຄື່ອງ [illegible].
counterculture	a new set of values that are contrary to the old values	[illegible] ການຕັ້ງ [illegible] ໃໝ່ [illegible] ກັບ [illegible] ເກົ່າ.
credit	trust that a person or business will pay for purchased goods at a later time	[illegible] ເຊື່ອ. [illegible] ທຸລະກິດ [illegible] ໃນອະນາຄົດ.
creditor	person to whom money or goods are due	[illegible] ຜູ້ທີ່ ເງິນ ຫຼື [illegible].
crisis	a serious problem needing immediate attention	[illegible]. ບັນຫາ [illegible] ຢ່າງ [illegible].
culture	the beliefs, knowledge, customs, and activities of a group of people; the way in which people live and work to satisfy their basic needs	ວັດທະນະທຳ. ການ ເຊື່ອຖື, ຄວາມຮູ້, [illegible] ແລະ [illegible] ຂອງ [illegible] [illegible].
currency	the money used in a country	ການ [illegible] ເງິນ: ເງິນ [illegible] ໃນ ປະເທດ.

-D-

D-Day June 6, 1944, during World War II, the day when the Allies landed some 175,000 troops from England on the coast of Normandy in northern France and the invasion of western Europe began
June 6, 1944, ລະຫວ່າງ ສົງຄາມໂລກ ຄັ້ງທີ່ສອງ. ເປັນມື້ທີ່ ພວກ Allies ລະຫວ່າງ 175,000 ເລີ່ມ ເຂົ້າ ຮອບທີ່.

debtor a person who owes something to another
ໜີ້ ຄົນທີ່ຢືມເອົາສິ່ງຂອງ ເພື່ອນ ສິ່ງອື່ນໆ.

declaration open or public statement
ການເປີດປະກາດ ເປີດ ຫຼືການ ປະກາດ ທາງ ອອກ ມາ.

decisive settling something firmly; showing a decision clearly
ຢ່າງເດັດຂາດ ຕົກລົງ ບາງສິ່ງ ຢ່າງເດັດ ຂາດ, ສະແດງ ເຫັນ ຢ່າງ ແຈ່ມແຈ້ງ.

decline a decrease ລົດລົງ: ຄວາມ ລົດ ນ້ອຍ ລົງ.

defensive ready to protect or defend
ການປ້ອງກັນ ການ ກຽມ ພ້ອມ ທີ່ ຈະ ປ້ອງກັນ

deficit shortage of money; the amount by which money spent exceeds money available
ຂາດ ທຶນ. ເປັນ ເງິນ ທີ່ ພວກເຮົາ ຊື້ ສິ່ງ ຂອງ ຫຼື ໃຊ້ ຈ່າຍ ນັ້ນ ຂາດໄປ.

defraud to cheat or take something away by dishonest means
ການໂກງ. ເພື່ອ ຈະ ໂກງ, ຂີ້ ຕົວະ ເອົາ ສິ່ງ ຂອງ ຄົນ ອື່ນ ໂດຍ ບໍ່ ມີ ຄວາມ ຊື່ ສັດ.
ການ

delegated powers powers the Constitution gives to the U.S. government
ກົດ ໝາຍ ຫຼື ອຳນາດ ທີ່ ລັດຖະທຳມະນູນ ໄດ້ ມອບ ໃຫ້ ຜູ້ ປົກຄອງ ຂອງ ສະຫະ ລັດ ອາເມລິກາ.

demarcation the setting of limits or boundaries

ການແບ່ງເຂດ ການ ແບ່ງ ຂອບ ເຂດ ແລະ ເຂດ ກຳນົດ ຫຼື ເປັນ ຊາຍ ແດນ.

democratic	of or having to do with all the people	ປະຊາທິປະໄຕ. ມີ ພາລະ ໜ້າທີ່, ທີ່ ຈະ ເຮັດ ຮວມ ຮ່ວມ ຢູ່ນຳ ກັນ.
denounce	to speak or give information against	ເພື່ອ ຈະ ຊີ້ຄວາມ ຫລື ເອົາ ຄຳ ອະທິບາຍ ແນ່ນອນ ໃຫ້ ຕໍ່.
deport	to send an alien out	ໄລ່. ເພື່ອ ຈະ ສົ່ງ ພວກ ຕ່າງ ຊາດ ອອກ ໄປ.
depression	a very long or severe decline in business activities and high unemployment	ຄວາມເສົ້າໃຈ. ເປັນ ເວລາ ອັນ ຍືດ ຍາວ ທີ່ ພວກ ນາຍທຶນ ການ ຄ້າ ແລະ ຄົນ ມີ ວຽກ ຫວ່າງ ງານ ເພີ່ມ ຂຶ້ນ ອີກ.
descendent	born of a certain family or group	ລູກ ຫລານ ທີ່ ເກີດ ມາ ຈາກ ຄອບຄົວ ທີ່ ສຳ ຄັນ ແລະ ສືບໆ ແນວ ກັນ ມາ.
desegregation	to do away with the separation of races	ເພື່ອ ຈະ ທຳລາຍ ການ ແບ່ງ ແຍກ ຜິວ ໃນ ຂອງ ຊົນ ຊາດ.
deserter	a person who leaves military service without permission	ທະຫານ ຜູ້ ໜີ ຈາກ ກອງ ທັບ. ທະຫານ ຜູ້ ໜີ ຈາກ ກອງທັບ ໂດຍ ບໍ່ ໄດ້ຮັບ ອະນຸຍາດ.
detente	the relaxing of tensions between nations or political groups	ເພື່ອ ຈະ ຣະງັບ ຄວາມ ຍຶດ ຕຶງ ຣະຫວ່າງ ຊົນ ຊາດ ຫລື ພວກ ການ ເມືອງ ຕ່າງໆ.
developing nation	a country working to build and strengthen its economy	ການ ສ້າງສາ ພັທນາ ຊົນ ຊາດ. ປະເທດ ທີ່ ພວມ ທຳ ການ ກໍ່ສ້າງ ແລະ ທຳ ການ ແຂງ ແຮງ ຢູ່ໃນ ຄວາມ ພັທະນາ ຂອງ ມັນ ເອງ.
dictator	a person who has absolute power	ຜູ້ມີອຳນາດ. ຄົນ ຜູ້ ທີ່ ມີ ອຳ ນາດ ເຕັມ ຕົວ.
diplomat	a person who handles official business between nations; appointed by the President and sent to a foreign country to represent the United States and protect the American interests	ນັກ ການ ທູດ. ຄົນ ຜູ້ ທີ່ ໄດ້ ທຳ ທຸລະ ກິດ ຣະຫວ່າງ ຊົນ ຊາດ; ໄດ້ຮັບ ການ ສັກ ພາລ ພະ ຄູ ສົ່ງ ຕົວ ໄປ ຕ່າງ ປະເທດ ເພື່ອ ເປັນ ຕົວ ແທນ ຂອງ ສະຫາຣັດ ແລະ ປ້ອງ ກັນ ກຳໄລ ປະໂຫຍດ.

direct democracy	government in which each person votes on laws and decides what the government should do	ການປົກຄອງ ຣະບອບ ປະຊາທິປະໄຕ. ຊື່ ປົດ ຢູ່ ບ່ອນ ທີ່ ທຸກຄົນ ຈະ ປ່ອນ ບັດ ຢູ່ໃນ ກົດ ໝາຍ ແລະ ຕັດສິນໃຈ ວ່າ ຜູ້ ປົກຄອງ ຈະເຮັດຫຍັງ ໄດ.
disarmamant	the reduction of military supplies	ການປົດອາວຸດ. ການ ລົດ ຫອນ ອາວຸດ ຂອງ ທະຫານ.
discrimination	making a judgment in favor of or against a particular group of people; often this action is prejudicial	ການ ທຳໃຫ້ ເຫັນຄວາມ. ເຮັດ ການ ຕັດ ສິນ ຢູ່ໃນ ຄວາມ ກະຣຸນາ ກັບ ຄົນ ຄື ພວກ ດຽວກັນ, ຕາມ ປົກະຕິ ແລ້ວ ກໍ ສີ ຢູ່ໃນ ຄວາມ ລຳອຽງ.
disfranchise	take the right to vote or hold office away from	ເອົາ ສິດ ທີ່ ຖືກຕ້ອງ ທີ່ ຈະ ຂັດ ເລືອກ ຫລື ສົມັກ ຫາງ ການ ຈາກ ເຂົາໄປ.
dispute	to argue; an argument	ການໂຕ້ຖຽງ: ການ ພິພາດ, ການ ຖົກຖຽງ.
dividend	money earned by a company and divided among the owners or stockholders of the company.	ເງິນປັນ. ເງິນ ທີ່ ພວກ ໂຮງງານ ຫລື ບໍ່ລິສັດ ຫາ ມາ ໄດ້ ແລະ ກໍ ປັນ ໃຫ້ ກັບ ພວກ ເຈົ້າ ຂອງ, ຫລື ເຈົ້າ ຂອງ ຮຸ້ນການ.
domestic	having to do with the internal affairs of a nation	ເຣື່ອງ ປະເທດ ຂອງ ເຮົາ ເອງ. ສິ່ງ ໜ້າ ທີ່ ຈະ ທຳ ການ ກັບ ພວກ ພົນ ຊາດ ເຮົາ ເອງ.
domino theory	belief that if communism took over one nation, it would also take over surrounding nations	ການ ເຊື່ອ ວ່າ ຖ້າ ພວກ ຄອມມູນິສ ຍຶດ ໄດ້ ຊາດ ນຶ່ງ ແລ້ວ ເຂົາ ກໍ ຈະ ຍຶດ ໄດ້ ໝົດ ທຸກໆ ຊາດ ທີ່ ຢູ່ ບໍ່ລິເວນ ຂອບເຂດ.
double jeopardy	being tried again for a crime after having been found innocent of it	ການ ສູ້ ເລື່ອງ ຈະ ເປັນ ຜູ້ ຖືກ ຕັດ ການ ອີກ ສິກ ຄຣັ້ງ ນຶ່ງ ຫລັງ ຈາກ ທີ່ ເຂົາ ພົ້ນ ຜິດ ມາ ແລ້ວ ຄຣັ້ງ ນຶ່ງ.
doves	people who favor peace, not war	ພວກ ຄົນ ທີ່ ມັກ ແຕ່ ຄວາມ ສງົບ, ບໍ່ແມ່ນ ສົງຄາມ.
due process of law	legal proceedings carried out according to established rules and principles	ຂະທຳ ການ ຂອງ ກົດໝາຍ ບໍ່ແມ່ນ ສິ່ງ ທີ່ ພັກ ທີ່ ຈະ ສາຍສູນ ວ່າ ເອົາ ເຄື່ອງ ອອກ ແລະ ເຮັດ ຕາມ ນະໂຍບາຍ.
duplicate	an exact copy	ການ ກ໊ອບປີ ໃໝ່ ໃຫ້ ຖືກ ຕ້ອງ.

Microfilmed From Best Available Copy

-E-

economic system a system which deals with the production, distribution, and consumption of goods and services in a country; the economic system of the United States is called capitalism	ຣະບົບເສຖກິດ. ຣະບົບ ຕົວ ທີ່ ພົວ ເວົ້າ ກ່ຽວ ກັບ ການ ຜລິດ ຜົນ, ການ ແຈກ ຢາຍ, ແລະ ການ ບໍຣິໂພກ ຂອງ ອາຫານ ແລະ ແຮງ ງານ ຢູ່ ໃນ ປະເທດ,
electoral college a special group of officials elected by voters to choose the President and Vice-President of the United States	ພວກ ຂ້າຣາຊການ ພິເສດ ທີ່ ຖືກ ເລືອກ ຕັ້ງ ໂດຍ ຜູ້ ປ່ອນ ບັດ ເພື່ອ ໃຫ້ ຄັດ ເລືອກ ເອົາ ຣັຖບານ ແລະ ຜູ້ ຮອງ ຣັຖບານ ຂອງ ອາເມຣິກາ
eligible qualified; meeting all requirements	ມີສິດທີ. ຮັບ ຄວາມ ແກ້ໄຂ, ພໍ ຄວາມ ຕ້ອງ ການ ໝົດ ທຸກ ປະການ.
emancipation a release from slavery	ການ ປ່ອຍ ຕົວ ອອກ ຈາກ ການ ເປັນ ຂ້ອຍ ໃຊ້.
embargo a government order stopping trade	ຄຳສັ່ງ ຜູ້ ປົກຄອງ ປະເທດ ສະເໜີ ໃຫ້ ຢຸດ ການ ຄ້າ ຂາຍ.
emigrant a person who leaves his own country or region to settle in another	ພວກ ໜີ ຈາກ ປະເທດ ຊາດ ຂອງ ຕົນ ແລະ ໄປ ພັກ ອາ ສັຍ ຢູ່ ປະເທດ ອື່ນໆ.
eminent domain the right of the government to take people's property for use by everyone. However, the government must pay a fair price for the property	*ມັນ ເປັນ ກົດ ໝາຍ ແລະ ຄວາມ ຖືກ ຕ້ອງ ຂອງ ພວກ ປົກຄອງ ເມືອງ ທີ່ ຈະ ເອົາ ສິ່ງ ຂອງ ຄົນ ອື່ນ ໄປ ໃຊ້ ໃຫ້ ທຸກ ຄົນ ແລະ ທາງ ປົກຄອງ ກໍ ຈະ ຕ້ອງ ຈ່າຍ ຣາຄາ ອັນ ເໝາະ ສົມ ທີ່ ສິ່ງ ຂອງ.
empire a group of countries or states controlled by one ruler or government	ມັນ ເປັນ ຄຳ ພວກ ປະເທດ ຕ່າງໆ ແລະ ເມືອງ ທີ່ ພວກ ມັນ ໄດ້ ຖືກ ຢູ່ ໃນ ໃຕ້ ຜູ້ ຄຸ້ມ ຂອງ ຄົນ ຜູ້ດຽວ.
endure to continue to exist; to survive	ມັນ ເປັນ ການ ເລື້ອ ໄປ ທີ່ ຈະ ລອດ ເຈົ້າ ແລະ ເຫຼືອ ທີ່.
enforce to carry out	ເພື່ອ ຈະ ປາບ ປາມ, ຈັບ ອອກ ໄປ.
environment the world around us; conditions that affect the development of living things	ຫ້ອມ ໂລກ ທີ່ ຢູ່ ອ້ອມ ຮອບ ເຮົາ ນີ້ ສິ່ງ ທີ່ ມັນ ຜລິດ ຜົນ ສຳຄັນ ຂອງ ສິ່ງ ຕ່າງໆ

envoy	a representative or messenger sent by one government to another	ຜູ້ຕ່າງໜ້າ ຫຼື ຜູ້ແທນ ທີ່ ຜູ້ສົ່ງຂ່າວ ຜູ້ ຊຶ່ງ ທີ່ ຖືກສົ່ງ ຈາກ ແຂວງ ໜຶ່ງ ໄປຫາ ແຂວງອື່ນ
erode	wear away gradually	ສຶກໄປ ເທື່ອ ລະ ເລັກ ລະ ນ້ອຍ.
erupt	to burst out or explode suddenly	ຣະເບີດອອກ ເພື່ອ ຈະ ແຕກ ອອກ ຫຼື ລະເບີດ ຢ່າງ ດ່ວນໄວ.
ethnic	having to do with various racial or cultural groups of people and the characteristics, language, and customs of each	* ມີ ພາຣະ ໜ້າ ທີ່ ທີ່ ຈະ ເຮັດ ນຳ ຕົ້ນຊາດ ຫຼື ປະເພນີ ຂອງ ການແຕ່ລະ ຊາດ ພວກ ຄົນ ແລະ ທາງດ້ານ ພາສາ ແລະ ສັນຕິ ການ ແຕ່ ແລະ ພິທີ
excise tax	tax placed on goods made or sold within a country	* ພາສີ ອາກອນ ທີ່ ໃສ່ ຕື່ມ ໃນ ຄ່າ ມວນ ສິ່ງ ຂອງ ທີ່ ໄດ້ ເຮັດ ຫຼື ຂາຍ ຢູ່ ໃນ ປະເທດ.
executive	branch of government that carries out the laws; an official	* ຜູ້ບໍລິຫານງານ ຝ່າຍ ອາຊາຊາ ຂອງ ຜູ້ປົກ ຄອງ ທີ່ ພັນ ນຳ ກົດໝາຍ ອອກໃຊ້.
exile	a person who has been forced to leave home or country or one who has fled one's home or country	ຜູ້ຖືກຂັບໄລ ຄົນ ຜູ້ ທີ່ ຖືກ ບັງຄັບໃຫ້ ໜີ ບ້ານ ເມືອງ ຫຼື ປະເທດ, ຫຼື ຜູ້ ທີ່ ໜີ ຈາກ ບ້ານ ເດີມ ຂອງ ຕົນ ແລະ ໄປ ອາໄສ ບ່ອນ ອື່ນ
expedition	journey for some special purpose	ການເດີນທາງ. ການເດີນທາງ ສຳລັບ ຄວາມ ປະສົງ ພິເສດ.
expenditure	something spent	ລາຍໃຊ້ຈ່າຍ - ບາງສິ່ງ ບາງ ຢ່າງ ທີ່ ໄດ້ ຈ່າຍອອກໄປ.
expire	to end	ທີ່ສຸດ, ໃນທີ່ສຸດ. ການ ສຳເລັດ, ສຸດ ປາຍທາງ.
export	an article sent out of one country for sale in another	ສິ່ງອອກ ນອກ ປະເທດ. ສິນ ຄ້າ ທີ່ ໄດ້ ສົ່ງ ອອກໄປ ປະເທດ ນອກ ເພື່ອ ໄປ ຂາຍ.

ex post facto law a law which makes something illegal after the deed has already been done and holds the person committing the act responsible

ກົດ ໝາຍ ທີ່ ມີ ເຮັດ ໃຫ້ ສິ່ງ ອື່ນ ບໍ່ ຖືກ ຕ້ອງ ທາງ ກົດ ໝາຍ ຫຼັງ ຈາກ ການ ກະ ທຳ ກໍ ໄດ້ ສຳ ເຣັດ ໝົດ ແລ້ວ ແລະ ຈັບ ຄົນ ໃຫ້ ມັນ ເອົາ ຄວາມ ຮັບ ຜິດ ຊອບ ຕໍ່ ເຂົາ ເອງ.

express powers powers listed in the first 17 clauses of Article 1, Section 8, of the Constitution, which states what the government can do

ອຳ ນາດ ທີ່ ມັບ ຄ່ວນ. ອຳ ນາດ ທີ່ ມີ ຈົດ ລຳ ດັບ ຫຼື ຢູ່ ຂໍ້ ທຳ ອິດ ຂອງ ຂໍ້ 17 ຂອງ ເພື່ອ ເລື່ອງ 1, ພາກ ທີ 8, ຂອງ ລັດຖະທຳມະນູນ, ຂອງ ປະເທດ ແລະ ວ່າ ຜູ້ ປົກຄອງ ຄວນ ເຮັດ ແນວ ໃດ.

external tax a government duty placed on goods imported into a country

ກິດການ ພາສີ ປົກຄອງ ທີ່ ໄດ້ ເກັບ ຂອງ ນອກ ມາ ທີ່ ແລະ ນຳ ເຂົ້າ ຢູ່ ໃນ ປະ ເທດ.

extradition a surrender of a fugitive or a prisoner by one state to another for trial or punishment

ການ ສົ່ງ ຕົວ ກັບ ຄືນ ມາ ຜູ້ ຂໍ ເອົາ ຕົວ ກັບ ຄືນ ມາ ບ່ອນ ຂອງ ການ ຫຼົບ ໜີ ຫຼື ຜູ້ ທີ່ ເປັນ ນັກ ໂທດ ຈາກ ເມືອງ ນຶ່ງ ໄປ ຫາ ເມືອງ ອື່ນ ເພື່ອ ເຂົ້າ ຄຸກ ລົງ ໂທດ.

extremist a person who favors radical or extreme political ideas, methods, or priorities

ຜູ້ ກະ ທຳ ລັດທິ ສຸດ ຂີດ. ຄົນ ຜູ້ ໃດ ມັກ ກະ ທຳ ລັດທິ ຢ່າງ ສຸດ ຂີດ ຫຼື ມີ ຄວາມ ຮູ້ ທາງ ດ້ານ ການ ເມືອງ, ບັກ ບາດ, ຣະ ບຽບ ວິທີ, ຫຼື ຄວາມ ມາ ກ່ອນ.

-F-

Fascism	a system of government which favors rule by a dictator and involves a strong central government that controls the economy and all society and which allows no competition	ລະບົບ ຂອງ ພວກ ປົກຄອງ ທີ່ພັກ ນະໂຍບາຍ ຈາກ ຜູ້ ພະເດັດການ ແລະ ກໍ ກະວົນກະວາຍ ທາງ ໃຈ ກາງ ເມືອງ ທີ່ ເປັນ ຈະ ປົກຄອງ. ການ ເສດຖະ ກິດ ແລະ ສັງຄົມ ທີ່ ເປັນ ບໍ່ ມີ ການ ແຂ່ງ ຂັນ ໃດໆ ເລີຍ.
featherbedding	requirement that an employer maintain more workers than are actually needed	ປະກາດ ຈະ ນະ ໃຫ້ ພວກ ຄົນ ງານ ເພີ່ມ ພູນ ຫລາຍໆ ຄົນ ຂຶ້ນ ເອົາ, ກ່ອນ ທີ່ ພວກ ເຮົາ ຕ້ອງ ການ ເອົາ.
federal	government of a nation formed by the union of several states or units	ຜູ້ ປົກຄອງ ຂອງ ຊາດ ຊຶ່ງ ທີ່ ໄດ້ ຮັບ ຄະນະ ຫລາຍໆ ລັດ ຂື ຄະນະ ເຂດ ແລະ ລັດ ຕ່າງໆ.
federal system	one in which power to govern is shared between a central government and state government	ລະບົບ ການ ປົກຄອງ. ເປັນ ຊຶ່ງ ຢູ່ໃນ ອຳ ນາດ ໄປ ທາງ ພວກ ປົກຄອງ ທີ່ ກຳ ແຫງ ແລະ ຢູ່ໃນ ລະ ຫວ່າງ ການ ປົກ ຄອງ ສ່ວນ ກາງ ແລະ ການ ປົກຄອງ ທ້ອງຖິ່ນ
federation	a group or collection of organizations or governments joined together for a special purpose	ເປັນ ອຳ ພວກ ຫລື ພວກ ທີ່ ຈັດ ເລືອກ ຂອງ ການ ປຶກສາ ຫລື ພວກ ປົກຄອງ ທີ່ ເປັນ ຮ່ວມ ກັນ ເພື່ອ ຄວາມ ປະສົງ ພິເສດ.
feminist	having to do with the belief in the equality of women; one who holds that belief	ສິ່ງ ໜ້າ ທີ່ ທີ່ ຈະ ທຳ ກັບ ຄວາມເຊື່ອ ຢູ່ໃນ ຄຸນພາບ ຂອງ ຜູ້ຍິງ, ຜູ້ຍິງ ທີ່ ຈັບ ຄວາມ ເຊື່ອ ນັ້ນໆ.
fertile	able to support the growth of plants or crops	ດິນ ທີ່ ເພີ່ມ ທີ່ ຈະ ຊ່ວຍ ຄ້ຳ ເຄື່ອງ ປູກ ຂອງ ພືດ ຫລື ສວນ ລາ ໄຮ່.
financial	having to do with money	ສິ່ງ ພາວະ ໜ້າ ທີ່ ທຳ ກັບ ຈຳ ນວນ ເງິນ.
flapper	a rather forward and unconventional young woman of the 1920's; she cut her hair short, wore lipstick and rouge (or color) on the cheeks	ແບບ ສະເປັນໆ, ແລະ ກໍ່ ບໍ່ ຄອບ ປະ ຕິ ປູກ ພວກ ສາວໆ ໃນ ປີ 1920's ກໍ ຕັດ ຜົມ ສັ້ນໆ ແລະ ທາ ສີ ແກງ ທາ ແປ້ງ ງາມ ຫລື ກໍ່ ຂອງ ນອກ ເຮືອນ ໄປ.

flexible	capable of being changed; easily adapted	ສາມາດເລື່ອນປ່ຽນ, ດັດແປງຢ່າງ ງ່າຍໆ.
foe	an enemy	ພວກສັດຕູ.
foreclose	to take back a mortgage, usually by taking over property given as security	ເພື່ອຈະເອົາຄວາມຈຳນອງຄືນມາ, ຕາມປົກກະຕິແລ້ວກໍ່ເອົາສິ່ງຂອງກັບຄືນມາ ເໝືອນກັບທີ່ເອົາຄວາມປະກັນມາ.
forty-niner	a person who went to California in 1849 to seek gold during the gold rush	ພວກຄົນທີ່ໄດ້ເດີນທາງໄປຫາ California 1949 ເພື່ອຊອກຫາເງິນຄຳ, ໃນຕອນຄຳກຳລັງລົ້ນຫລາຍ.
fraud	dishonesty or trickery	ບໍ່ມີຄວາມຊື່ສັດ ແລະ ຄວາມໂລບ ມາເລັ່ຽມມາ.
frontier	the furthermost part of a settled country; an imaginary line with white settlements on one side and Indian settlements on the other	ຄວາມກວ້າງຂວາງຂອງປະເທດທີ່ພັນໄດ້ເຂດອອກໄປເປັນສອງຕາມຄື ພວກອົບພະຍົບຢູ່ຝາກນຶ່ງ ແລະ ພວກອິນດຽນ ຫາຢູ່ເບື້ອງນຶ່ງ.
fugitive	a person who is trying to escape from danger, an enemy, justice, etc.	ຄົນຜູ້ທີ່ຢາກຈະໜີຈາກຄວາມອັນຕະລາຍ, ພວກສັດຕູ.
full faith and credit	a term stated in the Constitution of the U.S., which means that each state will respect the legal records and laws of the other states	ຄວາມເຊື່ອ ແລະ ນັບຖື. ຜູ້ໃນລ່າຄບຂອງພວກມາຢູ່ໃນລັດຖະທຳມະນູນສະຫະລັດອາເມຣິກາ ອັນນີ້ກໍ່ມີຄວາມໝາຍວ່າ ຕາມແຕ່ລະເຂດຈະຕ້ອງມີຄວາມນັບຖືກົດໝາຍຂອງເຂົາ ແລະ ຮັກສາກົດໝາຍຂອງເມືອງອື່ນ.

-G-

ghetto	area largely populated by one or more minorities	ບໍລິເວນ ຂອບເຂດ ທີ່ ເຂົາ ຕັ້ງ ບ້ານເຮືອນ ຢູ່ ແບບ ລວມ ນ້ອຍໆ ທົ່ວໄປ.
gold standard	use of gold as the standard of value for the money of a country; the nation's unit of money value is declared by the government to be equal to and exchangeable for a certain amount of gold.	ມາດຕາເງິນ. ການໃຊ້ ຄຳ ເປັນ ຕາລາຂອງ ລາຄາ ເພື່ອ ເປັນ ເງິນ ໃຊ້ຈ່າຍ ໃນ ປະເທດ; ແລະ ຈຳນວນ ລາຄາ ເງິນ ທີ່ໄດ້ ປະກາດ ອອກ ໂດຍ ທາງ ຜູ້ປົກຄອງ ວ່າ ຄ່າ ກໍ ຈະ ຕ້ອງ ຢູ່ ໃນ ໃຫ້ ມັນ ມີ ຄວາມ ສົມ ຄວນ ແກ່.
grain drill	a horse-drawn instrument which made planting easier	ເຫຼັກເຈາະ ແລະ ຮູບ ຂອງ ໄຖມ້າ ນັ້ນ ມັນ ທຳໃຫ້ ເຄື່ອງມື ຂອງ ການ ຫວ່ານ ສີ ສະບາຍ.
grain elevator	building for storing grain	ເປັນ ບັງກະເຍົ້າ ສຳລັບ ເອົາ ພືດປູກ ໄວ້.
grand jury	a selected group of people whose duty is to listen to evidence against an accused person and determine if there is enough reason to hold a trial	ພວກ ທີ່ ໄດ້ ຄັດ ເລືອກ ເອົາ ເປັນ ຜູ້ ທີ່ ເນັ້ນ ໜ້າທີ່ ຟັງ ຊື່ ທີ່ ມັນ ກ່າວ ຫາ ກັນ ແລ້ວ ກໍ ພິຈາລະນາ ວ່າ ຖ້າ ທີ່ ມັນ ເຫດການ ມີ ພັນທາ ເຫຼືອ ພໍທີ່ ຈະ ເອົາ ເຂົາ ເຂົ້າໄປ ຖາມ ຕັດສິນ.
Great Depression	from about 1929-1939, a worldwide period of low business activities and high unemployment, with extensive closings of stores, factories, and banks; people lost money, farms, homes; some even starved	ຈາກ ປີ 1929-1939, ທົ່ວ ທັງໂລກ ເຮົາ ມີ ກໍ ມີ ຄວາມ ຂອດເຍີ້ງ ລຸດ ລົງ ທາງ ດ້ານ ກິດຈະການ; ແລະ ການ ປິດ ຕະຫຼາດ, ທະນະຄານ, ໂຮງງານ ແລະ ສິ່ງ ອື່ນໆ. ປະຊາຊົນ ຕົກ ຢາກ ຕາຍ.
greenbacks	paper money not backed by gold or silver	ເງິນ ເຈ້ຍ ນັ້ນ ມັນ ບໍ່ ສາມາດ ທີ່ ຈະ ເຮັດ ລາຄາ ໃຫ້ ສະເໝີ ກັບ ເງິນ ແລະ ຄຳ.
guaruntee	to pledge or promise; a promise backed with something given as security	ຄວາມ ປະກັນ: ເປັນ ການ ສັນຍາ ວ່າ ສິ່ງ ຂອງ ອັນ ນັ້ນ ຈະ ໄດ້ ມີ ຄວາມ ປ້ອງ ກັນ.
guerilla	warfare carried on by bands of people not part of a regular army; one who is part of a sudden raid or ambush	ການຮົບ ທີ່ ມັນ ມາ ຄອບ ຈຳນວນ ຄົນ ໂຈມຕີ ຊ້ອນ ກັນ, ແຕ່ ມັນ ບໍ່ ແມ່ນ ຈຳນວນ ຄົນ ພັນ ທະຫານ.

-H-

hard line	strong course of action	ຫລັກສູດ ຂອງ ການ ສະເຄັ່ງ ທີ່ເປັນ ແຂງ ແຮງ.
hawks	persons who advocate war or a military solution in a conflict	ພວກ ຄົນ ຜູ້ ທີ່ ສນັບສນູນ ສົງຄາມ ຫລື ກຳລັງ ທະຫານ ຜູ້ ໃນ ຂໍ້ຂັດ ແຍ້ງ.
hoard	to store up; to keep greedily	ເພື່ອ ຈະ ເກັບ ຊຸມ ໄວ້, ເພື່ອ ຈະ ຮັກສາ ໄວ້ ໃຫ້ ເປັນ ຣະ ຊູກ.
holding company	company that owns stocks or bonds of other companies and often controls them	ໂຮງການ ທີ່ເປັນ ເຈົ້າ ທີ່ ຫຸ້ນສ່ວນ ແລ້ວ ເຄື່ອງ ຕ່າງ ປະເທດ ແລະ ກໍ ເປັນ ຈະ ເອົາ ກຳໄລ ມາ ເກັບ ຫລາຍ.
Holocaust	the destruction of six million Jews by Hitlers' Nazi government; Jews were killed in gas chambers or shot and their bodies burned in ovens	ພວກ ຢິວ ຖືກ ຫ້າ ລາຍ ປະມານ 6 ລ້ານ ຄົນ ໂດຍ ຄຳສັ່ງ ຂອງ ທ່ານ ຮິດເລີ ຜູ້ ເປັນ ຫົວໜ້າ ຂອງ ພວກ ປະຫານ. ແລະ ພວກ ຢິວ ກໍ ຖືກ ຂ້າ ຕາຍ ໃນ ເຕົາ, ໜຶ່ງ ເປົາ ແລະ ຄຸກ ກູ.
homestead	a house and the land and buildings connected with it; parcel of 160 acres of public land granted to a settler under certain conditions by the United States government	ເປັນ ເຮືອນ ຊານ ແລະ ດິນ ດອນ ຕລອດ ໄປ ທີ່ ເປັນ ຂອງ ທີ່ ກັນ. ເປັນ ດິນ ຂອງ 160 ໄຮ່ ຂອງ ດິນ ດອນ ຕລອດ ທີ່ ເປັນ ຂອງ ຫລວງ ເພື່ອ ໃຫ້ ຄົນ ທີ່ ເຂົ້າ ມາ ຢູ່.
hostage	person held by an enemy as a pledge that certain promises or agreements will be carried out	ຄົນ ປະກັນ, ຜູ້ ປະກັນ ຈາກ ສັດຕູ ເພື່ອ ເປັນ ແລກ ກູ້ຍມ, ເພື່ອ ຄວາມ ສັນຍາ ແລະ ຄວາມ ຕົກລົງ ຈະ ໄດ້ ເປັນ ຜົນ ສຳເລັດ ລົງ.
humanitarian	concerned with the welfare of people	ເປັນ ເລື່ອງ ທາງ ຈິດໃຈ ທາງ ດ້ານ ປະຊາ ສົງເຄາະ ຂອງ ປະຊາຊົນ.
human rights	the basic freedoms of thought, conscience, religion, and belief for all people; free speech, fair trials, and freedom to form political parties	ເປັນ ເປັນ ສິດ ທາງ ຂອງ ຄວາມ ອິສຣະ ແລະ ການ ຄິດ ຄຳເຫັນ. ກ່ຽວ ກັບ ສາສນາ ຕ່າງໆ. ຄວາມ ປາກ ເວົ້າ ແລະ ການ ເລືອກ ພັກ ປະການ.
hypothesis	an educated guess based on what is already known	ເປັນ ການ ສຶກສາ, ແລະ ຄວາມ ຄິດ ຄຳ ເຫັນ ທີ່ເປັນ ໄດ້ ຮູ້ ຈັກ ມາ ກ່ອນ ແລ້ວ.

-I-

idealist	a person who acts according to high hopes and beliefs	ຄົນຜູ້ທີ່ ສແດງ ເຖິງ ເຈົ້າ ຄວາມ ສູງ ແລະ ຄວາມຄິດ ສູງ ແລະ ຄວາມ ເຊື່ອ ທີ່ໝັ້ນຄົງ.
illegal	against the law	ຄວາມຜິດ, ການ ທີ່ຕ້ານ ກົດໝາຍ.
illiterate	unable to read and write	ບໍ່ມີ ຄວາມ ສາມາດ ທີ່ຈະ ອ່ານ ແລະ ຂຽນ.
immediate cause	a situation which has existed for a short time	ເຫດການ ສົມໄດ ທີ່ມີ ເຂົ້າ ມາ ປະເຊີດ ໃນເວລາ ບ່ອງ ໜັ້ນ ທີ່ ໜັ້ນໄດ.
immigrant	a person from one country who settles in another	ພວກ ທີ່ອົບພະຍົບ ຈາກ ປະເທດ ນຶ່ງ ແລະ ກໍໄປ ຕັ້ງ ຖິ່ນຖານ ຢູ່ ປະເທດ ອື່ນ.
immigration	coming into a foreign country or region to live	ການ ເຂົ້າ ມາ ຢູ່ໃນ ຕ່າງ ປະເທດ ຫລື ປະເທດ ທີ່ ເພື່ອນບານ ເພື່ອ ມາ ຕັ້ງ ຢູ່.
impeach	to formally accuse a public official of wrongdoing in office	ເພື່ອ ຟ້ອງຮ້ອງ ພວກ ຂ້າຣາຊການ ທີ່ໄດ້ ທຳ ຜິດ ຢູ່ ໃນ ໜ້າທີ່ການ.
imperialism	building an empire and extending a country's rule over foreign lands; establishing and controlling colonies	① ກໍ່ຕັ້ງ ຈັກກະວານ ແລະ ແຜ່ກົນ ອຳນາດ ໃໝ່ ທີ່ມີ ບັງຄັບ ເໜືອ ດິນ ດາວ ຕ່າງປະເທດ; ແຜ່ຫຼາຍ ແລະ ຄວບຄຸມ ພວກ ອານາຄົມ ຕ່າງໆ.
implicate	to be involved in, or connected with	ເພື່ອ ເປັນ ການ ຮ່ວມມື ນຳ ຫລື ຕິດຕໍ່ ພົວພັນ.
implied powers	powers needed by Congress to carry out the expressed powers	ເປັນ ອຳນາດ ທີ່ມີ ຕ້ອງການ ຄາວ ພວກ ສະພາ ເພື່ອ ຈະເອົາ ອຳນາດ ແຜ່ ພາຍ ອອກ ໄປ ທາງ ນອກ.
import	to bring goods in from a foreign country for sale or use	ເພື່ອ ຈະ ນຳເອົາ ສິ່ງ ຂອງ ເຂົ້າ ຈາກ ທາງ ຕ່າງ ປະເທດ ເພື່ອ ຈະ ຂາຍ ແລະ ເອົາ ໄວ້ ໃຊ້ ເປັນ ສ່ວນຕົວ.
impress	to force someone to serve; seize property for public use	ເພື່ອ ຈະ ບັງຄັບ ຄົນ ອື່ນ ໃຫ້ ເຂົ້າ ທຳການ ໃຫ້ ເປັນ ການ ຍຶດ ສິ່ງ ຂອງ ແລະ ເອົາ ມາ ໃຫ້ ເປັນ ຂອງ ຫລວງ.

inalienable cannot be given or taken away

ສິ່ງຂອງ ທີ່ບໍ່ສາມາດ ເອົາໃຫ້ ແລະ ກໍ່ ບໍ່ສາມາດ ເອົາໄປໄດ້.

inaugurate to install into office with ceremony

ເພື່ອເອົາ ເຂົ້າ ປະຈໍາ ທໍາ ແໜ່ງ ຢູ່ໃນ ຕັ້ງ ການ ພ້ອມກັບ ພິທີ.

income tax money paid out of people's earnings to support their government

ເປັນ ເງິນ ທີ່ ໄດ້ ຈ່າຍ ອອກ ຈາກ ການ ຫາ ລາຍ ໄດ້ ຂອງ ເຂົາ ເພື່ອ ຊ່ວຍ ທາງ ລັຖບານ ຂອງ ເຂົາ.

indentured bound by contract to work for a period of time in order to pay a debt

ສັນຍາ ຈ້າງ ໃຫ້ ເຮັດ ວຽກ ໃນ ເວລາ ໃດ ເວລາ ນຶ່ງ, ທາງ ທີ່ ເຮົາ ຈະ ໄດ້ ຈ່າຍ ໜີ້ ຂອງ ເຂົາ.

indict charge with an offense or crime; accuse

ປັບ ໄໝ ພ້ອມ ກັບ ຄວາມ ຜິດ ລາຍ ແລ້ວ ພອກ ພັກ ຈໍາ.

industrial having to do with factories and manufacturing

ອຸດສາຫະ: ມາທີ່, ທີ່ຈະ ທໍາ ກັບ ໂຮງ ງານ ແລະ ການ ອຸສາຫະກໍາ.

industrialized built up with factories and machines

ສ້າງ ຂຶ້ນ ພ້ອມ ກັບ ໂຮງ ງານ ແລະ ເຄື່ອງ ຈັກ.

infamy a disgraceful act

ການ ອື່ນແຕ່ງ ເຫດ ພົນ ຮ້າຍ ບໍ່ ດີ ບໍ່ ງາມ.

infer find out by a process of reasoning from something known or assumed

ໄດ້ ມາ ທົບ ສອບ ການ ເບິ່ງ ພັດທາ ຈາກ ສິ່ງ ຂອງ ອັນ ອື່ນ ທີ່ ຄວນ ຮູ້ ແລະ ກໍ່ ຖືກ ບອກ ໃຫ້ ເຮັດ.

inflation an economic situation in which prices rise when the value of money goes down; too much credit or paper money in circulation

ເປັນ ບັນ ຫາ ຂອງ ເງິນ ໂດຍ ທີ່ ພັນ ລາຄາ ຂຶ້ນ ໄປ ແລະ ລົງ ໄປ, ເພາະວ່າ ສິນ ເຊື່ອ ຫຼາຍ ແລະ ກໍ່ ມີ ເງິນ ເຈ້ຍ ຢູ່ໃນ ຈໍາ ນວນ.

initiative a procedure which allows people to introduce bills in legislature

ວິທີ ດໍາເນີນ ການ ໂດຍ ທີ່ ພັບ ອະນຸຍາດ ໃຫ້ ຄົນ ເອົາ ເຂົ້າ ໄປ ສະເໜີ ໃນ ແຖ່ງ ຄວາມ ຢູ່ ໃນ

installment buying system of buying goods by paying a small amount down and the balance in separate payments ລະບົບການຊື້ສິ່ງຂອງໂດຍ ຕອບ ຈ່າຍ ລາຄາ ນ້ອຍໆ ຫລັງ ກ່ອນ ແລ້ວ ລາຄາ ເຫລືອ
ຄ່ອຍ ຈ່າຍ ໃນ ງວດ ອື່ນ ຕ່າງຫາກ.

interest money paid for the use of money, usually a percentage of the amount invested, borrowed, or loaned ກຳໄລ, ເງິນທີ່ເຮົາ ຈ່າຍເພີ່ມ ໃຫ້ ທີ່ເຮົາ ໄດ້ ຢືມ ເງິນ ເຂົາ ອອກ ໄປ ໃຊ້, ຕາມ
ປົກະຕິ ແລ້ວ ກໍ ແມ່ນ ດອກ ເບ້ຍ ທີ່ ເຮົາ ລົງທຶນ ຫລື ເອົາ ໄດ້ ຢືມ ເງິນ ຜູ້ອື່ນ.

interior part of a country or region away from the coast or border ເປັນ ບໍລິເວນ ຂອບເຂດ ທີ່ ມີ ພາກ ນຶ່ງ ຂອງ
ປະເທດ ທີ່ ມັນ ໄກ ຈາກ ແຄມ ນ້ຳ ທະເລ ຊາຍ ແດນ.

internal tax government tax or duty placed on goods produced within a country ເປັນ ພາສີ ອາກອນ ຂອງ ພວກ ປົກຄອງ ທີ່
ກີອາກອນ ທີ່ ເປັນ ໃສ່ ຕ່າງ ສິ່ງ ຂອງ ທີ່ ແລະ ການ ຜະລິດ ພັນ ຢູ່ ໃນ ປະເທດ.

internment centers places to which Japanese Americans were transported by train after the Japanese attack on Pearl Harbor; they remained there until the war was almost over ເປັນ ບ່ອນ ທີ່ ພວກ ຍີ່ປຸ່ນ ແລະ ອາເມ-
ຣິກັນ ເອົາ ຂຶ້ນ ກັບ ຂົນ ລົດໄຟ ຫລັງ
ຈາກ ພວກ ຍີ່ປຸ່ນ ເຂົ້າ ມາ ບຸກ ໂຈມ ຕີ ຢູ່ Pearl Harbor; ເຂົາ ກໍ
ເອົາ ພັກ ກັນ ທີ່ ນັ້ນ ຈົນ ເຖິງ ສົງຄາມ ໂລກ ເກືອບ ຈະ ຈົບ ແລ້ວ.

international between or among nations

ລະຫວ່າງ ຊາດ ຊາດ ໃນ ໂລກ ເຮົາ.

interstate between states ລະຫວ່າງ ຫົວ ເມືອງ ແລະ ຫົວ ແຂວງ ຕ່າງໆ.

intervene to come between people involved in a dispute in order to help settle it ເພື່ອ ຈະ ເອົາ ເຂົ້າ ໄປ ຂວາງ ກັນ ລະຫວ່າງ
ຄົນ ທີ່ ມີ ເຂົ້າ ໄປ ຮ່ວມ ກັນໂຕ້ ຖຽງ ທາງ ໃດ ທາງ ນຶ່ງ ທີ່ຈະ ໄດ້ ຊ່ວຍ ໄກ່ເກ່ຍ.

intimidate to influence someone's actions with fear ການ ໃຫ້ ອິທິພົນ ທີ່ ຄວາມ ປະພຶດ ຂອງ ຄົນ ອື່ນ ໂດຍ ການ ໃຫ້ ເຂົາ
ຢ້ານ.

intolerable too much to be endured; unbearable ມັນ ເປັນ ການ ເກີນ ແຮງ ທີ່ສຸດ ທີ່ຈະ ທານທົນ;

invalid without force or power
ບໍ່ມີ ການ ບັງຄັບ ແລະ ອຳນາດ.

invention an item or process developed from study and experiments ສິ່ງ ຂອງ ທີ່ ໄດ້ ເຮັດ ໃຫ້ ພັດທະນາ ຈາກ ການ ຮຽນ ແລະ ຄວາມ ຊຳນານ.

investing using money for something that is expected to produce a profit in the form of interest, income, or benefit ການ ໃຊ້ ເງິນ ເພື່ອ ເອົາ ໄປ ໃສ່ ບ່ອນ ສິ່ງ ບາງ ຢ່າງ ທີ່ ເຂົາ ຫວັງ ໃຫ້ ມີ ຣາຄາ ເພີ່ມ ເຕີມ ຢູ່ ໃນ ຣາຄາ ກຳໄລ ແລະ ການ ຄັ້ງ ເອົາ ຜົນ ປະໂຫຍດ ຂອງ ມັນ.

irrigation a method of supplying water to an area through wells, canals, or sprinkling devices ຊ: ຊ: ລູບ ເຄື່ອງ ອຸປະກອນ ຂອງ ນ້ຳ ມີ ບໍລິເວນ ຕ່າງໆ ລາງ ທາງ ທີ່ ນ້ຳ ແລະ ກໍ ແບ່ງ ໄປ ຍອມ ດິນ.

isolate to be separate from others; stay alone or apart from others ເພື່ອ ຈະ ແຍກ ອອກ ຈາກ ໝູ່ ຫຼື ຢູ່ ຈາກ ໝູ່ ອື່ນໆ.

isolationism national principle of keeping out of foreign affairs; avoiding political and economic relations with other countries ຄະນະ: ພວກ ທີ່ ພັນ ໄດ້ ຈັບ ເອົາ ໄວ້ ແລະ ໄດ້ ຮັກສາ ຈາກ ໝູ່ ຈຳ ພວກ ອື່ນ, ຫຼື ຄົນ ຕ່າງ ຊາດ, ຫຼື ພວກ ການ ເມືອງ ແລະ ພວກ ອື່ນ ໆ ທີ່ ມີ ຄວາມ ພົວພັນ ກັບ ປະເທດ ອື່ນໆ.

isthmus narrow strip of land with water on both sides, connecting two larger bodies of land ເປັນ ຊ່ອງ ດິນ ແຄບ ຂອງ ໜ້າ ດິນ ທີ່ ພັນ ມີ ນ້ຳ ອອກ ທັງ ສອງ ຄານ, ຫຼື ເປັນ ໜ້າ ດິນ ທີ່ ພັນ ຕໍ່ ກັນ ກັບ ເປັນ ດິນ ໃຫຍ່ ແລະ ກໍ ມີ ລາຍ ທີ່ ຍ່ອມ ຂຶ້ນ ກັບ.

-J-

Jim Crow Law a law designed to keep the races apart socially	ກົດໝາຍ ທີ່ວັນ ບໍ່ໃຫ້ຊາດ ຈະ ປະສົມ ປົນ ຈາກ ຂອງ ດາກ ຊຶ່ງ ຄົນ ກັນ.
judicial having to do with the courts or with judges; the branch of a government that interprets the laws	ສິ່ງ ພາລະໜ້າທີ່ ທີ່ ຈະເຮັດ ກັບ ສານ ຫລື ຜູ້ ຕັດສິນ, ພາກ ສາຂາ ຂອງ ລັດ ທີ່ ເປັນ ຜູ້ ແປ ແລະ ອ່ານ ຂໍ້ ກົດໝາຍ.
judicial review the power of the courts to decide if an existing law is constitutional	ອຳນາດ ຂອງ ໂຮງສານ ທີ່ຈະ ຕັດສິນໃຈ ວ່າ ຖ້າ ຫາກ ມີ ກົດໝາຍ ຢ່າງໃດ ຢ່າງນຶ່ງ ຜິດ ພາດ ກັບ ລັດຖະທຳມະນູນ.
jurisdiction the power or authority to administer justice or carry out judicial functions	ອຳນາດ ຫລື ສິດທິ ທີ່ ຈະ ຈັດງານ ເປັນ ຄວາມ ຍຸຕິທັມ ຫລື ເປັນ ຜູ້ ທຳ ກົດໝາຍ.
justice one of nine Supreme Court justices; a system for deciding fair treatment of people suspected of crime	ນຶ່ງ ໃນ ເກົ້າ ນາຍ ຕຸລາ ສານ ຂອງ ສານ ສູງ; ລະບົບ ການ ທີ່ ເຮັດ ຕັດສິນໃຈ. ດີ ໃນ ເບິ່ງ ແຍງ ໃຫ້ ມີ ຄວາມ ເໝາະ ສົມ ກັບ ຜູ້ ຕ້ອງ ທີ່ ເຮັດ ມີ ຄວາມ ຣະແວງສົງສັຍ.
justify to show to be right or reasonable	ເພື່ອ ຈະ ແຈ້ງ ເຫດ ຜົນ ວ່າ ເປັນ ມີ ຄວາມ ຖືກ ແລະ ກໍ ມີ ເຫດຜົນ

laissez-faire the idea that government should leave business to handle its own affairs; government should not involve itself in economic or business affairs ຄວາມ ຄິດ ທີ່ພວກ ປົກຄອງ ທັງ ຫລາຍ ຄວນ ຈະ ປະ ພວກ ລົງຄ້າ ໃຫ້ ເຂົ້າ ກຳ ກິດຈະການ ຂອງ ເຂົາ ເອງ. ທາງ ຜູ້ປົກຄອງ ຈະບໍ່ມີ ໜ້າທີ່ ຈະ ຍົນ ດາຍ ເລື່ອງ ລົງຄ້າ ໃຊ້ ກິດການ ງານ ຕ່າງໆ.

lame-duck period the period of time between being elected and taking office
ມັນ ເປັນ ໄລຍະ ກາລ ແລະ ເວລາ ທີ່ ໄດ້ ຖືກ ຄັດ ເລືອກ ແລະ ກໍ ໄດ້ ມາ ປະຈຳ ຕຳແໜ່ງ ການ

lease to rent; a written rent agreement
ເພື່ອ ຈະ ຍື່ມ ໃຊ້ ເຊົ່າ, ເປັນ ໃບ ຕົກ ລົງ ໃນ ການ ເຊົ່າ.

leftist a person who has liberal or radical ideas in politics ຄົນ ຜູ້ ທີ່ ມີ ການ ປ່ຽນ ແປງ ຕາມ ກາລະເວລາ ໃຫ້ ຂຶ້ນ ການ
ແລະ ມີ ຫົວ ຄິດ ໃນ ການ ເມືອງ.

legislative branch one of the three branches of the central government of the United States; the branch that makes the laws ນຶ່ງ ໃນ ຈຳນວນ ສາມ ສະພາ ນິຍາ
ອົງການ ຂອງ ຜູ້ ປົກຄອງ ຂອງ ສະຫະລັດ ອາເມ
ລິກາ, ພວກ ສະພາ ທີ່ມີ ປະກອບ ກົດໝາຍ

leisure free time from work to do whatever a person likes ເປັນ ໂອກາດ ຟຣີ ຈາກ ວຽກງານ ແລະ ຄົນ ເຮົາ ຢາກ ເຮັດ
ອັນ ໃດ ກໍ ໄດ້ ຕາມ ທີ່ ມັກ.

lenient not harsh or strict
ມັນ ບໍ່ ແມ່ນ ຄວາມ ຮຸນ ແຮງ ໃຊ້ ເຂັ້ມ ງວດ.

libel an untrue statement that damages someone
ຄວາມ ເວົ້າ ມາ ທີ່ ມັນ ບໍ່ ຖືກ ຕ້ອງ, ທີ່ ມັນ ທຳ ລາຍ ຄົນ ອື່ນ.

liberal person who favors federal leadership in progress and reform
ຄືວ່າ ຜູ້ ໃດ ທີ່ ມັກ ຈະ ເປັນ ຜູ້ ນຳ ຢູ່ ໃນ ຈະ ເລີນ ແລະ ຄວາມ ກ້າວໜ້າ.
ແລະ ການ ຄັດ ຕັ້ງ ໃໝ່.

life expectancy the average number of years a person can expect to live ຢູ່ ໃນ ສາ ຄືບ ເທົ່າ ປີ, ຄົນ ເຮົາ ກໍ ຈະ ມີ ຊີ ຢູ່ ແລ້ວ.
ແລ້ວ ຈະ ມີ ຊີ ວິດ ຢູ່.

lobbyist a person hired by a special interest group to try to influence lawmakers to pass bills that will help that interest group ຄົນ ຜູ້ ທີ່ ຖືກ ເອົາ ມາ ເຮັດ ງານ ຢູ່ ກັບ ພວກ ທີ່ ມີ ຄວາມ ສົນໃຈ ເພື່ອ ເປັນ ຜູ້ ທີ່ ຈະ ກຳ ກັບ ເຮັດ ກົດ ໝາຍ ທີ່ ຈະ ພົບ ໃນ ຂອງ ພວກ ເຂົາ ແລະ ຊ່ວຍ ເຂົາ ຢູ່ ໄດ້.

lynch put to death by hanging without a lawful trial
ເອົາ ໃສ່ ໃຫ້ ຕາຍ ແບບ ຜູກ ຄໍ ໂດຍ ບໍ່ ມີ ກົດ ໝາຍ ຈະ ຂຶ້ນ ສານ ໄດ້.

-M-

majority more than half of a total ຫລາຍກ່ວາ ເຄິ່ງ ນຶ່ງ ທັງໝົດ.

malaria disease transmitted by certain mosquitoes ພະຍາດ ພາເຊື້ອ ທີ່ໄດ້ ພາຈາກໂຕ ຍຸງ.

mandatory required by a command or order
ຕ້ອງການ ຈາກ ຜູ້ນຳ ຫລື ຄຳສັ່ງ.

manifest destiny the belief that nothing could stop the U.S. from expanding its area west to the Pacific Ocean; it was Gods will to bring democracy to all of North America by increasing its territory ຄວາມເຊື່ອ ທີ່ ວ່າ ບໍ່ມີ ຫຍັງ ຈະ ຢຸດ ພວກອາ ເມຣິກາ ຈາກ ການຂະຫຍາຍ ດິນແດນຂອງ ເຂົາ ໄປ ທິດ ຕາເວັນ ໄປ ຫາ ມະຫາສະໝຸດ ປາຊີຟິກ ມັນເປັນ ຄວາມ ຄິດ ຂອງ ພະເຈົ້າ ທີ່ ຈະ ນຳເອົາ ການປົກຄອງ ລະບອບ ປະຊາທິປະໄຕ ໃຫ້ ພວກອາເມຣິກັນເໜືອ ທັງໝົດ ແບບ ເພີ່ມເຕີມ ພື້ນ ເນື້ອທີ່ ຂອງມັນ.

manufacture to make goods, especially by machine ເພື່ອ ຈະ ເຮັດ ໃຫ້ ສັນ ຄ້າ; ສ່ວນ ຫລັກ ຂອງ ສັນ ຄ້າ ມາ ຈາກ ເຄື່ອງ ຈັກ.

Marshall Plan after World War II, a plan to help European nations recover from the effects of the war ຫລັງຈາກ ສົງ ຄາມໂລກ ຄັ້ງ ທີ່ສອງ ແລ້ວ ແຜນ ການ ທີ່ ຈະ ຊ່ວຍ ພວກ ເອີຣົບ ອອກ ຈາກ ຄວາມ ຄອບຄຸມ ແລະ ການປະ ເສີດ ໜ້າ ຂອງ ສົງຄາມ.

martyr person who suffers greatly because of a belief, cause, or principle ຄື ຜູ້ທີ່ ໄດ້ຮັບ ຄວາມເຈັບ ປວດ, ເພາະ ບັນຫາ ເຊື່ອ, ສາເຫດ ຫລື ຄວາມ ສຳຄັນ ອື່ນໆ.

massacre the killing of people or animals in large numbers ການ ກີກ ຂ້າ ຈາກ ພວກ ຄົນ ຫລື ສັດ ເປັນ ຈຳນວນ ຫລວງ ຫລາຍ.

materialism concern with acquiring possessions; placing greater value on objects than on ideas or feelings ເປັນ ຫ່ວງເຫິ່ງ ຈັບ ຈົນ ທັກ ທີ່ ຫາ ມາ ໄດ້. ເອົາ ຣາຄາ ໃສ່ ປ່ຽງ ງາ ວາງ ຢູ່ ໃນ ສິ່ງ ຂອງ ຫລາຍ ກວ່າ ທີ່ ຄິດ ຫລື ຄວາມ ຮູ້ ສຶກ.

maximum hours the most hours a person can be expected to work
ຊົ່ວໂມງ ທີ່ ຫລາຍ ແທ້ລະ ຄົນໃດ ຄິດ ວ່າໃຊ້ ໃນ ການເຮັດ ວຽກ

mediation attempt by a third party to settle a dispute by working out a compromise
ຄວາມ ພະຍາຍາມ ຈາກ ພວກ ກອງ ປະຊຸມ ທີ່ ສາມ ເພື່ອ ຈະ ຕັດສິນ ການ ຫົດ
ຫຍໍ້ ກຽດ ກັບ ການ ທຳ ງານ ອອກ ມາ ຂໍ້ ໝັ້ນ ພາ ຂອງ ເຂົາ.

menial unpleasant and lacking dignity
ບໍ່ມີ ຄວາມ ສຸກ ແລະ ຂາດ ຄວາມ ສງ່າ ງາມ.

mercantilism an economics policy aimed at strengthening a nation by building up its supply of gold and other precious metals, often by controlling trade with colonies
ນະໂຍບາຍ ຂອງ ເສດຖະກິດ ທີ່ ມຸ່ງ ໝາຍ
ໃນ ຄວາມ ແຂງແຮງ ຂອງ ຊາດ ແບບ ເພື່ອ
ສ້າງ ຄວາມ ທັງ ການສະສົມ ບ້ານ ເມືອງ ແລະ ສ້າງ ເງິນ ສ້າງ ຄຳ ຫລື ເຫລັກ
ໃຫ້ມີ ຢູ່ ສະເໝີ ເພື່ອ ຈະ ຢູ່ໃນ ການ ຄວບ ຄຸມ ແລະ ພວກ ອານານິຄົມ.

mercenary a soldier serving for pay in a foreign army
ພວກ ທະຫານ ທີ່ ເຂົ້າ ໄປ ຮັບໃຊ້ ຢູ່ ຕ່າງ ປະ ເທດ ເພື່ອ ຫາ ເງິນ
ມາ ລ້ຽງ ຄອບ ຄົວ.

merit system a system under which people are hired or promoted on the basis of their fitness for a particular job
ລະບົບ ທີ່ ຄົນ ເຮົາ ຖືກ ເອົາ ມາ ເຮັດ
ຫລື ສົ່ງ ອອກ ... ຕາມ ສຳຄັນ ຂອງ ເຂົາ
ເພື່ອ ເປັນ ງານ ຢ່າງ ໃດ ຢ່າງໜຶ່ງ.

migrant a person who moves from one place to another
ຄົນ ຜູ້ທີ່ ຍ້າຍ ຈາກ ທີ່ ໜຶ່ງ ໄປຫາ ທີ່ ອື່ນ.

militia citizens army; state or local military force
ເປັນ ຊາດ ທະຫານ; ແຂວງ ຫລື ບໍລິເວນ ຂອງ ກອງ ທັບ ທະຫານ.

minimum wages the least amount of money a person must be paid when working
ເປັນ ອັດຕາ ເງິນ ໜ້ອຍ ນຶ່ງ ທີ່ ຄົນ ເຮົາ ຈະ
ຕ້ອງ ໄດ້ ຮັບ ໃນ ເວລາ ຂະນະ ທຳ ງານ.

mint to make coins
ເພື່ອ ຈະ ເຮັດ ຫລຽນ.

missionary a person who works to convert people to a religion ຄົນຜູ້ທີ່ ເຮັດວຽກ ຫັນໃຫ້ ຄົນເຮົາ ກັບໃຈ ນັບຖື ສາສະໜາ ນັ້ນ.

moderate favoring middle-of-the-road political positions rather than extreme ones ຝັກ ຄະເປັນ, ເປັນ ກາງ ໃນດ້ານ ແຫ່ງ ການເມືອງ ແທນທີ່ ຈະ ຄະ ກໍ ສາຍ ທີ່ ຄະ ເປັນຜູ້ ສຸດ ທາງ.

modification a change or alteration

ສິ່ງທີ່ ປ່ຽນ ຫຼື ການ ປ່ຽນແປງ.

monopoly one group that has control of an industry or the supply of an item ຄະນະ ນຶ່ງທີ່ ມີ ການຄວບຄຸມ ຂອງ ການ ອຸດສາຫະກັມ ແຫ່ງນຶ່ງ ຫຼືວ່າ ສິ່ງ ອຸປກອນ ຕ່າງໆ.

mortgage a loan to buy property for which the security is the property itself ເປັນ ເງິນ ທີ່ ຢືມ ໄວ້ ເພື່ອຈະ ຊື້ ຊັບ ສົມບັດ ໂດຍ ຄວາມ ປອດ ໄພ ນັ້ນ ເປັນ ຊັບສົມບັດ ອັນ ທັງ ຂອງ ນັ້ນ ເອງ.

muckraking the finding and exposing of corruption or bad conduct in business or government ການ ຄົ້ນ ພົບ ຂອງ ການ ເປີດເຜີຍ ແລະ ຄວາມ ເລວຮ້າຍ; ໃນ ການສໍ້ ໂກງ ຈົ່ວ ຢູ່ໃນ ກິດຈະການງານ ໃນ ດ້ານ ແຫ່ງ ຂອງ ການ ປົກ ຄອງ.

multilateral involving several nations or groups ມີການພົວພັນ ຫ່ວງ ເປັນໃຫຍ່ ລະຫວ່າງ ສອງ ຊາດ ຂຶ້ນ ຊາດ ຫຼື ຄະນະ.

-N-

napalm a kind of jelly that burns human flesh ເປັນ ວຸ້ນ ຊະນິດ ນຶ່ງ ທີ່ ເຜົາໄໝ້ ເນື້ອໜັງ ຂອງ ຄົນເຮົາ.

nationalism loyalty to, and pride in, a nation; often favoring one's nation over all others ຄວາມຊື່ສັດ, ຄວາມພູມໃຈ, ຊົນ ຊາດ ທີ່ ມັນ ມັກ ຈະ ມີ ຊົນ ຊາດ ຂອງ ເຂົາ ນັ້ນ ເໜືອ ໄປ ທັງ ໝົດ ຊາດ ອື່ນ ໆ.

national origin the place from which a person or his family comes ເປັນ ສະຖານທີ່ ຄົນ ນຶ່ງ ຫລື ຄອບຄົວ ຂອງ ລາວ ໄດ້ ໜີ ມາ ຈາກ.

native a person born in a certain place or country ເປັນ ສະຖານທີ່ ຄົນຜູ້ ນຶ່ງ ໄດ້ ເກີດ ມາ ຫລື ເປັນ ປະເທດ.

NATO North Atlantic Treaty Organization- an alliance of fifteen Western nations formed in 1949, providing for joint military cooperation ປໍ່ ໃນ ພາກ ເໜືອ ຂອງ ອັດລັງຕິກ ເຈົ້າ ຕໍ່ເຈົ້າ ຮ່ວມ ກັບ ເວົ້າ ກັບ ສົນທິ ສັນຍາ ຂອງ ຊົນຊາດ ສິບຫ້າ ຊົນຊາດ ຂອງ ພາກ ຕ່າງ ທີ່ ສ້າງ ຂຶ້ນ ໃນ ປີ 1949, ໄດ້ ແບ່ງ ປັນ ທີ່ ຈະ ເຂົ້າ ຮ່ວມ ໃນ ກອງ ທັບ ທະຫານ.

naturalized citizen person admitted to citizenship through certain legal steps ຄົນ ຜູ້ ທີ່ ຈະ ມີ ບາດ ໃຈ ເຂົ້າ ໄປ ເປັນ ຊົນ ຊາດ ຜ່ານມາຍ ໃນ ສາຍ ທີ່ ຖືກ ຕ້ອງ ແລະ ເປັນ ຂໍ້ ສຳຄັນ ບາງ ຢ່າງ.

natural resources materials supplied by nature, such as minerals, timber, land, and water ເຄື່ອງ ອຸປະກອນ ສານ ໃດ ຈາກ ທຳມະຊາດ ຕ່າງໆ ຄື: ບໍ່ແຮ່, ໄມ້ສັກ, ດິນ ດອນ ທົ່ງນາ ແລະ ນ້ຳ ໃຈ ຕ່າງໆ.

navigable waterway river or body of water deep enough for ships ນ້ຳ ຫ້ວຍ ຫລື ແມ່ນ້ຳ ທີ່ ພັດ ເລິກ ພໍສົມຄວນ ທີ່ ມີ ຈະ ໃຊ້ ກຳປັ່ນ ໄປມາ ໄດ້.

Nazis members of the National Socialist Party of Germany led by Adloph Hitler ເປັນ ຄຳ ພວກ ລັດທິ ຊາດ ເສັງ ລີ ຂອງ ພວກ ເປີຣັ່ງ ທີ່ ນຳ ພາ ໂດຍ ທ່ານ (ອິດເລີ ແອດລົບ.).

negotiate to discuss and arrange the terms of an agreement ເພື່ອ ຈະ ເວົ້າ ຫລື ຊຸມນຸມ ແລະ ກຳນົດ ຂໍ້ ທີ່ ຈະ ເວົ້າ ແລະ ມີຄວາມ ຕົກ ລົງ ກັນ.

neutral on neither side in a war or a quarrel ບໍ່ມີຝ່າຍໃດ ຢູ່ໃນ ສົງຄາມ ຫຼື ຂໍ້ພິພາດ.

New Federalism a plan of President Ronald Reagan in which many federal programs such as food stamps, welfare payments, and other social programs would be turned over to the states ແຜນການ ຂອງ ທ່ານ ຣັຖບານ ຣອນໂນລ ຣີ ກັນ.(Reagan) ຢູ່ ລາຍການ ແຫ່ງຊະ ຫລາຍອັນ ທັງ ອາຫານ ຄື: ຝູດສະແຕັມ, ເງິນ ສົງເຄາະ ແລະ ລາຍການ ສັງຄົມ ຕ່າງໆ ທີ່ ຈະໄດ້ ສົ່ງ ກັບຄືນໄປ ທາງ ລັດ.

nominate to name a candidate for election or office ເພື່ອ ຈະ ຕັ້ງ ຊື່ ຂອງ ຜູ້ສະໝັກ ເຂົ້າ ໃນ ການ ຄັດເລືອກ ຫຼື ປະຈໍາ ຫ້ອງການ.

nonviolence peaceful methods to achieve any goal ຄວາມ ສະງົບ ສຸກ ເພື່ອ ຈະ ທໍາໃຫ້ ວິທີ ຈຸດໝາຍ ທາງ ບ່ອງ ສໍາເລັດ.

nuclear having to do with the nucleus or central part of an atom; a kind of weapon or energy ມີ ພາລະ ໜ້າທີ່ ຈະ ເຮັດ ກັບ ປະລະມູ ຫຼື ໃຈ ກາງ ຂອງ ປະມູ(ເອ໋ ຕໍາ) Atom;) ເປັນ ອາວຸດ ລາຍການ ຊນິດ ນຶ່ງ ຫຼື ພະລັງ ທີ່ ແຮງ ທີ່ສຸດ.

null and void not in effect; having no legal force; not binding ບໍ່ໄດ້ ທໍາ ໃຫ້ ເກີດ ຜົນ ປະໂຫຍດ; ການ ບັງຄັບ ທີ່ ບໍ່ ມີ ການ ຖືກ ຕ້ອງ; ບໍ່ມີ ຄວາມ ຜູກ ພັນ.

-0-

obligation a responsibility, duty, or debt

ການຮັບຜິດຊອບ, ວຽກງານ, ຫຼື ໜີ້ສິນ

obstruction of justice prevention of the investigation of a crime

ການປ້ອງກັນຂອງ ການສືບສວນ ຂອງ ຄວາມຜິດ.

occupation military control of an area

ກອງທັບທະຫານ ໄດ້ ບັງຄັບ ຢູ່ໃນບໍລິເວນ

offensive an aggressive attack

ການຮຸກຮານ ໃນການ ຕໍ່ຕ້ານ.

oil reserves untapped oil in the ground

ນ້ຳມັນທີ່ ຢູ່ໃນໃຕ້ ດິນ ທີ່ ຍັງ ບໍ່ໄດ້ ແຕ່ ຕັ້ງເດີມ.

OPEC the Organization of Oil Exporting Countries, mainly Arab-controlled, made up of countries exporting petroleum who banded together

ການ ຈັດຣະບຽບ ຂອງ ນ້ຳມັນ ທີ່ຖະ ສົ່ງອອກໄປ ທາງ ປະເທດ; ສິ່ງ ສຳຄັນ ແມ່ນ ຕົກ ດີ ນອກ(ອີຣັບ) ໄດ້ບັງຄັບ ໃຫ້ເຂົ້າ ສົມ ຕົວຂອງ ປະເທດ ອື່ນ ໆ, ນ້ຳມັນ ສົດ, ຊຶ່ງ ທີ່ ເປັນ ສາມັກຄີກັນ.

open shop industry or business that employs both union and nonunion workers

ໂຮງ ອຸດສາຫະກັມ ຫຼື ທຸລະກິດການງານ ທີ່ ຈ້າງ ງານ ທັງສອງຄົນ ທີ່ຮ່ວມ ກັນ ແລະ ບໍ່ ຮ່ວມ ກັນ.

oppose to be against; to act, fight, or struggle against

ຕໍ່ຕ້ານ, ຕ້ານທານ, ຂັດແຍ່ງ, ຕີ, ຫຼື ດີ້ນຣົນ.

oppress to crush or control by harsh or cruel authority

ບີບ ທຳລາຍ ຫຼື ບັງຄັບ ແບບໃຊ້ ຄວາມ ຮຸນ ແຮງ ຫຼື ໂຫດຮ້າຍ.

optimism a feeling that the future will be good; hopefulness

ຄວາມ ຮູ້ສຶກ ວ່າ ໃນ ອະນາຄົດ ເພິ່ນ ຈະ ດີ ແກ່ການ ນັ້ນ, ຄວາມຄິດ ຕັ້ງ.

ordinance a law

ເປັນ ກົດໝາຍ.

outmoded out of date or style

ອອກຈາກ ນີ້ ຫຼື ເຫຼືອ ລ້າຫຼັງ ຫຼື ລອກແບບເກົ່າ.
ຫາຍ ລັກໜາ ແລ້ວ.

overproduction growing or making more than is needed or can be sold

ການປູກ ຝັງ ຫຼື ການ ຜະລິດ ຜົນ ຜັນເຫຼືອ ລ້ຳ ໝົດ ແລ້ວ ເຫຼືອ ຄວາມຕ້ອງການ ຫຼື ສາມາດ ຂາຍອອກໄປໄດ້.

override a veto vote by two thirds of the members present in both houses in favor of a vetoed bill, which allows the bill to become a law without the Presidents' signature

ການ ຍ້ອນບັດເອົາ ສອງສ່ວນສາມ ຂອງ ສະມາ: ຊິກ ທີ່ ເຂົ້າ ຮ່ວມ ນຳ ກັນ ຢູ່ ທັງ ສອງ ເຮືອນ ຜູ້ ທີ່ ເຫັນ ດີ ໃນ ແຖງຄວາມ ຮັກສາ, ອອກ ມາ, ໃນ ແຖງຄວາມ ທີ່ ທຳໃຫ້ ເປັນ ກົດ ໝາຍ, ອອກ ຄາກ ລາຍ ເຊັນ ຂອງ ລັຖບານ.

overrule to reverse a decision made by someone having less authority

ການ ລົບລ້າງ ຄວາມ ຄິດຄວາມເຫັນ ທີ່ໄດ້ ມີ ມາຈາກ ຄົນ ຜູ້ ນຶ່ງ ທີ່ ມີ ອຳນາດ ນ້ອຍເກີນໄປ.

overseer a boss or supervisor of people or their work

ແມ່ນ ຫົວໜ້າ ທຳງານ ຫຼື ຜູ້ ຄວບຄຸມ ງານ ຂອງ ຄົນ ເຮົາ ຫຼື ວຽກງານ ຂອງ ເຂົາ ເຈົ້າ.

-P-

panic an outbreak of widespread alarm
ສຽງ ວະຄັ້ງ ທີ່ ພັນ ຄັ້ງ ອອກ ມາ ເປັນສຽງ ແຮງ.

parity the ratio between the price a farmer receives for crops and the prices of goods the farmer must buy; the state of being equal
ອັດຕາ ສ່ວນ ລະຫວ່າງລາຄາ ທີ່ ຊາວນາ ບໍ່ໄດ້ ຈາກນາ ຈະ ໄດ້ຮັບ ບ່ອນ ໝາກ ສາລີ ແລະ ລາຄາ ເຄື່ອງຂອງ ຕ່າງໆ ທີ່ ຊາວນາ ບໍ່ໄດ້ ຈາກນາ ຄວນ ຈະ ຊື້; ເປັນ ແງ່ ທີ່ ມີ ການ ເທົ່າ ທຽມ ກັນ.

partisan strong or blind loyalty to a political party or cause
ຄວາມ ຊື່ສັດ ຫຼື ຄວາມ ລຶກ ລັບ ເພື່ອ ການ ເມືອງ ຫຼື ບັນຫາ ຕ່າງໆ.

patriotism love and loyal support of one's country
ຄວາມ ຈົງ ຮັກ ພັກດີ ທີ່ ໄດ້ ກຽດ ຊົມ ຊູ ມາ ຈາກ ປະເທດ ຂອງ.

patronage giving government jobs to political friends or distributing these jobs on a basis other than merit
ເອົາ ຕໍາແໜ່ງ ເປັນ ຜູ້ ປົກ ຄອງ ໃຫ້ ເພື່ອນ ຜູ້ ທີ່ ເຈົ້າ ກໍ ເປັນ ນັກ ການ ເມືອງ, ຫຼື ຈ່າຍ ວຽກ ງານ ອັນ ນີ້ ໃຫ້ ຕາມ ສໍາຄັນ ຈໍ ອື່ນ ນັບ ກໍ ຈະ ບໍ່ ສົນ ຄຸນ ຄວາມດີ.

pension payment to person who is not working but who has earned support because of past service
ເປັນ ເງິນ ທີ່ ຈ່າຍ ໃຫ້ ຄົນ ຜູ້ທີ່ ບໍ່ໄດ້ ເຮັດ ວຽກ ແຕ່ວ່າ ບ່ອນ ການ ຮັບໃຊ້ ໃນ ອາດີດ ທີ່ ຜ່ານມາ.

perish to die; to be destroyed
ເພື່ອ ຕາຍ, ເພື່ອ ຈະ ຖືກ ທໍາລາຍ.

permanent lasting or intended to last for a long time
ຍືນ ສຸດ ຫຼື ຫັ່ນ ທ່າ ວ່າ ມັນ ໝົດ ມາ ໄດ້ ດົນນານ ແລະ ຫຼາຍ ໄລຍະ.

persecute cause to suffer repeatedly; oppress because of one's principles or beliefs
ລົງໂທດ ທີ່ ໃຫ້ ຮັບ ທຸກ ມາ ຢູ່ ເລື້ອຍໆ; ກົດ ຂີ່ ເພາະ ວ່າ ຫຼັກ ທັມ ນີ້ ຫຼື ວ່າ ເປັນ ຄວາມ ເຊື່ອ.

petition a formal request to a superior or to a person in authority for some privilege
ການ ຮ້ອງ ຂໍ ຄໍາ ຖະແຫຼງ ທີ່ ຖືກ ຕ້ອງ ຕໍ່ ໜ້າ ຜູ້ ອາວຸໂສ ຫຼື ຄົນ ຢູ່ໃນ ອໍານາດ ເພື່ອ ສິດ ພິເສດ.

philanthropy love of mankind shown by practical kindness and helpfulness to humanity ຄວາມຮັກ ຂອງ ມະນຸດຊາດ ສະແດງ ແບບ ປະຈັກ ແກ່ ຄວາມດີ ແລະ ຊ່ວຍເຫລືອ ຄົນ ມະນຸດດ້ວຍກັນ.

picketing the parading by striking workers
ການ ເດີນ ຂະບວນ ປະທ້ວງ ຂອງ ພວກຄົນງານ.

platform a statement of a political party's beliefs and a list ປື້ມ ສະຫລຸບ ບັນທຶກ ຂອງ ກອງປະຊຸມ ການ ເມືອງ ແລະ ຄວາມ ເຊື່ອຖື ແລະ ລົງ ລຳດັບ ເລື່ອງ.

plurality the larger number or amount, but less than half of the total ຈຳນວນ ທີ່ ຫລວງ ຫລາຍ ຂອງ ມາ ເປີ ໂຫວດ ຄ່ານັດ, ແຕ່ວ່ານັ້ນ ນ້ອຍກວ່າ ຈຳນວນ ທັງໝົດ.

pocket veto method used by the President to veto a bill; if the President does not sign a bill presented within ten days of a session of Congress, it does not become a law ວິທີ ໃຊ້ ຂອງ ຮັຖບານ ທີ່ ຈະ ຫ້າມ ໃບ ແຈ້ງ ຄວາມ; ຖ້າ ວ່າ ຮັຖບານ ຫາກ ບໍ່ ເຊັນ ໃບແຈ້ງ ຄວາມ ອັນ ນັ້ນ ພາຍໃນ ສິບ ມື້, ໃບ ແຈ້ງ ຄວາມນັ້ນ ນັ້ນກໍ່ ບໍ່ ເປັນ ກົດໝາຍ

police state state strictly policed by governmental authority ຫ້າເວດ ກວດ ກາ ຢ່າງ ເຂັ້ງ ຂັດ ຈາກ ອຳນາດ ຂອງຜູ້ປົກຄອງ.

political boss a person who is usually head of the political machine; he gets his power by doing favors for people; these people, then, get more votes for the boss and get money through contributions to help him run for office again ຄົນ ຕາມ ປົກກະຕິ ແລ້ວ ເປັນ ຫົວໜ້າ ການ ເມືອງ ຂອງ ເຄື່ອງ ຈັກ; ລາວ ໄດ້ ອຳນາດ ຂອງ ລາວ ແບບ ເຮັດ ສິ່ງ ຂອງ ຕ່າງໆ ການ ໃຫ້ ຄົນ; ຄົນ ຈາກ ພວກ ນີ້, ກໍ ໄດ້ ຮັບ ການ ປ່ອນ ບັດ ຫລາຍ ໃຫ້ ຫົວໜ້າ ແລະ ໄດ້ ຮັບ ເງິນ ຫລາຍ ເພື່ອ ຈະ -

political party organization of individuals who have some political interests in common {ໂຮມ ທຶນ ຊ່ວຍເຫລືອ ລາວ ໃຫ້ ໄດ້ ແລ່ນ ຜູ້ສມັກ. ການ ເຂົ້າ ຮ່ວມ ຂອງພັກ: ຄົນ ຜູ້ທີ່ ມີ ຄວາມ ຮູ້ນຶກ ໃນ ການເມືອງ ແລະ ມີ ຫົວ ຄິດ ໃນ ການ ເມືອງ.

poll tax a tax paid in order to vote
ການ ເສັຽ ພາສີ ອາກອນ, ທາງ ໃດ ທາງ ນຶ່ງ ທີ່ ຈະ ໄດ້ ປ່ອນ ບັດ.

popular sovereignty the right of residents of an area to make decisions or govern for themselves ສິດ ຂອງ ຣາຊດອນ ຂອງ ທ້ອງຖິ່ນ ທີ່ຈະ ມີ ຄວາມເຫັນ ເຮັດ ອອກ ມາ ໄດ້ ປົກ ຄອງ ດ້ວຍ ຕົວ ເຂົາເອງ.

population density the ave.age number of people living on each square mile of specific area ລະດັບ ຂອງ ຄົນ ເຮົາ ທີ່ ກຳລັງ ຢູ່ ເປັນ ສິ່ງ ກໍ່ໄວ້ ສະເພາະ ພື້ນ ທີ່ ດິນ ຕາມ ບໍລິເວນ ທ້ອງຖິ່ນ.

poverty the condition of having little or no money or property ພາວະ ການມີ ເງິນ ໜ້ອຍ ຫຼື ບໍ່ມີເງິນ ຫຼືບໍ່ມີ ຊັບສົມບັດ.

precedent an action or decision that can serve as an example or model for later ones ການ ສແດງ ຫຼື ການ ຕັດສິນໃຈ ທີ່ ພໍ ສາມາດ ນັບຖື ເປັນ ຕົວຢ່າງ ຫຼື ແບບ ສຳລັບ ອະນາຄົດ.

prejudice an opinion formed without taking time and care to judge fairly ຄວາມເຫັນ ທີ່ພັນ ໄດ້ສ້າງຂຶ້ນ ນອກ ຈາກ ໃຊ້ເວລາ ແລະ ເບິ່ງແຍງ ທີ່ຈະ ຕັດສິນ ໃຫ້ພັນ ລາເສ.

preside to lead or conduct a meeting

ເພື່ອ ຄະນະ ນຳໄປ ຫຼື ນຳ ໃນ ການ ປະຊຸມ.

prestige importance in the eyes of others

ສແດງ ຄວາມ ສຳຄັນ ແລະ ກິຣິຍາ ມາຣະຍາດ ຕໍ່ ໜ້າ ຄົນ ອື່ນໆ.

primary in politics, an election in which registered voters in an area help nominate candidates to run for public office ພາບໃນ ການເມືອງ, ວິທີ ຊັດເລືອກ ຜູ້ໃນ ໃນ ສົກ ທະບຽນ ການ ປ່ອນບັດ ຢູ່ໃນ ທ້ອງຖິ່ນ ກໍ່ ຊ່ອຍ ໃຫ້ ສະເໜີ ຊື່ ຂອງ ຜູ້ ສມັກ ທີ່ ຈະ ແລ່ນ ໃຫ້ ທາງ ຫ້ອງການ ສາທາຣະນະ.

proclamation an official public announcement issued by authority

ເຈົ້າ ໜ້າ ທີ່ ຂອງ ສາທາຣະນະ ກໍ ປະ ກາດ ສົ່ງ ອອກໄປ ບ່ອນ ມີ ອຳນາດ.

productivity the amount of goods each worker produces ຈຳນວນ ເຄື່ອງ ທີ່ ຜະລິດ ກັນ ງານ ການ ແຕ່ລະ ບຸກ ຄົນໄດ້ ສ້າງ ອອກ ມາ ໄດ້.

profitable bringing in a gain or bringing in money ເອົາມາ ແບບ ນຳ ໜ້າ ໂດຍ ຫຼື ນຳເອົາ ເງິນ ມາ ໃຫ້.

progressive having to do with improvement, moving forward ມີ ໜ້າ ທີ່ ທີ່ ຈະ ເຮັດ ແລະ ສແດງ ຂອດ ພາ ໃຫ້ ຜູ້ ກ້າວໜ້າ ແບບ ຍັງ ຍ້າຍ ໄປ ທາງ ໜ້າ.

prohibit to forbid

ເພື່ອ ຫ້າມ ປາມ.

prohibition law against making or selling alcoholic drinks

ລັດ ໝາຍ ທີ່ ກ່າວ ຫຼັງ ຕໍ່ ຫ້າມ ກ່ຽວກັບ ການ ເຮັດ ຫຼື ຂາຍ ເຫຼົ້າ ດື່ມ.

promissory note a written promise to pay a certain sum of money at a fixed future date ໃບສັນທີ່ສັນຍາ ຂອງການ ສົ່ງ ເງິນ ຄືນ ໃຫ້ ໃນ ອະນາຄົດ.

propaganda efforts to convince people of opinions or beliefs; information that may be twisted to serve a purpose ການ ພະຍາຍາມ ທີ່ຈະ ທຳໃຫ້ ແນ່ໃຈ ຂອງ ຄົນ ແລະ ຄວາມເຫັນ ຫລື ການເຊື່ອຖື; ຂ່າວແມ່ນເອົາ ທີ່ມັນ ບິດ ບຽວ ຮັບໃຊ້ ໃນ ອະນາຄົດ.

prosecutor a lawyer who argues the case against an accused person ນັກ ທະນາຍຄວາມ ຜູ້ທີ່ ສຶກສາ ໃນ ກໍລະນີ ທີ່ມັນ ຕໍ່ຕ້ານ ຄົນທີ່ ຖືກ ກລ່າວ ຫາ.

prosperity financial well-being ແຫ່ງ ການ ເງິນ ທີ່ ຢູ່ ອິ່ມ ແລະ ສບາຍ.

protective guarding against harm ປ້ອງກັນ ຕໍ່ຕ້ານ ການ ອັນຕະລາຍ.

protectorate a weak country under the protection and partial control of a strong country ປະເທດ ທີ່ມັນ ອ່ອນໂຍນ ແລ້ວ ຢູ່ໃນ ຂອງ ການ ປ້ອງກັນ ແລະ ແຕ່ ບາງສ່ວນ ກໍໄດ້ ບັງຄັບ ຈາກ ປະເທດ ພະ ໂທ ອຳນາດ ຂອງ ປະເທດອື່ນ.

Protestant a person who broke away from the Roman Catholic Church in the 1500's ຄົນຜູ້ທີ່ໄດ້ແຕກອອກ ຈາກ (ວັດ ໂຣມ) ຂອງ ພວກ ຄາໂທລິກ ໃນ ປີ 1500's.

provision a condition or specific statement in a law or contract ເງື່ອນໄຂ ຫລື ຄຳ ເພາະ ລາຍງານ ໃນ ກົດໝາຍ ຫລື ໃບ ສັນຍາ.

purchasing power ability to buy ວິທີ ການ ຊື້.

purge to force unwanted members from a group ທີ່ຈະ ບັງຄັບ ຜູ້ທີ່ ເຮົາ ບໍ່ ມັກ ຫລື ສະມາຊິກ ທີ່ ບໍ່ ມັກ ຈາກ ໃນ ພວກ ນີ້.

-Q-

qualifications requirements for a job

ຄວາມຕ້ອງການ ຂອງ ວຽກງານ.

quota a set number, amount, or portion; a minimum or maximum number of people

ຕັ້ງ ນະເນີ, ຈຳນວນ, ຫຼື ພາກສ່ວນ;

ຈຳນວນ ນ້ອຍ ຫຼື ເປັນ ຈຳນວນ ຫຼາຍ ທີ່ສຸດ ຂອງ ປະຊາຊົນ.

-R-

racism belief that a race of people is either better than, or worse than, others

ຄວາມເຊື່ອວ່າ ຣາດສັ ຊົນຊາດ ຂອງ ຄົນ ເຜົ່າໜຶ່ງ ຈະດີ

ກວ່າ, ຫຼື ຊົ່ວ ກວ່າ ຄົນ ຫຼື ຊາດ ອື່ນໆ.

radical a person who favors extreme changes or reforms, especially in politics

ຄົນ ຜູ້ ທີ່ ສຸດ ໜັກ ແລ້ວ ກໍ່ ເລັດ ຈະ ປ່ຽນ

ຫຼື ປະກອບ ຂຶ້ນ ໃໝ່, ໂດຍສະເພາະ ແລ້ວ ຜູ້ທີ່ທາງການ ການເມືອງ.

rank and file common people or workers

ເປັນ ຄົນ ສາມັນ ທັມະດາ ຫຼື ຄົນ ທຳງານ.

rate a payment fixed according to an established scale

ລາຄາ ຈ່າຍ ຄ່າ ຈ້າງ ເງິນ ພັນ ສ່ວງ ເຖິງ ການ ຕັ້ງ ຂຶ້ນ ຂອງ ເຮົາ ຕາມ

ລັກສະ.

ratify to formally accept; to approve

ເພື່ອ ຈະ ຮັບ ເອົາ ເປັນ ພິທີ; ເພື່ອ ຈະ ອະນຸຍາດ ອອກ ຂື້ນ.

ration to allow only certain amounts; a fixed share of something

ການ ອະນຸຍາດ ຈຳນວນ ລາຄາ ໃນ ຕໍ່ ສິ່ງ ຄົນ

ທີ່ ໝັ້ນ; ການ ຈຳກັດ ແບ່ງ ຂອງ ບາງ ສິ່ງ ບາງ ຢ່າງ.

raw materials materials in their natural state, such as coal, iron ore, petroleum, or animal hides before processing

ເຄື່ອງ ອຸປະກອນ ຢູ່ ໃນ ທັມະຊາດ ຂອງ ປະເທດ

ຂອງ ເຮົາ, ຄື: ຖ່ານຫີນ, ເຫຼັກ ກ້າ, ນ້ຳມັນ

ພໍພັນ, ຫຼື ໜັງ ທີ່ ຍອມໄວ້ ກຸ່ມລະນອກ.

realistic true to life; based on fact

ເປັນ ຈິງ ໃນ ຊີວິດ, ຂຶ້ນ ກັບ ຄວາມ ຈິງ.

reaper farm machine that cuts grain

ເຄື່ອງ ຈັກ ຢູ່ ໃນ ໄຮ່ນາ ທີ່ ໃຊ້ ສຳລັບ ຕັດ ເຂົ້າ.

reapportion to organize over again or redivide; especially to redivide political districts according to population

ເພື່ອ ຈະ ຈັດ ລະບຽບ ອີກ ຄັ້ງ ຫຼື ແບ່ງ ປັນ ອີກ ຄັ້ງ; ໂດຍ ສະເພາະ ແລ້ວ ກໍ່ ແບ່ງ ປັນ ເຂດ ການ ການ ເມືອງ ອີກ ຄັ້ງ ຂຶ້ນ ໃນ ຂອບ ເຂດ ທີ່ ພັນ { ອີງ ຕາມ ຈຳນວນ ປະຊາກອນ ພົນລະເມືອງ.

rebate a return of part of money paid

ສ່ວນ ໜຶ່ງ ຂອງ ເງິນ ທີ່ ເຮົາ ຈ່າຍ ໄປ ນັ້ນ ໄດ້ ກັບ ຄືນ.

rebellion an uprising against an authority

ການ ລຸກ ຂຶ້ນ ຕໍ່ຕ້ານ ກັບ ພວກ ທີ່ ມີ ສິດ ອຳນາດ.

recall procedure which gave voters the right to call back an elected official from office to face re-election

ການ ປະກອບ ຂຶ້ນ ທີ່ ໃຫ້ ພວກ ປ່ອນ ບັດ ມີ ສິດ ທີ່ ຈະ ເອີ້ນ ຜູ້ ທີ່ ຖືກ ຄັດ ເລືອກ ຈາກ ຫ້ອງ ການ ກັບ ຄືນ ມາ ເພື່ອ ປະ ເຊີນ ກັບ ການ ຄັດ { ເລືອກ ໃໝ່.

recession a period of decreased economic activity

ເປັນ ເວລາ ທີ່ ປະກອບ ດີ ທີ່ ການ ເງິນ, ຫຼື ຕົ້ນຄັງ.

recognition formal acknowledgement of existence; acceptance

ການ ຮັບ ວ່າ ຈິງ ຂອງ ການ ຕັ້ງ ຂຶ້ນ ກັບ ຄວາມ ຈິງ, ການ ຍົນ ຍອມ ວ່າ ແມ່ນ.

recovery a coming back to normal conditions

ການ ກັບ ຄືນ ມາ ຂອງ ສະພາບ ເງື່ອນ ໄຂ ທຳມະດາ.

recycle to process again for re-use

ເພື່ອ ຈະ ສຳຫຼວດ ກວດ ຄືນ ເພື່ອ ຈະ ໃຊ້ ໃໝ່ ອີກ ຄັ້ງ.

referendum a procedure which allows the people to vote directly to pass a bill or approve a tax

ວິທີ ທາງ ທີ່ ອະນຸຍາດ ໃຫ້ ປະຊາຊົນ ປ່ອນ ບັດ ໂດຍ ກົງ ໄປ ເພື່ອ ຈະ ຜ່ານ ໃບ ແຈ້ງ ຄວາມ ຫຼື ເຫັນ ດີ ຂອງ ພາສີ ອາກອນ.

reform improve by removing faults

ທຳ ໃຫ້ ດີ ແບບ ທີ່ ຍົກ ຍ້າຍ ຄວາມ ຜິດ ອີກ ຄັ້ງ.

refrigerated kept cold

ໜາວ ຢູ່ ປະ ຈຳ.

refugees persons who flee for refuge or safety, especially to a foreign country, in time of persecution, war, or disaster
ຄົນ ຜູ້ທີ່ ໜີ ແບບເປັນ ອົພຍົພ ຫຼື ເພື່ອ ຄວາມ ປອດ ພັຍ, ຈຸດ ໝັກ ແທ້ ກໍ ໄປຫາ ປະເທດ ເພື່ອນ ບ້ານ, ໃນ ໂອກາສ ເວລາ ທີ່ມີເສິກສົງ ຄຣາມ ຫຼື ຄວາມ ວິບັດ.

regain to get again
ເພື່ອ ຈະ ເອົາ ອີກ ຄັ້ງ.

regime the government or group in power
ພວກ ປົກຄອງ ຫຼື ຈຳພວກ ຄົນ ທີ່ມີ ອຳນາດ.

registered entered on an official list
ເຂົ້າ ໄວ້ ຢູ່ ໃນ ລະດັບ ເຈົ້າໜ້າທີ່ ຢູ່ ຫ້ອງການ.

regulation control by rules or laws
ບັງຄັບ ແບບ ກົດ ຫຼື ກົດໝາຍ

relatively compared to; comparatively
ການ ຈັດ ແຍງ; ວິທີ ປຽບທຽບ ຂອງ ການ ຈັດແຍ່ງ.

reluctant unwilling; slow to act
ບໍ່ ຢາກ ຈະ ເຮັດ, ປະເພີກຊັກຊ້າ.

remote far away; far off
ໄກ ອອກໄປ; ຫ່າງ ໄປ ຈາກ.

repeal do away with; to remove legal force from
ເລີກ ລົ້ມ ອອກໄປ; ເພື່ອ ຈະ ຖອນ ຂໍ້ ບັງຄັບ ອອກໄປ.

repossess get possession of again
ໄດ້ ມາ ເປັນ ເຈົ້າ ຂອງ ອີກ ຄັ້ງ; ຫຼື ເອົາ ຊັບສົມບັດ ອີກຄັ້ງ.

representation speaking and acting in the place of other
ການ ຕາງເວົ້າ ແລະ ສແດງ ຢູ່ ໃນ ຖານະທີ່ ຂອງ ຄົນ ອື່ນ.

republic nation or state in which the people elect their rulers
ປະຊາຊາດ ຫຼື ປະເທດ ທີ່ ປະຊາຊົນ ເຂົາ ເລືອກ ກົດ ໝາຍ ຣັຖບານ ຂອງ ເຂົາ ເອງ.

resent to feel anger or ill will
ຄວາມ ຮູ້ສຶກ ຢຸກແຊມ ຫຼື ຈະເຄີຍ.

reservation a large area of land set aside by the government for the Indians

ເປັນ ດິນດອນ ອັນ ກວ້າງ ຂວາງ ທີ່ ຕັ້ງ ຢູ່ ໃກ້ຄຽງ ຈາກ ລັດຖະບານ ເພື່ອ ພວກ ອິນດຽນ.

reserved powers powers not given to the United States government by the Constitution, but kept by the states

ອຳນາດ ທີ່ ບໍ່ ໄດ້ ສົ່ງໃຫ້ ຜູ້ ປົກຄອງ ຢູ່ ໃນ ສະຫະລັດ ອາເມຣິກາ ໂດຍ ລັດຖະທຳມະນູນ, ແຕ່ວ່າ ຮັກສາໄວ້ໃນ ປະເທດ.

resident a person who lives in an area

ຄົນ ຜູ້ ທີ່ ພັກ ຢູ່ ໃນ ບໍລິເວນ ຂອບເຂດ

residual remaining; left over

ສິ່ງ ທີ່ ເຫຼືອ ຢູ່, ຂອງເສດ ຢູ່.

resistance opposition to, or action against, a force

ການ ຕໍ່ຕ້ານ, ການ ຂະເໜງ ຕໍ່ຕ້ານ ກັບ ຂໍ້ ບັງຄັບ.

resource a useful material or skill

ເຄື່ອງ ອຸປະກອນ ທີ່ ມັນ ມີ ຜົນປະໂຫຍດ

restore to give back

ເພື່ອ ສົ່ງ ຄືນ

restrict to keep within limits; to limit

ເພື່ອ ຈະ ຮັກສາ ຕາມ ກົດ, ຫຼື ກຳນົດ.

resume to go on, especially after an interruption

ເພື່ອ ໄປ ທາງ ໜ້າ, ຈຸດ ໜັກ ແລ້ວ ຫຼັງ ຈາກ ການແບ່ງຈາກກັນ ອອກ.

retribution something given or required in repayment, especially punishment

ສິ່ງ ຂອງ ເງິນ ທີ່ ໃຫ້ ຫຼື ກຳນົດໃຫ້ ຈ່າຍ ຄືນ, ຂອງ ຖວາຍ ແລ້ວ ກໍ ແມ່ນ ການ ລົງ ໂທດ.

revenue money coming

ເງິນ ທີ່ ເຂົ້າ ມາ. ຫຼື ເງິນ ທີ່ ເກັບ ມາ ໄດ້.

revolution a complete overthrow of an established government or political system
ການ ຈັດຕັ້ງ ຂອງ ພວກ ປົກຄອງ ທີ່ຣະກິ່ວ ຢ່າງ ຮຽບຮ້ອຍ ຫລື ຣະບົບ ການ ເມືອງ.

right wing conservative side
ເປັນ ຝ່າຍ ທີ່ມັກ ໄວ້ງ ບູຮານ.

rival one who tries to defeat or outdo another
ຄົນ ຜູ້ນຶ່ງ ຜູ້ທີ່ ລອງ ຈະ ໃຫ້ ຊັຍຊະນະ ຫລື ນອກ ເໜືອ ຄົນ ອື່ນ.

rotation in office moving officials from one job to another
ຍັກ ຍ້າຍ ພວກ ຂ້າຣາຊການ ຈາກ ຫ້ອງ ການ ນຶ່ງ ໄປຢູ່ ຫ້ອງ ການ ອື່ນ.

rumor an unproved story or statement
ເປັນ ປະວັດຖາກ ເກົ່າ ນັ້ນ ບໍ່ ມີ ຄວາມ ຈິງ ຫລື ເປັນ ຜູ້ ທະນາຍຄວາມ ທີ່ ນັ້ນ ບໍ່ ມີ ຄວາມ ຈິງ.

rural having to do with the country and farmland; opposite of city or urban
ມີ ນາທີ ທີ່ ຈະ ທຳ ກ່ຽວ ກັບ ປະເທດ ຫລື ບ້ານນອກ ແລະ ໄຮ່ນາ; ກົງ ກັນ ຂ້າມ ກັບ ໃນ ເມືອງ ແລະ ແຂວງ.

-S-

satellite	a country supposedly independent but actually under control of a more powerful country	ປະເທດທີ່ເປັນ ລົງຄວນທີ່ວ່າ ເອກະຣາດ ແຕ່ວ່າ ຢູ່ໃນໃຕ້ ບັງຄັບ ຂອງ ອຳນາດ ຈາກ ປະເທດ.
scandal	shameful action that brings public disgrace	ການສະແດງ ທີ່ເປັນບໍ່ດີ ແລະ ເປັນ ກໍ່ ຈະ ນຳໄປສູ່ ຄວາມ ອາຍໜ້າ.
sea lane	the route usually followed by trading ships	ຫົນທາງ ທາງ ປົກະຕິ ແລ້ວ ກໍ ຕິດຕາມ ສຳປັ້ນ ການ ຄ້າຂາຍ.
search warrant	a paper issued by a court which authorizes a police officer or sheriff to seize evidence that could prove who committed a crime; the warrant must describe what the person is searching for	ໃບຈັບ ທີ່ສົ່ງ ອອກໄປຈາກ ສານ ທີ່ເປັນໃຫ້- ສິດ ກັບ ພວກຣາຊການ ຕຳຣວດ ຫລື ພວກ ຕະຫລອດ ຍາງ ໃຫ້ ຍຶດ ຫລັກຖານ ທີ່ ຈະພິສູດ ວ່າ ຜູ້ໃດ ເປັນຜູ້ ຂີ້ ໂທດ; ໃບ ຮັບຮອງ ກໍ່ຈະ ເວົ້າວ່າ ຄົນ ຜູ້ ນັ້ນເປັນ ຊອກ ຫາ ຫຍັງ ແນ່.
secede	to withdraw formally from a group or nation	ເລີກ ການ ຄັດຕັ້ງ ຈາກ ຈຳພວກ ຫລື ປະຊາຊາດ.
sectionalism	a feeling of loyalty to a part or section of a country	ຄວາມ ຮູ້ສຶກ ຂອງ ຄວາມ ຍຸຕິທັມ ຕໍ່ ສ່ວນ ນຶ່ງ ຫລື ຣະຫວ່າງ ປະເທດ.
sedition	speech or action causing rebellion against a government	ການ ໂຄສະນາ ຫລື ການ ສະແດງ ທີ່ເປັນ ຫົວການ ກະບົດ ຕໍ່ຕ້ານ ຜູ້ ປົກຄອງ.
segregation	separation; separating one race of people from another, especially in schools, theaters, and other public places	ການ ແຍກ ອອກ ຈາກ. ແຍກ ຈຳ ພວກ ຊາດ ນຶ່ງ ອອກ ຈາກ ຈຳພວກ ອື່ນໆ. ສຸດ ໝົດ ກໍ່ຄື ຢູ່ໃນ ໂຮງຮຽນ ໂຮງ [illegible] ຫລື ສະຖານ ທີ່ຕ່າງໆ.

separation of powers dividing power within one government
ແບ່ງປັນ ອຳນາດ ຢູ່ພາຍໃນ ກັບ ຜູ້ປົກຄອງ ເມືອງນີ້.

sewage disposal carrying off of waste matter in special drains and pipes
ສິ່ງທີ່ ຖ່າຍອອກ ສິ່ງສົກກະປົກ ຢູ່ໃນ ທໍ່ນ້ຳ.

sharecropping farming land for the owner in return for part of the crops
ພວກ ພໍ່ໄຮ່ທຳນາ ກໍຈະ ສົ່ງ ຄືນ ສາລີ ທີ່ເຂົາ ປູກໄດ້ນັ້ນ ສ່ວນນຶ່ງ.

siege the surrounding of a fortified place by enemy forces trying to capture it
ການ ປ້ອມ ແພ່ ຂອງ ສະຖານ ທີ່ ແຂງແຮງ ໂດຍ ພວກ ສັດຕູ ທີ່ກຳລັງ ຍຶດ ເອົາໄປ.

sit-down strike a stoppage of work in which employees refuse to work or to leave a place of employment
ເປັນສະຖານທີ່ ຢຸດ ຢັ້ງງານ, ບ່ອນພວກ ຄົນງານ ປະຕິເສດ ຈະທຳ ແລະ ໜີອອກ ຈາກ ການງານ.

slate list of candidates in an election
ບັນຊີ ຂອງ ພວກ ສະໝັກ ເຂົ້າ ໃນ ການ ຄັດ ເລືອກ.

slave trade a system of buying and selling black Africans as slaves
ລະບົບ ຂອງ ການ ຊື້ ແລະ ຂາຍ ພວກ ອາຟຣິກັນດຳ ແບບ ເປັນ ຂ້ອຍໃຊ້.

social mobility moving from one social class of people to another
ຍົກຍ້າຍ ຈາກ ປະຊາຄົມ ຂອງ ຄົນ ບ່ອນນີ້ ໄປ ຫາ ບ່ອນໃໝ່.

socialized medicine health care controlled by government and paid for with taxes
ສຸຂະພາບ ທີ່ຮັກສາ ແລະ ບັນຊາ ຈາກ ຜູ້ປົກຄອງ ແລະ ກໍ ຈ່າຍ ແບບ
{ເສັຽ ພາສີອາກອນ.

society human beings living together as a group
ມະນຸດຊາດ ທີ່ ຢູ່ນຳກັນ ແບບເປັນ ໝູ່ພວກ.

solar energy energy from the sun
ເຮົາໄດ້ ພລັງງານ ຈາກ ແສງ ຕາເວັນ.

solution an answer; a way to work out a problem ຄຳຕອບ; ວິທີທາງ ທີ່ຈະເຮັດແກ້ ບັນຫາ.

source the origin or starting place
ເປັນ ສະຖານທີ່ ໃໝ່ ຫລື ບ່ອນ ເລີ້ມ ຕົ້ນ.

sparsely thinly scattered
ການ ແຕກ ເປັນ ຕົວ ນ້ອຍໆ. ການ ກະຈັດ ກະຈາຍ.

speakeasy club or restaurant where alcoholic liquors were sold contrary to law during Prohibition ສະໂມສອນ ຫລື ຮ້ານ ອາຫານ ບ່ອນ ທີ່ ເຂົາ ຂາຍ ເຫລົ້າ ຫລື ເບັຍ, ຕົງ ກັນ ຂ້າມ ກັບ ກົດ ໝາຍ ລະຫວ່າງ ການ ຫ້າມ.

speculation buying or selling when there is a large risk, with the hope of making a profit from future price changes ການ ຊື້ ຂາຍ ໃນ ເວລາ ທີ່ ມັນ ມີ ການສ່ຽງ ພັຍ, ພ້ອມ ກັບ ຄວາມ ປະຖນາ ທີ່ ຈະ ທຳ ພົນ ປະໂຍດ ແລະ ກຳໄລ ຣາຄາ ປ່ຽນ ແປງ ໃນ ອະນາຄົດ

spoils system the practice of giving government jobs as a reward to people who worked to elect a party's candidate ການ ມອບ ໜ້າທີ່ ແບບ ບົດ ໃຫ້ ໃນ ລາງເປັນ ຜູ້ ຜູກຄອງ ແບບ ເປັນ ຄໍາ ຍົກຍ້ອງ ພ້ອມ ກັບ ປະຊາຊົນ ທີ່ ຄັດ ເລືອກ.

squatter a person who settles on public land in order to acquire ownership of it ຄົນ ຜູ້ ທີ່ ຕັ້ງ ສະຖານ ທີ່ ຢູ່ ກິນ ຫລວງ ໃນ ດິນ ທີ່ດິນ ວິທີ ທີ່ຊື່ ທີ່ ຈະ ຫາ ມາ ໄດ້ ແລະ ເປັນ ເຈົ້າ ຂອງ ມັນ ເອງ.

stability steadiness; firmness
ຄວາມ ໝັ້ນຄົງ

staple most important or basic; the most important crop or product ສິ່ງ ທີ່ ສຳຄັນ ທີ່ ສຸດ ຫລື ພື້ນຖານ; ສິ່ງ ທີ່ ສຳຄັນ ຂອງ ກະສິ ຫລື ສິ່ງ ຜລິດ ຜົນ.

status a person's condition or position in society ຖານະ ຫລື ຕຳແໜ່ງ ຢູ່ ໃນ ສັງຄົມ ນີ້.

stock a share of ownership in a corporation
ແລກ ປ່ຽນ ທາງ ເຈົ້າ ຂອງ ຢູ່ ໃນ ບໍລິສັດ.

strategy a plan of action
ແຜ່ນ ການ ສແດງ.

stress	to emphasize; to place importance on	ເນັ້ນ ໃຫ້ ໜ່ວງ ໜັກ; ເນັ້ນ ເອົາສິ່ງ ສຳຄັນ ມັນ ພາໃສ່.
subsidiaries	branches; companies having over half of their stock owned or controlled by another company	ສາຂາ; ບໍລິສັດ ທີ່ ຖືຫຸ້ນ ເຄິ່ງນຶ່ງ ຂຶ້ນໄປ ຂອງເຂົາເຈົ້າ ເຄິ່ງ ສິ່ງ ຫລື ບັງຄັບ ບັນຊາ ຈາກ ໂຮງການ ອື່ນໆ.
subpoena	a written order requiring the presence of a person or of certain information in court	ໃບ ຢູນ ທີ່ ບົ່ງ ສັ່ງ ຂຽນ ທີ່ ເອີ້ນ ຫາ ການ, ຄົນ ມາ ສານ ຄົນ ຫລື ຄຳ ແນ່ນອນ ອັນສຳຄັນ ຢູ່ໃນ ສານ.
subsidy	a grant or contribution of money to help support something	ເງິນ ຊ່ວຍ ຈາກ ລັດຖະບານ ສົ່ງ ມາ ຊ່ວຍ ບາງສິ່ງ ບາງ ຢ່າງ.
subtle	hard to see or recognize	ເຫັນ ຍາກ ຫລື ບໍ່ສາມາດ ຈື່ໄດ້
suburban	having to do with the residential section around a city	ພື້ນທີ່ ທີ່ ຈະ ທຳ ກັບ ພາກ ຊານເມືອງ ຢູ່ ໃນ ບໍລິເວນ ເມືອງ.
succeed	to take over a job or position when it becomes vacant	ເພື່ອ ຈະ ເອົາ ວຽກ ງານ ຄືນ ຫລື ຕຳແໜ່ງ ໃນ ເມື່ອ ມັນ ຫວ່າງ.
sue	to seek justice by bringing a disagreement to a court of law	ເພື່ອ ຈະ ເຫັນ ຄວາມ ຍຸຕິທັມ ດ້ວຍ ການ ເອົາ ຄວາມ ບໍ່ ຕົກລົງ ໃຈ ໄປ ຫາ ສານ ຂອງ ກົດໝາຍ.
suffrage	the right to vote	ມີ ສິດ ທີ່ ຈະ ປ່ອນ ບັດ.
superiority	higher and better quality	ຄຸນະ ພາບ ສູງ ແລະ ກໍ ດີ ຫລາຍ.
suppress	to stop by force or put down; to keep or hold back	ຢຸດ ດ້ວຍ ກຳລັງ ບັງຄັບ ຫລື ເອົາ ລົງ ຕ່ຳ; ເພື່ອ ຮັກສາ ຫລື ຫົດ ຄືນ ມາ.
surplus	an extra amount beyond what is needed	ສິ່ງ ທີ່ ເຫລືອໃຊ້, ຫລື ຈຳນວນ ທີ່ ເຫລືອ ຈາກ.

surrender give up; yield
ຍອມ ແພ້ ; ຫລື ພລິກ ພລາດ.

survey measure for size, shape, position, boundaries ແທກ ເອົາ ເບິ່ງ ຫລື ທລວງ ກວ້າງ, ທີ່ ແຫ່ງ, ສາຍ ແດນ.

sweatshop a place where workers are employed at low pay for long hours under bad conditions ສະຖານທີ່ ກົວງານ ໄດ້ ເຂົ້າ ໄປ ທຳງານ ຢູ່ ໃນ ລາຄາ ຄ່າງ ນ້ອຍ ແລະ ຊົ່ວໂມງ ຍາວ ຢູ່ໃນ ພາວະ: ອັນ ຫ່າ ແລະ ຊົ້ວ.

synthetic made artificially

ເຮັດ ດ້ວຍ ສິ່ງ ຂອງ ທີ່ ບໍ່ ແມ່ນ ຂອງ ທັມະຊາດ.

-T-

tactic a way of acting that is planned to give a certain result ຄວາມ ສແດ່ງ ທີ່ໄດ້ ທ່າງ ແຜນ ເພື່ອໃຫ້
ຜົນ ປະໂຍດ ອັນ ຄືບ ທາງ ຢ່າງ.

technical having to do with useful knowledge or skills, or with the methods of science or industry ອື່ນ ມາ ທີ່ ທີ່ ຈະ ໃຫ້ ຄວາມຮູ້ ຫລື ວິຊາ,
ຫລື ຣະບຽບ ວິທີ ຂອງ ສາດ ວິທະຍາ ຫລື ການ ອຸສາຫະກັມ.

temperance the principle and practice of not using alcoholic drinks at all ຫລັກ ແລະ ການ ປະຕິບັດ ຂອງ ການ ບໍ່ໄດ້ໃຊ້
ເຫລົ້າ ຫລື ຈະ ບໍ່ ດື່ມ ເຫລົ້າ ເລີຍ.

temporary for a short time only

ເພື່ອ ໄລຍະ ເວລາ ສັ້ນໆ ເທົ່າ ນັ້ນ.

tenant a person who pays rent in return for using a building or a piece of land ຄົນ ຜູ້ ທີ່ ຈ່າຍ ຄ່າ ພັກເຊົ່າ ແລະ ຈຶ່ງ
ກັບ ຄືນ ເພື່ອ ຈະ ໃຊ້ ຕຶກ ຫລື ດິນ ຕອນ ນຶ່ງ.

tenement an apartment house, especially one in bad condition and occupied by the poor ເປັນ ອາຄານ ຫລື ເຮືອນ, ທາງ ປົກະຕິ ແລ້ວ
ກໍ ເປັນ ເຮືອນ ທີ່ ນັ້ນ ບໍ່ດີ ແລ້ວ ແລະ ກໍໄດ້ ມອບໃຫ້ ພວກ ຈົນ.

tension strain between people or groups

ຄວາມ ຫັກໂຫມ ລະ ຫວ່າງ ຄົນ ຫລື ຄະ ພວກ.

territory an area of land within definite boundries

ເປັນ ບໍລິເວນ ຂອງ ດິນ ຕອນ ຫນຶ່ງ ຫນ້າ ຢູ່ໃນ ຂອບເຂດ ແລະ ສາຍແດນ.

terrorism the use of violence and fear, usually to gain a political goal ການ ໃຊ້ ຄວາມ ຮຸນແຮງ ແລະ ຄວາມ ຢ້ານ,
ຕາມ ປົກະຕິ ແລ້ວ ກໍ ຈະ ກັບ ກ່ຽວກັບ ການເມືອງ ແລະ
ລະ: ມາຄົກ.

terrorist a person who favors deliberate violence against particular persons or groups ຄົນ ຜູ້ ທີ່ ມັກ ຈະ ໃຊ້ ຄວາມ ເຈຕນາ ໃຊ້ ຄວາມ
ຮຸນແຮງ ຕໍ່ ຕ້ານ ຄົນ ຫລື ຄະ ພວກ ອື່ນໆ.

textile cloth ເຄື່ອງ ນຸ່ງ ຂອງ ຮົມ.

theory idea or opinion about something
ຄວາມຄິດ ຫລື ຄວາມ ແນ່ນຳ ກ່ຽວ ກັບ ບາງ ສິ່ງ ບາງ ຢ່າງ.

threaten to promise a negative action; to give warning of trouble to come
ເພື່ອ ຈະ ສັນ ຍາ ຄວາມ ວແກ່ງ ແບບ ບໍ່ດີ; ເອົາ ປະກາດ ໃຫ້ ວ່າ ຈະ ມີ ບັນຫາ ມາໃນ ບໍ່ ຊ້າ ບໍ່ ດົນນານ.

tolerant willing to put up with people, beliefs and ways different from one's own; willing to endure beliefs and actions of which one does not approve
ເປັນ ດີ ທີ່ ຈະ ເປີດໃຈ ກັບ ຄົນ ອື່ນໆ, ເຊື່ອ ແລະ ທາງ ທີ່ ແຕກ ຕ່າງ ຈາກ ຕົວ ຄົນ ດຽວ; ພ້ອມ ທີ່ ຈະ ທົນທານ ການ ເຊື່ອ ແລະ ຄວາມ ສະ ເພາະ ວ່າ ສິ່ງ ນັ້ນ ບໍ່ ມີ ຄວາມ ພໍໃຈ.

totalitarian government one controlled by one person or a small group
ອັນ ໜຶ່ງ ຄວບຄຸມ ຈາກ ຄົນ ໜຶ່ງ ຫລື ຈຳ ພວກ ນ້ອຍໆ.

township a region or district six miles square, made up of 36 sections
ເນື້ອ ເມືອງ ຫລື ເຂດ ໜຶ່ງ ທີ່ ມີ ຫົກ ມີໄລ ແມັດ. ທີ່ໄດ້ ສ້າງ ຂຶ້ນ ມະ ຫວ່າງ 36 ຂໍ້ ຫລື ພາກ.

tract housing rows of mass-produced houses complete with schools, parks, and shopping centers
ເປັນ ແຖວ ເຮືອນ ທີ່ ຜລິດ ອອກ ມາ ພ້ອມ ກັບ ໂຮງຮຽນ, ສວນ ຫຍ້າ, ແລະ ຕລາດ ຊື້ ເຄື່ອງ.

tradition the handing down of beliefs opinions, customs, stories, etc., from parents to children
ການ ນຳ ສິ່ງ ຂອງ ຄວາມ ເຊື່ອ ຖື ແລະ ການ ແນ່ ນຳ, ຮີດຄອງ ປະເພນີ, ປະຫວັດ ຈາກ, ແລະ ສິ່ງ ອື່ນໆ ຈາກ ເຊັ່ນ ປູ່ ຍ່າ ຕາ ຍາຍ ໄປ ຫາ ພວກ ລູກ ຫລານ.

transcontinental extending across a continent
ການ ຂຍາຍ ອອກ ຜ່ານ ໄປ ທາງ ທະວີບ.

transition the change from one condition or thing to another
ການ ປ່ຽນ ແປງ ຈາກ ພາວະ ອັນ ໜຶ່ງ ໄປ ຫາ ອັນ ອື່ນ ຫລື ສິ່ງ ຂອງ ອັນ ໜຶ່ງ ໄປ ຫາ ອັນ ອື່ນ

treason giving aid to a country's enemies or trying to overthrow the government
ສົ່ງ ຄວາມ ຊ່ວຍ ເຫລືອ ໄປ ໃຫ້ ປະເທດ ທີ່ ເປັນ ສັດຕູ ຫລື ທົດ ລອງ ຈະ ດຶງ ເອົາ ຜູ້ ປົກຄອງ ລົງ.

treaty a formal agreement between two or more governments or independent political units ເປັນ ສິ່ງທີ່ ຕົກລົງກັນ ລະຫວ່າງ ສອງ ຊາດ ຫົວເມືອງ ຫຼື ຫຼາຍ ຫົວເມືອງ ຫຼື ເອກະລາດ ການ ເມືອງ.

trench a long narrow ditch with earth thrown up in front to protect soldiers ເປັນ ຄູ ແຄບ ຍາວໆ ພ້ອມ ກັບ ໜ້າ ດິນ ທີ່ ກໍ່ ຂຶ້ນ ຕໍ່ ໜ້າ ເຂົາ ເພື່ອ ປ້ອງກັນ ທະຫານ ຢູ່ ຄາວ ທະຫານ.

tribe a group of related families who claim to have the same ancestor ຄື ພວກ ຄອບຄົວ ທີ່ ເປັນ ຍາດ ພີ່ນ້ອງ ກັບ ຜູ້ ອື່ນ ທີ່ ອ້າງວ່າ ປູ່ ຍ່າ ຕາ ທວດ ອັນ ດຽວ ກັນ.

trust a group of companies that work together to reduce or eliminate competition; a group that controls much of a particular business ຄື ພວກ ບໍລິສັດ ທີ່ ທຳງານ ຢູ່ ນຳ ກັນ ເພື່ອ ຈະ ຫຼຸດລົງ ຫຼື ຕັດ ການ ແຂ່ງຂັນ; ຄື ພວກ ທີ່ ຄວບ ຄຸມ ສ່ວນ ຫຼາຍ ແຫ່ງ ກິດການ ງານ.

trustee person legally responsible for the property or affairs of another person or group ຄົນ ຜູ້ ທີ່ ມີ ຄວາມ ຖືກ ຕ້ອງ ທີ່ ຈະ ຮັບ ເບິ່ງ ຮອບ ໃຫ້ ຊັບ ສິນ ບັດ ຫຼື ການ ງານ ຂອງ ຄົນ ອື່ນ ຫຼື ຄື ພວກ ອື່ນ.

turnpike road that has, or used to have, a gate where toll is paid ຫົນທາງ ທີ່ ເຄີຍ ມີ ແລະ ມີ ປະຕູ ທີ່ ຈ່າຍ ຄ່າ ໃນ ການ ໃຊ້.

turmoil confusion, great disturbance

ຄວາມ ຫຍຸ້ງ ສັບສົນ, ເປັນ ການ ລົບກວນ ເປັນ ຢ່າງ ໃຫຍ່.

tyranny government by a harsh and unfair ruler. ຜູ້ ປົກຄອງ ທີ່ ມີ ຄວາມ ດຸຮ້າຍ ແລະ ມີ ກົດໝາຍ ທີ່ ເປັນ ບໍ່ ດີ.

-U-

unanimous in complete agreement; without a single opposing vote ຄວາມ ຄິດເຫັນ ທັງ ບໍ່ ສໍາເຣັດ, ອອກຈາກ ໃບ ປ່ອນ ບັດ ອັນ ດຽວເທົ່າ ນັ້ນ.

uncivilized undeveloped; not cultured
ບໍ່ໄດ້ ສ້າງໆ, ບໍ່ໄດ້ ເພີ່ມ ເຕີມ, ແລະ ບໍ່ໄດ້ ເປັນ ອະນາຄົດ.

unconstitutional contrary to our Constitution
ແບບ ທີ່ງ ກັນ ຂ້າມ ກັບ ຣັຖະທັມມະນູນ ຂອງ ພວກເຮົາ.

underlying cause a cause which is at the basis of a situation, usually existing over a period of time ບັນຫາ ທີ່ ມັນ ຢູ່ ໃນ ກໍຣະນີທີ່ ສໍາຄັນ, ການ ປົກະຕິ ແລ້ວ ມັນ ມັກ ຈະ ເກີດ ມາການ { ໂອກາດ ເວລາ.

unemployment the condition of being out of work
ພາວະ ເງື່ອນໄຂ ຂອງ ການ ຢູ່ ນອກ ວຽກງານ.

uniform all alike
ມັນ ເໝືອນ ກັນ ໝົດ.

uninhabited not lived in
ບໍ່ໄດ້ ຢູ່ ໃນ

United Nations worldwide organization established in 1945 to promote peace and economic and social welfare ການ ຈັດຕັ້ງ ໃຫ້ ເປັນ ຣະບຽບ ສົມ ກວ້າງ ຂວາງ ໃນ ໂລກ ໃນ ປີ 1945 ເພື່ອ ຈະ ສ້າງ ຄວາມ ສງົບ ແລະ ຈໍານວນ ເງິນ ຂອງ ປະຊາສົງເຄາະ.

unity completely together; in total agreement ສໍາເຣັດ ນໍາ ກັນ; ຄວາມ ຄິດເຫັນ ທັງ ໝົດ.

unrestricted not kept within limits, boundaries, or rules ບໍ່ໄດ້ ຮັກສາ ຕາມ ຈໍາກັດ, ຊາຍ ແດນ, ຫລື ກົດ.

urban having to do with cities or towns
ມີເລື່ອງທີ່ ທີ່ ຈະ ເຮັດ ກັບ ແຂວງ ຫລື ເມືອງ.

urban renewal the improvement of run-down parts of a city
ຄວາມ ປັບປຸງ ຂອງ ການ ແປ້ນ ຫລັງ ບ້າງ ສ່ວນ ຂອງ ເມືອງ.

utopia the ideal or perfect society
ຄວາມຮູ້ ຫລື ສັງຄົມ ທີ່ດີ.

-V-

vagrancy wondering idly from place to place without proper means or ability to earn a living ປະລາດໃດ ແລະ ຍ້າຍຖິ່ນ ຈາກ ບ່ອນ ໜຶ່ງ ໄປຫາ ບ່ອນ ອື່ນ ໂດຍ ບໍ່ມີ ຊັບສິນ ຫຼັກ ທີ່ໝັ້ນ
{ຫຼື ຄວາມສາມາດ ພໍທີ່ ຈະຊອກ ອາຊີບ ທີ່ຈະ ລ້ຽງຊີບ.

vary make different; change
ເຮັດໃຫ້ມັນ ແຕກຕ່າງ; ປ່ຽນແປງ.

vast very large; huge
ມັນໃຫຍ່ກວ້າງ ທີ່ສຸດ. ໃຫຍ່.

vested given certain powers or rights
ມີ ອຳນາດ ອັນສຳຄັນ ຫຼື ສິດ ບາງ ຢ່າງ.

veto to prevent an action proposed by a lawmaking body; to reject or refuse to approve ວິທີ ປ້ອງກັນ ການສະເໜີ ທີ່ ມອບແຕ່ງ
ກົດໝາຍໃຫ້ ລົບລ້າງ; ການ ປະຕິເສດ ທີ່ ຈະ ຍອມຮັບ.

village a group of houses in an area, usually smaller than a town
ຈຳນວນ ເຮືອນ ຢູ່ໃນ ບໍລິເວນ, ຕາມ ທຳມະດາ ແລ້ວກໍ່ມີ ນ້ອຍ ກວ່າ ເມືອງ-
{ນ້ອຍ ເຮືອນ ລວມເຂົ້າກັນ.

violate to disobey; to break a law or rule
ການ ບໍ່ເຊື່ອຟັງ; ການ ລະເມີດ ຄຳສັ່ງ ຂອງ ກົດໝາຍ
ແລະ ກົດ ລະບຽບ.

violence rough or harmful action
ດຸຮ້າຍ ຫຼື ການ ສະແດງ ທີ່ມັນ ອັນຕະລາຍ.

voluntary done by choice; not forced
ສິ່ງ ເຮັດ ໂດຍ ຕົນເອງ ຕາມ ຄວາມສະໝັກໃຈ; ບໍ່ ແມ່ນ ບັງ
ຂູ່ ບັງຄັບ.

-W-

wage and price controls ceilings placed on wages and prices by the government to hold down inflation ລາຄາ ຢູ່ໃນ ເພດານ ຈາກ ຜູ້ປົກ ຄອງ ເພື່ອ ຈະ ກົດ ການ ເພີ້ມ ຂຶ້ນ ລາຄາ ເງິນ

white supremacy belief thab the white race has the highest authority ການ ຖືວ່າ ພວກ ຜິວ ຂາວ ນັ້ນ ມີ ສິດ ແລະ ອຳນາດ ສູງ ກວ່າ.

wholesaler a merchant who deals in the sale of large quantities ພວກ ພໍ່ຄ້າ ຜູ້ໃດ ຊ່ຽວຊານ ເກັ່ງ ໃນ ການ ຄ້າຂາຍ ແລະ ຄຸນະພາບ ລົບ ກວ້າງ ຂວາງ.

writ of assistance a legal order allowing unlimited search by officials ການ ທີ່ ມັນ ບໍ່ ກົດ ໝາຍ ທີ່ ຈະ ອະນຸຍາດ ການ ບໍ່ ມີ ກຳນົດ ໃນການ ຄົ້ນຫາ ຈາກ ພວກ ຂ້າຣາຊການ ທຳຣອດ.

writ of habeas corpus a legal paper that requires a court to hold a hearing for a person accused of a crime ເປັນ ເຊັ່ນ ທີ່ ມັນ ກົດ ໝາຍ ແລະ ກໍ ຈຶ່ງ ສານ ໃຫ້ ມີ ພິຈາລະນາ ເພື່ອ ຈະ ຈ່ອງ ໃສ່ ຜູ້ ຈາກ ຄົນ ທີ່ ມັນ ທຳ ການ ຜິດ.

-Y-

yellow-dog contract an agreement between a worker and an employer that the worker will not join, help, or remain in a labor union ຄວາມ ຕົກລົງ ກັນ ລະຫວ່າງ ຄົນ ງານ ແລະ ພວກ ຄຸມ ງານ ວ່າ ພວກ ຄົນ ງານ ຈະ ບໍ່ ມີ ແນ່ ທີ່ ທີ່ ຈະ ຮ່ວມ, ຊ່ວຍ, ຫຼື ເຂົ້າຢູ່ ໃນ ຊຸດຄາ ງານໄດ້.

yellow journalism a type of newspaper writing that uses sensational (or startling) methods instead of straight news to sell newspapers ວິທີ ການ ຂຽນ ໜັງສືພິມ ທີ່ ໃຊ້ ຫຼາຍ ວ່າ ໃຊ້ ວິທີ ຈະ ຫຼຽນ ແປງ ຄວາມ ຮູ້ສຶກ ຕົງ ກັນ ຂ້າມ ກັບ ເລົ່າ ຂ່າວ ໃຫ້ ຕື່ນ ເພື່ອ ຈະ ຂາຍ ໜັງສືພິມ ຂອງ ເຫຼາະ ໜັງສືພິມ ອາດ ຈະ ບໍ່ມີ ຄວາມ ຈິງ ມັນ ມັກ ເພີ້ມຄວາມ.

-Z-

zone any region or area especially set off, such as a combat zone where fighting is going on ບໍລິເວນ ທ້ອງ ຖິ່ນ ບ່ອນໃດ ກໍ່ ຕາມ ທີ່ ມັນ ຕັ້ງ ຂອບເຂດໄວ້, ຄື ການ ຕໍ່ສູ້ ຢູ່ ຂອບເຂດ ບ່ອນ ທີ່ ມີ ການ ຮົບ ໄປມາ.

Bibliography

Abramowitz, Jack. American History, Part 3 Change and Challenge: Domestic Affairs, 1865 to the Present. Boston: Allyn and Bacon, Inc., 1983.

Abramowitz, Jack. American History, Part 4, World Power: Foreign Affairs to the Present. Chicago: Follett Publishing Company, 1983.

Cangemi, Joann. Our History: Holt Social Studies. New York: Holt, Rinehart and Winston, 1983.

Eibling, Harold H., Education Consultant, and others. Challenge and Change United States History: The Second Century. River Forest, Illinois: Laidlaw Brothers, 1977.

Larned, Phyllis. American History Series. Castro Valley, California: Quercus Corporation, 1982.

Legunn, Joel. Highlights of American History. Hayward, California: Janus Book Publishers, 1979.

Peck, Ira, and others. Yesterday, Today, Tomorrow - 1939 and After. New York: Scholastic Book Services, 1983.

Roden, Philip, and others. Life and Liberty: An American History. Glenview, Illinois: Scott Foresman and Company, 1984.

Smith, Lew. The American Dream. Glenview, Illinois: Scott Foresman and Company, 1977.

Todd, Lewis Paul and Merle Curti. Rise of the American Nation. New York: Harcourt Brace Jovanovich, 1978.

District #535 will not deny any person the opportunity to participate in any program on the basis of sex, race, color, religion, marital status, age or disability.